

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
AKDENİZ UYGARLIKLARI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

Betül GÜREL

**PHASELİS KUZEYBATI NEKROPOLİS:
TİPOLOJİ, BELGELEME VE ARŞİVLEME**

Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2016

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
AKDENİZ UYGARLIKLARI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

Betül GÜREL

**PHASELİS KUZEYBATI NEKROPOLİS:
TİPOLOJİ, BELGELEME VE ARŞİVLEME**

Danışman

Doç. Dr. İsa KIZGUT

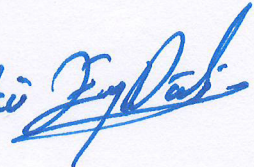
Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı

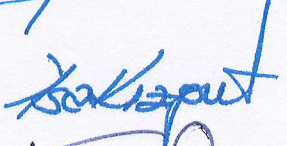
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2016

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
AKDENİZ UYGARLIKLARI ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Betül GÜREL'in bu çalışması, jürimiz tarafından Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. F. Eray Dökü

Üye (Danışmanı) : Doç. Dr. İ. KIZILCI

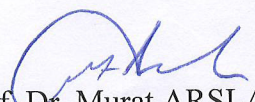
Üye : Doç. Dr. Nihal Pınar Öner

Tez Başlığı: Phaselis Kuzeybatı Nekropolis:
Tipoloji, Belgelendirme ve Arşivleme

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Tez Savunma Tarihi : 09/06/2016

Mezuniyet Tarihi : 09/06/2016

Prof. Dr. Murat ARSLAN

Müdür

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR LİSTESİ	V
FİĞÜRLER LİSTESİ	VI
ÖZET	VII
SUMMARY	VIII
ÖNSÖZ	IX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM PHASELİS ANTİK KENTİ

1.1. Kentin Konumu	3
1.2. Kent Topografyası	5
1.3. Kentin Siyasi Tarihi.....	6
1.4. Araştırma Tarihi.....	8

İKİNCİ BÖLÜM PHASELİS NEKROPOLİS'LERİ

2.1. Nekropolis'lerin Konumları	11
2.2. Kuzeydoğu Nekropolis	13
2.3. Batı Nekropolis.....	16
2.3.1. Çöğmen Tepesi.....	19

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KUZEYBATI NEKROPOLİS

3.1. Kuzeybatı Nekropolis	20
3.2. Malzeme.....	21
3.3. Mezar Türleri.....	22
3.3.1. Lahitler	22
3.3.1.1. Klineli Lahit Kapağı.....	26
3.3.2. Ostothek.....	28
3.3.2.1. Bağımsız Ostothek'ler	29
3.3.2.2. Kaya ostotheği.....	31

3.3.4.	Khamasorion.....	34
3.3.5.	Kaya Mezarı.....	37
3.3.6.	Anıtsal Oda Mezar	38

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

NEKROPOLİS ALANLARINDA 3B BELGELEME VE ARŞİVLEME

4.1.	Arkeolojide Üç Boyutlu Görüntüleme Teknolojileri.....	42
4.2.	Phaselis Nekropolis'leri Korunma Durumları.....	44
4.3.	Nekropolis Alanlarında 3B Belgeleme ve Arşivleme Çalışmaları.....	45
GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ		48
KAYNAKÇA.....		57
LEVHALAR		64
KATALOG.....		71
ÖZGEÇMİŞ		173

KISALTMALAR LİSTESİ

bk.	Bakınız
böl.	Bölüm
Çev.	Çeviren
der.	Derinlik
dn.	Dipnot
env. no.	Envanter numarası
Fig.	Figür
gen.	Genişlik
Hrt.	Harita
Kat. No.	Katalog Numarası
krş.	Karşılaştırınız
Lahit K.	Lahit kapağı
Lev.	Levha
m	Metre
MÖ	Milattan Önce
MS	Milattan Sonra
vd.	Ve devamı
yük.	Yükseklik

FİGÜRLER LİSTESİ

Fig. 1. Phaselis Kent Konumu ve Teritoryum Sınırları.....	3
Fig. 2. Phaselis nekropolis alanları.....	12
Fig. 3. Kuzeydoğu nekropolis'ten seramik parçası.	14
Fig. 4. Kuzeydoğu nekropolis tonozlu mezar ve sunu çanağı.....	15
Fig. 5. Batı nekropolis genel görünüm.....	16
Fig. 6. Batı nekropolis çift bölmeli lahit.....	17
Fig. 7. Batı nekropolis duvar kalıntısı.....	18
Fig. 8. Kuzeybatı nekropolis, 3KB.79.....	23
Fig. 9. Ostothek kapı detayı (<i>Diffuse Gain</i> - RTI).....	30
Fig. 10. 3KB.85 ve 3KB.86 no'lu mezarların cephe görünümü.....	36
Fig. 11. Anıtsal oda mezar yapı kalıntıları (3KB.71).....	39
Fig. 12. Anıtsal oda mezar sıva kalıntıları.....	39
Fig. 13. Kuzeydoğu nekropolis anıtsal oda mezar.....	40
Fig. 14. Klineli kapağın (3KB.81) 3B modeli üzerinde aslan protomu ve bitkisel bezek detayı. Solda nokta bulutu (point cloud), ortada katı model (solid) ve sağda doku eşleşmesi tamamlanmış model (textured).....	45
Fig. 15. Fotogrametrik ölçekler.....	45
Fig. 16. Kuzeybatı nekropolis klineli kapak birleştirilmiş üst görünüm (3KB.81).....	46
Fig. 17. Kuzeybatı nekropolis düz damlı lahit (3KB.56).....	47
Fig. 18. Kapı tasvirli ostothek teknesi (3KB.82).....	47
Fig. 19. Kuzeybatı nekropolis üçlü khamasorion (3KB.94, 3KB.95, 3KB.96).....	47
Fig. 20. Kuzeybatı nekropolis bağımsız ostothek teknesi (3KB.103).....	47
Fig. 21. Kuzeybatı nekropolis khamasorion ve yuvarlak kaya ostothegi.....	47
Fig. 22. Kuzeybatı nekropolis anıtsal (oda) mezar yapısı mevcut korunum durumu.....	47
Hrt. 1. Kuzeybatı Nekropolis Mezarlarının Alandaki Konumları.....	175

ÖZET

Lykia ve Pamphylia bölgelerini Akdeniz'in kıyısında buluşturan Phaselis Antik Kenti'nin Kuzeybatı nekropolis alanının zamandizinsel bir perspektif içinde incelenmesi, mezar tipolojisinin belirlenmesi, nekropolis sınırlarının topografik harita üzerine işlenmesi ve her bir mezarın haritada konumlandırılması ile yüzey araştırmaları sınırları dahilinde elde edilen veriler ışığında, kentin ölü gömme geleneğinin arkeolojik maddi kültür kalıntıları özelinde ortaya konulması bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Yerleşimde konumlanışına göre: kuzeydoğu, kuzeybatı ve batı olmak üzere üç nekropolis alanı bulunmaktadır. Bu alanlar konum, mezar türü ve mezar sayısı gibi unsurlarla birbirinden ayrılmaktadır. Bu çalışmanın asıl konusu olan kuzeybatı nekropolis'in detaylı olarak ele alınmasının yanı sıra çalışmanın bütünlüğünü sağlamak adına diğer nekropolislerde de çalışmalar sürdürülerek bunların kente ve birbirlerine göre konumları, mezar türlerinin tespiti ve karşılaştırılmalarından elde edilen veriler de sunulmaktadır. Bu kapsamda kuzeybatı nekropolis'te; lahit, osthok, khamasorion, anıtsal (oda) mezar ve kaya mezarı olmak üzere toplamda beş mezar türü tespit edilmiştir. Batı nekropolis küçük ölçekli bir gömü alanıdır ve mezar türü olarak yalnızca lahit kullanılmıştır. Kuzeydoğu nekropolis ise kentin en büyük gömü alanıdır ve tespiti yapılan mezar türleri; lahit (semerdamlı, beşik çatılı ve düz damlı gibi çeşitli kapaklarla örtülenler ile hyposorion'lu olanlar şeklinde değişik tiplerde bulunmaktadır), osthok, khamasorion, anıtsal mezar, tonozlu (örme) oda mezar olarak çeşitlilik göstermektedir. Phaselis nekropolis'lerinde günümüze değin herhangi bir bilimsel çalışma gerçekleştirilmemiştir. Kentin, siyasi, dini, sosyo-ekonomik ve kültürel değişimlerdeki katmanları görmemize olanak sağlayabilecek bu alanlar, kentteki diğer araştırmaların yanında yerini alarak nekropolis çalışmalarındaki boşluğun giderilmesine yönelik ilk çalışma niteliğiyle Phaselis'in kültür envanterine ve gelecekte yapılacak araştırmalara katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda belgeleme ve arşivleme çalışmaları sırasında elde edilen her türlü bulgunun değerlendirilmesi ve sınıflandırılması, diğer bölge (Lykia, Pisidia, Pamphylia) kentlerinin mezar türleri ile benzerlik ve farklılıkların saptanmasına yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Ayrıca son yıllarda arkeolojik materyallerin üç boyutlu sayısal kopyalarının oluşturulmasında kullanılmaya başlanan fotogrametri metodu *-sfm-* kuzeybatı nekropolis'te tespit edilen mezar türlerinden seçilen örneklerle uygulanarak alanın mezar tipolojisi dijital koruma/konservasyon altına alınmıştır.

SUMMARY

This study deals with presenting the burial tradition of Phaselis, based on the archaeological remains of the material culture and in the light of the data obtained within the limits of the surface explorations by inspecting- from a chronological perspective- the Northwest Necropolis of the ancient city of Phaselis, which connects the regions of Lycia and Pamphylia on the shores of the Mediterranean, identifying the tomb-typology and placing the necropolis' borders and locating each tomb on the topographic map.

In terms of their positioning, there are three necropolis sites: Northeast, Northwest and West Necropolises. These sites differ from each other in their location, their tomb-types and numbers. Along with the detailed exploration of the Northwest Necropolis, which constitutes the main subject of this study, the other necropolises have also been examined for the sake of completeness and the data obtained from their positioning in relation to each other and the city and from the identification and comparison of the tomb types are presented as well. In this context, in the Northwest Necropolis five types of tombs have been identified: sarcophagi, ostotheas, khamasorions, monumental (chamber) tombs and rock tombs. The West Necropolis is a small-scale burial site and the only tomb type is sarcophagi. The Northeast Necropolis is the biggest burial site of the city and the tomb types which have been identified so far vary between sarcophagi (some covered with gable, barrel and flat roofed lids and some with hyposorion), ostotheas, khamasorions, monumental tombs and vaulted (masonry) grave chambers. The necropolises of Phaselis have not been scientifically studied before. The exploration of these sites which will probably enable us to see the layers of the political, religious, socio-economic and cultural changes of the city takes its place among the explorations of the city's other sites and this study by being the first intended for filling the gap on the field of necropolis studies aims at contributing to the cultural inventory of Phaselis and to the future research. In this context, studies have been conducted focusing on evaluating and classifying any kind of findings obtained during the documentation and archiving process and identifying the similarities and differences between the tomb types of the cities in other regions (Lycia, Pisidia and Pamphylia). Moreover, by applying the method of photogrammetry *-sfm-*, which has recently started to be used in generating 3D models of the archaeological materials, on the chosen tomb-type examples detected in the Northwest Necropolis, the tomb-typology of the site has been placed under digital preservation/conservation.

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimime başladığımda, bölgede uzun yıllardır çalışmalar yürüten danışman hocam Doç. Dr. İsa Kızıgüt, Phaselis nekropolis'lerinde çalışmalar yapmanın gerekliliğini belirterek tez konumu belirlememde yardımcı olmuştur. Öncelikli olarak kendisine danışmanlığımı yürüttüğü ve tezime yaptığı katkılardan dolayı teşekkürlerimi sunarım. Tezin hazırlık süreci boyunca Phaselis Araştırma İstasyonu'nda ve Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü'nde huzurlu bir ortamda çalışmalarımı yürütebilme imkanı veren ve literatür araştırmalarım için kütüphanesinden yararlanmamı sağlayan Prof. Dr. Murat Arslan'a özel bir teşekkürü borç bilirim. Phaselis üzerine yapmış olduğu doktora çalışmasıyla, takıldığım çoğu noktada yoluma ışık tutan ve manevi desteğini hep hissettiren Doç. Dr. Nihal Tüner-Önen'e ayrıca teşekkür etmekten mutluluk duyuyorum. Verilerin sayısallaştırılmasında gerek çizimler gerek harita çalışmalarında büyük emek sarfeden İç Mimarlık Bölümü lisans öğrencisi Ayça Akçay'a, arazi çizimlerini yapan Uzm. Ark. Gülnaz Acar'a, metin düzeltmelerini yapan Sosyoloji Bölümü lisans öğrencisi Büşra Gürel'e katkılarından dolayı minnettarım. Görüşme fırsatımız olduğunda yönlendirici fikirlerini benimle paylaşan Prof. Dr. Serra Durugönül'e ve moral desteği ile hep yanımda olan Prof. Dr. Esmâ Durugönül'e ayrı ayrı teşekkür ederim. Termessos saha çalışmalarında yol gösteren Dr. Mehmet Kürkçü'ye, literatür dosyalarını benimle paylaşan Yrd. Doç. Dr. Şevket Aktaş'a, Arş. Gör. Afşin Aygün'e, kaynakça bulmamda yardım eden Arş. Gör. Erkan Kurul'a ve antik literatür düzenlemeleri için Şenkal Kileci'ye teşekkür ederim. Uzun ve yorucu arazi şartlarında yanımda olan, çalışmanın dördüncü bölümünü yönlendirmeleri ve destekleriyle hazırladığım, her şartta koşulsuz desteğini hissettiren Arş. Gör. Aykan Akçay'a tüm katkıları için teşekkür etmek benim için ayrı bir mutluluk. Ve ailem, maddi manevi desteğinizle hep yanımda oldunuz, hepinize ayrı ayrı sonsuz teşekkür ederim.

Betül Gürel

Antalya, 2016

GİRİŞ

Bu çalışma; antikçağda bizim gibi gerçek olup şimdi yok olanların ardlarında bıraktıkları Phaselis nekropolis'lerindeki mezarlar üzerindedir*. Ölüm ve ardındaki bilinmezlik, antikçağ cenaze ritüelleri ve yas tutma, mezarın yani ölenin yeni evinin formu gibi konular, acının zihinlerde yarattığı etki-sonuç yansımalarını yorumlayabilme ve bilinir kılma isteği bu konular dahilinde yapılan bilimsel çalışmaları güncel tutabilmektedir. Bilinmeyene doğru yola çıkmamanın ve yolcu etmenin ritüellerdeki ve maddi kültür kalıntılarındaki yansımaları, coğrafi, sosyo-ekonomik, dini ve siyasi etkenlere göre farklılıklar gösterse de kültürlerarasındaki iletişim yoluyla oluşan etkileşim ağı mezar mimarisinde ve ölü gömme geleneğinde kendini göstermektedir. Bu noktada antikçağ ölü gömme gelenekleri ve nekropolis'leri hakkında arkeolojik veriler, epigrafik belgeler ve antik kaynaklar ışığında fikir sahibi olabilmekteyiz. Bu verilerin yanı sıra kent dokusunun ve toplum yapısının yorumlanabilmesi için yaşamdan-ölüme polis'ten nekropolis'e geçiş süreci zamandizinsel bir perspektif içinde ortaya konulmalıdır.

Burada sunulan çalışma, sahip olduğu üç doğal limanıyla antikçağın önemli bir Akdeniz ticaret kenti olarak öne çıkan Phaselis'te gerçekleştirilen disiplinlerarası yüzey araştırmaları kapsamında, kentin ölü gömme geleneğinin mezar tipolojisine yansımalarına dair bilinenler, gözlemler ve yorumları içermektedir. Phaselis tarihsel süreç içerisinde bazen Pamphylia bazen Lykia bölgesine dahil edilmektedir. Bu çalışma kapsamına alınan mezarlar çerçevesinde, kentin hangi bölgenin mezar tipolojisi ile benzerlikler gösterdiği, saha araştırmaları kapsamında belirlenen Lykia, Pisidia, Pamphylia kentlerindeki analogi malzemeleri ile ortaya konulmaya çalışılmaktadır.

Phaselis'te konumlanışına göre ayrılan üç gömü alanı bulunmaktadır: kuzeydoğu, kuzeybatı ve batı nekropolis. Çalışmada, ana temayı oluşturan kuzeybatı nekropolis, detaylı olarak ele alınmakta bunun yanı sıra batı ve kuzeydoğu nekropolis'lerde şimdiye değin yürütülen çalışmalar kapsamında elde edilen veriler ve değerlendirmeler de paylaşılmaktadır. Bu kapsamda nekropolis'lerin kente ve birbirlerine göre konumları, mezarların oryantasyonları ve alandaki dağılımına yönelik tespitler belirtilmektedir. Sunulan tüm veriler yüzey araştırmasının imkanları ölçüsünde yapılan tespit ve belgeleme çalışmalarının neticelerini ve yorumlanmasını içermektedir.

* Burada sunulan Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından SYL-2015-911 no'lu proje kapsamında desteklenmiştir.

2015 yılı araştırma sezonunda öncelikle nekropolis'lerde tespit çalışmaları yürütülmüştür. Yapılan ilk gözlemlerin ardından tahribata en fazla uğrayan gömü alanının kuzeybatı nekropolis olduğu belirlenmiştir. İlk bakışta az sayıda mezarı barındırdığı izlenimi veren bu alanın aslında parçalanmış ve *in situ* konumundan ayrılmış çok sayıda mezarı barındırdığı ve modern yolun etrafında yer alması nedeniyle tahribata açık bir konumda olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle çalışmaların öncelikli olarak kuzeybatı nekropolis'te yürütülmesine ve mevcut mezarların bir an önce kent envanterine eklenmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda kuzeybatı nekropolis'te yürütülen çalışmalar neticesinde toplam 105 mezar kayıt altına alınmıştır. Her bir mezarın, Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) standartlarında hassas ölçüm yapılmasını sağlayan GNSS (cors) cihazıyla, yerinde koordinatları alınmış (± 2 cm) ve kentin topografik haritasına işlenmesiyle tespit edilen tüm mezar kalıntılarının topografya üzerindeki dağılımı gösterilmiştir. Tespit edilen mezarlara envanter numaraları verilmiştir. Mezar envanter numaraları verilirken, nekropolis'lerdeki mezar yapılarına ait tüm kalıntılar kapsanacak şekilde ve aynı yerde bulunup birbirini tamamlamayan parçaların her biri ayrı olarak numaralandırılmıştır. Bu durumda aynı alanda birbirini tamamlayıcı malzeme ve ölçü özellikleri gösteren eserler de tek mezar olarak kaydedilmiştir. Mezarların tanımı, korunma durumu, ölçüleri ve konumu gibi detaylı bilgiler hazırlanan dijital kartotekslere işlenmiştir. Mezarların fotoğraf kayıtları yapılmış ve alanda bulunan mezar türlerini temsil eden, korunmuş haldeki örneklerden çizimler yapılmıştır. Çalışmanın son aşamasında seçilen mezar örnekleri üç boyutlu belgeleme ve görüntüleme metodu olan fotogrametri yöntemiyle dijital ortama aktarılmış ve böylece eserlerin sanal ortamda korunma altına alınması sağlanmıştır. Henüz kazısı yapılmamış bir alanda yüzey verilerine dayalı yürütülen bu çalışmalar neticesinde tespit edilen 105 adet mezar kalıntısı ve beş mezar türünü içeren tipolojik sınıflandırma ile mezarların konumları, yapıldıkları malzeme ve üzerlerinde taşıdıkları bezemelerin ikonografik olarak incelenmesini kapsayan arkeolojik temelli belgeleme, tarihlendirme, envanterleme ve arşivleme çalışmaları yürütülmüştür. Batı nekropolis çalışmalarında, alanın kente göre konumu, yüzölçümü, mezar sayısı, mezar türleri ve alanda yayılımlarına yönelik tespitler yapılmıştır. Kuzeydoğu nekropolis alanı ve mezar türleri açısından ayrı bir çalışma kapsamında incelenmesi gereken çeşitli unsurları bir arada barındırmaktadır. Bu nedenle daha çok kuzeybatı nekropolis ile analogi malzemelerini saptamak amaçlı çalışmalar yürütülmekle birlikte konum, mezar türleri ve bunların alanda yayılımlarına dair tespitler yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

PHASELİS ANTİK KENTİ

1.1. Kentin Konumu

Phaselis Antalya Körfezi'nin batısı ile Teke Yarımadası'nın doğusu arasında Lykia ve Pamphylia bölgelerini buluşturan noktadadır. Günümüz Antalya İli, Kemer İlçesi, Tekirova Beldesi sınırlarında yer almaktadır. Kent 2365 m yüksekliğindeki Tahtalı Dağ'ın¹ (Solyma) eteklerinde Akdeniz'e doğru uzanan bir yarımada üzerinde kurulmuştur. Kentin teritoryumunun arkeolojik, epigrafik ve tarihi coğrafi veriler ışığında belirlenen sınırları; kuzeyde Gökdere Vadisi'ne ulaşmakta, güneyde Üç Adalar'dan Tahtalı Dağ istikametinde çekilecek bir hat doğrultusunda devam etmekte, batıda ise Çandır Vadisi boyunca uzanmaktadır². Yerleşim alanı akropolün yer aldığı yarımada üzerinde yoğunluk göstermekle birlikte, askeri liman ile güney liman arasındaki bağlantıyı sağlayan cadde ve etrafında yer alan kamu yapıları ile lagünün kuzeyinden itibaren yükselen tepelik üzerinde yer alan kuzey yerleşimi de kapsayan yaklaşık 28,8³ dönümlük alanda yayılım göstermektedir. Akropolis'in güneyinde yer alan bazilikal planlı kilisenin bulunduğu konumdan batıya doğru bakıldığında Barsak Deresi'nin oluşturduğu doğal vadi, güneyde Adrasan Burnu ve Musa Dağı, güneydoğuda ise Akdeniz ve üç adalar görülebilmektedir (Fig. 1). Phaselis'in Lykia-Pamphylia sınırında yer alması nedeniyle hangi bölgeye dahil olduğu konusu antik dönemden günümüze

Fig. 1. Phaselis Kent Konumu ve Teritoryum Sınırları

¹ Strabon, *Geographika* (XIV. 3. 9) adlı eserinde Phaselis'e ve bir göle geldiğinde bunun yukarısında bir dağ olan Solyma'dan (τὰ Σόλυμα) bahsetmektedir. Modern araştırmacıların Solyma Dağı'nı Tahtalı Dağı ile özdeşleştirmesine ilişkin bk. Tüner-Önen 2008, 10.

² Arslan – Tüner-Önen 2014a, 80.

³ Krş. Hellenkemper – Hild 2004, 191.

tartışılmalıdır⁴. Strabon Tauros dağ dizisinin iki bölgeyi ayırdığını aktarır; *Lykia'nın tümü Rhodos'luların Peraia'sından başlayan ve Kibyra'luların ülkesinden geçen Tauros'un bir dağ sırasıyla ayrılmıştır, Pamphylia-Lykia sınırının başlangıcı olan Khelidonia denen adaların üst kısmında bulunan dağların Tauros'un başlangıcını oluşturduğu ve bu nedenle Tauros'un burdadan yükseldiği söylenir*⁵.

Kentin bağlı bulunduğu bölgeye ilişkin görüşlerin farklılıklar göstermesinde, iki bölgenin buluşma noktasında yer alması ve tarihsel süreç içerisinde değişen teritoryum sınırlarının da etkili olduğu görülmektedir. Bu durum antik dönemden günümüze gelen aktarımlarda da farklılıklara neden olmaktadır. Tüner-Önen tarafından Phaselis ve teritoryumuna yönelik yapılan doktora çalışmasında kentin sınırları dönemlere ayrılarak incelenmiştir⁶. Söz konusu çalışmada Phaselis'in Roma Dönemi'nde sahip olduğu teritoryum sınırlarının, güneyde Barsak mevkiine uzandığı, batıda Teke Dağları'ndan geçip Çandır Vadisi boyunca kuzeye doğru devam ettiği ve kuzeyde de Tenedos ile kesiştiği tespit edilmiştir.

⁴ Phaselis'in konumu ve hangi bölgenin sınırlarında yer aldığı hakkındaki antik aktarımlar ve Phaselis coğrafyasına ait belgeler için bk. Tüner-Önen 2008, 189-197; Liv. XXXVII. 23. 1: *Phaselis, Lycia-Pamphylia sınırında ve denize doğru çıkan bir burnun üzerinde yer almaktadır. Kilikia'dan Rhodos'a giden gemilerin gördüğü ilk kent olup, denize doğru geniş bir bakışa sahiptir*; Ptol. geogr. V. 2: *Lykia'nın Phaselis kentinden sonra, Pamphylia'nın kıyı kentleri (gelir)*; Const. Porph. de Them. XIV 21 vdd.: *Sonra Phoiniks Irmağı ve aynı ismi taşıyan kent, bundan sonra ünlü Phaselis, daha sonra Pergamon'lu Attalos'tan adını alan kent, bundan sonra Sylaion, daha sonra ünlü Perge kenti, bunun arkasından korsanların işyeri konumundaki Side ve daha sonra da Lakedaimon kolonisi olan Selge kenti, bundan sonra Kallistron olarak adlandırılan dağ, bunun arkasından da Anemourion olarak adlandırılan dağ ve de küçük Antiokheia gelmektedir*; Dion. Perieg. 855: *Diğer Pamphylia kentleri de sırasıyla şunlardır, Korykos, Perge ve rüzgarlı Phaselis*; Sch. Thuc. II 69.1.1 vd: *Phaselis'ten gelen Phaselis bir Pamphylia kentidir*; Dionysios periegetes de buna değinir; Eust. Comm. in Dion. Per. 855. 1 vdd.: *Öyle ki Korykos, Perge ve önceleri Pharsalos olarak adlandırılan Phaselis Pamphylia kentleridir. Rhetorluk yapmış, iyi eserler ve elli tragodia yazmış olan, güzelliği ile göz kamaştıran Theodektes de bu kenttedir. Coğrafyacı (Strabon) bunlar hakkında şunları söyler: "Korykos ve Phaselis Pamphylia'ya ait yerlerdir". Başka bir yerde ise şunları söyler: "Korykos Lykia'da bir sahil şerididir, bundan sonra Phaselis gölü ve söz edilmeye değer üç limana sahip Phaselis kenti gelir. Bunun arkasında Solyma ve Aleksandros'un yol açarak ordusunu geçirdiği, Phaselis denizi çevresindeki dar geçitlerin yukarısında konumlanan Pisidia kenti Termessos yer alır. Derler ki, Pamphylia denizinin üstünde yükselen Klimaks Dağı da buradadır. Aynı yerde, bu sahil şeridi gelip geçenleri durgun sulardan mahrum eder, deniz kabardığı zaman da dalgalar tarafından hemen hemen tamamı örtülür. Phaselis ile Attaleia arasında Troia'dakilerle aynı isimde olan Thebe kenti ve Lyrnessos gelir". Coğrafyacı, aynı Attaleia'nın Korykos kentçliğini iskan eden bir kurmasının olduğunu söyler; krş. Tüner-Önen 2008, 190-197.*

⁵ Strab. XIV 2. 1.

⁶ Tüner-Önen 2008.

1.2. Kent Topografyası

Topografyanın sağladığı koşulların kentlerin gelişme sürecine ve toplumların kültürel özelliklerine yansımalarının izlerini, toplumu oluşturan kişilerin karakteristik özelliklerinden kentin mimari dokusuna kadar aramak gerekmektedir. Günümüzde olduğu gibi eski çağ yerleşimlerinde de fiziki coğrafi özellikler ile çevre ve iklim koşulları doğrudan insanların yaşantılarına, kent dokusuna ve sosyo-ekonomik düzeylerine etki etmiştir.

Phaselis'in de içinde yer aldığı Küçük Asya'nın güneybatısı oldukça dağlıktır. Bölge, ana hatlarıyla batıdaki Akdağ (Massikytos) doğuda Bey Dağları, Akdağ'ın batısında Ksanthos Vadisi, vadinin ilerisinde küçük Kragos ve Antikragos sıradağları; Bey Dağı'nın doğusunda Alakır Vadisi ve onun da ötesinde Tahtalı Dağ'ı ile sınırlandırılmaktadır⁷. Phaselis bölgenin doğu sınırında Tahtalı Dağ'ın güneydoğu eteklerinde denize doğru uzanan bir yarımada üzerindedir⁸. Akropolis'in bulunduğu denize doğru çıkıntı yapan burun güneydoğu kısmında denizden 36 metreye kadar yükselmektedir⁹ ve bu tepelik, topografik yapıyla uyumlu şekilde şehrin ana arterinin bulunduğu cadde üzerinde bulunan kamu yapılarına tiyatronun güneyinde bulunan merdivenlerle bağlanmaktadır. Denize uzanan burun küçük bir alüvyonal ova sayesinde sahilden ayrılmaktadır ve bu ova yazın kuruyan bataklığı da içine almaktadır¹⁰. Eustathios (MS XII. yüzyıl) Phaselis kentinin yanında bir de göl olduğunu söyler¹¹. Burada anlatılan göl, günümüzde özellikle yaz aylarında kuruyarak bataklığa dönüşen lagün toprağında yer alıyor olmalıydı. Bu alan, yağış zamanlarında göle dönüştüğü için kent merkezinin bulunduğu yarımadayı, saldırılara karşı kolayca müdafaa edilebilir kılan doğal bir engel oluşturmaktadır¹². Phaselis Yarımadası boyunca uzanan sahil şeridi, kuzeydoğudan güneybatıya doğru devam etmekte ve kuzeyde İnce Burun'dan sonra batıya doğru körfez

⁷ Bean 1998, 21.

⁸ 19. yüzyıldan itibaren kentte araştırmalar yapan bilim insanlarının kent topografyası üzerine yürüttüğü çalışmalar oldukça sınırlıdır. Benndorf ve onun çalışma arkadaşları tarafından 1881 ve 1882 yıllarında Küçük Asya'nın güneybatı sahilinde yürütülen araştırmada Phaselis'in de yer aldığı sadece kıyı kısmı çalışılmıştır. Erken dönemde yapılmış arazi tasvirlerinde yanlışlıklar J. Schäfer ve ekibi tarafından tespit edilmiştir (Schäfer 1981, 14). 2012 yılından itibaren Murat Arslan tarafından yürütülen interdisipliner yüzey araştırmalarında, Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) standartları kullanılarak GNSS (cors) cihazıyla topografya üzerine hassas koordinatlar alınmasına ve kent yapılarının topografik harita üzerindeki yerlerinin doğrulanmasına ya da yeniden yerleştirilmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir bk. Arslan – Tüner-Önen 2014a; 2014b; Arslan – Baybo 2015, 1-17; Arslan 2016, 31-47; Mergen, 2015, 277-289.

⁹ Schäfer 1981, 19.

¹⁰ Schäfer 1981, 19.

¹¹ Phaselis coğrafyasına ait belgeler ve krş için bk. Tüner-Önen 2008, 189-199, *Eust. Comm. in Dion. Per.* 855, 1 vd.

¹² Krş. Tüner-Önen 2008, 14; Blumenthal 1963, 132.

yaparak kentin kuzey limanını ve kent limanını; denize doğru dik inen burunu aştıktan sonra da doğuya doğru küçük bir girinti yaparak güney limanı oluşturmakta, güneybatıya doğru ise Barsak Çay'ın küçük alüvyonal ovası bulunmaktadır¹³. Phaselis'in üzerinde yer aldığı burun ve bataklığın yaklaşık 90 metre yüksekliğindeki ormanlık sırtları bu ovadan ayrılmaktadır¹⁴.

Strabon kentin kıyıları hakkında aktarımlarda bulunmaktadır; “*Phaselis yakınında deniz kenarında dağlar boyunca, Büyük İskender'in ordusunu geçirdiği uzun geçitler bulunur. Burada Pamphylia Denizi'nin yanında ve kıyıda dar bir geçit bırakarak uzanan Klimaks adında bir dağ vardır; ve sakin havalarda bu geçitte su yoktur ve böylece yayalar için geçilebilir durumdadır fakat denizin kabarma durumunda ise dalgalarla önemli çapta örtülür*”¹⁵.

Kentin sahip olduğu üç doğal liman ticari açıdan öne çıkmasını sağlamıştır; *Phaselis şehri Lykia konfederasyonu şehirlerinin içinde değildi, fakat iki limanı birbirinden ayıran bir dil üzerinde bulunan yeri açısından Asya ile Mısır ve Fenike arasında önemli bir ticaret merkeziydi. Bu şehre Pityussa yani “çamlık” adını da verirlerdi*¹⁶. Malların boşaltılması için düz kıyılara sahip doğal limanları ve antik gemilerin deniz seyahatlerinde oldukça önemli uzak görüş mesafesine sahip burunvari konumu kenti Attaleia'nın kurulmasından önce öne çıkarmaktadır¹⁷. Topografik özellikleri ve Lykia-Pamphylia sınırındaki konumu ile kentin Arkaik Dönem'den başlayıp Doğu Roma Dönemi'ne dek zengin bir ticaret noktası olarak yaşaması dikkat çekmektedir.

1.3. Kentin Siyasi Tarihi

Efsanevi söylencelere göre Rhodos'lu kolonistler II. Kolonizasyon sırasında Lykia sahilinde Phaselis, Gagai, Korydalla ve Rhodiapolis kentlerini kurmuşlardır¹⁸. Rhodosluların bölgedeki kolonizasyon hareketleri söz konusu kentlerin yerli halk tarafından iskan edilmemesiyle açıklanır¹⁹. Mansel “*Yunan Ortaçağı'nın sonunda başlayan büyük kolonizasyon hareketiyle Dor'lar doğuya doğru ilerleyerek Lykia'nın doğu kıyılarında Phaselis kolonisini meydana*

¹³ Krş. Tüner-Önen 2008, 12, Tekirova'daki flora için krş. Blumenthal, 1963, 132.

¹⁴ Schafer 1981, 19.

¹⁵ Strab. XIV. 3. 9.

¹⁶ Texier 2002, 433.

¹⁷ Schafer 1981, 21.

¹⁸ Tüner-Önen 2008, 90.

¹⁹ Blumenthal, 1963, 128; krş. Tüner-Önen 2008.

getirdiler” aktarımında bulunur²⁰. Ancak Rhodiapolis hamam kazılarında ele geçen geometrik döneme tarihlenen seramik buluntuları²¹ kent tarihinin MÖ. VII. yüzyıldan daha erkene gittiğini göstermektedir. Ayrıca Bean, Rhodiapolislilerin sikkerinde Lykialı olduklarını belirtmelerinin onların gerçek Lykia soyundan geldiğinin göstergesi²² olarak ele almaktadır. Bu durum tarihsel süreçte aynı kuruluş öyküsünü paylaştıkları için Phaselis’in kuruluşunun da MÖ. 691 yılından daha erken bir tarihe uzandığının göstergesi olarak kabul edilebilir. Phaselis’te şimdiye değin kent genelini kapsayan ve kesintiye uğramadan devam eden kazı çalışmaları yapılmadığı için Arkaik ve Klasik dönemlere ilişkin arkeolojik veri pek bulunmamaktadır. Agora içinde yapılan bazilika kazıları sırasında çıkarılmış olan Attika’dan ithal edilmiş siyah figür tekniğindeki seramik parçaları, agora çevresinde Arkaik iskanın bulunduğu tanıklık edecek veriler olarak kabul edilebilir²³. Kentin kuruluşu ve bilinenden erkene giden tarihsel ardalanı hakkında net bilgiler elde etmek gelecekte yapılacak kazı çalışmalarından elde edilen verilerle mümkün olacaktır.

MÖ VI. yüzyılın başlarında Hellenion Tapınağı’nın yapımına Mısır Kralı Amasis tarafından dahil edilen kentler arasında Phaselis de anılmaktadır²⁴. Pers Kralı Kyros, MÖ 547 yılında, Sardes’le birlikte tüm Küçük Asya’yı ele geçirince, Phaselis de kesin olarak Pers egemenliği altına girmiştir²⁵. MÖ VI. yüzyılın ortalarından itibaren Lydia standartlarında gümüş sikke darp etmiştir²⁶. Phaselis’in MÖ VI. yüzyılda basımı başlayan ilk gümüş sikkeleri, onun ekonomik önemini ve otonomisini göstermektedir²⁷. MÖ 469 yılında Atinalı komutan Kimon tarafından Eurymedon deniz muharebesinden önce Attika Delos Deniz Birliği’ne dahil edilmiştir²⁸. Kent MÖ 411 yılında yeniden Pers egemenliğine girmiş ve bir Sparta birliği tarafından işgal edilmiştir²⁹. MÖ 333 yılı başlarında kentte yaklaşık bir ay kalmış olan İskender tarafından Pers hakimiyetinden çıkarılmıştır³⁰. MÖ 309’da I. Ptolemaios tarafından ele geçirilmiştir³¹. Ptolemaios’tan sonra MÖ 197 yılında III. Antiokhos bölgeye

²⁰ Mansel 2014, 104.

²¹ Çevik - Kızıgut - Bulut 2009, 302-303, fig. 8-9.

²² Bean 1997, 151.

²³ Baybutluoğlu (1985[1986]), 375.

²⁴ Hdt. II. 178.

²⁵ Tüner-Önen 2008, 98.

²⁶ Heipp-Tamer 1993, 11.

²⁷ Tüner-Önen 2008, 98.

²⁸ Schäfer 1981, 32.

²⁹ Schäfer 1981, 33.

³⁰ Schäfer 1981, 33.

³¹ Diod. XX, 27.1; Akşit 1967, 35.

gelmiş ve Phaselis'in de içinde bulunduğu pek çok kenti Ptolemaios hakimiyetinden çıkararak kendi krallığına dahil etmiştir³². MÖ I. yüzyılın başlarında korsanlarla işbirliği içinde olması nedeniyle, MÖ 77'de Romalı komutan Publius Servilius Vatia tarafından fethedilmiş ve arazisinin bir kısmını *ager publicus* olarak kaybederek Roma Eyaleti Kilikia'ya bağlanmıştır³³. MÖ 46'da Caesar ile Lykia arasında yapılan antlaşmada, Phaselis'in MÖ I. yüzyılın ikinci yarısında Lykia Birliği'ne geçtiğini öğreniyoruz³⁴. MS I. yüzyıl boyunca Lykia Birliği'ne bağlı kentlerden biri olmaya devam etmiştir³⁵. Phaselis, Roma hakimiyeti altındaki MS erken II. yüzyıl ve III. yüzyılı diğer Küçük Asya kentleri gibi refah içinde geçirmiştir. Phaselis'ten ele geçen epigrafik bulgulardan, bu dönemdeki yoğun yapılaşma faaliyetlerinden, zenginlikten ve barışın yararlarından pay alan bir kent tasviri ortaya çıkmaktadır³⁶. Bu dönem içinde MS 141 yılında gerçekleşen, Antoninus Pius Dönemi'ne rastlayan büyük deprem (κοσμικὸς σεισμός) neredeyse Lykia'daki tüm kentler gibi Phaselis'te de büyük zararlara neden olmuştur ve deprem felaketinin yaraları, Lykia'nın en büyük *euergetes*'i Rhodiapolisli Opramoas'ın yaptığı yardımlarla sarılmaya çalışılmıştır³⁷. MS III. yüzyılın sonundan MS V. yüzyıla kadar barbar akınları, Isaurialıların bölgedeki yağmaları ve korsanların deniz ticaretini yeniden engellemeye başlamalarıyla kentte bir çöküş süreci başlamıştır³⁸. Saldırıların yanı sıra bu sürece, Attaleia kentinin ön plana çıkması ve kent içindeki gölün bataklık halini almasıyla sağlıksız koşullar ortaya çıkmasının da etkisi olmalıdır. Phaselis MS IV. yüzyıldan itibaren *Notitiae Episcopatum*'da (piskoposluk listelerinde) Lykia'nın en doğu kenti olarak varlığını sürdürmektedir³⁹. Geç dönem portulanlarında sadece bir liman olarak anılan Phaselis 1158'de Selçuklular tarafından fethedilmiş ve bu dönemden sonra, 19. yüzyılda yeniden keşfedilişine kadar tarih sahnesinden kaybolmuştur⁴⁰.

1.4. Araştırma Tarihi

Lykia'nın erken 19. yüzyılda 'yeniden keşfi' ile Lykia mezarları Batılıların bilimsel ilgisini çekmiştir, ama özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, Alman, Avusturyalı, Danimarkalı

³² Tüner-Önen 2008, 116.

³³ Akşit 1967, 92.

³⁴ Mitchell 2005, 167 vdd.

³⁵ Tüner-Önen 2008, 153.

³⁶ Schäfer 1981, 35.

³⁷ Tüner-Önen 2008, 158,159.

³⁸ Schäfer 1981, 36.

³⁹ Schäfer 1981, 36; Tüner-Önen 2008, 183, 184.

⁴⁰ Tüner-Önen 2008, 184.

İngiliz ve Fransız arkeologlar ve sanat tarihçilerinin çalışmalarında Likya mezarlarının etkisi büyük olmuştur⁴¹. Bu araştırmaların bölgedeki çoğu kenti kapsadığı ve nekropolis alanları ile mezar türlerini detaylı olarak incelemeye yönelik sürdürüldüğü görülmektedir. Ancak şimdiye değin, gerek kente uğrayan batılı bilim insanları gerek kentte kazı ve araştırmalar yürüten ekipler tarafından Phaselis nekropolis'leri herhangi bir çalışmaya tabi tutulmamıştır. Kentin mezarlarına ilişkin, özellikle kuzey limanda bulunan anıtsal mezar yapısı ile Lykia mezar geleneğinde yapılmış olan birkaç lahit dışında mezar tipolojisini ve tüm nekropolis alanlarını kapsamayan genel değerlendirmeye yönelik oldukça kısıtlı bilgiye ulaşılmaktadır. 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında Phaselis'e gelen araştırmacıların dikkatlerini esas itibariyle yazıtların keşfine çevirdikleri görülür. Önceki yıllarda kentte yapılan kazı çalışmalarında ise turizme yönelik olarak merkezi yapıların açığa çıkarılması amaçlanmış nekropolis'lere hiç yönelinmemiştir. Üç nekropolis alanının bulunması, kuzeybatı nekropolis'in yoğun tahribat görmesi nedeniyle titizlikle incelenmesinin gerekliliği, kuzeydoğu nekropolis'in geniş yayılım alanı ve oldukça zengin mezar çeşitliliği, batı nekropolis'in gözden uzak konumu gibi etkenler bu alanların günümüze değin çalışılmamış olmasında geçerli nedenler gibi görünmektedir. Ayrıca kentin sınır noktasında bulunması sonucunda bazen Lykia bazen Pamphylia sınırlarına dahil edilmesi bölge özelinde çalışmalar yürüten bilim insanlarının kenti kapsam dışında tutmasına ve detaylı incelemelerin yapılmamasına neden olmuş olabilir.

Phaselis'in araştırma tarihçesi, Lykia Bölgesi'nin modern araştırmacılar tarafından farklı amaç ve doğrultularda yürütülen çalışmalara konu olmaya başladığı 19. yüzyılın başları ile aynı döneme uzanmaktadır. Başlangıçta kente karayoluyla ulaşımın olmadığı bu dönemde araştırmacılar deniz yoluyla Phaselis'e ulaşmışlardır. İlk olarak İngiliz Kraliyet Donanması adına, Küçük Asya'nın güney sahilinin ölçülmesi sırasında bölgeye gelen Kaptan *François Beaufort* 1811-1812 yıllarında kenti keşfetmiş ve kent planını çıkarmıştır. Aynı zamanda gemiyle Phaselis'e gelen İngiliz Mimar, Arkeolog, Yazar C. R. Cockerell Beaufort'la karşılaşmıştır. 1838 yılında İngiliz Arkeolog Sir Charles Fellows kente gelir ve güney limanla ana caddeyi bağlayan noktada Hadrianus onuruna inşaa edilmiş olan anıtsal kapının ithaf yazıtına ait fragmanları bulur. 1842 yılında İngiliz Teğmen, Hidrograf ve Coğrafyacı Thomas Abel Brimage Spratt ile İngiliz Doğa Bilimci Edward Forbes Olympos ve Khimaira rotaları üzerinden gemiyle Phaselis'e gelmişlerdir. 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında Phaselis'e dair araştırmaların genel olarak yazıtların keşfine yönelik sürdürüldüğü görülmektedir. 1881-1882 yıllarında, Avusturya Arkeoloji Enstitüsü'nün kurucusu, Arkeolog,

⁴¹ Keen 1998, 182.

Epigraf Otto Benndorf ve çalışma arkadaşları Küçük Asya'nın güneybatısında yürüttükleri araştırmalar sırasında Phaselis'te de çalışmışlardır. Aynı ekipden Felix Ritter von Luschan 1883 ve 1884 kışında Phaselis'in sahil şeridinin ilk fotoğraflamalarını gerçekleştirmiştir. Fransız Bilim insanı Victor Bérard'ın aynı yıllarda kenti ziyaret ettiği bilinmektedir. Avusturya araştırma ekibinden Otto Benndorf, Ernst Kalinka ve meslektaşları 1892 yılında arkeolojik ve epigrafik araştırmalar yapmışlardır. 1904 yılında İngiliz araştırma ekibinden David George Hogarth, Richard Norton ve Albert William van Buren Phaselis'e gelmişlerdir. 1908 yılında Avusturyalı Klasik Filolog Ernst Kalinka kentte tekrar gelir ve Phaselis tarihi ile epigrafik materyalleri toplamaya yönelik sürdürdüğü çalışmaların verilerini 1944 yılında TAM II'de yayımlamıştır. 1913 yılında İtalyan araştırmacılar Roberto Paribeni ve Pietro Romanelli Phaselis'te bulunmuşlardır. 1921 yılında Carlo Anti Antalya'ya dönüş yolunda Phaselis territoriumu içinde yer alan birkaç yazıt ve yapı kalıntısını keşfetmiştir. Phaselis'e yönelik araştırmalar II. Dünya Savaşı bittikten sonra bölgeye gelen Freya Madeline Stark ve George Bean tarafından yürütülmüştür. 1968 yılında kentin limanlarının doğal oluşumlarına ve mimari unsurlarına yönelik incelemeler Alman Mimar ve Sualtı Arkeoloğu Helmut Schläger ile başlamış, 1970 yılında Arkeolog Jorg Schäfer tarafından devam ettirilmiştir. 1980 yılında dönemin Antalya Müze Müdürü Kayhan Dörtlük başkanlığında yürütülen kazılarda kentin Hadrianus Agora'sı, Domitianus Agora'sı, hamam yapısı, tiyatro ve ana caddenin yanı sıra kent altyapısını kapsayan çalışmalar yürütülmüştür. Bayburtluoğlu 1981-85 yılları arasında yürüttüğü kazılarda kent merkezinde ve kamu yapılarına yönelik çalışmalar gerçekleştirmiştir. 1999-2000 yılları arasında dönemin Antalya Müze Müdürü Metin Pehlivaner Güney Liman'da Sualtı Araştırmaları'nın gerçekleştirilmesine olanak sağlamıştır. 2012 yılından itibaren Akdeniz Üniversitesi'nden Prof. Dr. Murat Arslan başkanlığında, multidisipliner bir ekip tarafından Phaselis Antik Kenti ve Teritoryumu Yüzey Araştırması sürdürülmektedir⁴².

⁴² Phaselis araştırma tarihi krş. ve daha detaylı bilgi için bk. Arslan – Tüner-Önen 2014a, 78-80; Arslan – Tüner-Önen 2014b, 289-300; Tüner-Önen 2015, 7-10.

İKİNCİ BÖLÜM

PHASELİS NEKROPOLİS'LERİ

2.1. Nekropolis'lerin Konumları

Günümüzde arkeolojik çalışmaların yürütüldüğü alanlar, antikitede var olma çabalarının en yüksek seviyelerde yaşandığı alanlardı şüphesiz. Arkeolojik kültür katmanları, yaşanılan zamanın ateşli çatışmalarından çıktıktan sonra geç dönemdeki dönüşümlere yönelik imar faaliyetleri, jeomorfolojik hareketler ve doğal afetler gibi pekçok etkenle karşı karşıya kalarak günümüze ulaşmışlardır. Bu nedenle, yerleşimlerin tarihsel ardalanı, özellikle geleneği sürdüren bir kentsel doku mirası olup olmadığı hakkında soru işaretleri taşımaktadır.

Toplum yapısının yorumlanabilmesi için yaşamdan-ölüme '*polis*'ten '*nekropolis*'e geçiş süreci zamandizinsel bir perspektif içinde ortaya konulmak istenirken, nekropolis alanları ve mezar yapıları belki de en az zarar gören yapı grubunu oluşturduğu için ayrıca önem taşımaktadır. Özellikle kamu yapıları, kent surları ve dinsel yapılar farklı kültürlerin dönüşüm hareketlerinden daha çok etkilenmektedir ve dönemler değiştikçe kentlerin fiziki görünüşleri de değişmektedir. Ancak mezarlar tekrar kullanıma elverişli yapıları, dönemin dini inancına bağlı etkenler, ölüye saygı, batıl korkular ve belki de mezarların hayatla ilgili herşeyden soyutlanmış halleri ile dönüşümden daha az etkilenecek günümüze ulaşmışlardır.

Phaselis'te konum, mezar mimarisi ve mezar sayısı gibi unsurlarla birbirinden ayrılan üç nekropolis alanı bulunmaktadır (Fig 2). Bu alanlar sivil yapıların dışında yarımada'nın anakara ile bağlantısının başladığı noktadan itibaren batıdan kuzeydoğuya doğru devam eden bir hat üzerindedir. Bu hat üzerinde deniz ve lagün sınırları boyunca konumlandırılmış mezarların yanı sıra doğuya doğru yükselen eğimli arazi üzerinde yayılım gösteren gömü alanları da bulunmaktadır.

Nekropolis alanlarının kent içindeki konumları göz önünde bulundurulduğunda: akropolis'in ve kamu yapılarının dışında konuşlandırılmış, yüzölçümleri bakımından oldukça farklı ölçeklere sahip, çoğunluğu deniz ya da lagün hatları boyunca devam eden alanların nekropolis olarak kullanıldığı görülmektedir. Mezar türlerinin dağılımına bakıldığında homojen bir oluşum görülmemektedir. Her nekropolis alanı mezar çeşitliliği ile kendini bir diğerinden ayıran özelliklere sahiptir. Bu durum siyasi, dini ve demografik değişkenlerin kentin ölü gömme geleneğine yansımalarının yanı sıra topografik yapıya uyum sağlamak gibi nedenlerle de açıklanabilir.

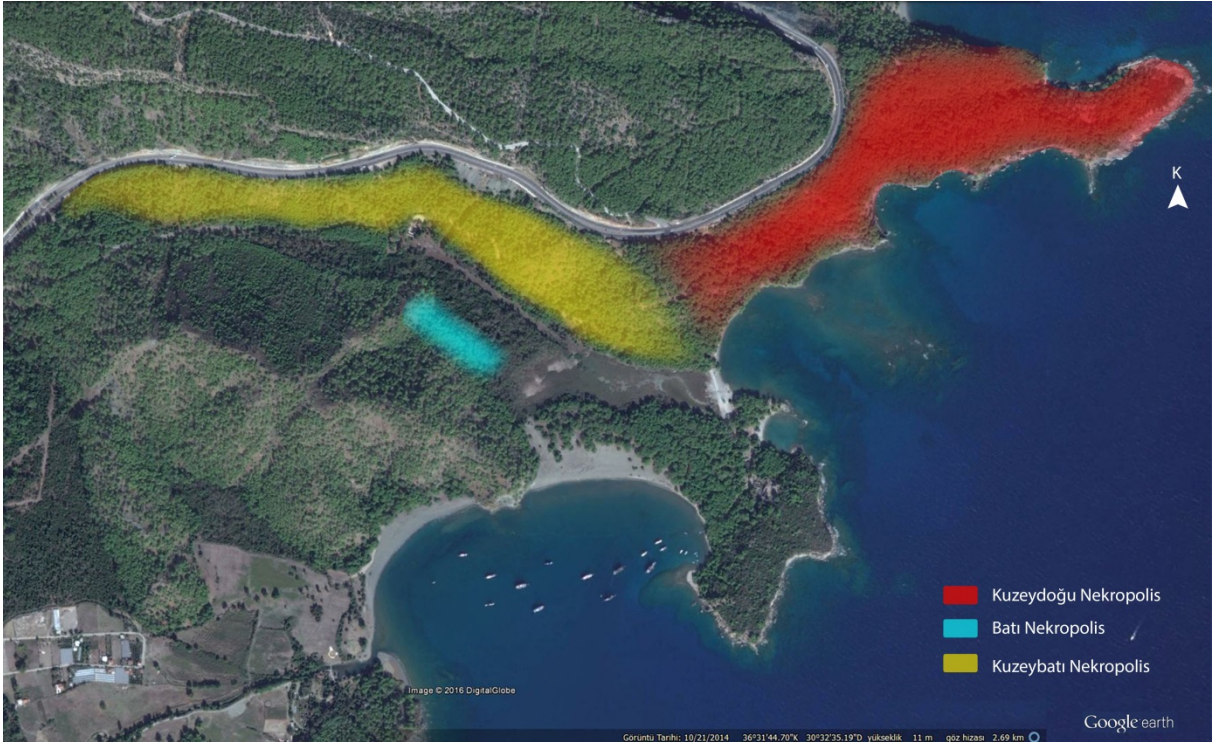

Fig. 2. Phaselis nekropolis alanları.

Kuzeydoğu nekropolis, kuzey liman koyundan itibaren yükselen tepeliğin eteklerinden başlamakta, kıyı hattı boyunca ve yer yer kıyından 400 m içeriye girerek doğuda İnce Burun'a kadar uzanmaktadır. Söz konusu alan kentin en büyük ölçekli nekropolis'idir ve yaklaşık 3.2 km²'lik bir alanda yayılım göstermektedir. Kıyı hattında yer alan mezarların bir kısmının kuzey körfezi boyunca dalgaların aşındırması sonucu çökerek denize karıştığı görülmektedir.

Kuzeybatı nekropolis, kentin kuzey limanına 230 m mesafede başlayarak Antalya-Kumluca karayoluna kadar devam eden ve bu alanı ikiye bölen modern yolun sağında ve solunda yer alan mezarları kapsamaktadır. Yaptığımız ölçüm çalışmalarına göre 2.5 km²'lik bir alanda yayılım göstermektedir. Söz konusu nekropolis kuzey limandan araştırma istasyonu binasına kadar güneybatısında lagün ile sınırlandırılmıştır, kuzeydoğusunda ise yer yer küçük tepeliklerin yer aldığı eğimli bir topografya üzerinde yayılım göstererek anayoldan Phaselis'e giriş yapan kavşağa kadar devam etmektedir.

Batı nekropolis, kent merkezinin kuzeybatısında, gölün hemen batısında yükselmeye başlayan tepenin eteklerinde yer almaktadır. Güneyden (kent yönünden) gelip kuzeye devam eden yol nekropolis'in batı bitişiğinden geçmekte doğu sınırını ise lagün hattı oluşturmaktadır. Nekropolis alanları konumlandırılırken; ulaşım kolaylığı ve bazı kutsal alanlara da

bağlanan yolların seçilmesinin yanı sıra arazi yapısı da belirleyici olmaktadır⁴³. Lagünün (λίμνη) kuzeybatısında uzanan batı nekropolis boyunca görülebilen yol kalıntıları, Phaselis'ten Olympos'a giden yolun kentten ayrıldığı noktayı göstermektedir⁴⁴. Böylelikle güzergahı kullanan herkesin nekropolis'in hemen yanından geçmesi sağlanarak ziyarete ve izlenmeye uygun bir konumlandırmanın dikkate alındığı söylenebilir.

2.2. Kuzeydoğu Nekropolis

Kuzeydoğu nekropolis, kente inen modern yolun denize ulaştığı noktada başlayan kuzey liman koyunun kıyı hattı boyunca ve koydan doğuya doğru yükselen tepelik üzerinde yayılım göstermekte, yer yer kıyından 400-500 m içeriye girerek İnce Burun'a kadar uzanmaktadır. Bu alan yaklaşık 3.2 km² bir alanda yayılım göstermektedir ve gerek yüzölçümü gerek barındırdığı mezar sayısı ve çeşidi ile kentin en büyük nekropolis alanıdır. Kıyı şeridi boyunca dalgalara maruz kalan falezlerin aşınması sonucu bazı mezarların kıyıya düşmüş olduğu ve bazı lahitlerin deniz içine sürüklendiğini görmek mümkündür. Özellikle sahile düşmüş olan lahit ve kapak yüzeylerinin deniz tuzu ve dalgaların aşındırması nedeniyle oldukça tahrip olduğu gözlemlenmektedir. Modern yolun bitime yakın, Akdeniz'in görülmeye başladığı noktadan kuzey yöne bakıldığında, bir teras ve etrafında çok sayıda sütun parçası bulunan bir alan görülmektedir. Sosyal statüsü yüksek Phaselisli bir aileye ait olması beklenen bu yapı kalıntıları, büyük bir anıtsal mezara ait olmalıdır. Kıyıya ulaşıldığında kuzey liman koyu boyunca birçok anıtsal mezar binası kuzeyden doğuya doğru limanı çevreleyecek şekilde sıralanmaktadır. Bu mezar yapılarının yakınında, Phaselis'in, günümüz karayolunun güneyinde kalan falez üzerinde sivil yerleşim alanlarına bağlantısını sağlayan merdivenli bir yol bulunmaktadır⁴⁵. Mezar öbekleri arasında bağlantıyı sağlayan patika yollar eskiçağdan günümüze kullanılagelmiştir. Söz konusu nekropolis geniş yayılım alanı ve mezar çeşitliliği ile öne çıkmasına karşın mezar kabartmaları ve epigrafik malzeme açısından oldukça az veri sunmaktadır.

Kuzeydoğu nekropolis; lahit, anıtsal oda mezar, tonozlu (örme) oda mezar, khamasorion, ostotheke gibi mezar türlerini bir arada barındırmaktadır. Lahitler yükseliş şekillerine göre podyum üzerinde yükselenler, hyposorionlu olanlar ve katlı mezarlar olarak çeşitlilik göstermektedir. Lahit kapaklarına bakıldığında; semerdamlı, düz damlı, beşik çatılı ve

⁴³ Hürmüzlü 2008, 5-6.

⁴⁴ Schäfer 1981, 40 (lev. 4 ve 6.3). krş. için bk. Tüner-Önen 2008, 74.

⁴⁵ Bayburtluoğlu 2004, 81-82.

akroterli beşik çatılı formlar görülmektedir. Anıtsal oda mezarlarda, hyposorion bölümü alta⁴⁶ veya yapının girişinde olan örnekler bulunmaktadır.

Söz konusu alan kıyı şeridi boyunca devam eden konumu ve Akdeniz bakışlı gösterişli mezarları ile öne çıkmaktadır. Mezar mimarisi çeşitliliğinin yoğun olduğu kuzey körfezin başladığı noktadan itibaren deniz kıyısı hattında aralıklarla yer alan dört adet anıtsal mezar farklı mimari özellikleri ile dikkat çekmektedir. Aynı hat üzerinde anıtsal mezarların arasına serpilmiş lahitler bulunmaktadır. Sahilde ilk anıtsal mezarın doğusuna doğru devam eden ve hafifçe yükselmeye başlayan kot üzerinde toprak tabakası içinde kalmış ancak dar yüzleri denize dönük ve açıkta olan bir lahit sırası bulunmaktadır. Bu sıradaki lahitlerden bazıları oldukça ince duvar kalınlığına sahip tekne yapıları ile farklı görünmektedir. Araştırmalar sırasında bu lahitlerden birinin içinde bulunan siyah figür tekniği ile boyanmış seramik parçası, duvar kalınlığı farklı olan bu lahitlerin kentin erken dönemine ait olduğu düşüncesini kuvvetlendirmektedir. Seramik parçası üzerinde sol kolunu havaya kaldırmış ve elinde bir obje tutan figür ile vazo resim sanatında boş alanları doldurma bezeği olarak kullanılan sarmal etrafında yer alan minik yuvarlak bezeklerin yer aldığı motif görülmektedir (Fig. 3). İnce cıdarlı hamuru ve dışa bombe yapan formu ile muhtemelen gövde üzerinde yer alan bir kompozisyonun parçası olduğu düşünülen seramik MÖ VI. yüzyılın ikinci yarısına Arkaik Dönem sonu Klasik Dönem başlarına tarihlenebilir.

Fig. 3. Kuzeydoğu nekropolis'ten seramik parçası

Sahil şeridinden içeriye doğru girdikçe mezar türlerinde ve çeşitliliğinde değişiklikler izlenebilmektedir. Kıyı hattı boyunca devam eden anıtsal mezar yapıları yerine, tonozlu oda mezarlar bazen tek olarak bazen de ikili ya da üçlü yan yana odalar şeklinde bulunmaktadır. Bu yapıların duvar örgü sisteminde moloz taşlar ve yoğun harç kullanıldığı görülmektedir. İç duvarlarda düzgün sıvalı duvar işçiliği, korunmuş bazı örneklerdeki izlerle tespit edilmiştir. Ayrıca tonozlu oda mezarlar alanda sıklıkla kullanılan bir mezar türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Oda mezarların bazılarında katlı gömüye yönelik düzenlemeye işaret eden seki

⁴⁶ Kuzey limanda yer alan anıtsal mezar için bk. Cormack 2004, 272-273.

çıkıntıları bulunmaktadır. Libasyon için kullanılan içi oyuk bloklar bu mezarlardan bazılarının önünde yer almaktadır (Fig. 4).

Kıyı hattından daha da içeriye girildikçe oda mezarlar da artık pek görülmez ve yerini khamasorion mezarlara bırakır. Bu mezarların çoğunluğu kayanın içine doğru oyulmuş tekneler şeklindedir ancak kayaç üzerinde yükselen, yalnızca taban seviyesinde kayaca bağlı olarak oluşturulmuş kaya lahitleri de bulunmaktadır. Khamasorion'lar topografya ile uyumlu şekilde, kayaçların büyüklüğü ile orantılı olarak yoğunluk göstermektedir. Bazı kayaçların üzerinde yan yana oyulmuş 7-8 mezar bulunurken, küçük kayaçlarda tekil halde duran khamasorion'lar da bulunmaktadır. Bu mezarların birkaç semerdamlı kapak dışında düz damlı kapaklarla örtüldüğü görülmektedir. Denizden uzaklaşıp iç kısımlara girildikçe mezar türlerinin değişmesi ve anıtsal mezar yapılarının görülmemesi gömünün sahibinin kişisel tercihi ile ilişkili olabileceği gibi kent merkezinden uzaklaşılması ve eğimli arazide malzeme taşınması zorunluluğu sonucunda tercih edilmiş de olabilir. Aynı zamanda topoğrafyanın imkanlarından yararlanmanın kolaylıkları da khamasorion'ların yoğun kullanımını açıklayabilir. Mezarın hammaddesi olan bu kayaçlar alandaki mezar mimarisine etki etmiş olmalıdır.

Fig. 4. Kuzeydoğu nekropolis tonozlu mezar ve sunu çanağı

Kuzeydoğu nekropolis'in hangi dönemlerde kullanıldığı kesin hatlarla belirlenmemekle birlikte epigrafik buluntular ışığında fikir sahibi olmaktayız. Kentte, MÖ IV. yüzyıl ile MS III. yüzyıl aralığına tarihlendirilen yazıtlar bulunmaktadır⁴⁷. Kuzey körfezin başlangıcındaki mezarda bulunan siyah figürlü seramik parçası da nekropolisin Arkaik Dönem'in sonlarından itibaren kullanım gördüğünün göstergesi olarak değerlendirilebilir. Dönemsel kullanımına yönelik kesintisiz veri sunan zamandizinsel bir bakış açısı, yapılacak olan kazılar neticesinde mümkün olacaktır.

⁴⁷ Mezar yazıtlarına ilişkin detaylı bilgi için bk. Adak -Tüner – Şahin 2005, 1-20; Tüner-Önen 2008, 350-360; Tüner-Önen 2015, 19-38; Arslan – Tüner-Önen, 2015/13, 206.

2.3. Batı Nekropolis

Batı nekropolis kent merkezinin kuzeybatısında, gölün hemen batısında yükselmeye başlayan tepenin eteklerinde yer almaktadır. Güneyden (kent yönünden) gelip kuzeye devam eden yol nekropolis'in batı bitişiğinden geçmektedir ve doğu sınırını lagün hattı oluşturmaktadır. Batı nekropolis'te toplam 34 adet lahit bulunmaktadır. Mezarlar, yol terasının hemen altına birbirine yakın yerleştirilmiş 33 lahit ve bu alandan yaklaşık dört yüz metre güneyde bulunan tek bir lahit olarak dağılım göstermektedir. Neredeyse aynı kot üzerinde yan yana bulunan 33 adet lahit 370 m²'lik bir alanda bulunmaktadır. Lahitler topografyanın elverdiği şekilde dar yüzleri doğu-batı yönlü gelecek şekilde ve yanyana yerleştirilmiştir, ancak güney kesimde kalan son iki lahit bu diziden biraz daha içeride kalmaktadır. Dar yüzlerin baktığı doğu yön göl kenarındaki yürüme zemininden yaklaşık 2,5 m yüksek kottadır. Nekropolis alanındaki lahitlerin tamamı konglomera cinsi kayadan üretilmiştir. Mezarların büyük çoğunluğunun doğu kısımları tahrip olmuştur ve kırılan parçalar eğimli arazide aşağıya yuvarlanmıştır. Tamamen ya da kısmen korunmuş kapakların bazıları tekne üzerinde durmaktadır (Fig. 5). Lahit teknelerinin ölçülebilen uzunlukları 1.90 m ile 2.50 m, genişlikleri ise 0.70 m ile 0.90 m arasında değişmektedir. Bir lahit haricinde mezarlarda herhangi bir bezeme veya yazıtı dair iz yoktur. Kuzeyden başlayarak güneye doğru numaralandırılan lahitlerin 3B.4 env. no'lu teknesinde doğuya bakan dar yüzde çapı 0.40 m olan ve 0.05 m kabartma olarak çıkıntı yapan dairesel bir bezeme bulunmaktadır. Kabartmanın, mezarlarda sıkça görülen kalkan ya da medusa başı bezemesi olabileceği düşünülmektedir. Lahitlerin konglomera cinsi kayadan yapılmış olması nedeniyle taş yüzeyindeki gözenekler zamanla açılmış ve oyuklar oluşarak görünümün bozulmasına yol açmıştır. Küçük çakıllı kum ve kireç karışımı sıva kalıntıları birkaç lahitte gözlemlenmiştir. Antikçağ mezar düzenlemelerinde kireçtaşı ya da mermer lahitlerde, kokunun dışarı çıkmasını önlemek amacıyla kapak oturtma yerlerinin sıvandığı bilinmektedir. Dış yüzeylerin sıvanması ise bozuk sathın düzeltilmesi için uygulanmış olmalıdır. Mezarların hiçbirinde yazıt izi görülmemiş olmasına rağmen, sıvalı zeminin üzerine boya ile yazının yazıldığı bilinen uygulamaları

Fig. 5. Batı nekropolis genel görünüm

lardandır⁴⁸. Batı nekropolis'te lahitlerin kapakları da konglomera taşından yapılmıştır ve tamamı düz dam formludur. Kapaklarda herhangi bir detay veya bezeme görülmemektedir.

3B.15 env. no'lu mezarın planı diğerlerinden farklı yapısı ile dikkat çekmektedir (Fig. 6, Lev. 1). Tekne gen. 1.30 m, yük. 0.68 m kapak gen. 1.30 m, yük. 0.30 m ölçüleriyle dışardan bakıldığında büyük bir lahit mezar olarak görülen ancak içten bir duvar ile ayrılan iki mezarı barındıran düzenleme içindedir. Bu düzenlemeyle uyumlu olarak dışardan düz damlı forma sahip görülen kapak da içten iki ayrı üçgen alınlık oluşturacak şekilde işlenmiştir. Tekne ve kapak aynı mezarın içinde farklı düzenlemeye sahip olan yapıları ile de dikkat çekicidir. Mezarın doğusunda durulduğunda solda kalan bölme, kapağın altında bulunan ve tekneyi içten dört köşede saran silme profili ile çevrelenmiştir bu profil sağdaki bölmede bulunmamaktadır aynı zamanda soldaki mezarın kapağındaki üçgen çatı yanları bombeli ve yuvarlak hatlarla devam eden form gösterirken sağdaki daha keskin bir üçgen forma sahiptir. Bu düzenleme aynı tekne ve aynı kapak içerisinde kişisel talepler doğrultusunda şekillenmiş olan aynı formun farklı yorumlanmalarını bir arada barındırmaktadır. Tekne ve kapağın iç yüzeyi oldukça iyi korunmuş durumda ve pürüzsüz denilebilecek şekilde sıvalıdır. Bu mezar gerek teknesi gerek kapağı ile alandaki diğer mezarlardan ve Phaselis nekropolis'lerindeki lahitlerden ayrılmakta olup şimdiye değin kentte tespit edilen ünik örnek olarak yer almaktadır. Bu mezar düzenlemesine dair yapılan literatür araştırmalarında Tlos antik kentinde⁴⁹ bulunan bir örneğe ulaşılmıştır. Phaselis'e yakın yerleşimlerden Mnara da benzer uygulamanın görüldüğü örnek mevcuttur. Tlos'ta bulunan örnek anakayaya oyulmuş teknenin 0.10 m'lik bir duvarla ikiye bölünmesi ile oluşturulmuştur. Türleri ve kapak formları farklılıklar gösteren örnekler olsa da teknenin bölünmüş olmasıyla aynı düzenlemeyi yansıtmaları açısından bu iki örnek karşılaştırılabilir. Phaselis için tekil olan bu mezar düzenlemesi Tlos için de şimdiye değin görülen örneklerden farklı olarak ele alınmıştır. Sıklıkla karşılaşılmayan bir mezar düzenlemesi

Fig. 6. Batı nekropolis çift bölmeli lahit

⁴⁸ Phaselis'te tiyatronun güneyinde bulunan boya ile yazının uygulandığı örnek için bk. Tüner-Önen 2015, 23.

⁴⁹ Tlos antik kentinde bulunan iki bölmeli lahit hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Keskin 2014, 46.

olarak bir geleneğin devamı olmaktan ziyade aynı lahit içine yan yana gömülmek isteyen kişilerin istekleri doğrultusunda oluşturulmuş bir form olarak değerlendirilebilir.

Batı nekropolis'in kuzey bitiminde, doğu yönde bir duvar kalıntısı bulunmaktadır (Fig. 7). Güneybatı - kuzeydoğu doğrultulu ve lahitlerin doğu yöndeki dar yüzlerine paralel uzanan duvarın korunmuş uzunluğu 8.20 m kalınlığı 0.60 m'dir. Lagün yürüme düzeyindeki korunmuş yükseklik 4.30 m iken dolgu bulunan batı yüzde 3.30 m'dir. Köşelerde daha büyük olmak üzere küçük ve şekilsiz taşlar kullanılarak harçla örülmüş duvarda seramik kırıkları kullanılmamıştır. Duvarın kuzeybatı bitimi doğu yönünde (lagün tarafında) doğuya doğru köşe yaparak dönmektedir. Ancak köşeden sonra uzanan duvar yalnızca 0.30 m uzunluğunda korunabilmiştir. Yıkıntı ve dolgu nedeniyle duvarın diğer tarafında hem güney bitimi hem de köşe görülememektedir. Bu nedenle duvarın bir mekan ya da dolguya karşı nekropolis ve yol terasını koruma duvarı amaçlı olup olmadığı anlaşılamamaktadır. Mezarlık alanlarında mezar işlerine bakanların kullandığı bir yapı olarak da düşünülebilir ancak; göl tarafında yapı ya da duvara ilişkin fazla kalıntıya rastlanılmaması mekan olasılığını zayıflatmaktadır. Hem yol terasını korumak hem de olası lagün suyunun yükselmesinin mezar ve yola zarar vermesini önlemek amaçlı bir duvar olabileceğini düşünmek daha uygun görünmektedir. Duvar üzerinde kapı, pencere ya da niş gibi mimari detay görülmemektedir. Duvarın doğuya bakan yüzü lagün toprağının bitekliği nedeniyle yoğun bitki örtüsü ile kaplıdır.

Fig. 7. Batı nekropolis duvar kalıntısı

Batı nekropolis diğer iki nekropolis'e göre daha küçük yüzölçümü ve yalnızca bir mezarın düzenlemesi hariç çeşitlilik arz etmeyen lahit tipolijisi ile yalın bir görünüm sergiler; fakat buna karşın alanda bulunan yol kalıntıları⁵⁰ bu güzergahı kullanan herkesin nekropolis'in hemen yanından geçmesini sağlayarak ziyarete ve izlenmeye uygun konumlandırılmış olduğunu göstermektedir. Söz konusu alan kuzeybatı nekropolis'in batı yönünde ve karşı yakasında bulunmaktadır. Bu iki alanı lagün ayırmaktadır. Kuzeybatı nekropolis'in kapsadığı alan göz önünü alındığında yer sıkıntısı ortaya çıktığı için batı nekropolis'in konumlan-

⁵⁰ "Yol kalıntıları, Phaselis'ten Olympos'a giden yolun kentten ayrıldığı noktayı göstermektedir" Schäfer 1981, 40 (lev. 4 ve 6.3). krş. için bk. Tüner-Önen 2008, 74.

dırıldığı varsayımı gerçekçi durmamaktadır. Çünkü kuzeybatıda mezar yoğunluğu çoğunlukla öbekler halinde bulunmaktadır ve arada büyük boş alanların olduğu topografik harita üzerinde de belli olmaktadır. Bir diğer husus da batı nekropolis'te bulunan tekne boyutlarının ve buna bağlı olarak da kapak boyutlarının kuzeybatı nekropolis ile kıyaslandığında daha büyük ebatlarda olmasıdır. Bu tespitler ve değerlendirmeler çerçevesinde batı nekropolis'in konumu itibariyle kentin diğer gömü alanlarından özellikle ayrı tutulduğu ileri sürülebilir. Mezarların doğu yönde lagün bakışlı konumlandırıldığı bu alan, kent içinde ayrı bir topluluğa ait gömü alanı olarak düzenlendiği izlenimi vermektedir.

2.3.1. Çöğmen Tepesi

Güney Liman koyunun batı sınırını oluşturarak yükselen Çöğmen Tepesi'nde yapılan araştırmalarda bazı pişmiş toprak kalıntıları ile karşılaşmıştır. Arazi yüzeyi detaylıca taranmış ve kalıntıların bu tepecik üzerindeki kullanım amacına yönelik gözlemler yapılmıştır. Çöğmen Tepesi oldukça eğimli yapıya sahiptir ve yerleşim ve/veya yapıya ait iz verecek herhangi kalıntı tespit edilmemiştir. Bu nedenle alandaki *terracotta* parçaların basit gömülerin yapıldığı pişmiş toprak mezarlara ait olabileceği üzerinde durulmuştur. Basit inhumasyon gömülerin çatı kiremitleri kullanılarak örtülmesi geleneği MÖ V. yüzyılın başından itibaren Hellen geleneklerinde karşımıza çıkmaktadır. Bu tip mezarlar, toprağa yatırılan cesedin üzerini örtmek üzere uzun kenarlara üçer, kısa kenarlara birer adet çatı kiremidinin dik olarak yerleştirilmesiyle oluşmuştur⁵¹. Antikçağ yapılarının çatılarında kullanılan 0.62-0.66-0.67 m gibi değişen uzunluklara sahip olan kiremitler Parion nekropolis'inde bulunan mezarlarda kullanılan kiremitlerle örtüşmektedir. Ters veya düz olarak yerleştirilmesine dikkat etmeden yerleştirilebilen bu kiremitlerin gömünün boyuna bağlı olarak iki veya üç adet kullanıldığı görülmektedir⁵². Üst yapı elemanı olarak çatı örtme sisteminde kullanılan bu *terracotta* 'ların Çöğmen Tepe'sinde arazi yüzeyine farklı yoğunlukta serpilmiş öbekler halinde bulunması söz konusu alanın nekropolis olabileceği düşüncesini güçlendirmiş; ancak yüzey verileri kesin sonuçlar sunmamıştır. Anadolu'da kırık çatı kiremitlerinden yapılmış mezar örnekleri veya mezarın üzerini kapatmak için kullanılan çatı kiremitleri göz önünde bulundurularak Çöğmen Tepesi'nin nekropolis alanı olarak kullanıldığı varsayımı üzerinde durulmaktadır. İleride yapılacak kazı çalışmaları neticesinde alan hakkında kesin sonuçlar elde etmek mümkün olacaktır.

⁵¹ Hürmüzlü 2008, 22.

⁵² Tavukçu 2006, 158.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KUZEYBATI NEKROPOLİS

3.1. Kuzeybatı Nekropolis

Kentin kuzeybatı nekropolis'i, Antalya-Kumluca karayolunun 57. km'sinden Phaselis'e dönen ve yaklaşık 2 km devam ederek sahile inen modern yolun sağında ve solunda yer alan mezarları kapsamaktadır. Ana yoldan ayrılıp kente giriş gişelerinin yer aldığı noktaya kadar mezarlar yola yakın konumlarda topografya üzerine dağılmış halde bulunurlar. Araştırma istasyonunun bulunduğu yerden başlayarak sahile kadar uzanan bölümde batı yönde lagün kıyısı boyunca bir sınır hattı çizilebilmekte iken doğusunda yolun kıyısından başlayarak yükselen tepelik alanda dağınık halde mezarlar bulunmaktadır. Bu alanlardaki mezar yoğunluğu yolun lagün tarafındadır, doğuya doğru yükselen eğimli topografya mezarların yerleştirilmesine çok uygun olmadığı için lagün kıyısı boyunca devam eden düzlük alan tercih edilmiş olmalıdır. Katalog bölümünde söz konusu alandaki mezarların konumları doğrudan lokalizasyonla ilgili nokta veren koordinatların ve topografik harita üzerine yerleştirilmiş her bir mezar planının yanı sıra Phaselis araştırma istasyonu binası ve nekropolis'i bölen modern yol baz alınarak tarif edilmektedir.

Kuzeybatı nekropolis kentin büyük ölçekli ikinci gömü alanıdır. Mezarlar 2.5 km²'lik bir alanda yayılım göstermektedir (Hrt. 1). Alanda toplam 105 adet mezar tespit edilmiştir. Çalışmalar yüzey araştırmasının el verdiği ölçülerde yürütüldüğü için ileride yapılacak olan kazı çalışmalarında bu sayının artacağına şüphe yoktur. Özellikle nekropolis'in doğusunda yer alan eğimli topografya akıntı toprak ile birçok mezarı kapatmış olmalıdır. Alanı ikiye bölerek denize doğru inen modern yol mezarların tahrip olmasında önemli bir faktör olarak göze çarpmaktadır. Yol yapımı sırasında iş makineleri mezarları sürükleyerek *in situ* konumlarından ayrılmasına ve tahrip olmalarına yol açmıştır.

Kuzeybatı nekropolis'i içine alan bölgede, sahile yakın konumda kuzeye doğru yükselen tepeliğin eteğinde bir tapınak yer almaktadır⁵³. Nekropolis alanlarının kutsal yerlerle bağlantılı olarak artması⁵⁴ ve Hellenlerde ideal sosyal yapıların oluşturulmasında defin alanlarının güçlü bir sembol olması⁵⁵ polis kavramıyla oluşmaya başlayan kentsel düzen⁵⁶ içinde

⁵³ Phaselis'e inen modern yolun kıyısında yer alan yapı henüz kazısı yapılmadığı için mevcut verilerle tapınak olarak tanımlanmaktadır.

⁵⁴ Coldstream 1985, 67.

⁵⁵ Morris 1987, 216.

nekropolis'lerin konumlarının da planlandığını göstermektedir. Bu düzenle bağlantılı olarak kuzeybatı nekropolis'in tapınak ile ilişkili olarak konumlandırıldığı kanısı güçlenmektedir ancak gelecekte yapılacak kazı çalışmalarıyla bu konu hakkında daha net sonuçların elde edilmesi umulmaktadır.

3.2. Malzeme

Dağların oluşumundaki yumuşak balçıklı kalker tabakaları, dağlar ve vadilerin oluşumlarını aşama aşama değiştiren çökme ve yıkılma hareketlerinin hiç kesintiye uğramayan sebepleridir. Bunlar, nehirlerle dağılıp kar sularıyla yatağına sürüklenip gelen kaya ve taş parçalarıdır ki üzerlerinden asırlar geçmesiyle burada Lykia Bölgesi'nin hemen hemen bütün çevresinde görülen delik deşik büyük tepelerin oluşmasını sağlayan konglomera yığınları meydana getirmişlerdir⁵⁷.

Mezar mimarisinde özellikle lahitlerde; kireçtaşı, konglomera, kumtaşı, mermer, traverten, tüf taşı, andezit, granit, kurşun, bronz, terracotta ve ahşap kullanılan malzemeler arasındadır. Mermer olmadığı için yerel kireçtaşından lahit yapan bölgeler; Suriye ve Dalmatia ile Anadolu'da Pamphylia, Pisidia, Kilikia'dır⁵⁸. Yakınında kireçtaşı yatakları bulunan kentler ithal malzeme getirmek için harcanan maliyetinin çok altında nakliye ücretiyle kireçtaşını elde edebiliyor olmalıydı. Nakliye kolaylığına ek olarak malzemenin kolay işlenebilir ve kolay perdelanır olması gibi etkenler de kireçtaşının kullanımını yaygın hale getirmiş olmalıdır. Lykia Bölgesi'nde kireçtaşı kullanımı MÖ VI. yüzyılın sonlarından itibaren başlamıştır. Bölgedeki kireçtaşı çoğunlukla krem renklidir ancak doğa koşullarına maruz kalan kısımlar zamanla gri renge dönüşmekte ve yapısındaki gözenekler açılarak taşın bünyesi daha tanecikli ve iri gözenekli hale gelmektedir⁵⁹. Phaselis nekropolis'lerine bakıldığında şimdiye değin tespit edilen lahitlerde yoğunluk yerel kireçtaşında olmakla birlikte konglomera taşının da kullanıldığı görülmektedir. Kuzeybatı nekropolis'te yalnızca üç lahitte mermer kullanıldığı tespit edilmiştir bunlar; **3KB.61**, **3KB.78** ve **3KB.81** env. no'lu mezarlardır. Bölgede mermer bulunmadığı için iri gözenekli mermerin kullanıldığı bu mezarlar için ithal olarak mermer getirilmiş olmalıdır. Ostothek'lerde yerel kireçtaşı kullanılmıştır. Kaya mezarı ve khamasorion'ların bazıları, bünyesinde delikler bulunan falez taşı

⁵⁶ 'Polis' kavramının ortaya çıkması ile kutsal alanların ilişkilendirilmesi hakkında detaylı bilgi için bkz. Eren 2015, 221-229.

⁵⁷ Texier 2002, 433.

⁵⁸ Koch 2001, 22.

⁵⁹ Uğurlu 2006, 44-45.

kütlelerine oyulmuştur. Anıtsal oda mezar ise duvarlarında küçük moloz taşlar ve bol harç kullanılan örgüye sahiptir.

3.3. Mezar Türleri

Kuzeybatı nekropolis'te yürütülen çalışmalarda 105 adet mezar kayıt altına alınmış ve beş mezar türü tespit edilmiştir. Bu türler kullanım yoğunluğuna göre sıralandığında; lahit, ostotheke, khamasorion, kaya mezarı ve anıtsal (oda) mezar olarak dağılım göstermektedir. En baskın kullanılan mezar türünü oluşturan lahitler 78, ostotheke'ler 18, khamasorion'lar 7, kaya mezarı 1 ve anıtsal (oda) mezar 1 örnekle temsil edilmektedir.

3.3.1. Lahitler

Lykia Bölgesi'nde bin civarı mezarı tiplere ayırarak listeleyen Zahle⁶⁰ lahitlerin ilk olarak MÖ V. yüzyılın ortalarında görüldüğünü belirtmektedir⁶¹. Bu mezar türünün kullanımı Hellenistik ve Roma dönemlerinde evrensel bir gömü yöntemi haline dönüşür⁶². MS II. yüzyılın başlarına gelindiğinde, ölümlerin lahit içine gömülmesine sık rastlanır olmuştur; ancak lahit üretiminin bu denli hız ve önem kazanmasının ilk ne zaman başladığı kesin olarak bilinmemektedir, bölgesel farklılıklar gösterebilecek olan bu yayılımın İmparator Traianus Dönemi'ne (MS 98-117) rastladığı ileri sürülmektedir⁶³.

Phaselis kuzeybatı nekropolis'inde en yoğun kullanılan mezar türü lahitlerdir. Alanda bu mezar grubuna ait 78 adet eser tespit edilmiştir. Tekne ve kapağın bir arada olduğu 30 adet örnek; **3KB.2, 3KB.4, 3KB.5⁶⁴, 3KB.6, 3KB.9, 3KB.10, 3KB.13, 3KB.14, 3KB.17, 3KB.22, 3KB.24, 3KB.25, 3KB.26, 3KB.29, 3KB.39, 3KB.42, 3KB.43, 3KB.49, 3KB.50, 3KB.56, 3KB.57, 3KB.61, 3KB.64, 3KB.65, 3KB.73, 3KB.75, 3KB.78, 3KB.83, 3KB.89, 3KB.98** env. no'lu mezarlardır. Bu örneklerdeki tekne ve kapak birlikteliği, tekne üzerinde veya etrafta bulunan tüm ya da kırık haldeki kapaklar ile büyük kısmı toprak altında bulunan tekneleri de kapsamaktadır. Korunmuş durumda veya kırık halde bulunan, üzerinde ya da etrafta kapağa dair eşleştirme parçası bulunamamış 18 adet tekne bulunmakta olup bunlar; **3KB.8, 3KB.12, 3KB.20, 3KB.35, 3KB.37, 3KB.38, 3KB.51, 3KB.62, 3KB.67, 3KB.68,**

⁶⁰ Zahle 1983, 108.

⁶¹ Zahle 1983, 198.

⁶² Keen 1998, 183.

⁶³ Koch 2011, 12-13.

⁶⁴ Bk. Levha 2.

3KB.69, 3KB.70, 3KB.72, 3KB.80, 3KB.88, 3KB.91, 3KB.92, 3KB.93 env. no'lu mezarlardır. Yüzey verilerine dayanarak teknenin görülemediği yalnızca kapak olarak tespit edilen 27 parça; **3KB.3, 3KB.7, 3KB.11, 3KB.15, 3KB.16, 3KB.18, 3KB.19, 3KB.21, 3KB.23, 3KB.27, 3KB.36, 3KB.40, 3KB.41, 3KB.52, 3KB.53, 3KB.58, 3KB.60, 3KB.63, 3KB.66, 3KB.74, 3KB.76, 3KB.77, 3KB.81, 3KB.84, 3KB.97, 3KB.104, 3KB.105** env. no'lu eserlerdir.

Ayrıca yine bu mezar grubuna dahil edilmiş olan **3KB.34** ve **3KB.46**'nın podyum yapıları bulunmaktadır. Bu podyumlar lahit taşıyıcısı olarak anıtı yerden yükseltmek amaçlı kullanılan altlık işlevini gördükleri için bu grup içinde değerlendirmeye alınmışlardır. Ancak söz konusu podyumlar üzerinde tekne veya kapak kalıntısı bulunmamaktadır. Her iki podyum da modern yolun hemen kıyısında yer aldığı için oldukça tahrip olmuş durumdadır. Üzerlerinde yer alan tekne ve kapak muhtemelen modern yolun yapımı sırasında yer değiştirmiş ya da parçalanmış olduğu için *in situ* konumlarında tespit edilememektedir. **3KB.78** env. no'lu mezar podyum ve önünde yer alan tekne ve kapak ile kuzeybatı nekropolis'te lahitlerin yerleştirilişine dair canlandırma yapabilmek adına örnek teşkil etmektedir. **3KB.79** env. no'lu mezar yapısı blok taşlar kullanılarak oluşturulmuş 3.13 m x 2.95 m ölçülerinde olasılıkla bir podyum ve bu örgünün merkezinde içe doğru derinleşen hyposorion bölmesine sahip olan bir mezar yapısı olarak değerlendirilmektedir

(Fig. 8). Hyposorion'un üzerinde yer alan lahdin teknesi ve kapağına dair bir veri alanında görülmemektedir. Kalıntıların yoğun tahribatı nedeniyle değerlendirme yapmanın güç ve yanıltıcı olabileceği de göz önünde bulundurularak, İdil'in Lykia bölgesi lahitlerini *arazide yükseliş şekillerine* göre ayırdığı grupta ele aldığı *bir ya da*

Fig. 8. Kuzeybatı nekropolis, 3KB.79

*birkaç blok taştan oluşan alçak bir kaideye benzer hyposorion'u bulunanlar*⁶⁵ tanımlaması mevcut veriler ışığında bu mezarı da kapsayan bir değerlendirme olarak dikkate alınarak yapı lahitler başlığı altında değerlendirilmiştir. Alanda yürütülen çalışmalarda lahitlerin nasıl bir mimari düzenleme içerisinde yer aldığına dair veri sunabilecek bütünüyle korunmuş durumda mezar tespit edilememiştir. Özellikle lahitlerin yerleştirildikleri düzlem ve zeminden nasıl yükseltildikleri soru işaretleri taşımaktadır. **3KB.34** ve **3KB.46** env. no'lu podyumlar

⁶⁵ İdil 1998, 11.

yakınlarında tekne ve kapak bulunmadığı için net veri sunmasa da **3KB.78** env. no'lu mezar yapısı lahitlerin podyum üzerinde yükseldiğine örnek olarak verilebilir. Bu mezar da korunmuş mimari bütünlük göstermemektedir ancak podyumun hemen önünde bulunan tekne ve kapak lahdin podyum üzerine yerleştirildiği bir düzenlemeye dair fikir vermektedir. Alandaki *in situ* mezar sayısı az olduğu için mezarların yerleştirilişinde yön tercihi olup olmadığı bilinmemektedir ancak lagün yakınında bulunan mezarların doğu-batı yönünde yani lagüne dönük olarak yerleştirilmiş olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte tespit edilen mezarlar olasılıkla antikçağdan itibaren soyguna maruz kaldıkları için, hiçbirinde mezar içindeki düzenlemeye dair 'gömünün yatırılış şekli-yönü' ve 'gömu hediyeleri' gibi veriler elde edilememektedir.

Kapak formuna bakıldığında ise **3KB.61**, **3KB.78**, **3KB.81**⁶⁶ env. no'lu lahitler dışında tüm kapakların düz damlı olduğu tespit edilmiştir. Klasik Dönem'den başlayarak Roma Dönemi'nin içlerine kadar tarihlendirilen Lykia lahitlerinde kapak formları, üzerindeki mahya kirişinin yapılmadığı az sayıda örneğin yanı sıra kapaklar üzerindeki kaldırma çıkıntılarının genellikle dikdörtgen ya da kare forma sahip aslan protomu şeklinde oluşturulduğu, ancak özellikle Roma Dönemi'nde bu formun yerini medusa, öküz başı ya da insan büstü şeklinde kaldırma çıkıntılarına bıraktığı görülmektedir⁶⁷ genellemesi söz konusu nekropolis alanında bulunan kapaklar ile örtüşmemektedir.

3KB.61 env. no'lu akroterli beşik çatılı (üçgen alınlıklı) kapak aynı zamanda mermer kullanılan nadir mezarlardan biridir. Kapak ters durur vaziyette ve büyük oranda toprak altındadır ancak iki köşede akroter çıkıntıları görülebilmekte olup tipik beşik çatı biçiminde olduğu ileri sürülebilir. Bu kapak, alandaki ünik örnektir. Bölgede mermer bulunmadığı için malzemesi ithal olarak getirilmiş olmalıdır. Zira bu kapak formunun yakın bölgelerde kullanımına yönelik yapılan araştırmalarda, Pamphylia'da İmparatorluk Dönemi boyunca kullanılan akroterli beşik çatıların bölge için esas kapak formunu temsil ettiği⁶⁸, bu kapakların çeşitli mermerlerden yapılmış ithal kapaklar ve kireçtaşından yapılmış yerel kapaklar olarak iki başlık altında toplandığı ve ithal kapakların ağırlıklı olarak Dokimeion ve Prokonnesos mermerinden yapılmış olduğuna⁶⁹ dair bilgilere ulaşılmıştır. **3KB.78** env. no'lu kapak da mermer kullanılan nadir örneklerden biri olup tamamen tahrip olmuş durumdadır. Bu nedenle

⁶⁶ Kazı evinin bahçesinde bulunan **3KB.81** env. no'lu lahit kapağı aşağıda ayrı bir başlık altında ele alınmaktadır.

⁶⁷ İdil 1998, 20.

⁶⁸ Turak 2011, 231.

⁶⁹ Turak 2011, 224-225.

kapak formu tam olarak tespit edilememektedir. Kapağın kırık parçalarından biri ters durmaktadır ve içe doğru oval şekillendirildiği görülmektedir. Bu tespit tam değerlendirme yapabilmek için yetersiz kalmaktadı, bununla birlikte kuzeybatı nekropolis alanındaki diğer kapaklarla kıyaslandığında kullanılan malzeme açısından farklılık arz etmektedir.

Bu üç kapak haricinde Phaselis kuzeybatı nekropolis'te tespit edilen lahitlerin neredeyse tamamı düz damlı kapaklarla örtülmüştür. Bu dikkat çekici ve belirleyici bir durumdur. Bu olgu yalnızca söz konusu nekropolis'i değil batı ve kuzeydoğu nekropolis'i de kapsayan bir tespit olarak ön plana çıkmaktadır. Kentteki üç nekropolis'i kapsayan çalışmalar sırasında batı nekropolis'teki tüm mezarların düz damlı kapaklarla örtülmüş olduğu tespit edilmiştir. Kuzeydoğu nekropolis için durum biraz daha farklıdır. Bu alan geniş yüzölçümü ve kapsadığı mezar sayısı ile büyük ölçekli bir alandır ve dolayısıyla birçok mezar türünü ve çeşitli kapak formlarını bir arada barındırmaktadır. Ancak özellikle khamasorion tipi mezarların çoğunun örtülmesinde düz damlı kapak tercihi burada da devam etmektedir. Yine kuzeydoğu nekropolis'te bağımsız duran lahitlerde semerdamlı, beşik çatılı kapakların kullanıldığı, ancak baskın olarak kullanılan formun yine düz damlı kapaklar olduğu görülmektedir. İdil, Lykia lahitlerini tipolojik olarak ayırırken, *Bezemeli ya da Bezemesiz Lahitler* kategorisinde bezemesiz (düz) olan lahitleri; bunlar sandık biçiminde düz olarak yapılan, teknelerinde ve üzerlerindeki kapaklarda hiçbir bezeme görülmeyen örneklerdir şeklinde tanımlamaktadır⁷⁰. Ancak burada söz konusu olan, tekne ve kapaklarda bezeme unsuru bulunmamasının yanı sıra kapakların düz dikdörtgen bir blok halinde kesilmiş yekpare taşlardan oluşturulması, üzerinde ne kaldırma çıkıntısı ne de mahya kirişinin bulunmaması ve çatıya form kazandırabilecek hiçbir işlemin gerçekleştirilmemesinden kaynaklanan oldukça yalın bir kapak formunun kullanımınıdır. Karşılaştırma örneği tespit etmek amacıyla farklı bölge kentlerinin nekropolis'lerine yönelik yapılan gözlemlerde Sillyon ve Lyrboton Kome'de⁷¹ khamasorion'ların örtülmesinde benzer formda bir kapak kullanımının var olduğuna dair sonuçlara ulaşılmıştır. Ancak bu kentlerdeki kullanım khamasorion türü mezarlarda ve sayıca oldukça az örnekle temsil edilmektedir. Ancak Phaselis'te yukarıda belirtilen hususlar göz önüne alındığında düz damlı kapak kullanımının kentte bir gelenek haline dönüşen kullanımından söz edilebilir.

Yine göz ardı edilmemesi gereken bir diğer husus ise ekonomik etkenlerdir. Antikçağda bir mezar sahibi olabilmenin maliyeti yüksektir bu maliyet mezarın işçiliği ile orantılı

⁷⁰ İdil 1998, 12.

⁷¹ Bk. Sillyon ve Lyrboton Kome "Khamasorion'lar" başlığı altında ele alınmaktadır.

olarak artmaktadır. Bu nedenle tekne ve kapağı yalın olan lahitler daha ucuz maliyet gerektirdiği için de tercih edilmiş olabilir.

3.3.1.1. Klineli Lahit Kapağı

Bu mezar türü Phaselis'te ünik olarak bulunmaktadır. Adından da anlaşılacağı gibi bu kapaklar yatak veya sedire (kline) benzetilmiş bir form göstermektedirler. Buluntu yeri tam olarak bilinmeyen **3KB.81** env. no'lu eser tahribat tehlikesine karşı önceden araştırma istasyonu bahçesine taşınmıştır. Kapağın malzemesi açık bej renginde iri gözenekli mermerdir ve kırık üç parça halinde bulunmaktadır. Kapak üç kademeli profil veren zemin, kline ve figürden oluşmaktadır. Klinenin yer aldığı zemini üç köşede yükselerek dışa doğru eğimlenen geniş bir profil çevrelemektedir. Kapak üzerinde, klineye uzanmış olan tek figür yer almaktadır. Figür sol kolu üzerine yaslanmaktadır. Ancak kol dirsek kısmından tam bükülüp figür koldan destek olarak yükseltilmediği için vücut hafif yan dönmüş vaziyettedir. Bu duruş alt gövdeye, sağ bacağın düz uzanıp sol bacak baldırının içi üstte gelecek şekilde yan ve dizden hafifçe bükülerek verilmesi şeklinde yansımıştır. Yüzü tanımlanamayacak kadar tahrip olmuş figür olasılıkla erkektir. Figür himation giymektedir. Giysi sol bacak üzerinden pileli dökülürken sağ bacak üzerinde vücutla birleşmiş görünmektedir. Kumaş burğu yaparak açık duran sol kol üzerinden atılmış ve aşağı sarkmaktadır. Sağ el kasık hizasında sola doğru bükülmüş ve elinde bitki bezeklerinden oluşan uçları tenea ile bağlanmış obje tutmaktadır. Yastık ve şiltesi bir yönde ucu püsküllü şekilde detaylı olarak işlenmiştir. Şiltenin korunmuş olan bir köşesinde lahit kapağının köşesini saran bitkisel bezek (üzüm salkımı sarmalı) ve bezeğin bitiminde bir Eros büstü vardır ve aşırı tahrip olmuş durumdadır. Bir dar yüzde aslan protomu bulunmaktadır. Yüksek kabartma olan aslan başı ileri doğru bakmaktadır. Aslanın yüzü dolgun ve ağzı yarı açık işlenmiştir. Gözleri yüzüne oranla küçük, badem şeklinde ve çekik olarak, kulakları yine oldukça küçük oranda yelenin ilk sırası üzerine yerleştirilmiştir. Yeleleri iki sıra halindedir ve geriye doğru düzenlenmiştir. Alnın ortasına gelen kısımda yelelerin ortadan ayrıldığı, ilk sıranın daha kalın çentiklerle kabarık olarak verildiği ikinci sıranın daha sık çentiklerle oluşturulduğu görülmektedir. Yelenin ikinci sırası kulak hizasına kadar devam etmekte bu noktada bitirilmektedir.

Nekropolis'lerde şimdiye değin yürütülen çalışmalarda klineli kapağın teknesine dair bir eşleştirme yapılamamıştır ancak; kuzeybatı nekropolis'in sona erip modern yolun denize ulaştığı noktadan doğuya doğru yaklaşık 20-30 m gidildiğinde sahilde bulunan bazı mermer mezar kalıntıları görülmektedir. Bu parçalar söz konusu lahtin teknesine ait olabilir. Ancak

açıkta ve deniz tuzunun ciddi tahribatına maruz kalmış olan teknede mezar sahibine dair bir yazıt izlenememekte diğer tekne ya da kapak kalıntıları ise büyük oranda çakıl/kum tabakası altında kalmış olduğundan kesin bir tespit yapılamamaktadır. İdil'in II. grubunu oluşturan *Bezemeli ya da Bezemesiz Lahitler* kategorisinde *Yalnız Kapaklarında Kabartma Bulunan Lahitler*; kaldırma çıkıntıları aslan protomu, öküz başı, medusa başı ya da insan büstü biçiminde oluşturulanlar şeklinde kategorize edilmektedir⁷². **3KB.81** env. no'lu klineli mezar aslan protomu şeklinde kaldırma çıkıntısı taşımaktadır ve bu tanıma göre olasılıkla düz bir teknenin örtülmesinde kullanılmış olabilir.

Kentte ünik olan bu eser daha fazla zarar görmeden kayıt altına alınmasının gerekliliği nedeniyle fotogrametri metodu ile dijital ortamda korunma altına alınmıştır. Ayrıca kırık üç parça halinde bulunan kapağın bütünlük içinde algılanabilmesi için kırık parçalar dijital ortamda birleştirilmiştir.

Antikite boyunca *symposion* etkinliklerinin baş unsuru klinelerdir ve yaşamda çok amaçlı kullanılmaktadır. İçkili ziyafetler (*symposion*), ölünün sergilenmesi (*brothesis*) ölü yatağı (*mezar mimarisi*) ve ölü yemeği gibi günlük kullanıma yönelik organizasyonlar kullanım alanlarıdır⁷³. Bu bağlamda kline unsurunun günlük yaşamdan ölüme katıldığı, kullanım alanının *polis*'ten *nekropolis*'e uzandığı görülmektedir. Duvar resim sanatında, Etrüsk mezar odalarında yer alan cenaze ve mezarla ilişkili kompozisyonlarda sıklıkla tasvir edilen *kline sahneleri*⁷⁴, Roma dışında az rastlanan bir örnek olarak görülen klineli lahitlerin resim sanatının taşa yorumlanmasında yeni bir nitelik ve özgün bir biçim verilerek oluşturulmasından doğmuş olabilir⁷⁵.

Durugönül tarafından lahit üretiminde MS 180 yılı dolaylarında kapaklara özgü bir değişimin yaşandığı, beşik çatı yerine kline formundaki kapakların kullanıldığı, bu kullanımın MS 200'den sonra yaygınlaşıp MS III. yüzyılın ilk yarısında yoğun bir tercihe dönüştüğü

⁷² İdil 1998, 11-12.

⁷³ Yıldırım 2008, 7.

⁷⁴ “Etrüsk duvar resimlerinde konular genellikle cenaze ve mezarla ilişkilidir. Kline sahneleri MÖ VI. yüzyıldan itibaren yaygın olarak kullanılmıştır. Resimli mezarlara Chiusi, Orvieto, Cerveteri, Vulci, Veii ve Tarquinia kentlerinde rastlanır. En iyi tanınan mezarlar Olgun Arkaik Dönem Tarquinia mezarlarıdır: Tombadei Tori (550-540), Tomba delgi Auguri (540-530), Tomba delle Leonesse ve Tombadella Caccia e Pesca (530), Tomba delle Olimpiadi, Tombadei Giocolieri, Tomba Cardarelli (520-510) ve Tomba del Barone (510). Batı Anadolu'da ise duvar resimleriyle süslü Harta, Aktepe, Kızılbil, Karaburun II ve Tatarlı mezarları bulunmaktadır” detaylı bilgi için ilgili bk. Yılmaz 2012, 231 vd.

⁷⁵ Koch 2011, 37.

önerilmektedir⁷⁶. Bu tarihler imparatorluk dahilindeki eyaletlerde çok sayıda lahdin üretildiği dönemlerdir⁷⁷. Koch klineli kapakların ilk kez Roma İmparatorluk Dönemi'nin başlarında görülmeye başlandığını, Flaviuslar Dönemi'yle Hadrianus Dönemi arasında en parlak yıllarını yaşadığını ve MS III. yüzyıla gelindiğinde azaldığını belirtmektedir⁷⁸. Atina'da MS 200 yıllarında yaygın olarak klineli kapaklar kullanılmaya başlanmıştır⁷⁹. Anadolu'da ise Dokimeion atölyesinde klineli kapak kullanımı MS 170-180 yıllarında yaygın hale gelmiştir⁸⁰ ve Pamphylia'da MS II. yüzyılda Dokimeion atölyesine ait çok sayıda klineli kapak bulunmuştur⁸¹. Lykia'da bölgeye özgü sermerdamlı kapakların yanı sıra beşik çatılı kapakların sıklıkla kullanıldığı görülmektedir ancak bölgede klineli kapakların baskın bir tercih olarak kullanım gördüğünü söylemek zordur. Pamphylia'da ise durum farklıdır. Turak tarafından yapılan çalışmada bölgede kline kapakların yaygın olarak kullanıldığı ortaya konulmaktadır. Çalışmanın sonuçlarına göre; Pamphylia'da bulunan kapaklar beşik çatı ve klineli olmak üzere iki tiptedir⁸².

Phaselis'te bulunan mezar tipolojisine baktığımızda üzerinde kabartma bulunan mezar sayısının oldukça az olduğu görülmektedir. Bu durum klineli kapağın varlığını daha da ayrıcalıklı hale getirmektedir. *In situ* konumu bilinmiyor olsa da bu kapağın kuzeydoğu nekropolis'te bulunan deniz bakışlı anıtsal mezarlardan birine ait olduğu görüşü kuvvetli bir varsayımdır. Yerleşimde tekil örnek olan bu lahit kapağı yüksek statüye sahip bir vatandaş için yaptırılmış olmalıdır. Söz konusu örnek bu türde mezarların yoğun olarak kullanım gördüğü MS II-III yüzyıla tarihlendirilmektedir.

3.3.2. Ostothek

Kuzeybatı nekropolis'te kremasyon gömü geleneğine ait toplam 18 adet parça tespit edilmiştir. Bunların 11'i bağımsız ostothek teknesi (**3KB.30, 3KB.31, 3KB.32, 3KB.45, 3KB.47, 3KB.48, 3KB.54, 3KB.59, 3KB.82, 3KB.90, 3KB.103**), 6'sı ostothek kapağı (**KB.1, 3KB.28, 3KB.33, 3KB.44, 3KB.55, 3KB.102**) ve 1'i (**3KB.101**) kayaya oyulmuş ostothek olarak bulunmaktadır. Tekne ve kapağın üst üste olduğu bir örnek yoktur. Tespit edilen tekne ve

⁷⁶ Durugönül 2015, 178.

⁷⁷ Koch 2011, XV.

⁷⁸ Koch 2001, 37.

⁷⁹ Koch 2011, 31.

⁸⁰ Koch 2011, 32.

⁸¹ Turak 2011, 243.

⁸² Turak 2011, 224.

kapakların oryantasyonları farklı olduğu için eşleştirme yapılmayıp ayrı ayrı kayıt altına alınmışlardır. Bu parçalar belirli bir düzen içerisinde değildir ve *in situ* konumlarında bulunmamaktadır. Araştırma istasyonunun bahçesine bulunan olasılıkla kentte daha önce yürütülen çalışmalar sırasında getirilmiş ve buluntu yerine dair kayıt bulunmayan **3KB.82** env. no'lu ostothek teknesi, dikdörtgen formu ve üzerinde kabartma taşımasıyla diğer ostotheklerden ayrılmaktadır. Ana yoldan ayrılıp Phaselis'e dönen yolun sağında ve ilk mezar öbeğinde bulunan **3KB.101** env. no'lu ostothek ise kayaya oyulmuş olmasıyla diğer bağımsız ostotheklerden farklıdır. Tespit edilen kapaklarının tümü alandaki lahit kapakları ile benzer şekilde düz damlı olarak yapılmış ve ölçüleri alınabilir oranda korunmuş durumdadır.

3.3.2.1. Bağımsız Ostothek'ler

Phaselis'te şimdiye değin yürütülen çalışmalarda tespiti yapılan ünik örneklerden biri de **3KB.82** env. no'lu ostothek teknesidir. Ostothek açık bej renginde iri gözenekli kireç taşından yapılmıştır ve dikdörtgen forma sahiptir. Teknenin taban kısmı köşelerde dikdörtgen ayak biçiminde çıkıntılı yapılmıştır ve ayaklar arasındaki boşluk daha derin verilmiştir⁸³. Tekne önce düz sonra iç bükey bombeli silme profillerle oluşturulmuş kaide üzerinde yükselmektedir. İki uzun yan yüz ve bir dar yüz işlenmeden bırakılmış ancak iyi düzeyde tıraşlanmıştır. Bir dar yüzde kabartma olarak kapı tasvir edilmiştir⁸⁴. Kapının eşik kısmı, söveler ve lento profil verecek şekilde belirtilmiştir. Kapının her iki üst köşesinde konsol benzeri çıkıntılar bulunmaktadır. Kapı motifi iç içe geçen çerçeveler⁸⁵ halinde derinlik hissi yaratacak şekilde oluşturulmuştur ve üzerinde tahrip olmuş stilize bir figür/bezeme vardır. Teknenin dar yüzündeki kapı tasvirinin ortasında ikinci kullanımdan kaynaklanan bir delik bulunmaktadır. Diğer dar yüzün köşesinde alttan 0.35 m yükseklikte kırık ve eksik bölüm bulunmaktadır ve tekne yüzeyinin aşınmış olduğu görülmektedir.

Lahitlerde ve ostothek'lerde genel olarak bir uzun yüzün esas cepheyi oluşturduğu, bezeme unsurlarının ve varsa ikonografik kompozisyonun bu cephede vurgulandığı bilinmektedir. Söz konusu ostothek teknesinin bir dar yüzünde kabartma bulunması ve diğer

⁸³ “Kaidе kısımlarında ufak çıkıntılar şeklinde ayaklar kapsayan mahfazaların, mezar odaları içinde, kendilerine mahsus küçük kaideler üzerinde durdukları görülmektedir” Çelgin 1990, 500.

⁸⁴ Andriake'de kısa yüzlerinden birinde kapı tasviri bulunan bir ostothek ele geçmiştir. Ayrıca Termessos'da kapı tasviri bulunan bir ostothek bulunmaktadır. Ayrıca krş. Çelgin 1990, 651.

⁸⁵ Likya lahitlerinde sık görülen bir özellik olarak kasetler halinde dörde ya da ikiye bölünmüş alınlıklar iç içe geçen çerçeve motifleriyle bezenmiştir. Ayrıca bk. İdil 1998, Lev. 8, Lev. 10, Lev. 20, Lev. 24, Lev. 25, Lev. 28, Lev. 42, Lev. 50, Lev. 52, Lev. 54, Lev. 68, Lev. 71, Lev. 81, Lev. 83 Lev. 87, Lev. 92, Lev. 94.

yüzlerin düz bırakılması ostothek teknesinin *in situ* konumundaki oryantasyonuyla ilgili olmalıdır. Ostothek, bir dar yüzün görüldüğü ya da ön planda olduğu bir düzenleme içinde olduğu izlenimi vermektedir⁸⁶. Ostothek teknesinin nasıl bir kapak ile örtüldüğüne dair form ve boyut açısından tekne ile uyumlu olan bir kapak izine şimdiye değin yürütülen çalışmalarda rastlanılmamıştır. Ancak bu türdeki örneklerin köşe akroterleri bulunan semerdam biçiminde kapaklarla örtüldüğü örnekler bilinmektedir⁸⁷.

Phaselis'te bulunan **3KB.82** env. no'lu ostothek teknesi bir dar yüzde kapı tasviri bulunan Pisidia⁸⁸ ve Pamphylia⁸⁹ ostothekleri ile benzerlik göstermektedir. Ancak bu örneklerde kapıların kasetlere bölündüğü ve bu kasetlerin bazılarının içi bezemeli bazılarının boş bırakıldığı görülmektedir.

Phaselis'te bulunan ostothek teknesi bu örneklerle karşılaştırmak ve varsa çıplak gözle görülemeyen detayları belirlemek için *RTI* (Yansıtma Dönüşümlü Görüntüleme) metodu ile mercek altına alınmıştır (Fig. 9). Elde edilen görsel analiz sonuçlarına göre kapının kasetlere bölünmediği, tek göz şeklindeki kapının dış konturunun dıştan içe doğru küçülerek devam eden iki kademeli çerçeve ile oluşturulduğu ve böylece kapıya içeri doğru 'sonsuz' uzanan bir derinlik olgusu kazandırıldığı görülmektedir. Ostothek tipolojisinde Hellenistik Dönem'den, Roma Dönemi'ne kadar en sade bezemesiz kutular şeklindeki örneklerden en gelişkin süslemeye sahip örnekler varıncaya kadar çeşitlilik görülmektedir⁹⁰. Phaselis'te korunan bağımsız ostothek teknesi üzerinde bulunan kapı motifi ile tekil örnek olduğu için kent özelinde kronolojik ve tipolojik bir süreç izlenememekte ve form açısından karşılaştırma yapılabilecek bir örneği bulunmamaktadır. Ayrıca diğer kentlerde bulunan örneklerden farklı olarak kapı motifinin kasetlere bölünmemiş olması da tam bir karşılaştırma yapılamamasına neden olmaktadır.

Fig. 9. Ostothek kapı detayı
(*Diffuse Gain - RTI*)

⁸⁶ Ostothek yalnızca bir dar yüzün görülebileceği şekilde bir niş içine yerleştirilmiş olabilir.

⁸⁷ Termessos nekropolis'lerinde, serbest duran ostotheklerin yakın çevrelerinde rastlanan semerdam biçimindeki bazı ostothek kapaklarının buluntularına dayanarak ve en yaygın kullanıma sahip kapak türünün semerdam biçimindeki kapaklar olması nedeniyle, kısa cephelerinde köşeleri akroterli üçgen alınlıklar meydana getiren, semerdam biçiminde kapaklarla örtüldüğü önerilmektedir. Krş. Çelgin 1990, 503.

⁸⁸ Çelgin, 1990, 523.

⁸⁹ Tavukçu 1996, 123 vd.; Pamphylia ve Kilikia bölgesi girlandlı ostothekleri tipoloji, ikonografi ve kronoloji için ayrıca bk. Korkut 2006.

⁹⁰ Çelgin 1990, 503.

Ancak Termessos'ta⁹¹ bulunan ve Hellenistik Dönem içerisinde tarihlendirilen örneklerle kıyaslandığında onlar kadar zarif ve incelikli bir işçiliğe sahip olmadığı görülmektedir. Phaselis örneğinde kapı motifi dış konturlarla belli edilmiş, özellikle en dışta yer alan kontur kaba hatlarla oluşturulmuştur. Ostothek'lerin dar yüzlerinde bulunan bu motifin önceleri kasetlere bölündüğü ve kasetlere iç içe devam eden çerçevelerle derinlik verildiği, hatta bunların ortasında bir de bezeme motifi yerleştirildiği ancak ilerleyen zamanlarda bu motifin sadeleşmeye giden bir tipoloji içinde olduğu görülmektedir⁹². Bu zamandizinsel tipolojik değişim içinde MS III. yüzyılın sonlarına doğru kapı motifinin bölünmeden bırakıldığı yalnızca kabartı şeklinde işlendiği ve son olarak kapı motifinin kullanımının kaybolduğu bir değişim süreci görülmektedir. Phaselis ostothek'inde bulunan kapı örgesinin işlenişi bu süreç içinde motifin kaybolmaya başladığı MS III. yüzyılın sonlarına yakın görünmektedir, ancak kapının yalnızca bir çerçeve olarak değil hala derinliği devam eden bir görünümde olması aynı zamanda konsol, eşik kısmı, söveler ve lentonun profil verecek şekilde belirtilmiş olması nedeniyle motifin son evrelerinden daha erken bir döneme ait olduğu söylenebilir. Bu değerlendirmeler neticesinde eserin MS II.–III. yüzyıl arasına tarihlenebileceği önerilmektedir.

3.3.2.2. Kaya ostothegi

3KB.101 env. no'lu kaya ostothegi kuzeybatı nekropolis alanında, ana yoldan Phaselis'e dönen modern yolun doğusunda yükselen tepelik üzerinde ve kuzeyinden geçen ana yola yaklaşık 70 m mesafededir. Anakayadan kopmuş bağımsız halde duran bir kaya kütesinin üzeri inhumasyon gömü için iki khamasorion ve kremasyon gömü için bir adet yuvarlak kaya ostothegi yerleştirilecek şekilde, yüksek olasılıkla aynı ailenin üyeleri için düzenlenmiştir. Yuvarlak formda oyulmuş olan kaya ostothegi **3KB.100** env. no'lu mezarın 0.17 m batısına yerleştirilmiştir. Ağız çapı 0.43 m derinliği 0.34 m ve dip çapı 0.30 m'dir. Ostothek sahip olduğu ölçüler ile libasyon oyuğu veya ateş sunağı olarak değerlendirilmesi seçeneklerini dışarda bırakmaktadır⁹³. Gömüye dair bir urne kalıntısı ya da kapağa dair form verecek bir parça, kayaç üzerinde ve etrafta yapılan araştırmalarda bulunamamıştır. Söz konusu mezar Phaselis nekropolis'leri içinde ünik bir örnek teşkil etmesi açısından önemlidir. Bu mezar düzenlemesinin bölge ve civar kentler içinde de ender görüldüğü, Pamphylia, Lykia ve Pisidia

⁹¹ Çelgin 1994, 169-171.

⁹² Pamphylia Bölgesi'nde kapı örgesinin bulunduğu ostothek'ler A. Tavukçu tarafından sekiz tip altında incelenmektedir. Bk. Tavukçu 1996, 123 vd.

⁹³ Bu tür çukurların mezar olarak kullanıldığına dair kesin sonuçlara ulaşılan Trebenna örneklerinde ostothek'lerin ölçüleri; çap: 0.33 m–0.57 m, derinlik 0.20 m – 0.36 m'dir. Ayrıntılı bilgi için bk. Çevik 1998, 129.

sınırında yer alan Trebenna⁹⁴ ile Doğu Lykia'da bulunan Kitanaura⁹⁵ antik kentlerinde bulunan örnekler dışında şimdiye değin işlevlerinin netleşmediği bilinmektedir. Aile üyelerinin aynı kayaç üzerinde farklı gömü şekilleri kullanılarak defnedilmesi ilgi çekicidir. Bu durum kişisel talep doğrultusunda gerçekleşmiş olabileceği gibi mezar sahibinin kentten uzak bir yerde ölmesi sonucu küllerinin getirilip diğer aile üyeleri ile yan yana gömülmesinin istenmesiyle açıklanabilir. Phaselis'te bulunan **3KB.101** no'lu kaya ostotheği birden çok gömü için kullanılmış olabilir. Zira Trebenna'da bulunan kaya ostotheğinin kapağında bulunan yazıt "*Trokondas'ın bu mezarı kendisi ve karısı Artemeitos için yaptırdığı*" küçük görüntüleriyle bir kişiye ait olabileceği düşünülen bu mezarların birden çok gömü için kullanılabilirdiğini göstermektedir⁹⁶.

Phaselis **3KB.101** no'lu kaya ostotheği yazıt veya kabartma içermediği için tarihlleme konusunda kesin bir sonuç elde edilememektedir. Ancak Trebenna'da bulunan kaya ostotheği form, ölçüler ve kayaç üzerindeki düzenleme açısından Phaselis örneği ile yakın benzerlikler göstermektedir. Ayrıca her iki örnekte de inhumasyon ve kremasyon gömünün aynı kayaç üzerinde yan yana kullanıldığı görülmektedir. İki kentin de farklı bölgelerin⁹⁷ kesiştiği noktalarda yer alması ve sıklıkla karşılaşılmayan bu mezar türünü barındırması ayrıca dikkat çekicidir. Trebenna'da bulunan kaya ostotheği kapağındaki yazıtta göre MS III. yüzyıla tarihlenmektedir⁹⁸ sözü edilen benzerlikler göz önünde bulundurulduğunda Phaselis kaya ostotheği ve yanında yer alan iki khamasorion mezarın da MS III.'da yapılmış olduğu önerilebilir.

Phaselis'te kremasyon gömü geleneğinin varlığı tespit edilen 18 parça ostothekek teknesi ve kapağa ait parça ile ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bu mezar türü sayısının alanda kazı yapılması durumunda artabileceği kuşku götürmemektedir. Kremasyonun Anadolu'da erken dönemlerde de var olduğu, MÖ II. binde Troia yerleşimcileri tarafından kullanıldığı bilinmektedir⁹⁹. Günümüzde de varlığını koruyan bu gömü şekli Geometrik, Arkaik ve Klasik

⁹⁴ Çevik (1998, 127 vd.) tarafından Trebenna antik kentinde bulunan kayaya açılı yuvarlak ostothekek'ler yeni bir mezar türü olarak incelenmiş, 11 ayrı kaya kütlelerinde 15 silindirik çukur ve 5 kapak bulunduğu, bunların ostothekek olarak işlevlendirildiklerinin 3 no'lu kapakta (fig. 7-8) bulunan yazıtla ve çukurların ölçüleri ile netleştiği ortaya konulmuştur.

⁹⁵ Çevik 2008, 327 vd.; Kızıgut 2010, 347.

⁹⁶ Çevik 1998, 129-130.

⁹⁷ Trebenna Antik Kenti Pamphylia, Lykia ve Pisidia sınırında yer almaktadır bk. Çevik 1998, 128.

⁹⁸ Çevik 1998, 137.

⁹⁹ Akyurt 1998, 10-11.

dönemlerde Attika'da inhumasyon ile eşzamanlı olarak uygulanmaktaydı¹⁰⁰. Roma'da ise MÖ VIII. yüzyıldan itibaren kremasyon ve inhumasyon gömülerin bir arada devam ettiği görülmektedir¹⁰¹. Hellenistik Dönem'e gelindiğinde, MS I. yüzyıldan önce Anadolu'nun bazı bölgelerinde birçok ostotheke yapıldığı¹⁰² ancak bu örneklerin daha çok Dokimeion'un merkezinde ve birkaç eyalette yaygın olduğu bilinmektedir¹⁰³. Genel olarak bakıldığında Alketas Mezarı'ndaki örnekle Termessos ve bunun yanında Sagalassos nekropolis'lerinde bulunan ostotheke'ler Hellenistik Dönem'de Pisidia kentlerinde bu tür mezarların yaygın olarak kullanıldığını kanıtlamaktadır¹⁰⁴. Antalya müzesinde korunan örnekle de Pamphylia tipi ostotheke'lerin Hellenistik Dönem içerisinde varlığı söz konusudur¹⁰⁵. Bölgede MS II. yüzyıldan itibaren lahitlerin yoğun bir şekilde üretilmeye başlanmasına rağmen ostotheke kullanımının da devam ettiği bilinmektedir¹⁰⁶. Doğu Roma Dönemi Lykia-Pamphylia kentlerini inceleyen Hellenkemper ve Hild Pamphylia'da özellikle Toroslar'da ki dağlık yerleşimlerde Roma İmparatorluk Dönemi sonuna kadar lahit mezarların yanında ostotheke kullanımının da sürdüğünden bahsetmektedir¹⁰⁷. Lykia Bölgesi'ne bakıldığında ise mezarlarının çokluğu ve mezar tiplerinin çeşitliliği ile tanınan bölgenin ostotheke açısından zengin olmadığı görülmektedir¹⁰⁸.

Phaselislilerin kremasyon gömü şeklini ne zaman kullanmaya başladığı şimdilik bilinmemektedir ancak yukarıda bahsedilen bölgesel kullanım verilerine bakıldığında; Lykia bölgesinden ziyade Pamphylia bölgesinin ölü gömme geleneğiyle paralellik gösterdiği, iki bölge kıyaslandığında daha çok Pamphylia'da ostotheke kullanımının yaygın olması nedeniyle söylenebilir. Aynı zamanda kuzeybatı nekropolis'te yürüttüğümüz çalışmalar neticesinde, ostotheke'lerin her ne kadar *in situ* konumlarında bulunmasalar da lahitlerle lokalize edildiğinde yer yer yakın öbeklerde bulunmaları nedeniyle söz konusu nekropolis'te hem kremasyon hem inhumasyon gömü şeklinin bir arada kullanıldığı anlaşılmaktadır. Nekropolis'lerde farklı defin yöntemlerinin kullanılması kişisel ya da ailevi bir tercih meselesi gibi görünmektedir. Burada farklı dönemlerde farklı gömü şekillerinin kullanılmış olabileceği ya da bir gömü şekli bırakıldıktan sonra aynı alanda diğer gömü şeklinin uygulanmış olabileceği sorusu

¹⁰⁰ Boardman - Kurtz 1971, 51.

¹⁰¹ Toynbee 1996, 39.

¹⁰² Koch 2001, 14.

¹⁰³ Koch 2001, 27.

¹⁰⁴ Korkut 2006, 1.

¹⁰⁵ Korkut 2006, 2 vd.

¹⁰⁶ Korkut 2004, 196.

¹⁰⁷ Hellenkemper - Hild 2004, 204.

¹⁰⁸ Çelgin 1990, 521.

akla gelebilir. Ancak hem kayaya oyulmuş olan yuvarlak ostotheğin aynı kayaç üzerinde iki khamasorion ile yan yana bulunması hem de bağımsız duran ostotheğin tıpkı söz konusu nekropolis alanında yer alan lahitler gibi hiçbir kabartma veya yazıt içermeyen gövdeleri ve yine lahitlerdeki gibi düz damlı olan kapakları ile sanki alandaki lahitlerin küçük versiyonları gibi görünmeleri yani inhumasyon ve kremasyon mezarların tipolojik bir uyum içerisinde olması nedeniyle aynı dönemlerde kullanılmış oldukları kesindir. Alanda gelecekte yapılacak olan kazılar neticesinde bu mezarların dönemseller kullanımları veya farklı mezar türlerinin nekropolis alanında nasıl bir düzenleme içinde buldukları konusunda daha aydınlatıcı bilgiler edinmek mümkün olacaktır.

3.3.4. Khamasorion

Phaselis kuzeybatı nekropolis'inde toplam 7 adet kayanın içine oyularak oluşturulmuş khamasorion bulunmaktadır. Bu mezarların hepsi kente girişi sağlayan gişeden önce ve modern yolun doğusunda konumlandırılmıştır. Bu nedenle lagün ve deniz ile bağlantısının bulunmadığı engebeli bir topografya üzerinde yayılım göstermektedirler. Khamasorion mezarların tümü kayanın dikdörtgen biçimde oyulmasıyla oluşturulmuşlardır böylece tekne tamamen kayanın içine gömülü olarak işlenmiş yalnızca üst kısmı kapağın oturtulması için dört köşede devam eden çıkıntılarla kayadan yükseltilmiştir. Tekne zemininin görülebildiği örneklerde ölünün başının yerleştirildiği yastık kısmının olmadığı tespit edilmiştir. Kapak formuna bakıldığında bu gruba dahil mezarların tümünde düz damlı kapak kullanılmış olduğu; bazı kapakların aynı kaya üzerinde iki tekneyi örtecek şekilde büyük ebatlarda şekillendirildiği görülmektedir (Lev. 5).

Söz konusu nekropolis alanında ana yoldan ayrılıp Phaselis'e dönen yolun kuzey-doğusunda yükselmeye başlayan eğimli topografyada bulunan ilk mezar grubunu **3KB.99**, **3KB.100**, **3KB.101** env. no'lu kayaya oyulmuş iki khamasorion ve bir kaya ostotheği oluşturmaktadır (Lev. 6). **3KB.101** env. no'lu mezar ostotheğin bölümünde ele alınmaktadır. Bu mezarlar kuzey yönde anayola yaklaşık 70 m mesafededir. Zeminden kopmuş bağımsız halde duran bir kaya kütlesi üç adet mezar için düzenlenmiştir. Kayacın üzeri düzlenerek oluşturulan zeminden aşağıya doğru dikdörtgen formda iki khamasorion yerleştirilmiştir. Mezarlar doğudan batıya doğru sıralandırılmış bu sıraya göre ilk mezar olan **3KB.99** env. no'lu khamasorion anakayanın doğu köşesinden 0.65 m içerde başlamaktadır. Derinlik ölçüsü dolgu nedeniyle alınamayan mezarın ölçüleri boy: 2.25 m, en: 0.50 m, ve kal.: 0.14 m olarak tespit edilmiştir. Güney köşesinden kırık olan mezarın kapağı, boy: 2.18 m, en: 0.75 m, yük.:

0.42 m ölçülerindedir ve tüme yakın oranda korunmuştur. Kapağı *in situ* konumundan batıya doğru dönerek kay(dırıl)mış halde **3KB.100** env. no'lu mezarın üzerini bir miktar kapatmaktadır. **3KB.99** env. no'lu mezar ile **3KB.100** env. no'lu mezarı ayıran duvar 0.14 m'dir. **3KB.100** env. no'lu khamasorion boy: 2.26 m, en: 0.51 m, der.: 0.46 m kal.: 0.14 m ölçülerindedir ve büyük oranda korunmuştur. İçindeki sıva izleri yer yer görülmektedir. Kapağı *in situ* konumundan kaymış halde anakayanın batısında yerde durmaktadır. Kapak dar yüzlerden kırık ve eksiktir mevcut ölçüler, boy: 2.10 m, en: 0.79 m, yük.: 0.38 m'dir.

Kuzeybatı nekropolis alanında **3KB.87** env. env. no'lu kaya mezarının yaklaşık 56 m batısında, doğu batı doğrultusunda konumlandırılmış, aynı kayaya yan yana oyulmuş olan üç adet khamasorion **3KB.94**, **3KB.95**, **3KB.96** bulunmaktadır. Alanda bulunan kaya kütlesi, doğu-batı yönde, 7 m genişliğinde, 3 m uzunluğunda, 1.20 m yüksekliğinde, kenarları işlenmeden bırakılarak mezarlar için bir sırt/arkalık bir oluşturacak şekilde düzenlenmiştir. Anakayanın arkaya doğru devam eden ve traşlanmadan bırakılan kalınlığı 0.80 m'dir. Kayacın zemininde mezarların yerleştirilmesi için düzenlenen alan 2.80 m uzunluğunda ve 3 m genişliğindedir. Mezarlar bu düzlemin güneyinden 1.12 m içerde ve arkalığın 0.20 m önünde başlamaktadır. Güneyden kuzeye doğru numaralandırılmış olan mezarların bu sıralamaya göre, ilk ikisinin iç genişliği 0.40 m sonuncusu 0.43 m dir. İlk mezarın derinliği 0.45 m olarak alınmış diğer iki mezar dolgu nedeniyle ölçülememiştir. İlk iki mezar 2.25 m boy, 1.03 m en ve 0.40 m yük. ölçülerine sahip düz damlı tek kapak ile örtülmektedir. Bu ortak kapak, mezarların üzerinden 0.30 m öne hareket etmiş ve güneye doğru kay(dırıl)mış vaziyettedir. Üçüncü mezarın kapağı ayrıdır ve boy 2.03 m, en. 0.55 m ve yük. 0.36 m ölçülerinde düz damlı formdadır. Mezarın üzerinden 0.11 m batıya doğru hareket etmiş durumdadır. Söz konusu mezarlar arkalıklı bir düzenleme içerisinde yer almalarıyla Phaselis nekropolis'lerinde tekil örnek olarak bulunmaktadır (Lev. 5).

Kente giriş gişesinin 216 m kuzeybatısında modern yolun 50 m kuzeyinde yer alan **3KB.85** ve **3KB.86** no'lu mezarlar anakayadan kopmuş bağımsız bir kaya kütlesi üzerinde yan yana düzenlenmişlerdir (Fig. 10, Lev. 3-4). Kuzey-güney doğrultulu olan bu mezarlar kuzeybatı nekropolis alanında tipolojik olarak tekil örnek teşkil etmektedirler. Muhtemelen bir aile için ayrılmış yaklaşık 3 m x 4 m ölçülerinde kaya kütlesinin üstten itibaren derin iki lahit teknesi şeklinde oyulmasıyla oluşturulan mezarlar ayrı kapaklarla kapatılmıştır. Kapakların ikisi de düz damlı formda ve aynı malzeme özelliklerinde olup boyutları birbirinden farklıdır. Mezarların dikkat çekici bir özelliği de gen. 0.50, yük. 0.48 m olan bir açıklığının kuzeye bakan ön cephede işlenmiş olmasıdır. Mezarlar bu özelliği ile kentte bulu-

nan diğer khamasorion'lardan ayrılmaktadırlar. Lahitlerin üzeri kapatıldıktan dışarı koku çıkmasını önlemek için kapak oturtulduktan sonra sıva ile de kapatıldığı göz önünde bulundurulduğunda cephede yer alan bu açıklıkların işlevi tam olarak anlaşılammamaktadır (Fig 10).

Birden çok kullanıma yönelik olarak katlı bir gömü düzenlemesi için açılmış kapı olabileceği üzerinde durulmaktadır. Bununla birlikte açıklıkların genişliği buna uygun değildir. Ayrıca tekne içinde böyle bir düzenlemeye dair herhangi bir iz bulunmamaktadır. Ölü gömme geleneğinin önemli unsurlarından olan "*ruh deliği*" uygulaması için de söz konusu ebatlar oldukça büyüktür. Bu açıklıkların nasıl kapatıldığına ilişkin iz ve/veya kalıntı mezarların yanında ya da etrafta yapılan araştırmalarda bulunamamıştır. Ayrıca bölmelerin eşik kısmında ya da yanlarında kapatılış şekline yönelik ipucu verebilecek bir çıkıntı veya oyuk izi de bulunmamaktadır. Bu veri eksikliği nedeniyle açıklıkların işlevleri hakkında kesin bir yargıya varılamamıştır. Söz konusu mezarların bulunduğu kaya kütlesi hemen yanında bulunan kayanın kopmuş bir parçasıdır ve üzerinde güney yönde açılmış farklı bir mezar türü bulunmaktadır. Bu mezar aşağıda kaya mezarı başlığı altında incelenmektedir.

Fig. 10. 3KB.85 ve 3KB.86 no'lu mezarların cephe görünümü

Khamasorion türü mezar teknelerinin bölge ayırt etmeksizin kayanın dikdörtgen formda oyulması ile oluşturulduğu görülmektedir. Kapak formlarına bakıldığında ise; Termessos'ta bu gruba giren lâhitlerin kapaklarında çeşitli formlar görülmektedir. En çok karşılaşılan, iki kısa cephesinde üçgen alınlıklar meydana getiren, semerdam biçimindeki kapak tipidir ki, bunların da alınlık köşelerinde akroter bulunan veya akrotersiz olanlar mevcuttur¹⁰⁹. Lyrboton Kome'de¹¹⁰ teknesi tamamen kayanın içine oyularak ya da kayadan yükselttilerek oyulmuş khamasorion'larda kısa yüzleri üçgen alınlık oluşturan köşe akroterli kapakların kullanıldığı örnekler bulunmaktadır. Sillyon'da ise khamasorion'ların çoğunlukla tercih edilen mezar türü olarak kullanıldığı ve kapağın oturduğu yuvayı ayırt etmek mümkünse de bunların kaybolduğu¹¹¹ tahribata rağmen tespit edilenlerin ise genelde basık üçgen

¹⁰⁹ Çelgin 1990, 183.

¹¹⁰ Lyrboton Kome'de bulunan mezarlar ve yerleşimdeki diğer kalıntıların değerlendirilmesi için bk. Takmer - Tüner-Önen 2007, 7-36.

¹¹¹ Lanckoronski 2005, 74.

alınlıklı, bazen monolit büyük bloklarla tek parça ya da daha fazla düzgün kesilmiş kireçtaşı blok taşlarla kapatıldığı görülmektedir¹¹².

Phaselis'te tespit edilen khamasorionlar yazıt, bezeme, profil, kabartma vb. unsurlara sahip olmadıklarından ve söz konusu mezarların kazısı henüz yapılmadığından kesin tarihlendirilmesi zordur. Bu mezar tipinin Roma Dönemi öncesinde ve Roma İmparatorluk Çağı boyunca, Geç Antikçağ ve Doğu Roma dönemlerinde dahi çok yaygın bir şekilde kullanılmış olduğu görülmektedir¹¹³. Bu uzun soluklu ve yoğun kullanım nedeniyle, hiçbir bezeme ve yazıt içermeyen bu türdeki mezarların tarihlendirilmesi güçtür. Termessos'ta bulunan khamasorion'lar bu mezar türünün bölgede yaygın olarak kullanıldığı MS II. ve III. yüzyıllara tarihlendirilmektedir¹¹⁴. Elimizdeki veriler ışığında Phaselis kuzeybatı nekropolis'i için genel tarihleme sınırlarını oluşturan MS II. ve III. yüzyıllar khamasorion mezarların kullanımına yönelik zaman dilimi olarak önerilmektedir.

3.3.5. Kaya Mezarı

Bu mezar türü Phaselis kuzeybatı nekropolis'te tek örnek ile temsil olması ve mimari yapısı ile dikkat çekmektedir. **3KB.87** env. no'lu kaya mezarı kente giriş girişinin 217 m kuzeybatısında ve modern yolun 50 m kuzeyinde yer almaktadır. Anakayadan kopmuş bağımsız duran 3,5 m x 4 m'lik bir kaya kütesinin güney cephesine oyulmuştur. Mezar düzenlemesi kayanın dibinden yukarıya doğru çıktıkça genişleyen ve merkez noktaya ulaştıktan sonra yukarıya doğru daralarak devam eden bir form vermektedir. Bu görüntüsü ile semerdam kapaklı mezarlara benzer görünümündedir. Mezar giriş kısmında en geniş nokta 0.84 m'ye ulaşırken ve tepede 0.36 m'e kadar daralır. Mezarın içine doğru ilerledikçe mekan genişler ve en geniş ölçü 0.96 m'ye ulaşır. Oyuğun dip noktasında genişlik tekrar düşerek 0.70 m olur. Böylelikle kayanın içine doğru ilerledikçe önce genişleyip sonra daralan oval bir form elde edilmiştir. Mezar iç düzenlemesi 2.25 m uzunluğunda, 1.20 m yüksekliğindedir. Kaya kütesinin üstü de çatı formunu andıracak şekilde traşlanmıştır, çok belirgin bir çatı formu vermeyen bu düzenleme mezar girişinin en tepe noktası ile kaya kütesinin üstündeki çatının doruk noktasını aynı hizaya getirmektedir. Girişin nasıl kapatıldığına ilişkin en önemli iz kapının oturduğu yuvalardır. Girişten 0.30 m içerde 0.20 m genişliğe sahip olan ve yukarıya doğru devam eden kapının oturduğu hat girişin sağında ve solunda yer almaktadır. Ancak

¹¹² Özer & Taşkiran 2010, 166-167.

¹¹³ Çelgin 1990, 186.

¹¹⁴ Çelgin 1990, 186.

mezarın yanında ve etrafında yapılan araştırmalarda kapıya ait olabilecek bir kalıntı bulunmamıştır. **3KB. 87** env. no'lu kaya mezarı Phaselis nekropolis'leri içinde şimdiye değin tespit edilen tek örnektir. Mezar, kayanın semerdam biçiminde oyulması ve kayacın üst kısmının çatı formu verilmesi dışında hiçbir plastik örge içermeyen oldukça sade düzenlenmiş bir cephe mimarisine sahiptir.

3KB.87 env. no'lu mezarın bulunduğu kayaç ile yanında bulunan **3KB.85** ve **3KB.86** env. no'lu khamasorionların bulunduğu kayaç koparak ikiye ayrılan aynı kaya kütesine aittir. Yapılan çalışmalar sırasında farkedilen bu tespit ile söz konusu mezarlar daha dikkat çekici duruma gelmektedir. Kaya kütesinin güneyinde semerdam formuna öykünülerek biçimlenmiş olan kaya mezarı, kuzey yönde kayaya oyulmuş ve kapı açıklığı bulunan khmasorion'lar yer almakta olup, hem form ve düzenleme hem de yön birliği bulunmayan iki farklı mezar türü bir arada kullanılmıştır. Ek olarak üstten bakıldığında, kaya mezarının bulunduğu taraf çatı biçimi verilerek düzenlenmiş, khamasorion'lar düz damlı kapaklar ile kapatılmıştır. Aynı aileye mensup kişiler için ayrılmış ancak kişisel talepler doğrultusunda farklı mezar türleri kullanılması ile düzenlenmiş olduğu düşünülen bu mezarlar Phaselis nekropolis'leri içinde ünik örnek olarak yer almaktadır. Lykia bölgesindeki kaya mezarları lahitlerle kıyaslandığında sayılarının oldukça fazla olduğu görülmektedir¹¹⁵. Ancak Phaselis bu genellemenin dışında kalmakta kaya mezarları oldukça az sayıda örnekle temsil edilmektedir.

3.3.6. Anıtsal Oda Mezar

3KB.71 no'lu mezar kuzeybatı nekropolis'te bulunan tek anıtsal oda mezar yapısıdır. Yapı yoğun oranda tahrip olmuştur ancak yürütülen çalışmalardan elde edilen veriler çerçevesinde mezarın iç düzenlemesi hakkında bazı sonuçlara ulaşılmıştır¹¹⁶. Kuzeybatı nekropolis alanında ünik örnek olarak bulunması ve kent genelinde tümüyle korunmuş olarak bulunan anıtsal oda mezar bulunmaması nedeniyle yapının mevcut durumu fotogrametri yöntemi ile kayıt altına alınmıştır (Fig. 22).

Nekropolis alanını bölerek sahile ulaşan modern yolun lagün tarafında ve 18 m batısında yer almakta olan yapının doğu ve güney duvarları kısmen korunmuş diğer duvarlar zemin düzeyine kadar tahrip olmuştur. Kuzey ve batı duvarların tamamen tahrip olması

¹¹⁵ Keen 1998, 184.

¹¹⁶ Oda mezarlar için bk. Kurtz - Boardman 1971, 273-282; Toynbee 1996, 118-130; Hüllden 2006, 263-279; Hermary – Jaeger 2012, 280-282.

nedeniyle kapı tespit edilememektedir. Lagüne bakan batı yönde olduğu düşünülmektedir (Fig. 11).

Benzer örneklerden yola çıkarak anıtsal görüntünün teşhir edilmesi amacıyla girişin nekropolis yoluna bakan yönde olması gerektiği ve bununla birlikte mezarın su bakışlı yapıma geleneği de öneriyi doğrulayacak olgulardır. Yapı doğu-batı yönünde 9.55 m, kuzey-güney yönünde ise 7.45 m uzunluğundadır. Duvar kalınlıkları değişkenlik gösterir ve güney duvar 0.92 m, doğu duvar 0.62 m'dir. Duvarlar arasındaki bu fark güney-kuzey duvarların tonoz taşıyıcı işlevi üstlendiğini göstermektedir. Bu veriyi destekler nitelikte, yapının doğu duvarında tonoz örgüsüne dair ipucu verebilecek küçük bir taş çıkıntısı gözlemlenmektedir. Mezarın zeminindeki platform bloklarından itibaren doğu duvarın korunmuş yüksekliği 4.10 m, güney duvarın yüksekliği 3.10 m'dir. Duvarlar küçük moloz taşlardan bol harçlı bir örgüye sahiptir. Güney duvarın iç ve dış yüzlerinde sıva kalıntıları görülmektedir (Fig. 12).

Fig. 11. Anıtsal oda mezar yapı kalıntıları (3KB.71)

Yapının içerisinde, üzerinde stel oturtma yuvası açılmış kesme bir blok taş (kireçtaşı) bulunmaktadır. Taşın genişliği 0.66 m yüksekliği 0.22 m'dir. Boy ölçüsü ise kırık nedeniyle tespit edilememektedir. Stelin oturduğu yuva oyuğu, taşın ortasına denk gelecek şekilde sağdan ve soldan 0.26 m içerde başlamaktadır ve boy 0.15 m en 0.15 m ölçülerinde, stelin oturacağı girinti 0.06 m derinliğindedir. Söz konusu blok taşın altında, 0.38 m boyunda 0.11 m eninde ve 0.04 m derinliğinde dikdörtgen bir oyuntu daha vardır, bu da stel bloğunun sağlam durması için bir zemine oturtulduğunu göstermektedir.

Fig. 12. Anıtsal oda mezar sıva kalıntıları

Yapının iç zeminine doğru, doğu duvardan 0.80 m güney duvardan 1.60 m batı duvardan 3.05 m içeride zeminde bir düzenleme yapılmıştır. Düzgün kesilmiş blok taşlardan oluşan bu platform, görülebildiği kadarıyla iki sıra blok taştan oluşmaktadır. Dikdörtgen bir sandık şeklindedir ve aşağıya doğru derinleşmektedir.

Fig. 13. Kuzeydoğu nekropolis anıtsal oda mezar

In-situ korunan bloklara göre genişliği 0.60 metre, uzunluğu ise moloz dolgudan dolayı

görülememektedir. Yapının yoğun oranda tahrip olması ve içe dökülen dolgu nedeniyle düzenlemenin tam işlevinin anlaşılması güçleşmektedir. Ancak; bir sandık mezara ait düzenleme olduğu, düzgün kesilmiş blokların oluşturduğu dikdörtgen alanın gömü çukuru olduğu önerisi güçlü bir olasılıktır. Çünkü; yapılan araştırmalarda Phaselis'in en büyük nekropolis alanı olan kuzeydoğu nekropolis'te **3KB.71** env. no'lu mezar ile karşılaştırılabilecek bir mezar yapısı tespit edilmiştir. Söz konusu mezar kuzey liman koyunun başlangıcından yaklaşık 500 m doğu yönde ilerleyince denizden yükselen falezin kıyısında doğrudan deniz bakışlı bulunan bir oda (anıt) mezardır (Fig. 13). Tonozlu örgü ile kapatılmış olan yapının çatısı büyük oranda tahrip olmuş ancak duvarları korunmuştur. Duvarlar küçük moloz taş ve harç kullanılarak örülmüştür. Yapı uçurum kıyısında yer aldığı için tam ölçüleri alınamıyor olsa da **3KB.71** env. no'lu mezara göre daha küçük ölçekli ve kareye yakın bir formda olduğu görülebilmektedir. Yapının gömü alanı düzenlemesi **3KB.71** env. no'lu mezar ile çok yakın benzerlik içerisindedir. Mekanın taban seviyesinde duvarların yükselmeye başladığı noktadan itibaren, karşılıklı iki yönden yapının ortasına doğru devam eden taş örgü mekanın tam ortasına denk gelecek şekilde sonlandırılmış ve böylece arada kalan gömü alanı da kapı hizasına denk getirilmiştir. Böylelikle mezar yapısına üstten bakıldığında üç eşit parçaya bölünmüş bir mekan düzenlemesi görülmektedir. Ortada kalan bölüm aşağıya doğru derinleşen yapısı ile gömünün yerleştirildiği alan izlenimi vermektedir¹¹⁷. Düzenlemenin bu yapısı lahitlerde görülen hyposorion bölümünü çağrıştırmaktadır ancak bu alanda bir lahit veya mezar yapısına dair kalıntı bulunmamaktadır. Yapı duvarlarının yükseklikleri korunmuş halde ayakta olması nedeniyle içerden çıkarılmış olan lahit veya kapak varlığı da olası görünmemektedir bu nedenle mezarın mevcut hali ile bir mezar düzenlemesi içinde olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yapılan tespitler sonucunda zeminden aşağıya doğru uzanan bir

¹¹⁷ Önerinin kesinleşmesi için dolgu nedeniyle örtülen zeminin açılması gerekmektedir ve yapıda kazıya gerek duyulmaktadır.

gömu düzenlemesine¹¹⁸ sahip olan yapı **3KB.71** no'lu mezar yapısı karşılaştırıldığında anıtsal oda mezarın mimarisi ve aynı formu gösteren ölü gömme bölümü ile yakın benzerlik göstermektedirler.

Hellenistik ve Roma dönemleri boyunca birçok kentte varlığını sürdüren oda mezarlar farklılıklar gösteren mimari unsurları, bölgelerin ölü gömme gelenekleri ve topografyasıyla ilişkilendirilmektedir. Roma İmparatorluk Dönemi öncesinde görülen oda mezarlarda inhumasyonun yanında duvarlarındaki nişler içine urne ile kremasyon gömülerin de yapıldığı mezar yapıları görülmektedir¹¹⁹. Rhodiapolis'te MS II. yüzyıla tarihlenen mezar yapısı, iç duvarlarındaki nişler ve kırmızı boyalı sıva parçası izleri bulunmasıyla kent içerisinde bulunan oda mezarlardan ayrı tutulmaktadır¹²⁰. Bu mezarların göze çarpacak boyutlarda inşaa edilmesi ve '*ölünün evi*'nin *anıtsal* görünümde yapılması toplum içindeki statü farkının ve ekonomik üstünlüğün ölü gömme geleneğine yansımaları olarak nitelendirilebilir. **3KB.71** no'lu mezar yoğun oranda tahrip olduğu için mekanın iç düzenlemesi ve gömü alanı hakkında veriler yeterli değildir. Olympos ve Rhodiapolis kentlerinde bulunan anıtsal oda mezarlar ile yapılan karşılaştırmalarda yapının iç düzenlemesine değin tam bir kıyaslama örneği bulunmamıştır. Bu nedenle, kent içinde yapılan araştırmalarda tespit edilen kuzeydoğu nekropolis'teki bir mezar yapısı benzer özelliklerde mimari unsurları barındırması nedeniyle **3KB.71** env. no'lu yapının düzeni hakkında örnek teşkil edebilir. Bu örnekten yola çıkarak yapının tonozlu bir çatı ile kapatıldığı, girişinin lagüne bakan batı yönde olduğu, içinde yer alan düzenleme ile gömü alanının alt oda şeklinde oluşturulduğu yönünde öneriler sunulabilir.

¹¹⁸ Bu bölme mezarlardaki hyposorion bölmeleri ile karşılaştırılabilir, ancak hyposorion'lar mezar yapısının alt gömü alanı olarak kullanılırken buradaki örnekte gömü doğrudan yapının taban seviyesinden aşağıya doğru yapılmaktadır.

¹¹⁹ Toynbee 1996, 117.

¹²⁰ Kızıgut 2011, 366.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

NEKROPOLİS ALANLARINDA 3B BELGELEME VE ARŞİVLEME

4.1. Arkeolojide Üç Boyutlu Görüntüleme Teknolojileri

Kültür varlıkları her geçen gün doğal şartlar ve/veya insan tahribatı sebebiyle niteliklerini kaybetmekte veya tamamen yok olmaktadır. Bu tahribatın önüne geçmek fiilen her ne kadar zor olsa da günümüz teknolojisi kullanılarak kültür mirasımızı dijital ortamda koruma altına almak mümkündür. Böylelikle eserler restitüsyon ve restorasyon çalışmalarında kullanılabilir, elde edilen modeller bilim insanlarıyla paylaşılıp inter/cross disiplinler çalışmaları yürütülebilir ve sanal müzeler oluşturularak eserler kamunun erişimine açılabilir.

Son yıllarda dijital görüntüleme teknolojilerindeki hızlı gelişmelere paralel olarak kültürel miras araştırmalarında arkeolojik materyallerin görüntülenmesi ve belgelenmesinde üç boyutlu örnekleme (3B) ve interaktif görüntüleme metotları önem kazanmaya başlamıştır. Üç boyutlu modelleme teknolojisi kullanılarak nesnelerin geometrisi ve yüzey dokuları yüksek hassasiyet ve doğrulukla elde edilebilmektedir. Bu modelleri elde edebilmek için yaygın olarak kullanılan iki ana metot, lazer tarama ve sayısal fotogrametridir¹²¹.

Üç boyutlu lazer tarama, nesnelerin yüzey topografyası ve dokularının noktalar halinde yüksek hızlarda elde edilebildiği oldukça hassas ve otomatik bir örnekleme metodudur¹²². 3B lazer tarayıcı nesne yüzeyindeki bilgileri ‘nokta bulutu’ halinde toplayarak nesnenin üç boyutlu sayısal bir örgü (mesh) modelini oluşturmaktadır¹²³. Lazer teknolojisinin materyal kültür kalıntıları üzerinde hızlı ve temassız kayıt yapabilmenin yanı sıra gerçek renklere sahip görüntüler üretebilmesi, metrik veriler sunması ve yüksek çözünürlüklü örnekleme yapabilmesi ve güvenilir veri toplaması gibi önemli avantajları bulunmaktadır¹²⁴. Söz konusu teknoloji oldukça hassas ve etkili sonuçlar sunmaktadır. Bunun yanında lazer tarama metodunun gerek cihazları gerekse yazılımları yüksek maliyet gerektirmektedir. Ayrıca bazı cihazlar sadece gece çalışmakta, bazıları ise elektrik kaynağına gereksinim duymaktadır. Son yıllarda sensör teknolojisi ve yazılımların hızlı gelişim göstermeleri, tarihi ve kültürel eserlerin dökümantasyonu, kent alanlarının üç boyutlu modellenmesi, madencilik çalışmaları,

¹²¹ Haukaas 2014, 2.

¹²² Reshetyuk 2009, 1.

¹²³ Boehler – Marbs, 2004, 292.

¹²⁴ Waggot *et al.* 2005, 2.

deformasyon analizi, ormanlık alan ölçümü ve mühendislik uygulamaları gibi birçok alanda geometrik verilerin elde edilmesinde yersel lazer taramayı önemli bir metot haline getirmiştir¹²⁵.

Lazer tarama metoduna alternatif olarak kullanılan bir diğer yöntem ise tez kapsamında deneyimlenen sayısal fotogrametri metodudur. Hellence ışık (= phōs [φῶς, φωτός]), yazı/çizim (= gramma [γράμμα]), ölçme (= metron [μέτρον]) sözcüklerinin birleşiminden türetilen “ışık ile çizerek ölçme” anlamına gelen fotogrametri¹²⁶ 3 boyutlu modeller elde edilmesine imkan veren bir bilim dalıdır¹²⁷. Lazer tarama teknolojisine oranla oldukça düşük maliyetli ve kullanımı kolay olan fotogrametri metodu, görüntü bazlı bir yöntemdir ve materyallerin üç boyutlu örneklenebilmesi için nesne ekseninde birbirini ardına devam eden (2 boyutlu) dijital fotoğrafların çekilmesi gerekmektedir. Elde edilen bu fotoğraf kayıtları hareket tabanlı yapı (structure from motion *-sfm-*) ve stereo yapılandırma (stereo-reconstruction) algoritmaları kullanan fotogrametri yazılımları üzerinde işlenerek nesnenin 3 boyutlu matematiksel modeli oluşturulmaktadır¹²⁸. Fotoğraf makinesi kullanılarak uygulanan metodun yüksek maliyet gerektirmemesi, fotogrametri yazılımlarının her geçen gün gelişmesi ve sayılarının artması, araştırmacılar için çevrimiçi eğitim videolarının sunulması ve arayüzlerinin kullanımlarının kolaylığı fotogrametriye olan ilgiyi arttırmış ve böylelikle birçok projede kullanılmaya başlanmıştır.

Yakın geçmişte kültürel miras araştırmalarında 3 boyut teknolojilerini uygulamak yüksek maliyetler ve alanında uzman kişileri gerektiriyordu. Özellikle son on yılda dijital fotoğraf makineleri ve bilgisayar donanımlarındaki hızlı gelişmelerle birlikte, sub-pixel görüntü eşleştirmesi gibi sayısal algoritmalar kullanan pratik fotogrametrik uygulamalar; arkeoloji, antropoloji, zooloji, biyoloji, konservasyon ve paleontoloji gibi birçok disiplinde kullanılmaya başlanmıştır. Kültürel miras araştırmalarında maddi kültür kalıntılarının üç boyutlu dijital kopyaları kullanılarak; çizimler, metrik ölçümler ve hesaplamalar yapılabilir, sanal restorasyon çalışmaları yürütülebilir, interaktif sunumlar ve animasyonlar hazırlanabilir ve de nesne odaklı görsel algının artırılmasıyla analiz süreçlerine pozitif katkı sağlanabilmektedir.

Buradaki tez çalışmasında arkeolojik materyallerin üç boyutlu dijital kopyalarının oluşturulmasında kullanılmaya başlanan sayısal fotogrametri metodu *-sfm-* kuzeybatı

¹²⁵ Altuntaş – Yıldız 2008, 20.

¹²⁶ Tüner Önen – Akçay 2014, 290; Akçay 2016, 6.

¹²⁷ Longley *et al.* 2005, 209.

¹²⁸ Doneus *et al.* 2011.

nekropolis'te tespit edilen mezar türlerinden seçilen örneklere uygulanarak alanın mezar tipolojisi dijital konservasyon altına alınmıştır.

4.2. Phaselis Nekropolis'leri Korunma Durumları

Kültür varlıkları her geçen gün doğa veya insan tahribatı nedeniyle niteliklerini kaybetmekte veya tamamen yok olmaktadır. Bu süreçte materyal kültür kalıntılarının dijital korunma altına alınmasının gerekliliği tartışılmaz bir gerçektir. Phaselis nekropolis'lerine bakıldığında mezarların yoğun olarak kum ve çakılların oluşturduğu konglomera ve yerel kireçtaşından imal edildiği görülmektedir. Günümüze ulaşan örneklerin doğal şartlar –deprem, sel, iklim, liken *etc.*– ve yapılan kaçak kazılar nedeniyle çoğunun tahrip olduğu gözlemlenmektedir. Tüm bu etkenler nedeniyle arkeolojik materyallerin üzerinde bilimsel çalışmalar yürütmek her geçen gün zorlaşmaktadır.

V. İdil, F. Beaufort'un Phaselis araştırmalarından bahsederken doğudaki iki limanın arasında kıyıda bulunan ve dalgalar tarafından aşınmakta olan beyaz mermerden yapılmış çok kaliteli birkaç büyük lahdin düz kapakları ile durduğunu ve herbirinin üstünde alçak kabartma olarak birer insan figürü bulunduğunu, birinin üzerinde cenaze alayı (*ekphora*) sahnesinin betimlendiğini, bir diğerinde av sahnesinde bir ayı bir gergedan ve bir fil gördüklerini, başka bir lahdin de çiçek ve meyva dalları (girland) ile süslü olduğunu ve ertesi yıl geldiklerinde ise bu lahitlerin tanınamayacak şekilde tamamen parçalanıp tahrip edilmiş halde bulunduğunu aktarmaktadır¹²⁹.

Kuzeybatı nekropolis'te yolun hemen kıyısında bulunan 3KB.66 env. no'lu lahit kapağı 2015 araştırma sezonunda iki parça halinde kırık olarak tespit edilmiştir. 2016 yılında ise burada sunulan tez çalışmasının kapsamında yürütülen arazi çalışmaları sırasında söz konusu kapağın tahrip edildiği ve niteliğini kaybettiği gözlemlenmiştir. Bilinen bu örneklerin dışında kültür varlıklarımızın her geçen gün tahribata maruz kaldığı görülmektedir. Bu nedenle arkeolojik mirasın sürdürülebilirliği adına alanlarda yürütülen bilimsel çalışmaların devamlılığını sağlamak ve materyal kültür kalıntılarını “dijital koruma” altına almak önem kazanmaktadır.

¹²⁹ İdil 1998, 3.

4.3. Nekropolis Alanlarında 3B Belgeleme ve Arşivleme Çalışmaları

Tez kapsamında kuzeybatı nekropolis'te yürütülen belgeleme ve arşivleme çalışmalarında sayısal fotogrametri metodu deneyimlenmiştir¹³⁰. Bunu yaparken ilgili alanda bulunan her bir mezar türünün nitelikli örnekleri seçilerek dijital kopyaları oluşturulmuştur. Arazi şartları nedeniyle bazı mezarların kaydı sırasında bitki örtüsü ve ağaçlar şartları zorlaştırmıştır. Mezar ekseninde birbirini takip eden bu sayısal görüntü dizisi fotogrametri yazılımı üzerinde otomatik olarak hizalandıktan sonra nesnenin nokta bulutu oluşturulmuş ve dokusu giydirilmiş 3 boyutlu sayısal modeli elde edilmiştir¹³¹ (Fig 14).

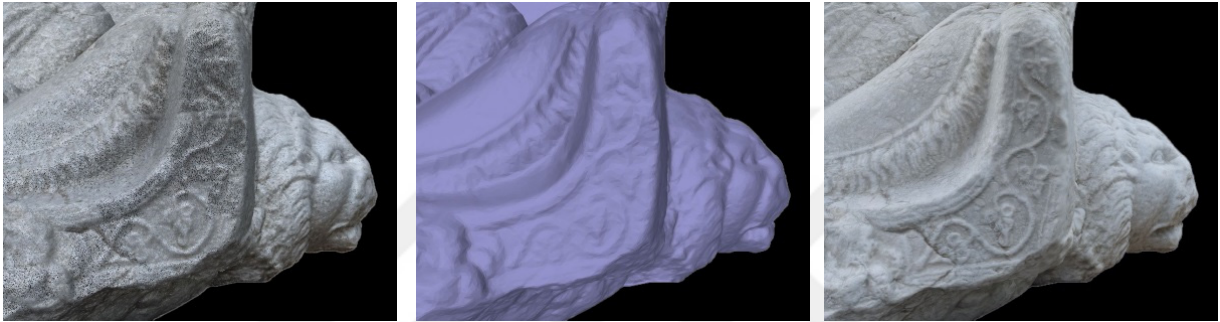

Fig. 14. Klineli kapağın (3KB.81) 3B modeli üzerinde aslan protomu ve bitkisel bezek detayı. Solda nokta bulutu (point cloud), ortada katı model (solid) ve sağda doku eşleşmesi tamamlanmış model (textured)

Ayrıca metrik veriler sunması için kayıt esnasında 1/10 mm veya daha hassas olarak kalibrasyonu yapılmış fotogrametrik ölçekler sahneye yerleştirilmiş ve elde edilen sanal kopyalar üzerinde hassas ve doğru ölçümler yapılması mümkün kılınmıştır¹³² (Fig. 15).

Kuzeybatı nekropolis alanında yürütülen belgeleme ve arşivleme çalışmalarında 105 adet mezar kaydı yapılmış ve 5 mezar türü tespit edilmiştir. 3 boyutlu belgeleme çalışmalarında her bir mezar türünün arazideki örnekleri; düz damlı lahit, (3KB.56 – Fig. 17), ostotheke (3KB.82, 3KB.103 – Fig. 18, 20), khamasorion ve yuvarlak kaya ostotheği (3KB.99-101 – Fig. 21) ve khamasorion (3KB.95-97 – Fig. 19) mezarların kopyaları sayısal

Fig. 15. Fotogrametrik ölçekler

¹³⁰ Kaydedilen mezar türleri ve katalog bilgileri Phaselis Araştırmaları resmi web sitesi www.phaselis.org adresinde erişime açılmıştır.

¹³¹ Tez kapsamında oluşturulan fotogrametrik modellerin oluşturulmasında “Agisoft Photoscan Pro” yazılımı kullanılmıştır. Detaylı bilgi için bk. www.agisoft.com.

¹³² Kalibre edilmiş fotogrametrik ölçekler CHI (Cultural Heritage Imaging) için ABD Arazi Yönetim Bürosu (Bureau of Land Management) fotogrametri uzmanları tarafından bilimsel görüntüleme ve doğru ölçümler için dizayn edilmiş ve üretilmiştir.

fotogrametri yöntemiyle kaydedilmiştir¹³³. Buna ek olarak kuzeybatı nekropolis alanında bulunan anıtsal oda mezar yapısı üzerinde (3KB.71) duvarlarındaki örgü sistemi ve zeminde yer alan gömü alanı düzenlemesine ait kalıntılarla sınırlı olan gözlemler yapılabilmektedir. Yapının mevcut durumu aynı yöntemi ile kayıt altına alınmıştır (Fig. 22).

Phaselis araştırma istasyonuna önceki çalışmalar sırasında getirilmiş olan klineli lahit kapağı (3KB.81) kentte ünik örnek olarak bulunmaktadır. Nekropolis’lerde sürdürülen çalışmalarda üzerinde kabartma bulunan mezarların oldukça ender görüldüğünün tespit edilmiş olması, bölgelerarası kullanıma yönelik karşılaştırma örneği olarak, söz konusu kapağın varlığını ve değerlendirilmesini ayrıca önemli kılmaktadır. Bu kapsamda eserin daha fazla zarar görmeden kayıt altına alınmasının gerekliliği göz önünde bulundurularak ve kırık üç parça halinde bulunan kapağın bütünlük içinde algılanabilmesini sağlamak amacıyla eser sayısal modeli üzerinden birleştirilmiştir (Fig. 16).

Fig. 16. Kuzeybatı nekropolis klineli kapak birleştirilmiş sanal üst görünüm (3KB.81)

¹³³ Kayıt ekipmanı olarak Nikon D800 (36.3 mpx) ve Nikon D5300 (24.2 mpx) dijital fotoğraf makineleri, 50 mm sabit lens, monopod ve fotogrametri ölçekleri kullanılmıştır.

Fig. 17. Kuzeybatı nekropolis düz damlı lahit
(3KB.56)

Fig. 18. Kapı tasvirli ostohek teknesi
(3KB.82)

Fig. 19. Kuzeybatı nekropolis üçlü khamasorion
(3KB.94, 3KB.95, 3KB.96)

Fig. 20. Kuzeybatı nekropolis bağımsız
ostothek teknesi (3KB.103)

Fig. 21. Kuzeybatı nekropolis khamasorion ve
yuvarlak kaya ostotheği
(3KB.99-3KB.100-3KB.101)

Fig. 22. Kuzeybatı nekropolis anıtsal (oda)
mezar yapısı mevcut korunum durumu
(3KB.71)

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

2012 yılından bu yana Phaselis'te sürdürülen disiplinlerarası yüzey araştırmaları kapsamında yürütülen nekropolis çalışmaları 2014 ve 2015 yılı sezonlarında yoğunluk kazanmıştır. Özellikle modern yolun kenarında konumuyla tahribata açık olan kuzeybatı nekropolis'te sürdürülen bu çalışmalar neticesinde daha önce bilimsel bir çalışmanın gerçekleştirilmemiş olmasından doğan boşluğu gidermeye yönelik tipoloji, belgeleme ve arşivleme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Phaselis'te nekropolis'lerin kente göre konumlandırılmasına bakıldığında sur dışı defin tercihinin (*extra muralis*) yönelik uygulama görülmektedir. Zira antikçağda nekropolis'ler şehir surlarının dışında bulunuyor, bilhassa kent yapılarının çevresinde ve yollar boyunca uzanıyordu¹³⁴. Phaselis'te denize doğru uzanan yarımadanın üzerinde yer alan akropolis, askeri liman ve güney liman arasındaki bağlantıyı sağlayan ana cadde etrafında yer alan kamu yapıları ve lagünün kuzeyinden itibaren yükselen tepelik üzerinde yer alan kuzey yerleşimi kapsayan alan göz önünde bulundurulduğunda gömü alanlarının bu yerleşim yerlerinin dışında yayılım gösterdiği görülmektedir. Şehrin iskan sahasının akropolis tepeliği ve eteğindeki kısıtlı alanda yoğunlaşması ve kentin bu bölümünde nekropolis'lerin konumlandırılmasına uygun düzlük alan olmamasının doğal sonucu olarak, yaşayanların şehri ile ölülerin şehri birbirinden ayrılmış görünmektedir. Kent nüfusunun artacağı ve dolayısıyla nekropolis alanlarında zamanla genişleyeceğinin öngörülmesi, şehir planlamacılığının bir gereği olarak önceden hesaplanmış olmalı ve nekropolis'ler kentten kopuk olmayan, ancak iskan sahasını da işgal etmeyecek şekilde konumlandırılmıştır. Phaselis'te nekropolis'lerin birbirine göre konumlarına bakıldığında ise kentin yarımadadan ayrılıp anakara ile bağlantısının başladığı noktadan itibaren batıdan kuzeydoğuya doğru devam eden bir hat üzerinde batı ile kuzeydoğu nekropolis'i lagünün, kuzeybatı ve kuzeydoğu nekropolis'i vadi zeminine inen topografya ve günümüzde bu noktadan geçen modern yolun ayırmış olduğu görülmektedir.

Phaselis'in üç doğal limana ve bir lagüne sahip olması, kent planlamacılığı çerçevesinde ayrılan alanların doğal unsurların sunduğu imkanlarla birleşmesi sonucu, nekropolis'lerin su bakımlı veya bir başka deyişle su ile ilişkili alanlarda yayılım göstermesi gerçekleşmiş

¹³⁴ Çelgin 1990, 69; Bu genellemenin dışında Geç Hellenistik ve Erken İmparatorluk Dönemleri'nde kent içinde (cadde, kavşak, tiyatro ve gymnasium) yer alan mezarlar da bulunmaktaydı ayrıntılı bilgi için bk. Schörner 2007, 11-19.

olmalıdır. Yani gömü sahipleri, mezarın konumunu özel bir tercih olarak kıyı bakışumlu istemişse bunun için uygun alanlar mevcuttur veya bu özel bir tercih değilse bile gömü alanlarının büyük kısmı kıyı hatları boyunca uzanmakta olduğu için mezarlar su bakışumlu olabilmektedir. Lykia Bölgesi liman kentlerine bakıldığında, lagünün üç tarafında bulunan su bakışumlu anıt mezarlarla Patara¹³⁵, nehrin iki kıyısı boyunca uzanan nekropolis alanlarıyla Olympos¹³⁶, güney ve kuzey nekropolis'lerin limanın her iki tarafında yer aldığı Andriake¹³⁷ mezarların su ile ilişkili olarak konumlandırıldığı kentlere örnek olarak verilebilir. Phaselis'te bulunan tüm mezarlar deniz ya da lagün kenarında değildir. Ancak öncelikli olarak bu alanların tercih edildiği, yer sıkıntısı olduğunda ya da kayaçların kullanıldığı mezar türleri tercih edildiğinde iç kısımlara yönelindiği düşünülmektedir. Özellikle kuzeybatı nekropolis'te lagün hattı boyunca mezarların yoğun olarak bulunduğu lagünden uzaklaştıkça mezar sayısının azaldığı görülmektedir. Bu durum kuzeydoğu nekropolis'te de denizden uzaklaştıkça anıtsal mezarların yer almaması şeklinde kendini göstermektedir. Ayrıca topografyanın yükselmesi nedeniyle yine denizi görebilen mezarların sayısı çoğunluktadır ve bu durum bir ayrıcalık olarak da düşünülebilir.

Phaselis Antik Kenti'nin ikinci büyük gömü alanı olan kuzeybatı nekropolis farklı mezar türlerini ve buna bağlı olarak çeşitli gömü şekillerini bir arada barındıran bir yapıya sahiptir. Bu alandaki mezar türleri; lahit, osthok, khamasorion, anıtsal (oda) mezar ve kaya mezarı olmak üzere beş başlık altında toplanmaktadır. Mezarların tamamına yakınında yerel kireçtaşı ve konglomera, üç mezarda iri gözenekli mermer, kayaçlara oyulmuş mezarların bazılarında ise bünyesi oldukça delikli falez taşı kütlelerinin kullanılmış olduğu tespit edilmiştir. Bu yönüyle, malzeme kullanımında bölgede bulunan hammaddenin tercih edildiği görülmektedir. Bu durumun dışına çıkan mezarlar için bölgede mermer bulunmadığı için ithal malzeme getirilmiştir. Zira Pamphylia'da çeşitli mermerlerden yapılmış ithal kapakların ağırlıklı olarak Dokimeion ve Prokonnesos mermerinden yapılmış olduğu¹³⁸ Olympos'ta bulunan dört adet mermer lahitten birinin Prokonnesos'dan ithal olduğu¹³⁹ bilinmektedir. Phaselis'te çoğunlukla kireçtaşının tercih edilmesi mezarların daha düşük maliyete elde edilmek istenmesiyle açıklanabilir.

¹³⁵ Işık 1995, 160 vd.; Gülşen 2010; Koçak 2015, 275-285.

¹³⁶ Uğurlu, 2006, 31.

¹³⁷ Uğurlu 2003, 366.

¹³⁸ Turak 2011, 224-225.

¹³⁹ Uğurlu 2006, 45.

Kuzeybatı nekropolis'te baskın kullanılan mezar türünü lahitler oluşturmaktadır. Bu lahitler tekneleri açısından çeşitlilik arz etmeyen; kabartma, yazıt veya herhangi bezeme motifi içermeyen, farklı boyutlarda kesilmiş düz dikdörtgen bloklar halinde tek tip olarak bulunmaktadır. Bu nedenle diğer bölgelerle kıyaslama yapmaktan çok kent özelinde tüm gömü alanlarında baskın olan kullanımı nedeniyle geleneksel bir kullanımın varolduğu ve istisnalar dışında bu geleneğe bağlı kullanımın sürdürüldüğü görülmektedir. Bu farklılık kentin siyasi tarihindeki değişimlerin ölü gömme geleneğine yansımaları neticesinde ortaya çıkmış olmalıdır zira; kent MÖ VII. yüzyıldan MÖ II. yüzyılın ortalarına kadar çoğunlukla hiçbir siyasi otoriteye bağlı olmaksızın otonomisini korumayı başarmıştır¹⁴⁰. Kentin otonomisine dair Strabon'un aktarımları bulunmaktadır: *şimdi Pamphylia sınırlarına doğru kurulmuş olan bu kent Lykia'dadır fakat 'genel birlikle' bir ilişkisi yoktur ve başlı başına bir kuruluştur*¹⁴¹. Ancak kent otonom konumu zaman zaman kaybederek bazen Lykia bazen Pamphylia kentleri arasında anılmıştır. Kent tarihinde meydana gelen bu değişimler farklı kültürlerin geleneklerine dair izlerin Phaselis'e yansıması olabileceğini düşündürmektedir. Ancak modern araştırmacılar Bean kentte yer alan mezar türlerinin Lykia bölgesi ile özdeşleşmediğini vurgulamaktadır: *Phaselis bir Lykia kenti değildir, çünkü erken dönemlerde Lykia'nın sınırları Alakır Çayı'nın doğusunu kapsamamıştır. Bölgenin doğu kıyılarında ne Lyk dilinde bir yazıt, ne de Lykia'ya özgü mezar tiplerinden biri saptanmıştır*¹⁴². Siyasi değişimlerin kentin mimari dokusuna ve dolayısıyla mezar mimarisine etki ettiği yadsınamaz bir olgudur. Yine de farklılıkların tamamen bu değişimlerden kaynaklandığını söylemek ve kesin yargılardan ziyade olasılıkları göz önünde bulundurmak gerekirse; kentte belli bir zümreye ait kişilerin aynı gömü alanı içinde ve aynı mimari formda mezarları kullanıyor olabilir. Diğer bir deyişle bunun bir statü farkını belirtmek amacıyla kullanılmış olabileceği ya da diğer açıdan bakıldığında toplumsal tabakalaşmanın yansıtılmadığı bir düzen içinde aynı tür mezarların seviye farkı gözetmeden kullanılması gibi sosyo-kültürel yapının sonucu olarak tercih edilmiş olduğu ileri sürülebilir. Ayrıca bir liman kenti olarak Phaselis'in, Roma ve Mısır arasındaki ticaret yolu ağında bulunması¹⁴³, farklı kültürdeki insanların kente yerleşmelerine olanak sağlamış, dolayısıyla kentte kültürlerarası etkileşim yoluyla gelişen bir mezar mimarisinin gelişmesine neden olmuş görünmektedir.

¹⁴⁰ Arslan, baskıda.

¹⁴¹ Strabon XIV 3. 9.

¹⁴² Bean 1997, 135.

¹⁴³ Tüner-Önen 2008, 179.

Kapaklar düz damlı olanlar çoğunlukta olmakla birlikte akroterli beşik çatılı ve klineli olarak üç farklı formda oluşturulmuşlardır. **3KB.61** env. no'lu (akroterli beşik çatılı) ve **3KB.81** env. no'lu (klineli) kapak alandaki ünik buluntular olup bölgelerarası kullanıma yönelik karşılaştırma örneği olarak değerlendirilmektedir. Zira Pamphylia bölgesinde bulunan kapaklar Beşik çatı ve kline biçimli olarak iki tip altında toplanmaktadır¹⁴⁴ ve İmparatorluk Dönem'i boyunca kullanılan akroterli beşik çatılar bölge için esas kapak formunu temsil etmektedir¹⁴⁵. Lykia'da ise bölge ile özdeşleşen *Lykia Lahitlerinin* semerdamlı kapaklarla örtüldüğü bunun yanı sıra farklı tip kapakların da kullanıldığı bilinmektedir. Phaselis'te tüm gömü alanlarındaki kapak formlarına bakıldığında, özellikle kuzeybatı ve batı nekropolis'in tamamında kullanılan kapakların, düz dikdörtgen kesilmiş yekpare taşlardan oluşturulan, üzerlerinde kaldırma çıkıntısı, mahya kirişi veya çatıya form kazandırabilecek hiçbir işlemin gerçekleştirilmediği oldukça yalın bir kapak formunu yansıttığı görülmektedir. Düz damlı kapaklar kaya mezarlarında cephe anlatımlarında kullanılan bir kapak formu olarak karşımıza çıkmaktadır. Paphlagonia Bölgesi kaya mezarlarında Hellenistik Dönem içinde beşik çatının yanı sıra kullanıldığı, bölge sınırları içerisinde yer alan Halys Vadisi'nin kuzeyinde kullanımının yaygınlaştığı ve kökeni konusunda yerel mimarinin etkili olduğu yapılan bilimsel çalışmalarla tespit edilmiştir¹⁴⁶. Phaselis'e yakın bölge kentlerde düz damlı kapakların kullanıma yönelik yapılan araştırmalarda Sillyon¹⁴⁷ ve Lyrboton Kome'de¹⁴⁸ az sayıda örneğe ulaşılmıştır, fakat tahribat nedeniyle birebir kıyaslama yapılamamıştır. Yakın kentlerden Rhodiapolis'te bu türde kapaklar hiç kullanılmamıştır. Kyaenai¹⁴⁹ ve Phaselis'e komşu Olympos'ta¹⁵⁰ dikdörtgen masif bloktan oluşan düz damlı kapaklar; köşelerinde sivilize edilmiş alınlık görünümü verilmiş, alt kısımda silme profili olan sıklıkla medusa ve aslan protomu gibi örgelerin kullanıldığı kapaklar olarak bulunmaktadır. Bu veriler ışığında düz damlı kapakların bölge kentlerde tercih edilen yaygın bir kullanım görmemiş olduğu, benzer dikdörtgen masif kapakların çeşitli bezeme öğeleri ile donatıldığı ortaya çıkmaktadır. Bu durum Phaselis'in lahit kapakları tipolojisinde kentsel karakteristiğini açıklamada önemli bir olgudur. Phaselis'te yukarıda belirtilen hususlar nedeniyle düz damlı kapak kullanımının yerel mimari bir form olarak oluştuğu ve gelenekselleşen bir kullanıma dönüştüğü sonucuna

¹⁴⁴ Turak 2011, 224.

¹⁴⁵ Turak 2011, 231.

¹⁴⁶ Dökü, 2008, 34.

¹⁴⁷ Lanckoronski 2005, 74; Özer - Taşkiran 2010, 166-167.

¹⁴⁸ Bk. Sillyon ve Lyrboton Kome "Khamasorion'lar" başlığı altında ele alınmaktadır.

¹⁴⁹ Uğurlu 1999, 42, Tip V altında incelenen lahitler, kat no. 22-43-63-75.

¹⁵⁰ Özer 2006, 52-53.

varılmaktadır. Bu durum Phaselis'te kullanılan mezar türlerine özellikle kapak formu göz önüne alınarak bakıldığında Lykia Bölgesi kentlerinden ayrı tutulması gerekliliğini de ortaya çıkarmaktadır. Kuzeybatı nekropolis'te ünik olarak bulunan klineli ve beşik çatılı kapakların ise kıyaslama yapabilmek adına sayıca yetersiz olduğu ancak bölgelerarası etkileşim perspektifinden bakıldığında, bu formların kullanımının baskın olduğu Pamphylia Bölgesi ile ilişkili olarak kullanım gördüğü üzerinde durulmaktadır.

Ostothek'ler arazideki duruşlarına göre; bağımsız ve kaya ostothegi olarak iki türde bulunmaktadır. Arazide yer alan ostotheklerin günümüzdeki durumlarıyla kazı yapılmadan, nekropolis içerisinde nasıl bir düzenleme içerisinde bulunduğuna dair bilgilere ulaşılamamıştır. Ancak bu mezarlar mutlaka bir podyum veya düzeltilmiş bir altlık üzerinde yükseltilecek ya da mezar odası içinde bir düzenlemeyle kullanılmış olmalıdır. Bu tür içerisinde tekne ve kapağın birlikte olduğu bir örnek tespit edilememiştir. Farklı lokalizasyonlarda buldukları için eşleştirme yapılmayıp tekne ve kapaklar ayrı envanterlenmiştir. Arazide bulunan bağımsız ostothek tekneleri dikdörtgen veya kare formlu, üzerlerinde kabartma, yazıt veya herhangi bezeme unsuru içermeyen oldukça yalın bir görünüme sahiptir. Tespit edilen kapakların tamamı düz damlıdır ve bunların da üzerlerinde hiçbir bezeme ya da yazıt izine rastlanılmamıştır. Bu tür içinde farklılık arz eden tek örnek, kazı evinin bahçesinde bulunan dikdörtgen formlu **3KB.82** env. no'lu ostothek teknesidir. Dar yüzlerin birinde kapı tasviri bulunan tekne kentte şimdiye değin tespit edilen ünik örnektir. Yakın bölgelerdeki ostothek kullanımına bakıldığında; Alketas Mezarı'ndaki örnekle Termessos ve bunun yanında Sagalassos nekropolis'lerinde bulunan ostothekler Hellenistik Dönem'de Pisidia kentlerinde bu tür mezarların yaygın olarak kullanıldığını göstermektedir¹⁵¹. Antalya Müzesi'nde korunan örnekle de Pamphylia tipi ostothek'lerin Hellenistik Dönem içerisinde varlığı söz konusudur¹⁵². MS II. yüzyıla gelindiğinde lahitlerin yoğun bir şekilde üretilmeye başlanmasına rağmen Pamphylia'da ostothek kullanımının da devam ettiği bilinmektedir¹⁵³. Phaselis'te bulunan kremasyon gömü geleneğine ait bu teknenin, üzerinde bulunan kapı tasviri ile Pisidia¹⁵⁴ ve Pamphylia¹⁵⁵ ostothekleri ile benzerlik içinde olduğu yapılan karşılaştırma örnekleriyle ortaya konulmuştur¹⁵⁶.

¹⁵¹ Korkut 2006, 1.

¹⁵² Korkut 2006, 2 vd.

¹⁵³ Korkut 2004, 196.

¹⁵⁴ Çelgin 1990, 523.

¹⁵⁵ Tavukçu 1996, 123 vd.; Pamphylia ve Kilikia bölgesi girlandlı ostothekleri tipoloji, ikonografi ve kronoloji için ayrıca bk. Korkut 2006.

Phaselis'te bulunan **3KB.101** no'lu kayaya oyulmuş yuvarlak formlu ostotheke şimdiye değin kentte tespit edilen tek örnektir. Anakayadan kopmuş bağımsız halde duran bir kaya kütesinin üzerinde inhumasyon gömü için oyulmuş iki khamasorion ile yan yana olması, muhtemelen aynı aile üyelerinin farklı gömü şekillerini tercih ederek defnedilmesi, inhumasyon ve kremasyon gömülerin yan yana yapılmasına neden olmuştur. Bu mezar formunun bölge ve civar kentler içinde de ender görüldüğü, Pamphylia, Lykia ve Pisidia sınırında yer alan Trebenna¹⁵⁷ ile Doğu Lykia'a da bulunan Kitanaura¹⁵⁸ kentlerinde bulunan örnekler dışında şimdiye değin işlevlerinin netleşmediği bilinmektedir. Bu durum kişisel talep doğrultusunda gerçekleşmiş olabileceği gibi mezar sahibinin kentten uzak bir yerde ölmesi sonucu küllerinin getirilip diğer aile üyeleri ile yan yana gömülmesinin istenmesiyle de açıklanabilir. Yanı sıra bu mezarın, farklı kişilerin gömüsü için kullanılmış olması da muhtemeldir. Zira Trebenna'da bulunan kaya ostotheğinin kapağında bulunan yazıt "*Trokondas'ın bu mezarı kendisi ve karısı Artemeitos için yaptırdığı*" küçük görüntüleriyle bir kişiye ait olabileceği düşünülen bu mezarların birden çok gömü için kullanılabilirdiğini göstermektedir¹⁵⁹.

Phaselis kuzeybatı nekropolis'inde toplam 7 adet kayanın içine oyularak oluşturulmuş khamasorion bulunmaktadır. Bu mezarlar; anakayadan kopmuş olan kayalar üzerine oyulanlar -ki bunlar aynı zamanda kapı açıklığına da sahiptir- anakaya üzerine oyulanlar ve anakaya üzerinde olup bir arkalık bölümüne sahip olanlar şeklinde çeşitlilik göstermektedir. Bu türdeki mezarların tamamı düz damlı kapaklarla örtülmüştür. **3KB.85** ve **3KB.86** no'lu khamasorion'lar ön yüzünde bulunan, teknenin kaya ile birleştiği noktadan başlayarak yükselen kapı bölmesi ile farklı bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıklıkların sunu ya da gömünün yerleştirilmesi için kullanıldığına dair yorumlara karşı çıkan F. J. Tritsch, Isinda Anıtı (0.20 m) Arslanlı Mezar (0.30 m), Harpy (0.41 m) ve Trysa Mezarı'nı (0.45 m) örnek vererek bu ölçülerin gömüyü yerleştirmek için yetersiz kalacağı tespitini yapmakta ve söz konusu açıklıkları ölünün ruhunun mezarı ziyaret etmesini sağlamak için yapıldığını öne sürmektedir¹⁶⁰. Phaselis'te bulunan açıklıklar 0.48-0.50 m ölçüleri ile ölü gömme geleneğinin önemli unsurlarından olan "*ruh deliği*" uygulaması için de fazla büyük, ölüyü yerleştirmek için ise oldukça küçük görünmektedir. Kremasyon gömü uygulaması akla gelen en uygun

¹⁵⁶ Bk. 3. Böl.

¹⁵⁷ Çevik 1998, 127 vd.

¹⁵⁸ Çevik, 2008, 327 vd.; Kızıgut 2010, 347.

¹⁵⁹ Çevik 1998, 129-130.

¹⁶⁰ Tritsch 1943, 113-115.

öneri gibi görünse de veri eksikliği nedeniyle açıklıkların işlevleri hakkında kesin bir yargıya varılamamıştır. Anakaya ya da uygun kaya kütlelerinin, Trebenna, Kitanaura, İn Önü gibi yerleşimlerde olduğu gibi mezar uygulamasında kullanılması Phaselis için de söz konusudur. Bu durumun hem ihtiyaçtan kaynaklanması hem de mezarları toprak seviyesinden yükselterek bir geleneğin uygulanması olasılık dahilindedir. Toprakta yükseltmenin bir tür podyum uygulaması olarak nitelendirilmesi, sırt -arkalık- oluşturulması ile de bu mezarları alandaki diğer mezarlardan ayırabilecek anıtsal bir görüntü sağlamış olması da düşünülebilecek özellikler olarak kabul edilebilir. Kuzeybatı nekropolis'te tespit edilen khamasorion'ların hepsi kente girişi sağlayan gişeden önce ve modern yolun doğusunda konumlandırılmıştır. Bu nedenle lagün ve deniz ile bağlantısının bulunmadığı engebeli bir topografya üzerinde yayılım göstermektedirler. Alandaki bu yayılım mezar türünün bulunduğu kayaçların lagünden uzak konumlarda olması neticesinde oluşmuştur. Nekropolis içinde az sayıda bulunan bu mezarlar ikili ve üçlü olarak kayaçlara oyulmuşlardır. Bu görünüm, yan yana gömülerin yapılabilmesi için uygun fiziki yapılarıyla, kaya kütlelerinin aile mezarları için ayrıldığı izlenimi vermektedir.

3KB.87 env. no'lu kaya mezarı Phaselis kuzeybatı nekropolis'te tek örnek ile temsil edilmektedir. Söz konusu mezarın cephesi semerdam formuna öykünülerek biçimlendirilmiş olmasıyla dikkat çekmektedir. Kaya mezarı cephe görüntüsü ve kayacın üst kısmının hafif tıraşlanmasıyla çatı formunun verilmesi dışında hiçbir plastik örge içermeyen oldukça sade düzenlenmiş bir mezar mimarisine sahiptir. Bu yönüyle özellikle gösterişli cephe düzenlemeleriyle öne çıkan Lykia kaya mezarları ile benzerlik göstermemektedir. Kaya mezarının tekil örnek olması tercih edilen bir mezar türü olmadığına göstergesidir. Söz konusu mezarın bulunduğu kayacın kuzeyinde **3KB.85** ve **3KB.86** no'lu kapı açıklığı bulunan khamasorion'lar yer almakta olup, hem form ve düzenleme hem de yön birliği bulunmayan iki farklı mezar türü bir arada kullanılmıştır. Bu durum aynı aileye mensup kişiler için ayrılmış kaya kütlelerinin, kişisel talepleri doğrultusunda farklı mezar türleri kullanılarak düzenlenmesi sonucu ortaya çıkmış olmalıdır.

3KB.71 no'lu mezar kuzeybatı nekropolis'te bulunan tek anıtsal oda mezar yapısıdır. Yapı yoğun oranda tahrip olduğu için mekanın iç düzenlemesi ve gömü alanı hakkında veriler yeterli değildir. Olympos ve Rhodiapolis kentlerinde bulunan anıtsal oda mezarlar ile yapılan karşılaştırmalarda yapının iç düzenlemesine değin tam bir kıyaslama örneği bulunamamıştır. Bu nedenle kent içinde yapılan araştırmalarda tespit edilen, kuzeydoğu nekropolis'teki bir mezar yapısı benzer özelliklerde mimari unsurları barındırması nedeniyle **3KB.71** env. no'lu

mezarın düzenlemesine öneriler sunmayı mümkün kılmıştır. Bu incelemere göre; yapının tonozlu bir çatı ile kapatıldığı, girişinin lagüne bakan batı yönde olduğu, içinde yer alan düzenleme ile gömü alanının alt oda şeklinde oluşturulduğu yönündeki değerlendirmeler ağırlık kazanmaktadır. Hellenistik ve Roma dönemleri boyunca birçok kentte varlığını sürdüren oda mezarların göze çaracak boyutlarda inşaa edilmesi ve ‘ölünün evi’ nin *anıtısal* görünümde yapılması toplum içindeki statü farkının ve ekonomik üstünlüğün ölü gömme geleneğine yansımaları olarak nitelendirilebilir. Phaselis’te kuzeybatı nekropolis’te bulunan anıtısal oda mezar yapısı da yüksek tabakaya mensup bir Phaselislinin kendisi ve ailesi için yaptırmış olduğu mezar olarak değerlendirilmektedir. Gömü yöntemi benzemese de Rhodiapolis’te bulunan oda mezarın duvarlarında kullanılan malzeme ve duvar örgüsündeki benzerlikler nedeniyle **3KB.71** no’lu mezar MS II. yüzyıla tarihlendirilmektedir.

Phaselis kuzeybatı nekropolis’te tespit edilen maddi kültür kalıntıları ışığında kentin ölü gömme geleneğine bakıldığında inhumasyonun yanında kremasyon gömülerin de yapıldığı tespit edilmiştir. Baskın geleneğin inhumasyon olduğu ancak kremasyon gömülerin de az olmadığı alanda tespit edilen buluntularla ortaya çıkmaktadır. Alanda kazı yapılmadığı için aynı lahitte inhumasyon ve kremasyon gömününün bir arada olup olmadığı ve lahitlerin yetişkin veya çocuk gömüler için olup olmadığı henüz bilinmemektedir. Ancak çocuk lahdi diyebileceğimiz boyutlarda bir buluntu ile karşılaşılmadığı için mevcut lahitlerin aile mezarı olarak hem yetişkin hem çocuk gömüleri için kullanılmış olduğu ileri sürülebilir. Zira kuzeydoğu nekropolis’te bulunan lahit üzerindeki yazıtla Phaselislilerin lahitleri çok sayıda gömü için kullandığı da ortaya çıkmaktadır. “(Ben) *Falanca oğlu Herophilos bu mezarı kendim, karım, oğlum Herophilos, onun karısı Iole, kızlarım Ammia ve Herophile için yaptırdım, başka kimseye izinli değildir. Eğer başka birisi gömülürse, gömen kişi sevgili vatanıma belirlenmiş olan 500 denarii tutarındaki cezayı ödeyecektir*”¹⁶¹.

MÖ 27 – MS 180 yılları arasında yaşanan barış ve refah dönemi (*Pax Romana*) diğer kentler gibi Phaselis içinde imar faaliyetlerinin arttığı dönemdir. Phaselis, Roma hakimiyeti altındaki erken II. yüzyılı diğer Küçük Asya kentleri gibi refah içinde geçirmiştir. MS II-III. yüzyıllardan ele geçen yazıtlar ve antik kaynaklardan öğrenilenler, Phaselis’in bu devirde, Lykia Birliği’ne dahil diğer kentlerle benzer bir dönem geçirdiğini belgelemektedir. Öyle ki kent III. Gordianus (238-244) zamanında, diğer pek çok Lykia kenti gibi yeniden sikke

¹⁶¹ Tüner-Önen 2008, 358-359; Blackman 149 vd, nr. 9 (lev. 73); *SEG XXXI*, 1981, 340 vd. nr. 1304.

basmıştır¹⁶². Dönemin siyasi ortamındaki dingin süreç, Roma İmparatorluğu'nun birçok bölgesinde yaygınlaşan lahit kullanımındaki artış dönemi (MS II.-III yüzyıl) ile paralellik göstermektedir. Phaselis kuzeybatı nekropolis'te baskın mezar türü olarak karşılaşılan lahitler gömü alanının Roma İmparatorluk Dönemi içinde kullanıldığını göstermektedir. Mezar yapıları için bu tarihlerin dışında bir zaman aralığı verebilecek, dönemsel stil özelliği yansıtan materyal kültür kalıntısı şimdiye değin yapılan çalışmalarda ele geçmemiştir. Zira yapılaşma faaliyetleri kentin büyümesi dolayısıyla nüfusunun artması ile paralellik gösterdiği için nekropolis'lerin yoğun olarak bu tarihler arasında kullanılmış olduğu sonucuna varılmaktadır. Daha sonrasında kent giderek gerileyen bir sürece girdiği için nekropolis'ler en geniş sınırlarına söz konusu *refah* dönemi içinde ulaşmış olmalıdır. Ancak nekropolis'lerin oluşum sürecinin kentin iskan edilmeye başladığı Arkaik Dönem'e kadar uzanmakta olduğu bir gerçektir. Yapılacak olan kazı çalışmaları gömü alanlarındaki zamandizinsel boşlukları gidermeye yönelik veriler sağlayacaktır.

Yazılı metinlerde dahil olmak üzere maddi kültür sık sık yorumsal yaklaşımlar için sorun teşkil etmektedir. Bu nedenle bir nesneye verilen anlam dolu tarihin yalnızca kısmi bir resmini vermek mümkün olabilmektedir¹⁶³. Bu çalışma içerisinde yüzey araştırmaları sırasında elde edilen tüm bulgular değerlendirmeye alınarak *kısmi bir resim* verilmeye çalışılmıştır. Söz konusu alanlarda ileride yapılması planlanan kazı çalışmaları gerçekleştiğinde gerek nekropolis'ler hakkında söyleneceklerin artması gerek de yeni mezar türlerinin ve yorumların ekleneceği göz önünde bulundurulmalıdır.

¹⁶² Tüner-Önen 2008, 161.

¹⁶³ Hodder 1994, 401.

KAYNAKÇA

- Adak -Tüner – Şahin 2005 M. Adak – N. Tüner Önen - S. Şahin, “Neue Inschriften aus Phaselis”, *Gephyra* 2 (2005) 1-20.
- Akçay 2016 A. Akçay, *Kültürel Miras Araştırmalarında Kullanılan Yeni Teknolojik Yaklaşımlar: Phaselis Yazıtları Örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya 2016.
- Akşit 1967 O. Akşit, *Likya Tarihi*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. İstanbul 1967.
- Akyurt 1998 İ. M. Akyurt, *MÖ. 2. Binde Anadolu’da Ölü Gömme Adetleri*. Ankara 1998.
- Arslan – Tüner-Önen 2013 M. Arslan – N. Tüner-Önen, “The Surface Exploration of Phaselis and its Territorium 2013”. *ANMED* 2014/12 (2014) 189-195.
- Arslan – Tüner-Önen 2014a M. Arslan - N. Tüner Önen, “2012 Yılı Phaselis Antik Kenti ve Teritoryumu Yüzey Araştırması”. *AST* 31 (2014) 78-89.
- Arslan - Tüner Önen 2014b M. Arslan - N. Tüner Önen, “2013 Yılı Phaselis Antik Kenti ve Teritoryumu Yüzey Araştırması”. *AST* 32 (2014) 289-300.
- Arslan – Tüner-Önen 2015 M. Arslan – N. Tüner-Önen, “The Surface Exploration of Phaselis and its Territorium in 2014”. *ANMED* 2015/13 (2015) 198-207.
- Aslan 2016 E. Aslan, “Phaselis Merkezi (Kent) Limanı”. *Phaselis* II (2016) 31-47.
- Aslan – Baybo 2015 E. Aslan – S. Baybo, “Phaselis Kent Limanları ve Sualtı Araştırmalarının Ön Değerlendirmesi”. *Phaselis* I (2015) 1-17.
- Aydın Tavukçu 2006 Z. Aydın Tavukçu, *Parion Nekropolü 2005 Yılı Buluntuları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi. Erzurum 2006.
- Bayburtluoğlu 1985-1986 C. Bayburtluoğlu, “Phaselis Kazısı Raporu”, *KST* VII (1985[1986]) 373-386.
- Bayburtluoğlu 2004 C. Bayburtluoğlu, *Lykia*. İstanbul 2004.
- Bean 1997 G. E. Bean, *Eskiçağ’da Güney Kıyıları*. İstanbul 1997.

- Bean 1998 G. E. Bean, *Eskiçağ'da Lykia Bölgesi*. Çev.: Hande Kökten. İstanbul 1998.
- Beohler – Marbs 2004 W. Boehler, A. Marbs, “3D Scanning and Photogrammetry for Heritage Recording: A Comparison”. *12th International Conference on Geoinformatics*, (2004) 291–298.
- Blackman 1981 D. J. Blackman, “The Inscriptions”. Ed.: J. Schäfer, *Phaselis. Beiträge zur Topographie und Geschichte der Stadt und ihrer Häfen*. Tübingen (1981) 138-163.
- Blumenthal 1963 E. Blumenthal, *Die altgriechische Siedlungs kolonisation im Mittelmeerraum unter besonderer Berücksichtigung der Südküste Kleinasiens*. Tübingen 1963.
- Coldstream 1985 J. N. Coldstream, “Greek Temples: Why And Where?”. Eds. P. E. Easterling – J. V. Muir, *Greek Religion and Society*. Cambridge (1985).
- Const. Porph. de Them. Constantinus Porphyrogenetos, *de Thematibus*. Ed. A. Pertusi, *Constantino Profirogenito, de Thematibus* [Studi e Testi 160. Vatican City: Biblioteca Apostolica] Vaticana 1952.
- Cormack 2004 S. Cormack, *The Space of Death in Roman Asia Minor*. Viyana 2004.
- Çelgin 1990 A. V. Çelgin, *Termessos Kenti Nekropolleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi. İstanbul 1990.
- Çelgin 1994 A.V. Çelgin “Termessos ve Çevresinde Nekropol ve Epigrafya Araştırmaları: 1975-1991 Yılları Arasında Yapılan Çalışmaların Toplu Sonuçlarına Kısa Bir Bakış”. *Anadolu Araştırmaları* (1994) 153-177.
- Çevik 1998 N. Çevik, “Yuvarlak Kaya Ostothepleri, Trebenna’da Belgelenen Yeni Bir Mezar Tipi ve Onun Işığında Benzeri Çukurların Yeniden İrdelenmesi”. *Adalya II* (1998) 127-150.
- Çevik 2008 N. Çevik, “Kitanaura: Doğu Likya’da bir Kent”. *Festschrift für Prof. Dr. Haluk Abbasoğlu zum 65. Geburtstag*. Suna ve İnan Kıraç Vakfı / Suna ve İnan Kıraç Vakfı Dizisi. İstanbul 2008.

- Dion. Perieg. Dionysios Periegetes, *Orbis descriptio*. K. Brodersen, Dionysios von Alexandria. Das Lied von der Welt. Hildesheim 1994.
- Doneus *et al.* 2011 M. Doneus, G. Verhoeven, M. Fera, C. Briese, M. Kucera, W. Neubauer, “From deposit to point cloud: a study of low-cost computer vision approaches for the straight forward documentation of archaeological excavations”. XXIIIrd *International CIPA Symposium* (2011) 81–88.
- Dökü 2008 E. Dökü, *Paphlagonia Bölgesi Kaya Mezarları ve Kaya Tapınakları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Antalya 2008.
- Durugönül 2015 Ed. Serra Durugönül, *Manisa Müzesi Heykeltıraşlık Eserleri*. İstanbul 2015.
- Eren 2015 K. Eren, “Arkaik Kutsal Alanlarda Yer Seçimini Belirleyen Etmenler”. *Phaselis I* (2015).
- Eust. *Comm. Dion Per.* Eustathios, *Commentarium in Dionysii periegetae orbis descriptionem*. Ed. K. Muller, *Geographi Graeci minores*, vol. 2. Paris 1861 repr. Hildesheim 1965.
- Gülşen 2010 F. Gülşen, *Patara Markia Anıt Mezarları ve Restitüsyonu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya 2010.
- Haukaas 2014 C. Haukaas, *New Opportunities in Digital Archaeology: The Use of Low-Cost Photogrammetry for 3D Documentation of Archaeological Objects from Banks Island, NWT*. The University of Western Ontario. Unpublished Master Thesis, 2014, 2, Canada.
- Hdt. Herodotos, *Herodot Tarihi*. Çev: Mümtekin Ökmen. İstanbul 2004.
- Heipp-Tamer 1993 C. Heipp-Tamer, *Die Münzprägung der lykischen Stadt Phaselis in griechischer Zeit*. Saarbrücken 1993.
- Hellenkemper – Hild 2004 H. Hellenkemper - F. Hild, *TIB VIII 1-2 Tabula Imperii Byzantini 8: Pamphylien und Lykien*. Viyana 2004.
- Hermay – Jaeger 2012 Hermay A. – Jaeger B., *Thesaurus Cultus et Rituum Antiquorum ThesCRA VIII, Private Space and Public Space*,

Polarities in Religious Life, Religious interrelations Between the Classical World and Neighbouring Civilizations; and, Addendum to vol. 6: Death and Burial; Supplementum: Animals and Plants. Los Angeles 2012.

- Hodder 1994 I. Hodder, *The Interpretation of Documents and Material Culture*. Eds. N. K. Denzin & Y. S. Lincoln *Handbook of Qualitative Research*. London 1994.
- Hülden 2006 O. Hülden, “Chamber Tombs, Podium or Terrace Tombs, Tumuli. Recently Discovered Grave Types Expand The Spectrum of Lycian Graves”. *III. Uluslararası Likya Sempozyumu Bildirileri*, Antalya 2006, 263-279.
- Hürmüzlü 2008 B. Hürmüzlü, *Eski Yunan’da Ölü Gömme Gelenekeleri*. Ed. Hasan Peker. İstanbul 2008.
- Işık 1995 F. Işık, “Tempelgräber von Patara und ihre anatolischen Wurzeln”, *Lykia* II (1995) 160-186.
- İdil 1998 V. İdil, *Likya Lahitleri*, Ankara 1998.
- İşkan – Işık 1996 H. İşkan – F. Işık, “Structural Links between the House and the Tomb in Lycia”. *Habitat II. Tarihten Günümüze Anadolu’da Konut ve Yerleşme* (1996) 171-182.
- Keen 1998 A. G. Keen, *Dynastic Lycia: A Political History of the Their Relations with Foreign Powers, C. 545 – 362 B.C.* Leiden, Boston, Köln, Brill 1998.
- Keskin 2014 K. Keskin, *Tlos Lahitleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya 2014.
- Kızgut 2010 İ. Kızgut, “Beydağları Yüzey Araştırmaları”. *AST* 27/3 (2010) 209-230.
- Kızgut 2012 İ. Kızgut, “Rhodiapolis Kazıları ve Çevresi Yüzey Araştırmaları 2010”. *AST* 33/3 (2012) 353-376 .
- Koch 2001 G. Koch, *Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri*. İstanbul 2001.
- Koçak 2015 M. Koçak, “Su Kenarında Sonsuzluk: Patara Liman Nekropolis’i Işığında Antik Limanlar ve Mezarlar İlişkisi Üzerine”. *MJH* IV/1 (2015) 275-285.

- Korkut 2004 T. Korkut, “Niobe – Medea Trajedisi? Pamphylia Lahdi Üzerinde İşlene Frizin İkonografisine Yeni Bir Bakış”. *Adalya* VIII (2004) 193-216.
- Korkut 2006 T. Korkut, *Girlanden-Ostotheken aus Kalkstein in Pamphylien und Kilikien*. Sarkophag Studien 4. Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein 2006.
- Kurtz - Boardman 1971 D. C. Kurtz - J. Boardman, *Greek Brial Customs*. Cornell University Press. New York 1971.
- Lanckoronski 2005 K. Lanckoronski, *Pamphylia ve Pisidia Kentleri*, 1. Cilt. Pamphylia. Çev.: Selma Bulgurlu Gün. Suna ve İnan Kırac Vakfı Yayınları, İstanbul 2005.
- Liv. Livius, *Ab Urbe Condita*. Ed. A. C. Schlesinger. I-XIV. London, New York 1967. (The Loeb Classical Library).
- Longley *et al* 2005 P. Longley, M. Goodchild, D. J. Maguire, D. W. Rhind. *Geographic Information Systems and Science*. John Wiley & Sons 2005, 209, New York.
- Mansel 2014 A. M. Mansel, *Ege ve Yunan Tarihi* (10. Baskı). İstanbul 2014.
- Mergen 2015 Y. Mergen, “2014 Yılı Çalışmaları Işığında Phaselis Antik Kenti'nin Geç Antik ve Ortaçağ Mimarisi ve Kentsel Yapısı”. *Phaselis I* (2015) 277-289.
- Mitchell 2005 St. Mitchell, The Treaty Between Rome and Lycia of 46 BC (MS 2070), şurada: Rosario Pintaudi (ed.), *Papyrologica Florentina*, vol. XXXV, *Papyri Graecae Schøyen [Manuscripts in The Schøyen Collection V: Greek papyri, vol. I]*, Firenze (2005) 163-258.
- Morris 1987 I. Morris, *Burial and Ancient Society, The Rise of the Greek City-State*. Printed in Great Britain at the University Press. Cambridge 1987.
- Özer – Taşkiran 2010 E. Özer – M. Taşkiran “Silyon Antik Kenti ve Çevresi Yüzey Araştırması (Surveys in and Around the Ancient City of Silyon in 2009)”. *ANMED* 8 (2010) 165-169.
- Özer 1999 E. Özer, *Kyaneai Bezemeli ve Yazıtlı Lahitleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 1999.

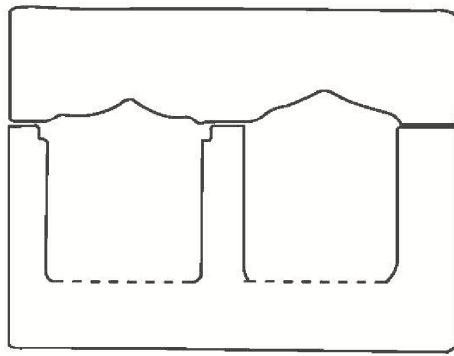
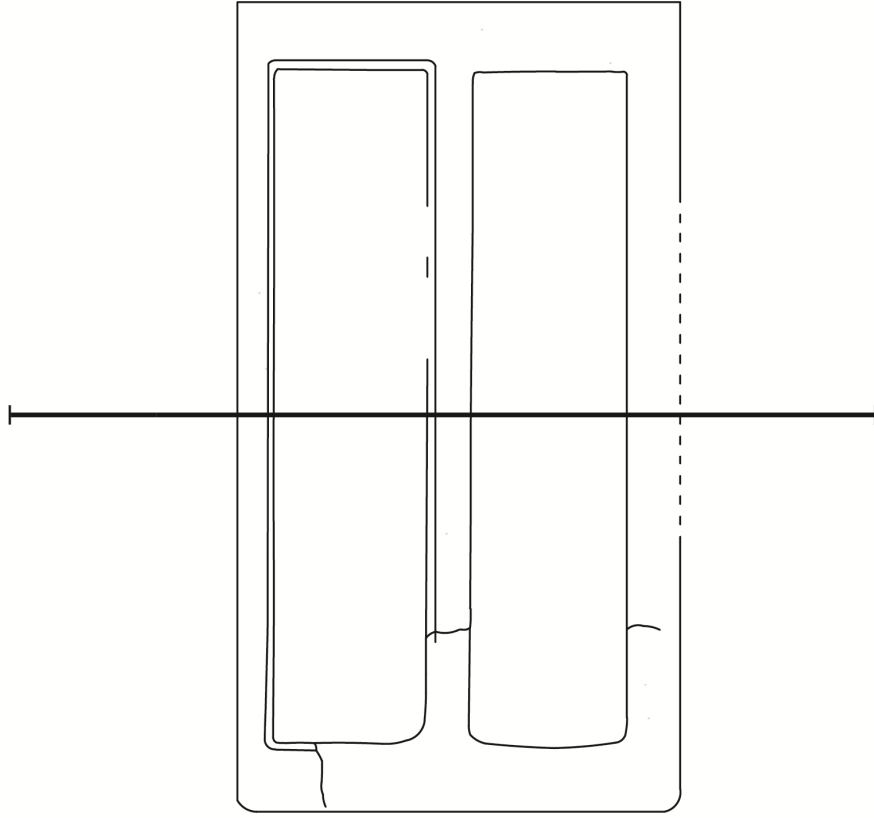
- Pto. *geog.* Prolemaios, *Geographia*. Ed. C. F. A. Nobbe. *Claudii Ptolemaei geographia*, Leipzig 1843-1845 repr. Hildesheim 1966.
- Sch. Thuc. Scholia in Thucydidem, *Scolia vetera et recentiora*. Ed. K. Hude, Scholia in Thucydidem ad optimos codices collata. Leipzig 1927 repr. New York 1973.
- Schäfer 1981 J. Schäfer (ed.), *Phaselis. Beiträge zur Topographie und Geschichte der Stadt und ihrer Häfen*. Tübingen 1981 (Ist. Mitt. Beiheft 24).
- Schörner 2007 H. Schörner, *Sepulturae Graecae intra Urbem. Untersuchungen zum Phänomen der intraurbanen Bestattungen bei den Griechen* Möneseesee 2007.
- Strab. Strabon, *Geographica*. Çev. Adnan Pekman. İstanbul 2009.
- Takmer – Tüner-Önen 2007 B. Takmer – N. Tüner-Önen, *Via Sebaste: Anadolunun En İyi Korunmuş Roma Yolu'nun Varsak'tan Geçen Güzergahı*. Varsak Belediyesi Kültür Yayınları 2007.
- Tavukçu 1996 Tavukçu A. “Pamphylia Bölgesinde Bulunmuş Roma Çağı Ostothekeklerinde Kapı Örgesi”. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi* 2 (1996) 123-131.
- Texier 2002 C. Texier, *Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi* III. Cilt. Çev.: Ali Suat. Ankara 2002.
- Toynbee 1996 J. M. C. Toynbee, *Death and Burial in The Roman World*. London 1996.
- Tritsch 1943 Tritsch, F. J. (1943). “False Doors on Tombs”. *The Journal of Hellenic Studies* JHS 63 (1943) 113–115.
- Turak 2011 Ö. Turak, *Roma Dönemi Pamphylia Lahitleri ve Atölye Sorunu*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi. İstanbul 2011.
- Tüner-Önen 2008 N. Tüner Önen, *Phaselis Antik Kenti ve Teritoryumu*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya 2008.
- Tüner-Önen 2015 N. Tüner Önen, *Ancient City of Lycian Civilization: Phaselis*. Ministry of Culture and Tourism. Ankara 2015.
- Tüner-Önen 2015 N. Tüner Önen, “Yeni Buluntular Işığında Phaselis Epigrafi Çalışmaları”. *Phaselis* I (2015) 19-38.

- Tüner Önen – Akçay 2014 N. Tüner Önen - A. Akçay, “Phaselis Kentinin Su Teminine İlişkin Gözlemler ve Dijital Epigrafi Çalışmaları”. *MJH* IV/2 (2014)279-292. DOI: 10.13114/MJH.201428446.
- Uğurlu 2003 E. Uğurlu, “Sarcophagi in the Necropoleis of Andriake, Near Myra (Lycia)” *Journal of Roman Archaeology* 16 (2003).
- Uğurlu 2006 E. Uğurlu, *Olympos ve Nekropolü*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi. Ankara 2006.
- Waggot *et al.* 2005 S. Waggott, P. Clegg, R. Jones, “Combining Terrestrial Laser Scanning, RTK GPS And 3D Visualisation: Application of Optical 3D Measurement in Geological Exploration”. *7th Conference on Optical 3-D Measurement Techniques: Applications in GIS, Mapping, Manufacturing, Quality Control, Robotics, Navigation, Mobile Mapping, Medical Imaging, VR Generation and Animation*, Vienna, Austria, 2005.
- Yıldırım 2008 N. Yıldırım, *Anadolu Klineleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi. Antalya 2008.
- Yılmaz 2012 F. Yılmaz, “Arkaik Dönem Etrüsk ve Anadolu Mezar Resimlerinin Karşılaştırılması”. Ed. Işık Şahin. *İsmail Fazlıoğlu Anı Kitabı*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları (2012/3) 231-240, Edirne.
- Zahle 1983 J. Zahle, *Arkæologiske Studier i Lykiske Klippegrave og Deres Relieffer*. Copenhagen, 1983.

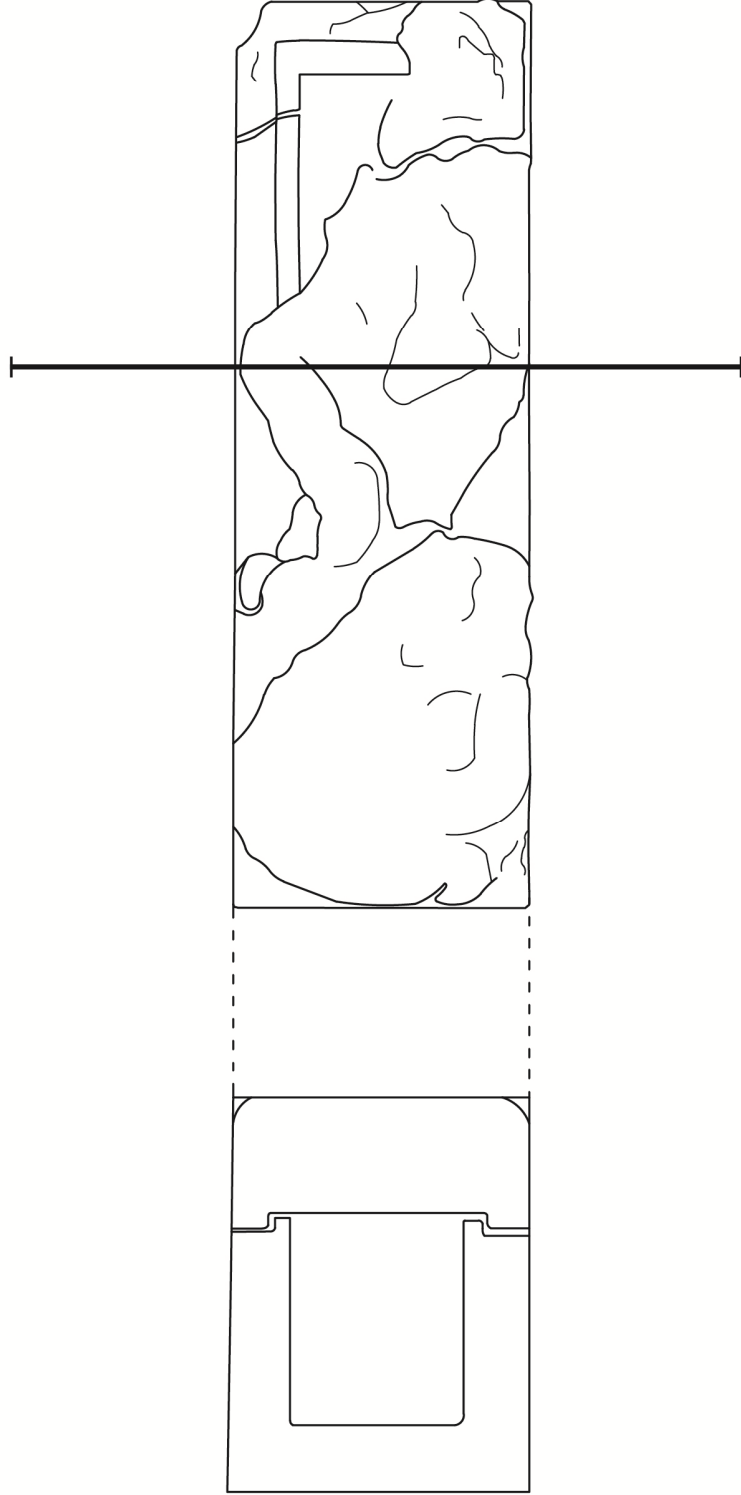
LEVHALAR

Levha I

Batı Nekropolis
Çift Bölmeli Lahit
PLAN VE KESİT

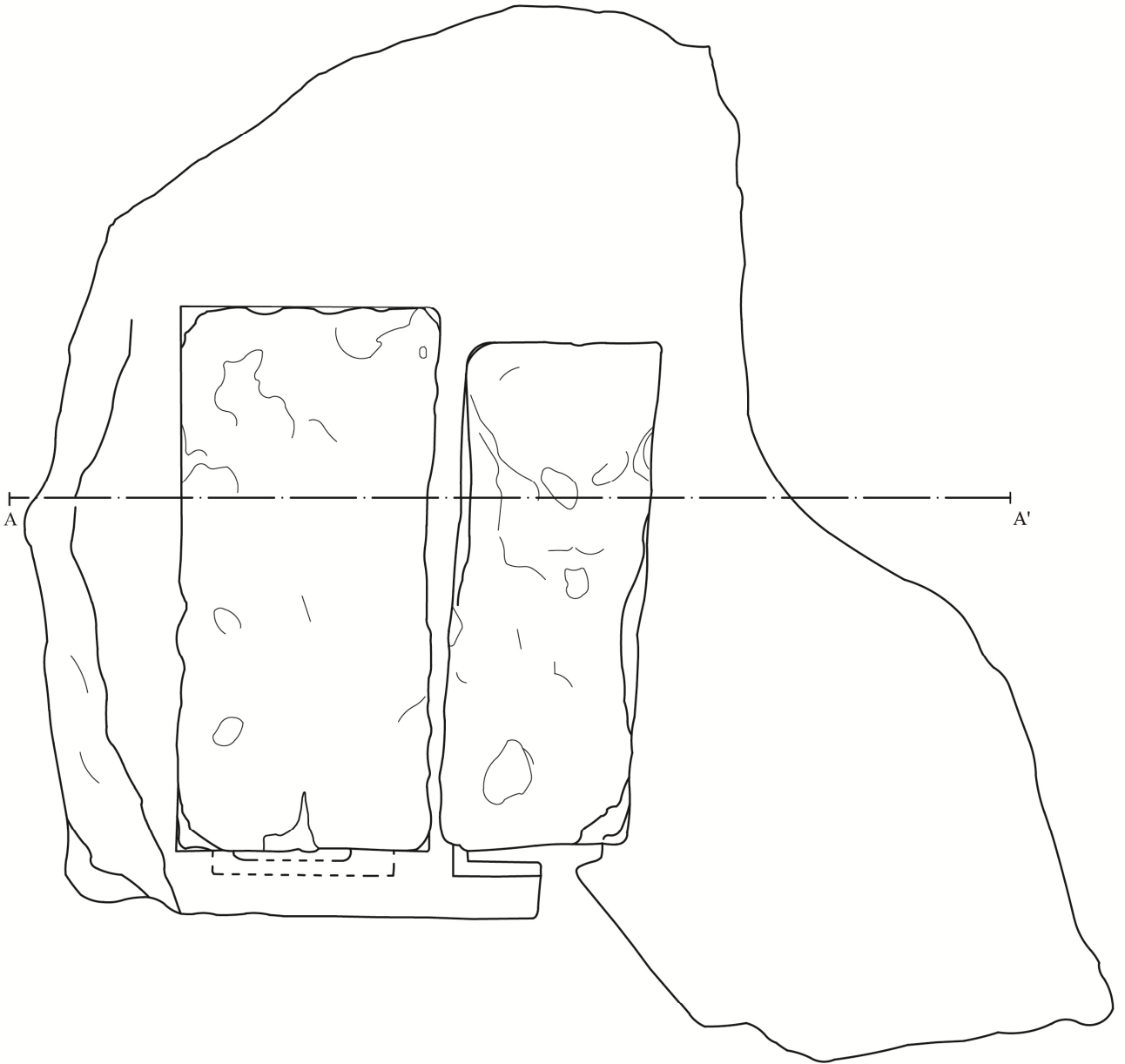
Levha II

0 1 m

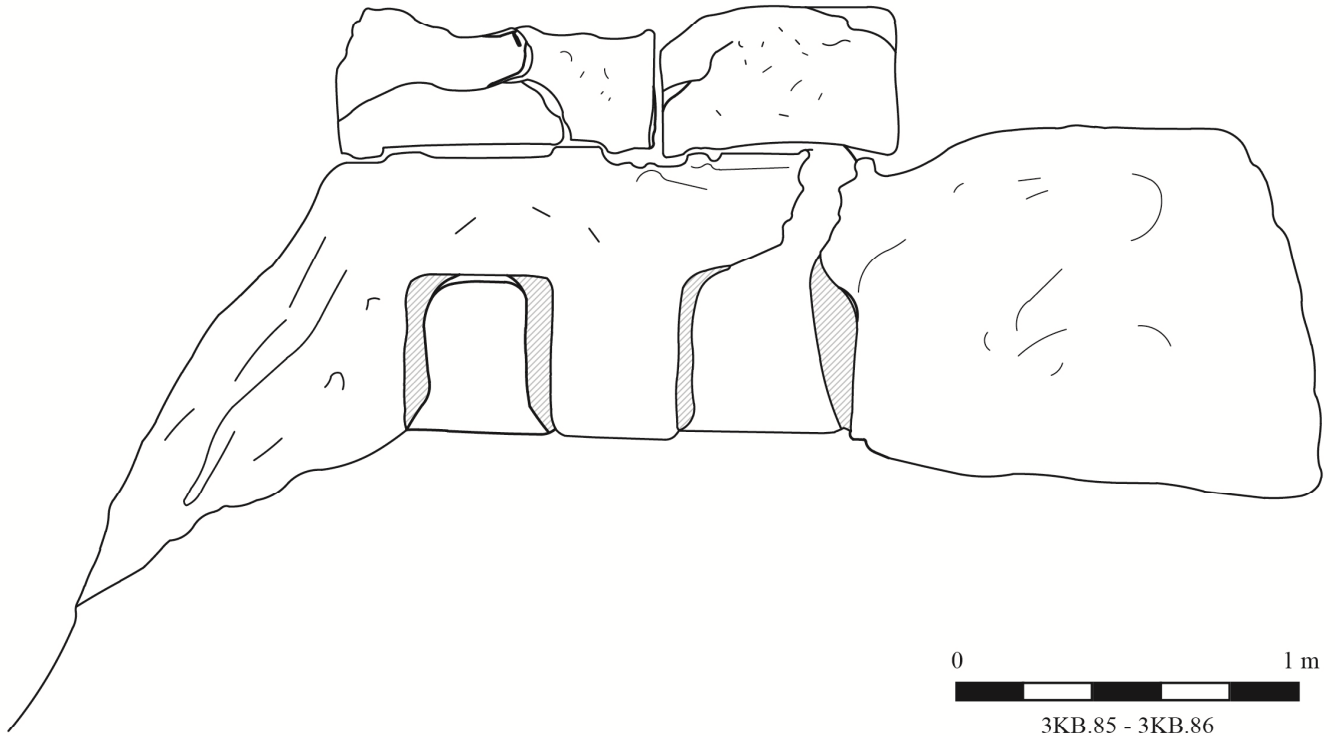
3KB.5 PLAN VE KESİT

Levha III

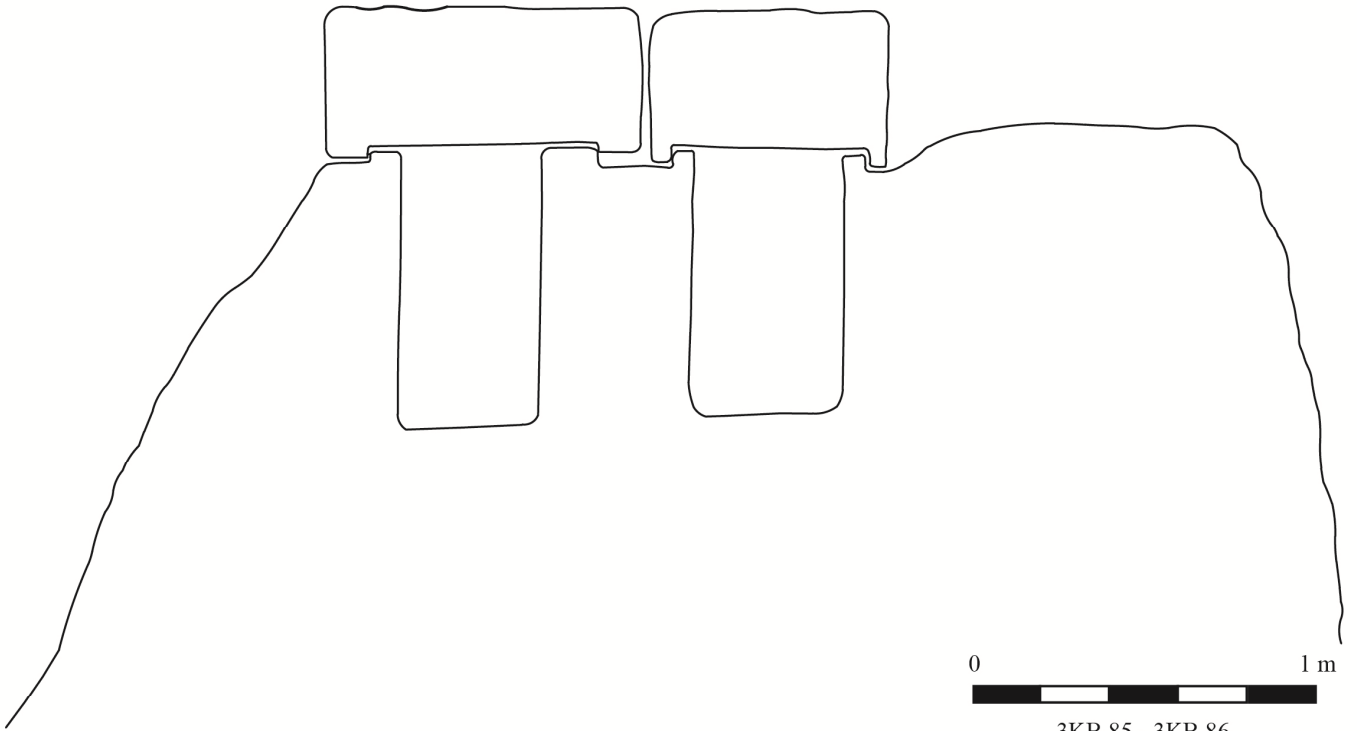
3KB.85 - 3KB.86
PLAN

Levha IV

0 1 m

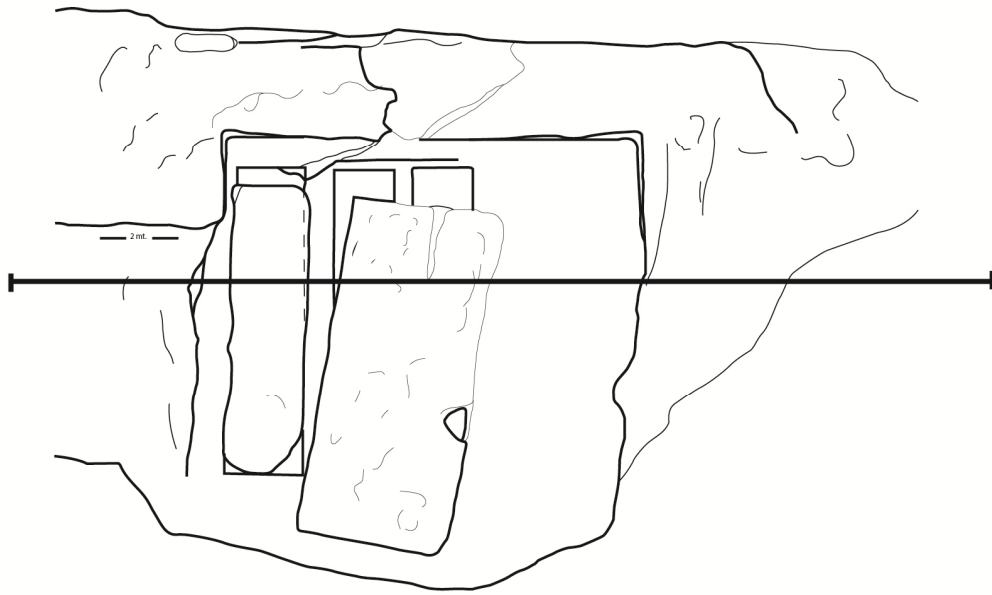
3KB.85 - 3KB.86
CEPHE GÖRÜNÜMÜ

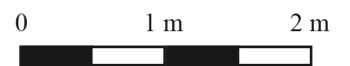
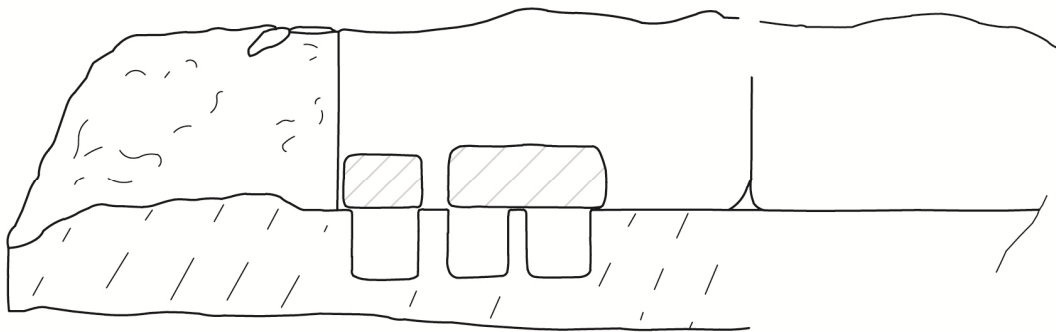
0 1 m

3KB.85 - 3KB.86
A - A' KESİTİ

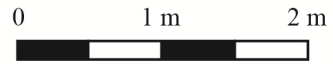
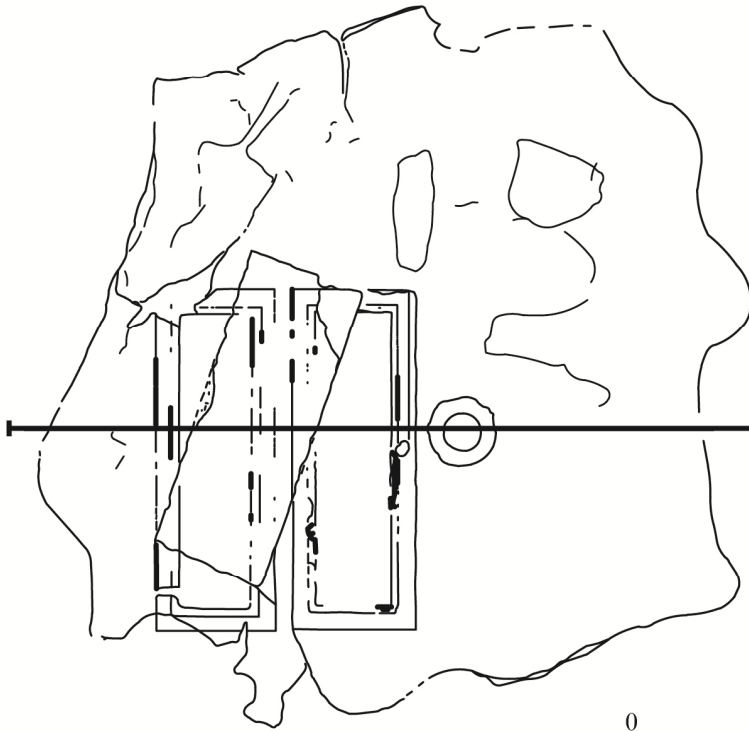
Levha V

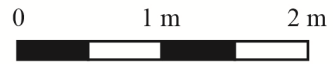
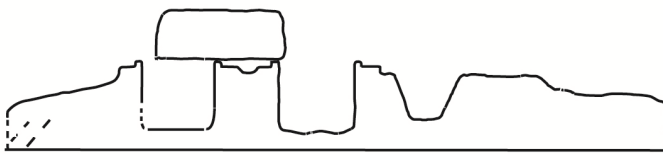
3 KB. 94-95-96 PLAN

3KB.94-95-96 KESİT

3KB.99-100-101 PLAN

3KB.99-100-101 A-A KESİTİ

KATALOG

Kat. No. 1.**a) Materyal****Türü:** Ostothek (kapağı)**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Konglmera**Durumu:** Tamamına yakın korunmuş, kapak oturtma çıkıntılarında kırıklar mevcut.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında bulunan kare formlu düz damlı ostothek kapağı. Eser tüme yakın oranda korunmuştur ancak kapağın tekneye oturmasını sağlayan profillerde ve kapağın diğer bölümlerinde bazı kırıklar bulunmaktadır. Profillerin kalınlığı 0.075 m yüksekliği 0.04 m'dir. Yakın çevresinde ait olduğu ostothek teknesine dair bir kalıntı görülmemektedir. Söz konusu alanında kuzeybatı güneydoğu yönünde devam eden ve nekropolün cadde düzenlemesine ait olduğu düşünülen bir duvar? örgüsü yer almaktadır. Eser bu hattın içerisinde ve düzenleme duvarının hemen önünde bulunmaktadır. Şu anki konumu ile devşirme olarak bu alanda kullanıldığı izlenimi vermektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 08.10.2015**Koordinatlar:**

ITRF96: 548754.43 4044395.57

WGS84: 36,5291363 30,5443899

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.1****Tekne:**

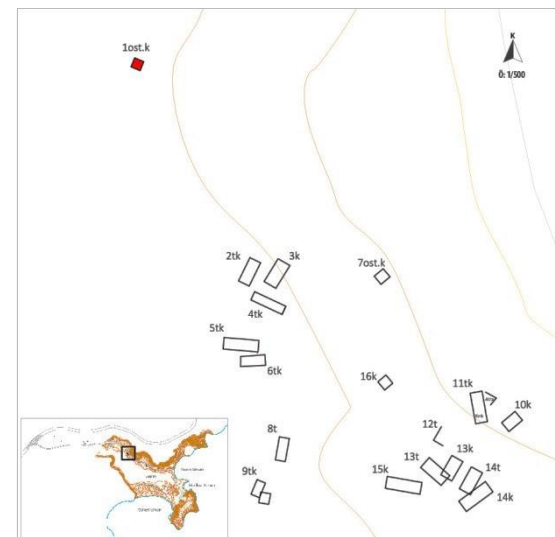
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 0.72 m En: 0.72 m Yük.: 0.375 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 2.**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kapak kırık iki parça halindedir.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında bulunan kuzeydoğu-güneybatı yönünde konuşlanmış lahit ve kapağı. Kapağı ile birlikte korunmuş lahit teknesi tamamen toprak altında kalmıştır. Teknenin korunma durumu ve ölçüleri yüzeyden tespit edilememektedir. Kapak kırık iki parça halinde lahit üzerinde yer almaktadır. Kapağın doğu yöndeki uzun yüzü eğimli arazide toprak altında kalmıştır. Taş yüzeyi aşınmıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 08.10.2015**Koordinatlar:**

ITRF96: 548762.24 4044381.07

WGS84: 36,5290052 30,5444762

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.2****Tekne:**

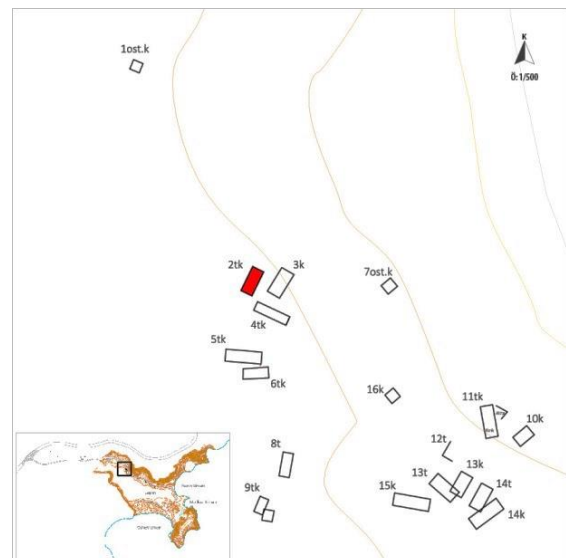
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 1.87 m En: 0.90 m Yük.: 0.28 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 3.**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** İki dar yüzde kırıklar mevcut.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis'te bulunan düz damlı lahit kapağı. Kuzeydoğu-güneybatı yönünde konuşlanmıştır. İki dar yüzde kırıklar ve yüzeyde aşınmalar mevcut. Kapak gövdesi toprak tabakası altında bulunmaktadır. Bu nedenle yükseklik ölçüsü görüldüğü oranda alınmıştır. Lahit teknesine ait bir kalıntı yüzeyde görülememektedir.

Envanter No: 3KB.3**Tekne:**

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

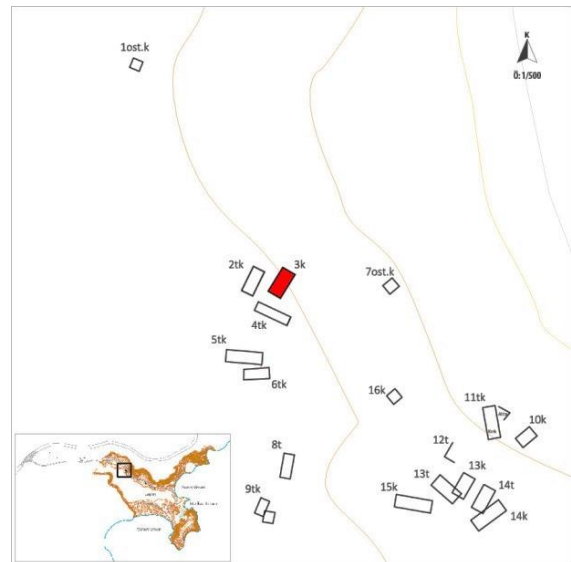
Boy: 1.90 m En: 0.96 m Yük.: 0.32 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 08.10.2015**Koordinatlar:**

ITRF96: 548764.15 4044380.97

WGS84: 36,5290042 30,5444975

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 4.**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Korunma Durumu:** Tekne dolgu altında, kapak tüme yakın korunmuş.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis'te bulunan lahit ve kapağı. Doğu-batı yönünde konuşlanmıştır. Tekne gövdesi toprak tabakası altında olup bir uzun yüz ve bir dar yüze dair kısmı kalıntılar görülebilmektedir. Kapak düz damlıdır. Tekne üzerinden kaymış halde bir uzun yüzü tekneye dayanarak batı yönde yan yatmış durumdadır. Kapağın iki dar yüzünde kırıklar mevcut ve taş yüzeyi aşınmıştır.

Envanter No: 3KB.4**Tekne:**

Boy: 1.93 m	En: 0.55 m	Yük.: -
Der.: -	Kal.: 0.19 m	Çap: -

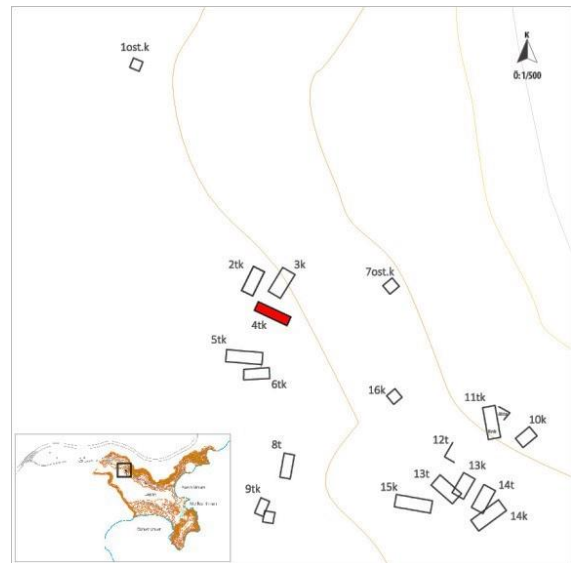
Kapak:

Boy: 2.45 m	En: 0.72 m	Yük.: 0.40 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 09.10.2015**Koordinatlar:**

ITRF96: 548763.60 4044378.92

WGS84: 36,5289858 30,5444913

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 5.**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kapak ve teknede kırıklar mevcut.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis'te bulunan lahit ve kapağı. Doğu-batı yönlüdür. Nekropolis alanının batıdaki sınırını belirleyen lagünün hemen kıyısında yer almaktadır. Teknenin batı uzun yüzünde kırık ve eksik bir bölüm bulunmakta ve tekne gövdesi taban seviyesinde toprak altında olup yükseklik tam olarak alınmamaktadır. Kapak doğu köşeden kırıktır ve kırık parça tümlenebilir şekilde yerde durmaktadır. Kapak yüzeyi aşınmış ve yoğun liken örtüsü ile kaplanmıştır. Söz konusu mezar, tekne ve kapağının büyük oranda yüzeyde olması ve alanda bulunan diğer mezarlara kıyasla korunmuş durumu ile diğer mezarları canlandırabilmek adına model teşkil etmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 09.10.2015**Koordinatlar:**

ITRF96: 548761.68 4044376.05

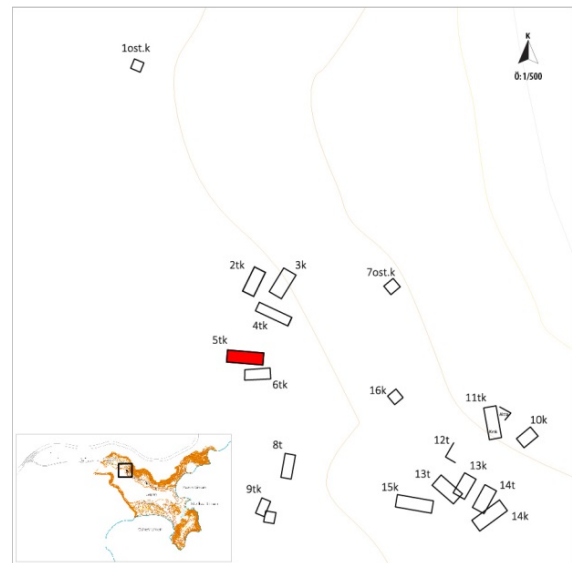
WGS84: 36,5289600 30,5444697

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.5****Tekne:**

Boy: 2.44 m	En: 0.86 m	Yük.: 0.22 m
Der.: 0.47 m	Kal.: 0.17 m	Çap: -

Kapak:

Boy: 2.40 m	En: 0.81 m	Yük.: 0.40 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 6**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tekne bilinmiyor, kapak kırık halde.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında bulunan ve 5 no'lu mezara paralel uzanan lahit ve kapağı. Lahdin içi kapağa ait kırık parçalarla dolu gövde ise tamamen toprak tabakası altındadır. Lahdin varlığı üzerinde bulunan kırık kapak parçaları arasındaki boşluktan bakıldığında görülebilmektedir.

Kapak iki parçaya bölünmüş halde teknenin üzerindedir. Mezar genel itibarıyla tahrip olmuştur. itibarıyla 3KB. 6 no'lu mezara ait görünmemektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548763.37 4044374.16

WGS84: 36,5289429 30,5444884

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.6****Tekne:**

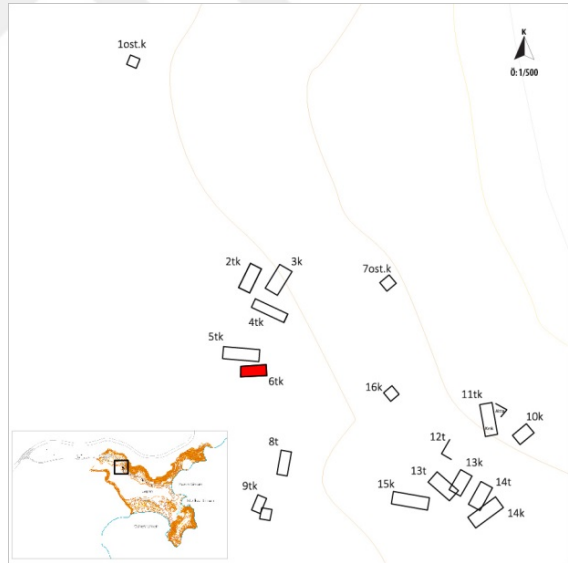
Boy: - En:- Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 1.70 m En: 0.76 m Yük.: 0.24 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 7**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık halde.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı güneydoğu yönünde devam eden cadde veya duvar düzenlemesine ait hattın üzerinde yer almaktadır. Konumu nedeniyle devşirme malzeme olarak duvar düzenlemesi içerisinde kullanılmış olduğu veya nekropolis alanını bölerek kente inen modern yolun yapımı sırasında yer değiştirmiş olduğu düşünülmektedir. Kapak kuzeybatı yönünde kırık ve eksiktir. Tekneye dair bir kalıntı yüzeyde görülememektedir.

Envanter No: 3KB.7**Tekne:**

Boy: - En:- Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

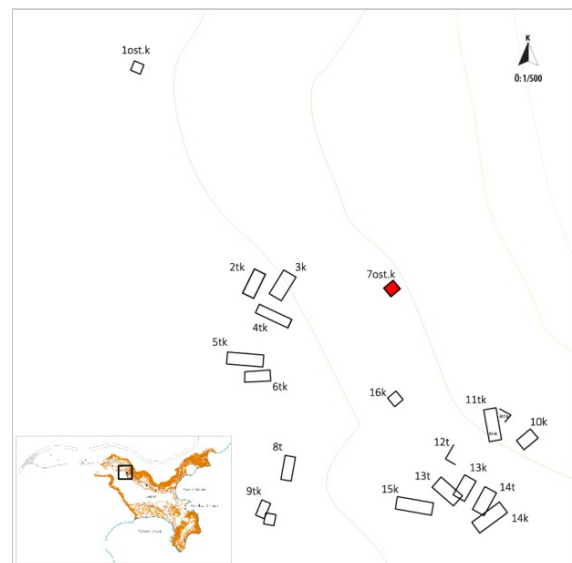
Boy: 0.72 m En: 0.82 m Yük.: 0.34 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548771.48 4044380.78

WGS84: 36,5290021 30,5445794

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 8**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Lahit iki parça halinde kırık.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında bulunan lahit teknesi. Tekne kuzey-güney doğrultuludur ve doğu uzun yüzü kırıktır. Batı uzun yüz ise kırık kapak parçalarından oluşan dolgu nedeniyle kapanmıştır. Teknenin bir dar yüzünde doğal aşınma gibi görünmeyen bir oyuk fark edilmektedir. Kuzeye bakan dar yüzün ortasına denk gelecek şekilde 0.06 m genişliğinde 0.07 m uzunluğunda ve 0.06 m derinliğinde bulunan bu oyuk, mezara sunu için açılmış bir libasyon oluğu olduğu düşünülebilir. Teknenin üzerini örten taş kapağın parçaları olmalıdır. Etrafta kapağa ait başka bir kalıntı görülmemektedir. Kırık parçalar kapağın formu ve ölçülerine dair veri sunmamaktadır. Yükseklik ölçüsü görülebildiği oranda alınmıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548764.53 4044368.74

WGS84: 36,5288940 30,5445010

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.8****Tekne:**

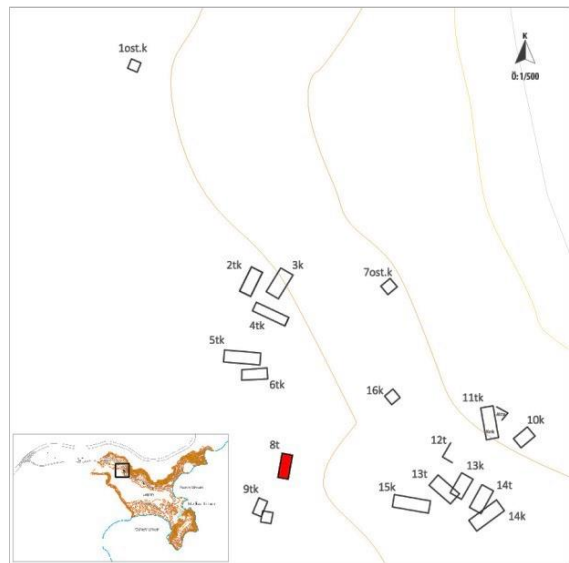
Boy: 1.74 m En: 0.72 m Yük.: 0.22 m

Der.: - Kal.: 0.15 m Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 9**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tespit edilemiyor.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında bulunan lahit ve kapağı. Lahit kuzey-güney yönlüdür. Güney yöndeki dar yüz ve güneybatı köşe noktası haricindeki kısımlar toprak tabakası altındadır. Teknenin tüm ölçüleri yüzey verilerinin el verdiği ölçüde alınmıştır. Kapak düz damlıdır. Teknenin üzerinden kaymış ve batı uzun yüzde tekneye yaslanarak yan yatmış durumdadır. Kapağın boy ölçüsü tam alınamamıştır.

Envanter No: 3KB.9**Tekne:**

Boy: 0.85 m	En: 0.65 m	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

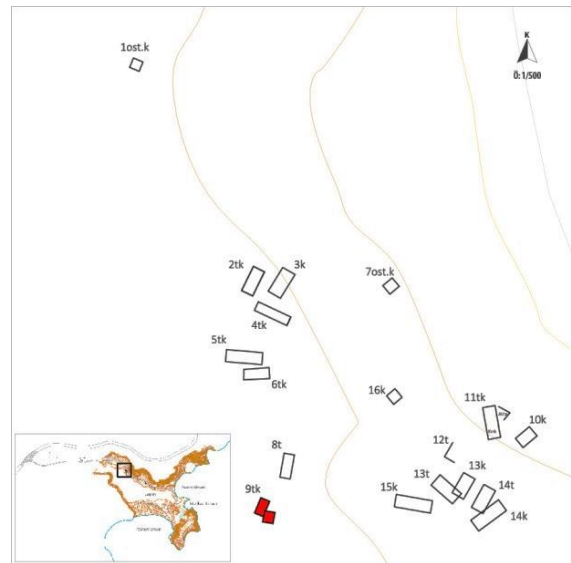
Kapak:

Boy: 1.30 m	En: 0.64 m	Yük.: 0.31 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548763.30 4044365.33

WGS84: 36,5288633 30,5444871

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 10**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tekne kırık, kapak büyük oranda toprak altında.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolisi bölerek kente inen modern yolun lagün yönünde 6 m güneybatısında yer alan lahit ve kapağı. Tekne kuzeybatı-güneydoğu doğrultuludur. Teknenin güneydoğuya bakan dar yüzü kırıktır ve kırık olan parça hafifçe batı yöne dönmüş tümlebilir şekilde yerde durmaktadır. Kırıklar nedeniyle teknenin yükseklik ölçüsü tam alınamamaktadır. Kapak büyük oranda teknenin altında kalmış aynı zamanda toprak tabakasıyla örtülmüştür.

Envanter No: 3KB.10**Tekne:**

Boy: 1.86 m	En: 0.83 m	Yük.: 0.42 m
Der.: 0.17 m	Kal.: 0.14 m	Çap: -

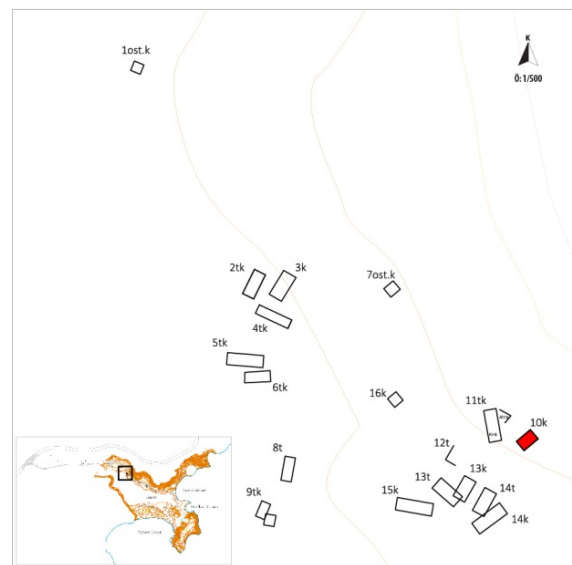
Kapak:

Boy: 0.60 m	En: 0.84 m	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548778.20 4044371.66

WGS84: 36,5289196 30,5446538

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 11**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu lahit kapağı. 10 no'lu mezarın 3 m doğusunda yer almaktadır. İki dar yüzden de kırık ve eksiktir. Yerinden kaymış veya modern yolun yapımı sırasında yer değiştirmiş olmalıdır. Tekneye dair herhangi bir iz yüzeyde görülememektedir.

Envanter No: 3KB.11**Tekne:**

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

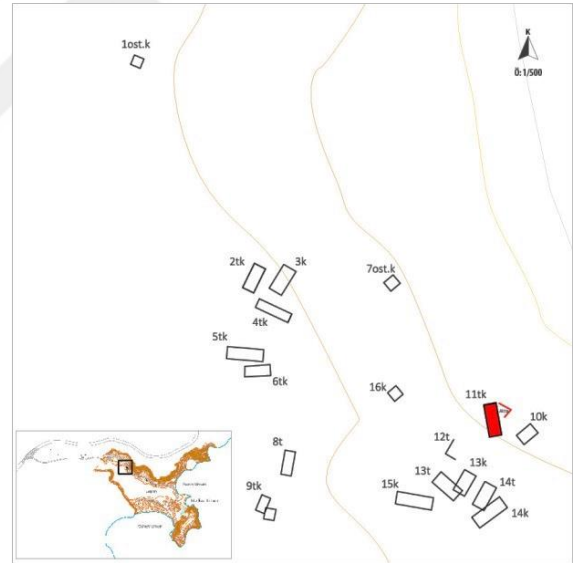
Boy: 1.18 m En: 0.80 m Yük.: 0.26 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548780.52 4044370.67

WGS84: 36,5289106 36,5289106

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 12**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor.**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık halde ve dolgu altında.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda bulunan lahit. Uzun ve dar yüzlerden kırık ve eksiktir. Teknenin içi tamamen toprak dolgu ile kaplıdır. Kapağa dair herhangi bir iz bulunmamaktadır. Tekne üzerinde ve etrafında yer alan kırık parçalar kapağa ait olabilir. Tahribat çok fazladır, ölçüler görülebildiği oranda alınmıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548775.73 4044369.39

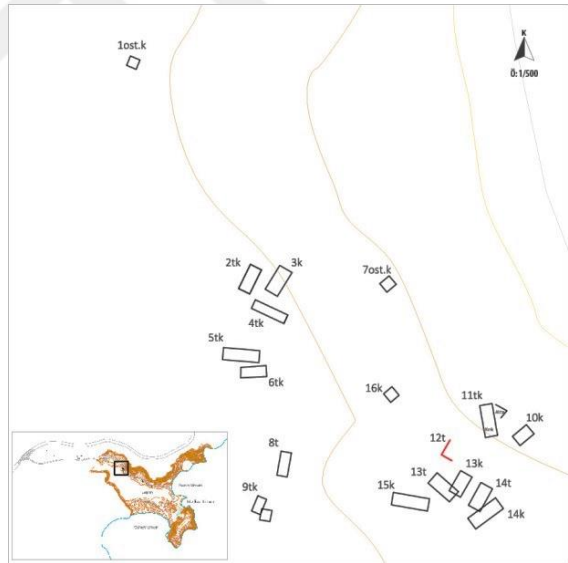
WGS84: 36,5288993 30,5446261

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.12****Tekne:**

Boy: 1.07 m	En: 0.80	Yük.: 0.35 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

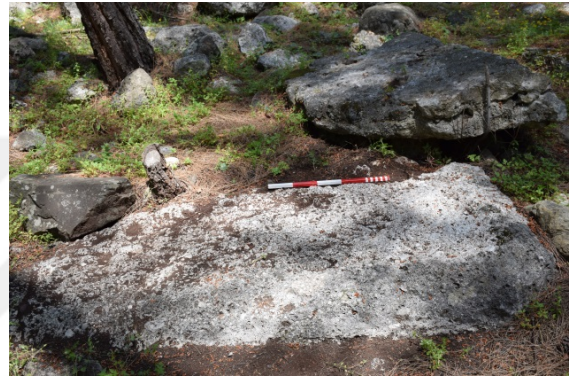
Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 13**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kapak ve tekne kırıklar mevcut.**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Yerinden kaymış durumda olan tekne ve kapak. Tekne doğu-batı yönlüdür ve tüm kenarları tekne derinliği alınamayacak şekilde kırılmıştır. Bu görüntüsüyle düz bir kapak izlenimi vermektedir. Kuzeye bakan dar yüz köşesinden kırık ve eksiktir. Tekne yükseklik ölçüsü alınamayacak şekilde toprak altındadır. Kapak teknenin kuzeydoğusunda, kuzey-güney yönünde uzanmaktadır. Dar yüzlerden kırık ve eksiktir. Kapağın tüm ölçüleri görülebildiği oranda alınmıştır.

Envanter No: 3KB.13**Tekne:**

Boy: 1.90 m	En: 0.90 m	Yük.: 0.17 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

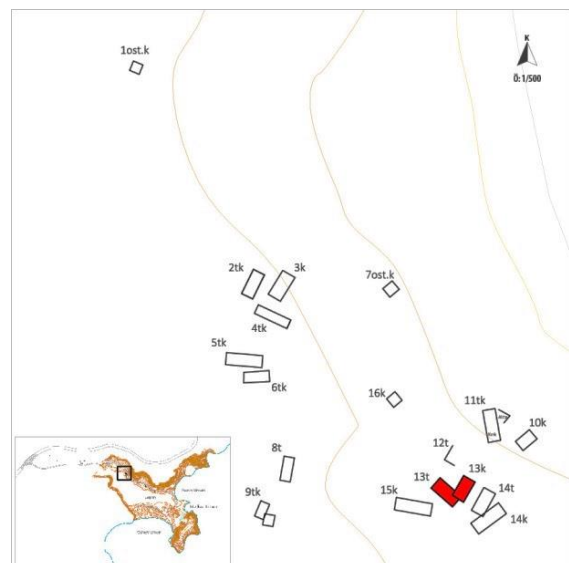
Kapak:

Boy: 1.56 m	En: 0.89 m	Yük.: 0.26 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 03.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548776.33 4044367.42

W S84: 36,5288815 30,5446327

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 14**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tekne büyük oranda kırık, kapak tüme yakın olarak korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında bulunan kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanmakta olan lahit ve kapağı. Lahit teknesi kırık iki parça halindedir. Büyük oranda tahrip olmuştur. Tekne iç derinliği alınamayacak şekilde tüm kenarlardan kırıktır. Tekne tabanı büyük oranda akıntı toprak altındadır. Kapak tekne üzerinden kaymış bir uzun yüzü toprağa saplanmış şekilde yan yatmış durumdadır. Kapağın ölçüleri alınabiliyor ancak kireçtaşının doğa koşulları nedeniyle yüzeyin büyük oranda tahrip olduğu görülmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Kayıt Tarihi:** 03.03.2016**Konumu:** in-situ incertus**Koordinatlar:**

ITRF96: 548778.00 4044365.44

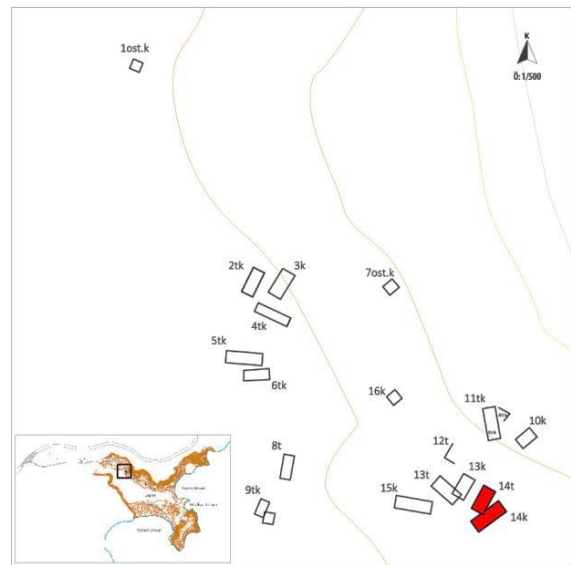
WGS84: 36,5288636 30,5446512

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.14****Tekne:**

Boy: 1.90 m	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy: 2.45 m	En: 0.90 m	Yük.: 0.44 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 15**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Görülebilen kısımlar korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında doğu-batı yönünde uzanmakta olan lahit kapağı. Kapak görülebildiği oranda korunmuştur. Toprak tabakası nedeniyle yükseklik ölçüsü alınamıyor. Taş yüzeyi oldukça aşınmıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 03.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548772.97 4044366.22

WGS84: 36,5288708 30,5445951

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.15****Tekne:**

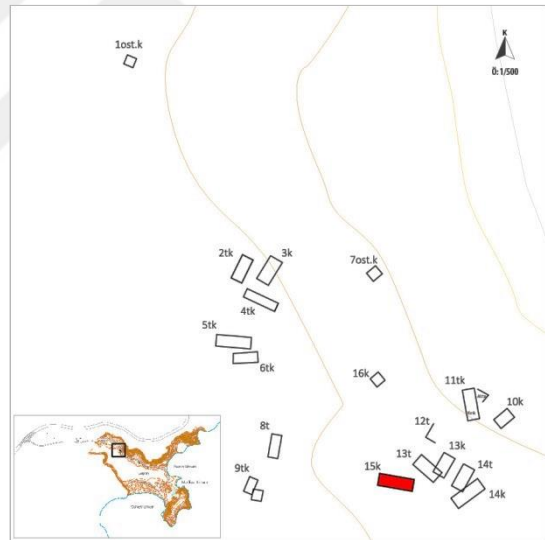
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 2.40 m En: 0.80 m Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 16**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis'i bölen modern yolun lagün tarafında, kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda devam ettiği görülen cadde düzenlemesi hattının içinde yer almaktadır. Mevcut durumu ile ostothek kapağı görünümü vermektedir ancak bir yüzün düzgün bir şekilde kesilmiş olması nedeniyle alanda devşirme olarak kullanılmış olan lahit kapağı olarak tanımlanmıştır. Kapak kare bir blok halinde kesilmiş ve düzenleme içerisine yerleştirilmiş olmalıdır.

Envanter No: 3KB.16**Tekne:**

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

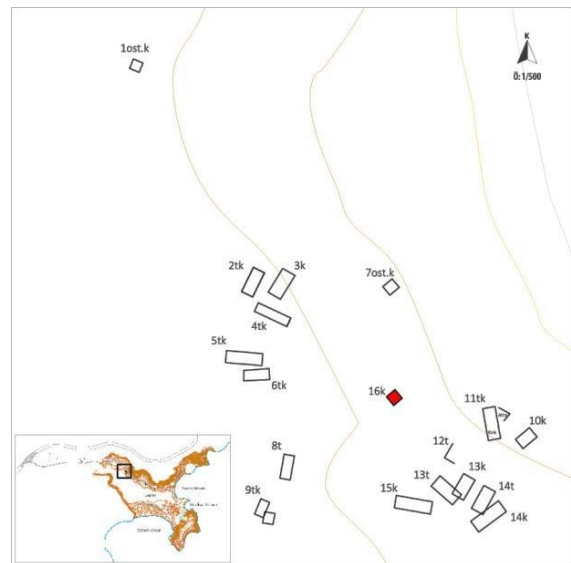
Boy: 0.70 m En: 0.76 m Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 03.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548771.70 4044373.39

WGS84: 36,5289355 30,5445814

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 17**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis'te lagünün kıyısında konuşlandırılmış doğu-batı yönünde uzanmakta olan tekne ve kapağı. Tekne toprak tabakası altında olup üstten bir kısmı görünmektedir. Üzeri ve çevresi yoğun taş dolgu ile kaplıdır. Kapak ortadan kırılmış yarı tek parça halinde lahdin üzerinde durmakta diğer yarı tamamen parçalanmış olarak yüzeye dağılmış durumdadır. Mezarın hemen yanında bir başka mezara ait olduğu düşünülen yoğun bir kalıntı öbeği bulunmaktadır. Ancak bu yığma taşlardan oluşan alanda lahit ya da kapağa iz verecek bulgu gözlemlenememiştir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548767.67 4044349.12

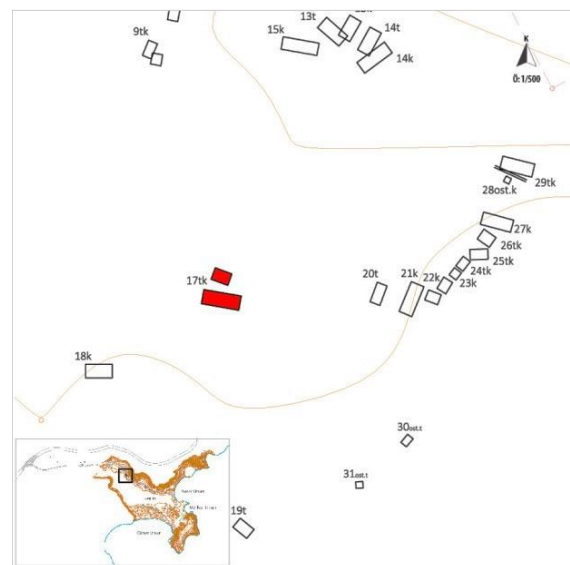
WGS84: 36,5287170 30,5445348

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.17****Tekne:**

Boy: 2.30 m	En: 0.96 m	Yük.: 0.22 m
Der.: -	Kal.: 0.19 m	Çap: -

Kapak:

Boy: 1.30 m	En: 0.75 m	Yük.: 0.45 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 18**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Yüzeyde kırıklar mevcut**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis'in batıdaki sınırını belirleyen lagünün hemen kıyısında yer almakta olan lahit kapağı. Doğu-batı yönlüdür. Kapak büyük oranda toprak altındadır. Açıkta olan bir dar yüz kırık ve eksiktir. Tekneye dair herhangi bir parça yüzey kalıntıları arasında yoktur. Söz konusu alanda irili ufaklı parçalanmış taşlar ve kapağın etrafında hafif bir yükselti oluşturan alan izlenmektedir. Bu kalıntılar mezar yapısına ait olan bir düzenleme veya başka türde bir mezar yapısına ait kalıntılar olabileceğini düşündürmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548759.42 4044344.32

WGS84: 36,5286742 30,5444424

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.18****Tekne:**

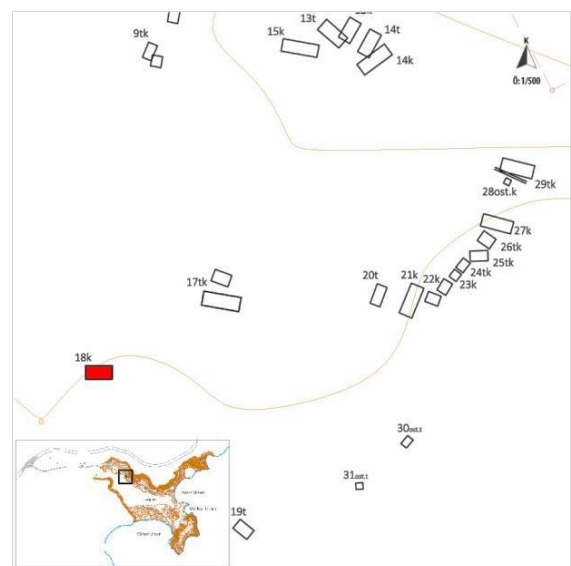
Boy: - En: - Yükl.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 1.90 m En: 0.95 m Yükl.: 0.25

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 19**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi.

Tanım: Kuzeybatı nekropolis'in batıdaki sınırını belirleyen lagünün hemen kıyısında 3KB. 18 env. no'lu mezarın doğusunda yer almaktadır. Kalıntılar kırık halde tekne ve kapağın bir parçasından oluşmaktadır. Lahdin uzun yüzüne ait 1.20 m uzunluğunda bir parça bulunmaktadır, diğer kısımlar kırık ve tahrip olmuştur. Teknenin kuzeybatısında kapağa ait kırık bir parça bulunmaktadır. Söz konusu mezar alanı öbek halinde bulunan yoğun taş tabakası ile kaplıdır. Kalıntılar mezara ait düzenlemesinin tahrip olmuş kalıntıları gibi görünmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548769.16 4044333.73

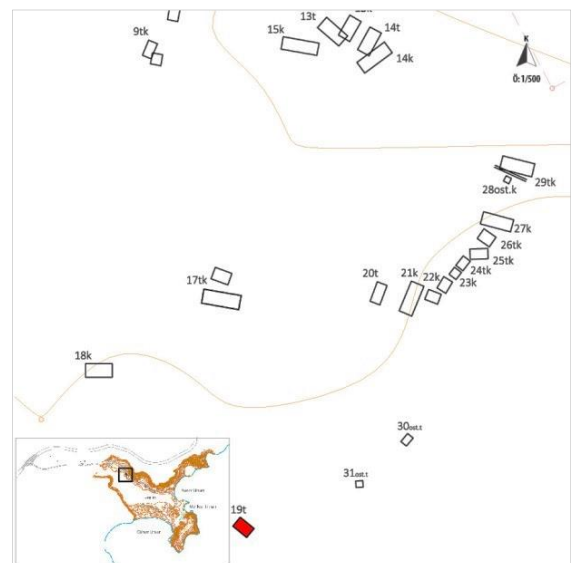
WGS84: 36,5285783 30,5445505

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.19****Tekne:**

Boy: 1.20 m	En: 0.78 m	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy: -	En: 0.81 m	Yük.: 0.19 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 20**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Nekropolis alanında *in situ* yerinden ayrılmış halde kuzey-güney doğrultusunda duran lahit. Teknenin yarısı kırık iki parça halinde bulunmaktadır, diğer eksik kısımlar tekne yanında veya etrafta görülmemektedir. Kapağa ilişkin bir kalıntı tekne yanında ya da yakın çevresinde mevcut değildir.

Envanter No: 3KB.20**Tekne:**

Boy: 1.32 m	En: 0.70 m	Yük.: 0.60 m
Der.: 0.38 m	Kal.: 0.16 m	Çap: -

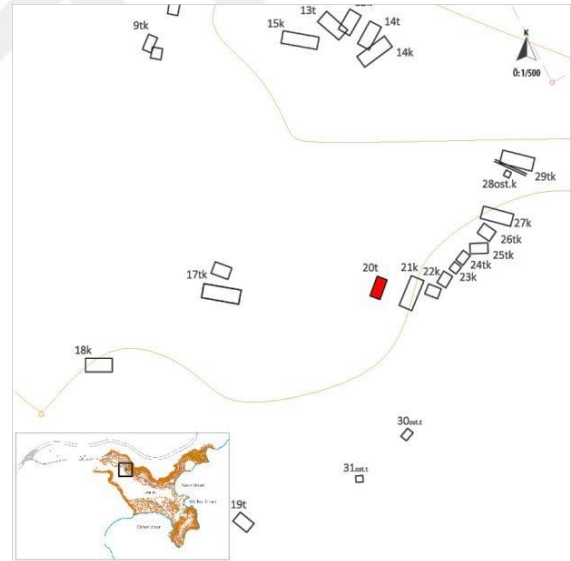
Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548778.27 4044349.53

WGS84: 36,5287202 30,5446532

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No: 21**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Görülebilen kısımlar korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Alanda kuzey-güney doğrultusunda uzanmakta olan yekpare blok halinde bulunan lahit kapağı. Kuzey yönde giderek artan yoğun toprak tabakası ile örtülüdür. Kapak üzerinde aşınmalar ve görünen köşe kısmında kırıklar mevcuttur. Tekneye ilişkin bir kalıntı kapak etrafında bulunmamaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548780.49 4044349.17

WGS84: 36,5287168 30,5446780

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.21****Tekne:**

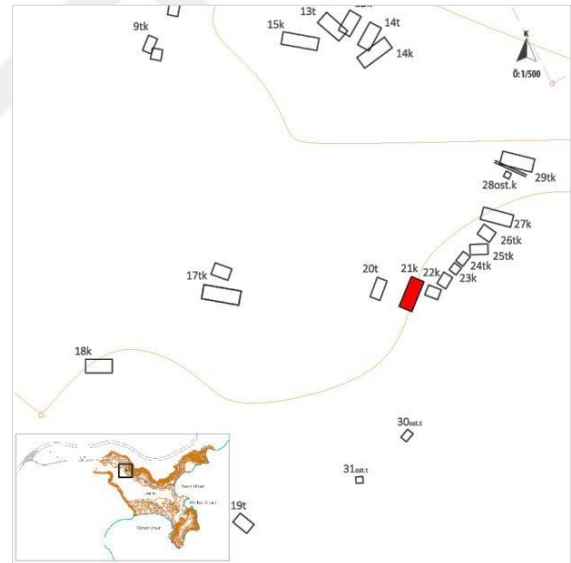
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 2.15 m En: 0.96 m Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 22**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Lagünün kuzeydoğusundan başlayarak kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda devam eden bir hat bulunmakta ve bu hat içerisinde 8 adet mezarın aynı kotta sıralandığı görülmektedir. Bu alan büyük oranda toprak tabakası altında kalmış yer yer görünen mezarları barındırmaktadır. Setin lagün tarafındaki güneybatı ucunda yer alan ilk mezar 3KB. 22 no'lu mezardır. Tekne 1 m uzunluğunda ve 0.80 m genişliğinde kırık bir parça halinde ters durmakta, kapak ise kırık üç parça tekne üzerinden kaymış olarak bulunmaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548782.488 4044349.459

WGS84: 36,5287221 30,5446982

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.22****Tekne:**

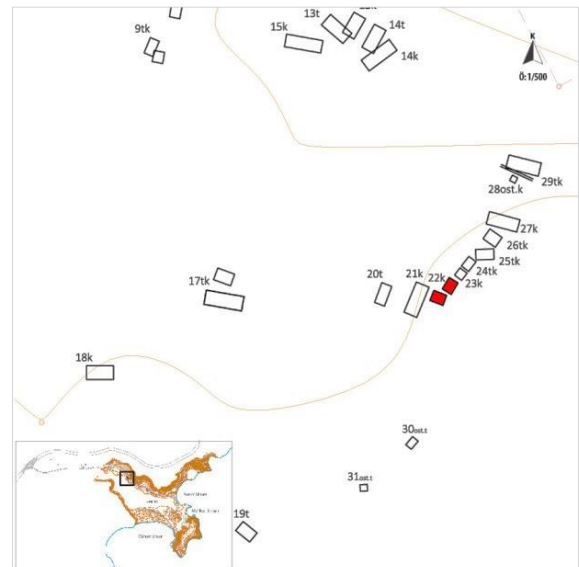
Boy: 1.00 m En: 0.80 m Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 0.95 m En: 0.80 m Yük.: 0.35 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 23**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Bilinmiyor**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda devam eden hattın lagün tarafındaki güneybatı ucunda yer alan ikinci mezardır. Tekne izlenemiyor, kapak üstten bakıldığında doğuya bakan dar yüzden itibaren 0.45 m uzunluğunda görülebilmektedir. Büyük oranda toprak tabakası altındadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548783.47 4044349.85

WGS84: 36,5287228 30,5447113

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.23****Tekne:**

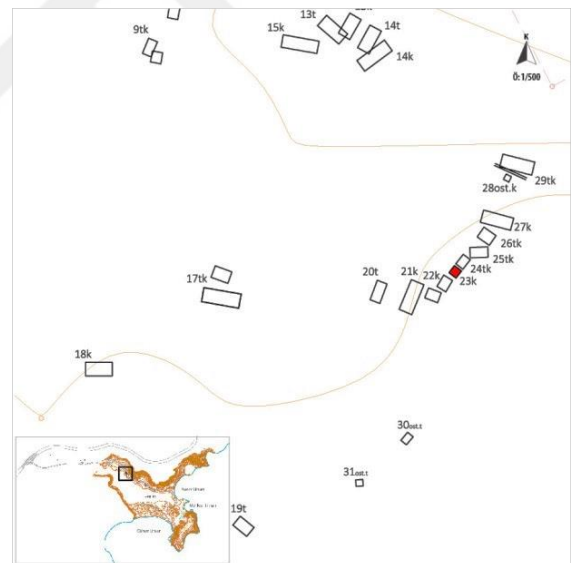
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: - En: 0.69 m Yük.: 0.32 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 24**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Bilimiyor**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda devam eden hattın lagün tarafındaki güneybatı ucunda yer alan üçüncü mezara ait kapak. Üstten bakıldığında doğuya bakan dar yüzden itibaren 0.65 m uzunluğunda görülebilmektedir. Tamamına yakını toprak ve taş tabakası altındadır. Kapağın altındaki boşluktan bakıldığında altta yer alan tekne görülmektedir fakat korunma durumu izlenememekte ve ölçüleri alınamamaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548784.11 4044350.50

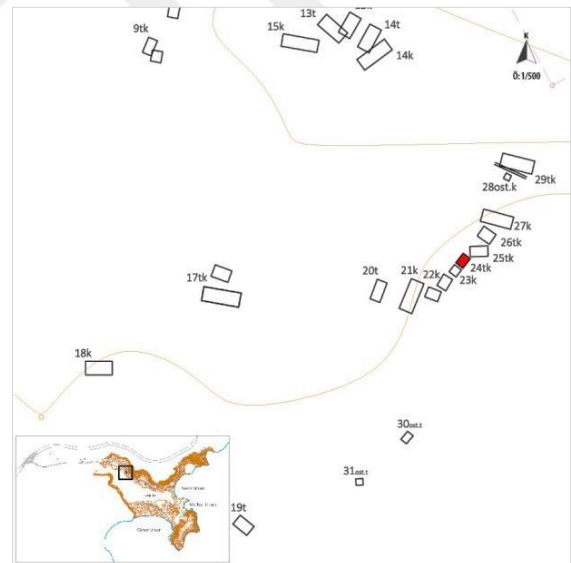
WGS84: 36,5287286 30,5447185

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.24****Tekne:**

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy: -	En: 0.82 m	Yük.: 0.30 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 25**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Bilinmiyor**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda devam eden hattın lagün tarafındaki güneybatı ucunda yer alan dördüncü mezara ait kapak. Üstten bakıldığında doğuya bakan dar yüzde 1.10 m uzunluğunda yüzüden görülebilmektedir. Kapağın altındaki boşluktan bakıldığında teknenin kapağın altında uzandığı görülebilmektedir ancak korunma durumu ve ölçülerine dair veri alınmamaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548784.11 4044350.50

WGS84: 36,5287286 30,5447185

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.25****Tekne:**

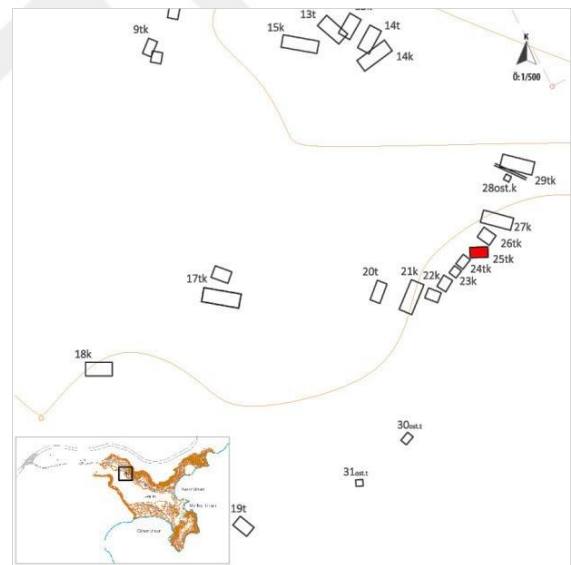
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 1.10 m En: 0.80 Yük.: 0.33 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 26**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Bilinmiyor**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda devam eden hattın güneybatı ucunda yer alan setin beşinci mezarıdır. Doğu-batı doğrultulu olan kapak sadece doğuya bakan dar yüzde açıktır ve üstten bakıldığında 1.50 m uzunluğunda izlenebilmektedir. Kapak altındaki boşluktan bakıldığında altta tekne görülebilmektedir ancak korunma durumu ve ölçülerine dair veri alınmamaktadır. Kapak tekne üzerinden kaymış yaklaşık 0.50 m önde durmaktadır.

Envanter No: 3KB.26**Tekne:**

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

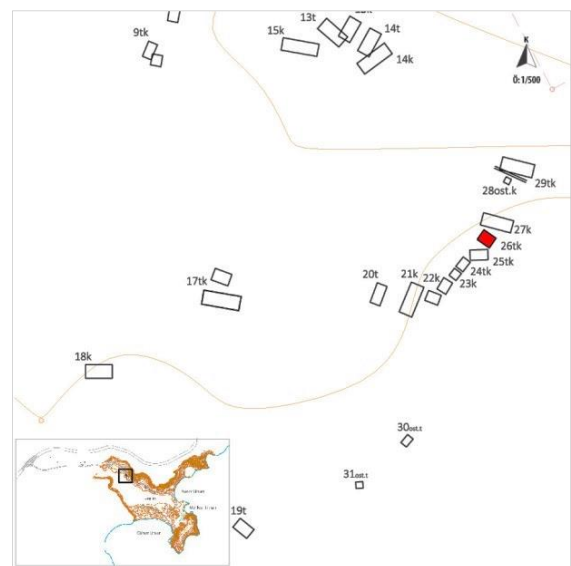
Boy: 1.50 m En: 0.84 m Yük.: 0.33 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548785.16 4044352.72

WGS84: 36,5287486 30,5447303

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 27**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık iki parçalı kapak**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda devam eden hattın güneybatı ucunda yer alan setin altıncı mezarıdır ve doğu-batı doğrultuludur. Üstten bakıldığında yarısına yakın noktadan kırık iki parça halinde olduğu görülmektedir. Kapak batı yönde açık doğuda toprak altındadır. Tekneye ilişkin bir kalıntı görülememektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548786.25 4044354.35

WGS84: 36,5287632 30,5447426

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.27****Tekne:**

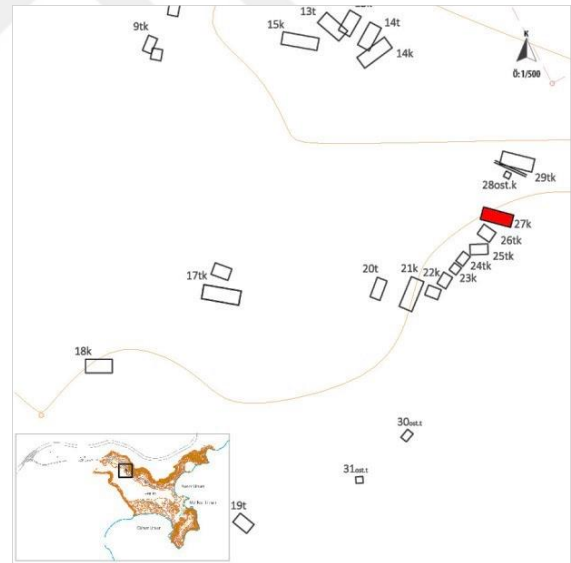
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 1.30 m En: 0.94 m Yük.: 0.35 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 28**a) Materyal****Türü:** Ostothek K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda devam eden hattın lagün tarafındaki güneybatı ucunda yer alan setin içinde yer alan yedinci mezara ait ostothek kapağı. Düz damlıdır ve kare forma sahiptir. İki yönde de kırık ve eksiktir. Ostothek teknesi kapak yanında ya da çevrede görülememektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 05.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548786.96 4044357.20

WGS84: 36,5287888 30,5447507

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.28****Tekne:**

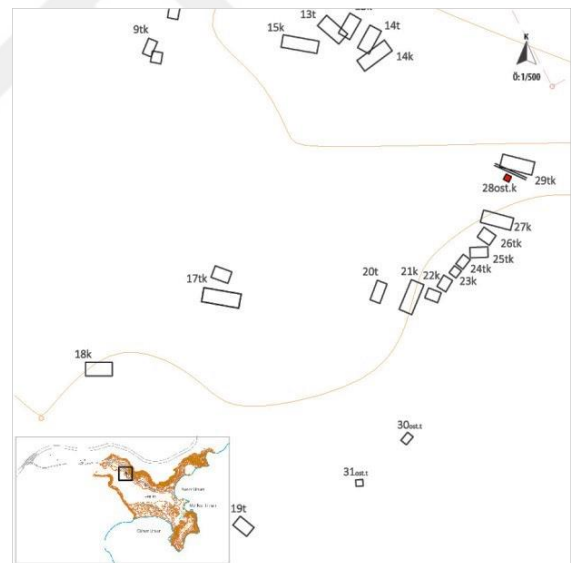
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 0.37 m En: 0.41 m Yük.: 0.28 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 29**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Aynı kottaki son mezarıdır. Hattın kuzeybatı ucundaki bu mezardan sonra nekropolis'in ortasından geçen modern yola 11.50 m mesafe bulunmaktadır. Son mezar ile yol arasındaki bu alanda yer yer yoğunluk kazanan taş öbekleri bulunmaktadır. Fakat bu alanda tanımlanabilir bir yapı ya da herhangi bir mezara ait veri saptanmamıştır. Kapağın altında ve yalnızca batı yönde bir uzun yüzü görülebilen teknenin, diğer uzun yüzü kapak altında devam etmekte ancak durumu tespit edilememektedir. Kapak kırık iki parça halinde teknenin üzerinde yer almaktadır. Batıya bakan dar yüzü köşeden kırıktır. Kapak doğu yönde 0.50 mlik bir açıklıkla tekne üzerinden kaymış durumdadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548787.61 4044358.10

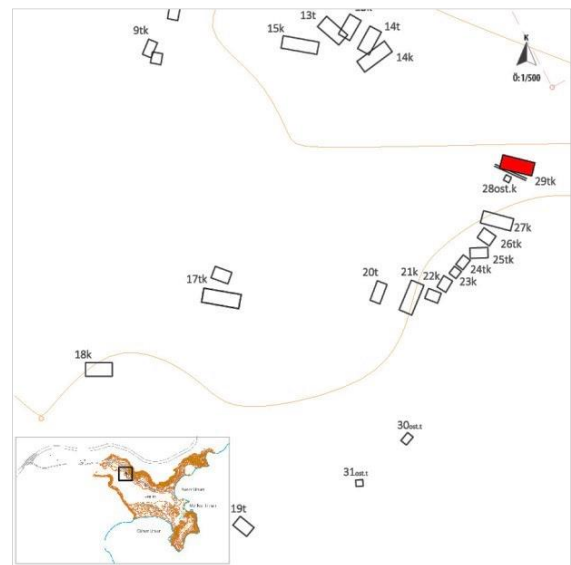
WGS84: 36,5287969 30,5447580

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.31****Tekne:**

Boy: 2.45 m En: 0.83 m Yük.: -
Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 2.45 m En: 0.83 m Yük.: 0.30 m
Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 30**a) Materyal****Türü:** Ostothek T.**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kare formlu ostothek teknesi. Kuzey güney doğrultuludur ve yan yatmış durumdadır. Gömü oyuğu ve tekne yarısına yakın toprak altındadır. Alt köşesi kırık ve eksiktir. 22 no'lu mezarın önünden başlayarak kuzey-güney doğrultusunda devam eden cadde/su kanalına ait bir düzenleme hattı bulunmaktadır. Ostothek bu hat üzerinde ve aynı kotta yer almaktadır. Herhangi bir podyum kalıntısı görülmediğinden yerinden alınıp devşirme olarak alan düzenlemesinde kullanılmış olduğu düşünülmektedir.

Envanter No: 3KB.30**Tekne:**

Boy: 0.70 m	En: 0.49 m	Yük.: -
Der.: 0.27 m	Kal.: 0.10 m	Çap: 0.30 m

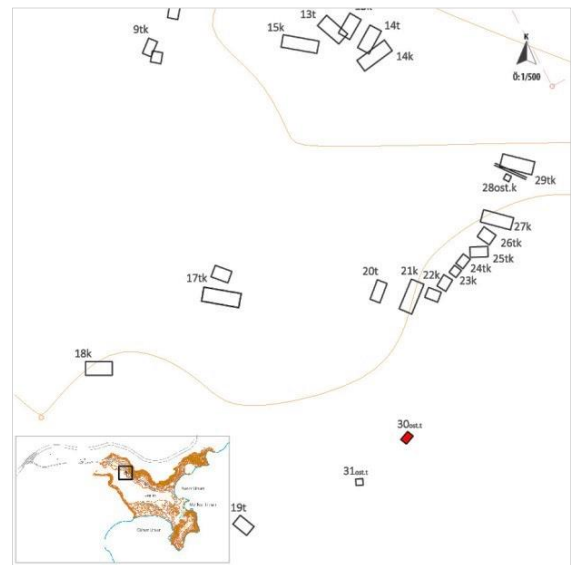
Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 06.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548780.18 4044339.64

WGS84: 36,5286310 30,5446739

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 31**a) Materyal****Türü:** Ostothek T.**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kare formlu ostothek teknesi. 3KB.30 no'lu ostothek teknesinin de yer aldığı kuzey-güney doğrultusunda devam eden cadde/su kanalına ait düzenleme hattında ve 3KB.30 no'lu mezarın 1.60 m güneyinde bulunmaktadır. Ağız kısmında ve gövdede kırık ve eksiklikler bulunmaktadır. Gömü oyuğu güneye bakacak şekilde yan yatmış vaziyettedir. Ostothek büyük oranda toprak altındadır.

Envanter No: 3KB.31**Tekne:**

Boy: 0.53 m	En: 0.44 m	Yük.: -
Der.: 0.27 m	Kal.: 0.10 m	Çap: -

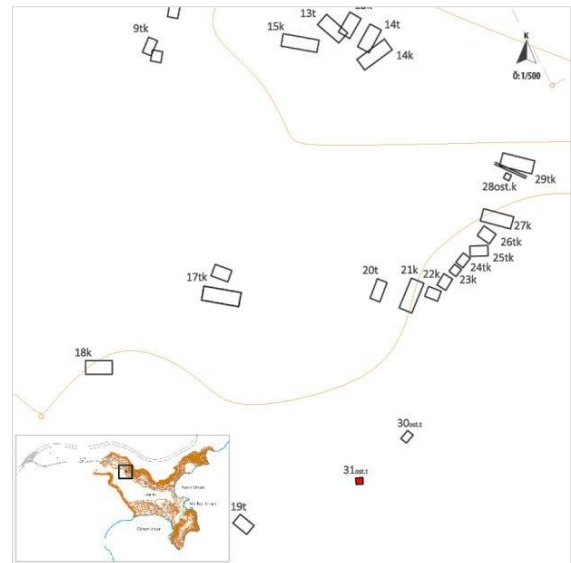
Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548776.98 4044336.65

WGS84: 36,5286042 30,5446380

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 32**a) Materyal****Türü:** Ostothek T.**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kare formlu ostothek teknesi. Kuzey-güney doğrultusunda devam eden cadde/su kanalına ait düzenleme hattındaki 31 no'lu ostothek teknesinin 15 m güneyinde yer almaktadır. Tekne ağzı kuzeye bakacak şekilde yan yatmıştır. Ağız kısmı kapağın oturduğu profilden başlayarak gövdeye doğru kırıktır ve kırık parça tümlenebilir şekilde teknenin yanında bulunmaktadır.

Envanter No: 3KB.32**Tekne:**

Boy: 0.73 m En: 0.56 m Yük.: -

Der.: 0.39 m Kal.: 0.135 m Çap: 0.36 m

Kapak:

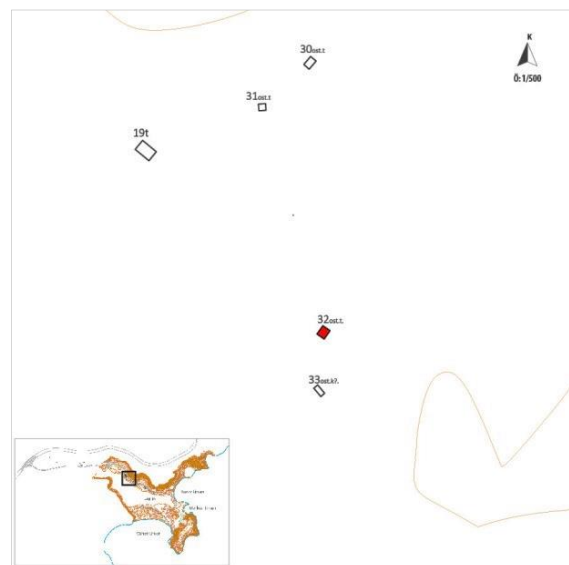
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548781.10 4044321.49

WGS84: 36,5284674 30,5446830

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 33**a) Materyal****Türü:** Ostothek K.?**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Nekropolis alanında, 3KB. 32 no'lu ostothek teknesinin 3.10 m güneyinde yer almaktadır. Nekropolis'in batısında bulunan lagünün sınırındadır. Alanda kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda devam eden duvar/set düzenlemesi izlenmektedir. Bu set yükselen lagün sularının tahribatını engellemek amacıyla yapılmış olmalıdır. Kapak bu setin içerisinde kullanılmış görünmektedir. Bir yüzü toprağa gömülü olarak dik halde durmaktadır. Kapağın devamı görünmediği için lahit kapağı mı ostothek kapağı mı olduğu net değildir. Ancak kapak profillerine bakıldığında ostothek kapağı gibi görünmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548780.81 4044317.56

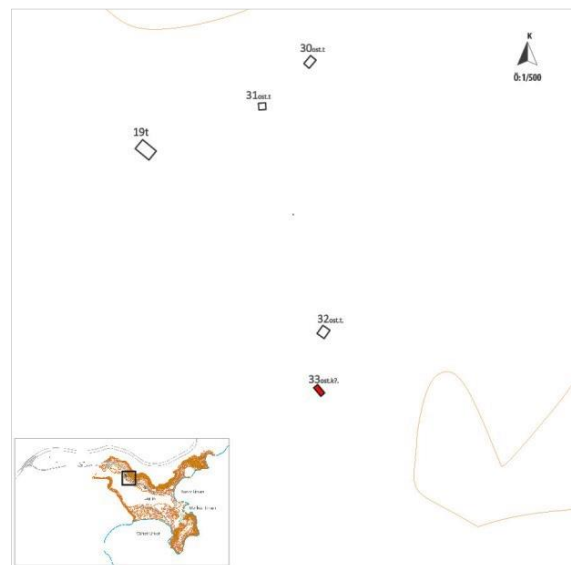
WGS84: 36,5284320 30,5446796

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.33****Tekne:**

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy: 0.50 m	En: 0.71 m	Yük.: 0.35 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 34**a) Materyal****Türü:** Podyumlu Mezar**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tahrip olmuş durumda**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanını bölerek kente inen modern yolun doğusunda ve hemen kıyısında bulunan podyum. Yola bakan bir uzun yüz tamamen tahrip olmuştur, diğer yönlerde blok taşların oluşturduğu platform izlenebilmektedir. Podyumun içi küçük moloz taşlar ve toprak dolgu ile örtülmüş durumdadır. Podyumun boy: 3.631 m en: 2.385 m ölçülerindedir. Nasıl bir mezar taşıyıcısı olduğuna dair gözlem yapılamamaktadır. Podyum etrafında lahit ve kapak izi görülememiştir. Podyum, içinde mezar odasını barındıran hyposorion bölmesine sahip bir mezar yapısı veya üzerine lahdin konulduğu altlık olarak kullanım görmüş olabilir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 06.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548799.46 4044383.56

WGS84: 36,5290257 30,5448920

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.34****Tekne:**

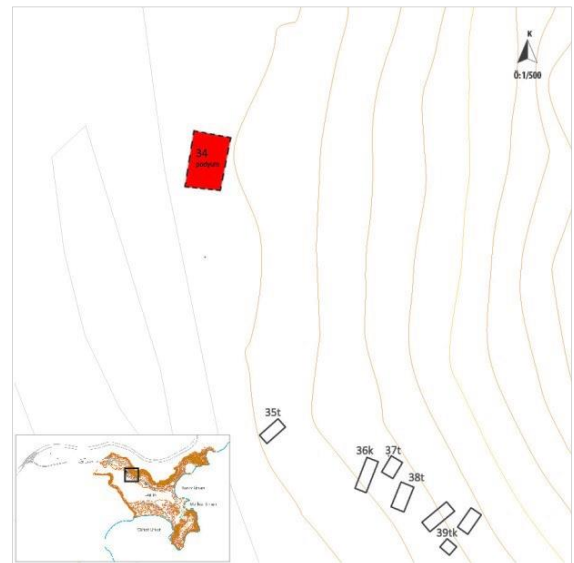
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 35**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun 2.50 m kuzey doğusunda yer alan lahit parçaları. Yalnızca bir uzun yüze ait kırık iki parça bulunmaktadır. Mevcut iki parça kuzey-güney doğrultuludur, kalıntıların üzeri ve etrafı toprak ve taş dolguyla kaplanmıştır. Kapağa dair bir parça etrafta görülememektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 06.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548799.46 4044383.56

WGS84: 36,5290257 30,5448920

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.35****Tekne:**

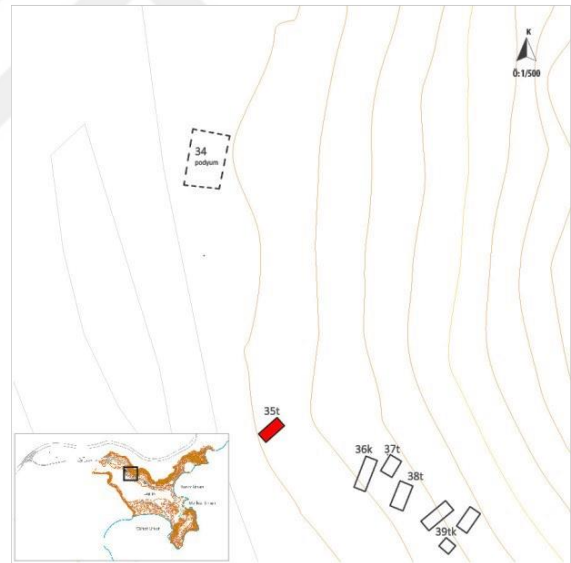
Boy: 1.62 m En: - Yük.: 0.35 m

Der.: - Kal.: 0.17 m Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 36**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tüme yakın korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında araştırma istasyonu binasından sonra modern yolun doğusunda yer alan üçüncü mezardır. Kuzey-güney doğrultusunda yerinden kaymış vaziyette eğimli arazi üzerinde uzanmaktadır. Kapak altındaki profiller üstte kalacak şekilde ters dönmüş vaziyettedir. Küçük kırık ve eksik bölümler var ancak tüme yakın oranda korunmuştur.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 06.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548805.79 4044380.60

WGS84: 36,5289987 30,5449624

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.36****Tekne:**

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 2.30 m En: 0.80 m Yük.: 0.40 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 37**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırıklar mevcut**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında modern yolun doğusunda yer alan dördüncü mezara ait kırık lahit parçası. Yolun kıyısından kuzey yerleşime doğru yükselen eğimli arazi üzerinde yerinden kaymış halde kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Güneye bakan dar yüz kırık ve yoğun şekilde tahrip olmuştur. 0.90 m uzunluğunda kuzeye doğru devam eden parça bu noktadan itibaren yoğun toprak altında kaldığından izlenememektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 06.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548807.51 4044381.13

WGS84: 36,5290034 30,5449817

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.37****Tekne:**

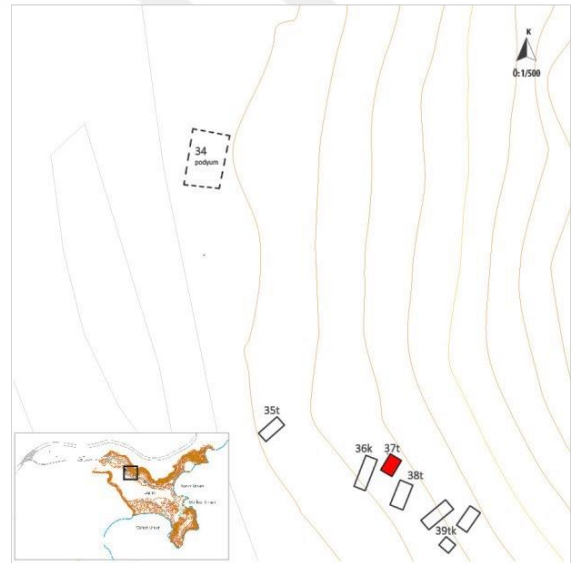
Boy: - En: 0.90 m Yük.: 0.40 m

Der.: - Kal.: 0.18 m Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 38**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında modern yolun doğusunda yer alan beşinci mezara ait kırık lahit parçası. Eğimli arazide yerinden kaymış, kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Tekne kuzey yönde yarısı oranında kırık ve eksiktir. Kırık parçasına ve kapağa dair bir kalıntı etrafta bulunamamıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 06.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548808.21 4044379.12

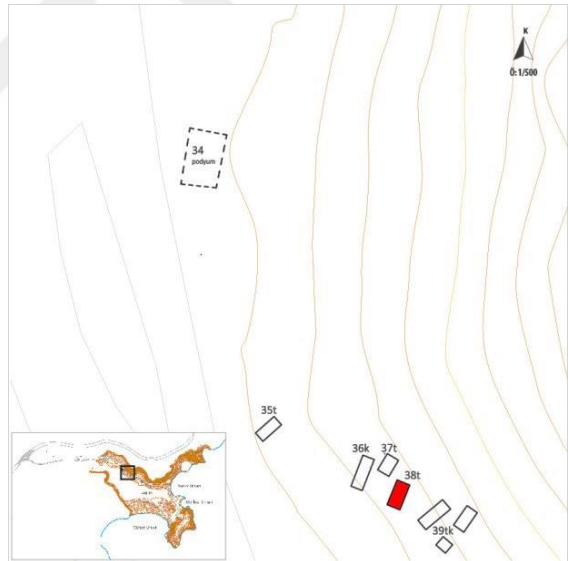
WGS84: 36,5289853 30,5449894

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.38****Tekne:**

Boy: 1.80 m	En: 0.90 m	Yük.: 0.80 m
Der.: 0.54 m	Kal.: 0.17 m	Çap: -

Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 39**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun doğusunda yer alan altıncı mezardır. Lahit iki parça halinde kırıktır ve kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Kırık küçük parça teknenin 2.5 m güneyinde tümlenebilir halde durmaktadır. Teknenin iki uzun yüzünde de kırık ve eksik kısımlar bulunmaktadır. Kapak teknenin 0.90 m batısında kuzey-güney doğrultuludur ve alt profilleri üstte kalacak şekilde ters dönmüş durumdadır. Batı köşesinde kırık bir bölüm ve kapak genelinde küçük kırık ve eksik kısımlar vardır. Kapağın dış cephesinde yer yer sıva parçaları görülmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 29.02.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548812.71 4044377.50

WGS84: 36,5289705 30,5450395

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.39****Tekne:**

Boy: 2.40 m	En: 0.82 m	Yük.: 0.77 m
Der.: 0.55 m	Kal.: 0.15 m	Çap: -

Kapak:

Boy: 2.37 m	En: 0.83 m	Yük.: 0.37 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 40**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tüme yakın korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun doğusunda yer alan yedinci mezardır. Doğuya doğru yükselmekte olan yamacın tepesine yakın kısımda yerinden kaymış ve yan yatmış vaziyette kuzey güney doğrultusunda uzanmaktadır. Kapağın altı eğimli arazide toprak altında kalmıştır. Güney köşesinde küçük bir kırık parça tümlenebilir şekilde bulunmaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 06.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548840.65 4044382.39

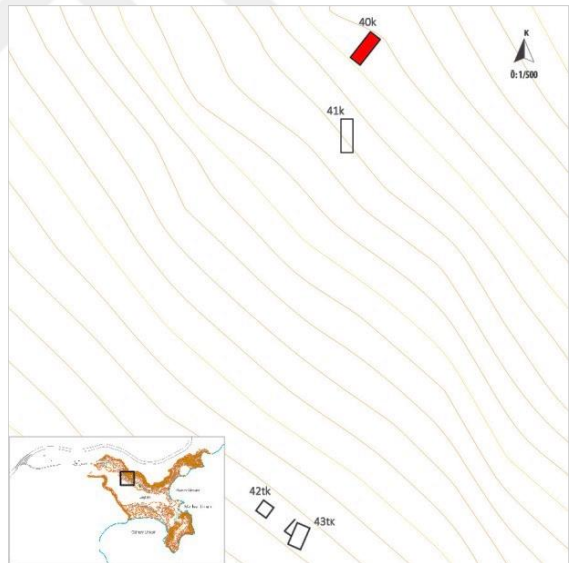
WGS84: 36,5290131 30,5453518

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.40****Tekne:**

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy: 2.45 m	En: 0.86 m	Yük.: 0.40 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 41

a) Materyal

Türü: Lahit K.

Kapak Formu: Düz Damlı

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Kırık

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun doğusunda yer alan sekizinci mezardır. Doğuya doğru yükselmekte olan yamacın tepesine yakın kısımda, yerinden kaymış ve profiller üstte kalacak şekilde yan yatmış durumdadır. 3KB. 40 no'lu mezarın 3.94 m güneydoğusunda, kırık iki parça halinde kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanmaktadır. Bir köşesinden kırık ve eksiktir.

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

Kayıt Tarihi: 06.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 548839.43 4044376.53

WGS84: 36,5289604 30,5453378

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Envanter No: 3KB.41

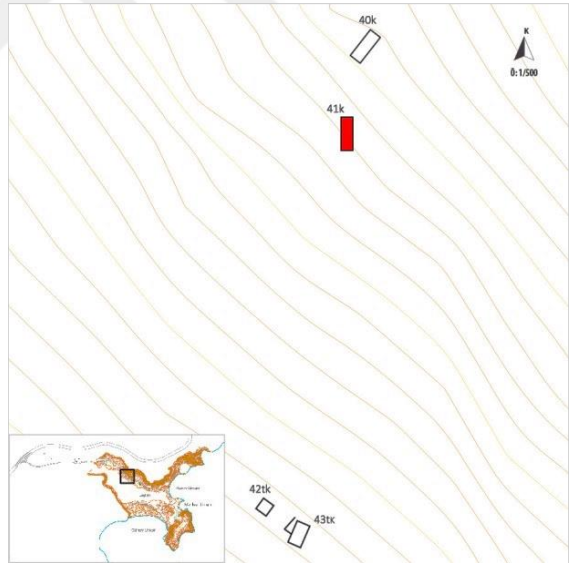

Tekne:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy.: 1.80 m	En: 0.79 m	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 42**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Lahit dolgu altında kapak kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yoldan kuzey yerleşime doğru uzanan yamacın üzerinde yer alan, kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu tekne ve kapak. Yolun doğusunda yer alan dokuzuncu mezardır. Lahit teknesinin içi tamamen dolgu toprakla örtülüdür. Tekne yüzeyi aşınmıştır ve kırıklar mevcuttur. Kapak, teknenin üzerinde tamamen aşınmış halde, form ve ölçü vermeyen bir taş kütleşi şeklinde yer almaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 12.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548833.94 4044351.53

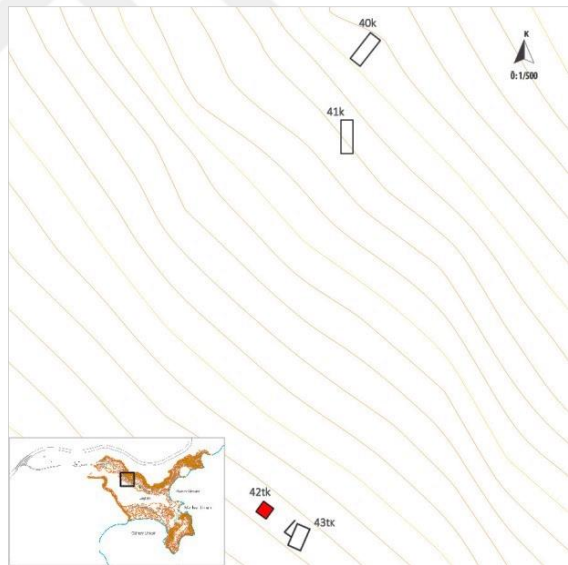
WGS84: 36,5287354 30,5452749

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.42****Tekne:**

Boy: 1.05	En: 0.87 m	Yük.: 0.40 m
Der.: -	Kal.: 0.17 m	Çap: -

Kapak:

Boy.: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 43**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Konglomera**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yoldan kuzey yerleşime doğru uzanan tepelik üzerinde bulunan, yolun doğusundaki onuncu mezardır. 3KB. 42 no'lu mezarın 1.50 m doğusunda kuzeydoğu-güneybatı doğrultusundadır. Tekne bir köşesinden kırık ve eksiktir. İçi tamamen doprak dolgu ile kaplıdır. Kapak tekne üzerinden kaymış ve tekneye yaslanarak yan yatmış durumdadır. Bir dar yüzü kırılmış ve tümlenebilir şekilde kapağın 0.55 m önünde yerde durmaktadır.

Envanter No: 3KB.43**Tekne:**

Boy: 1.10 m	En: 0.86 m	Yük.: 0.56 m
Der.: -	Kal.: 0.16 m	Çap: -

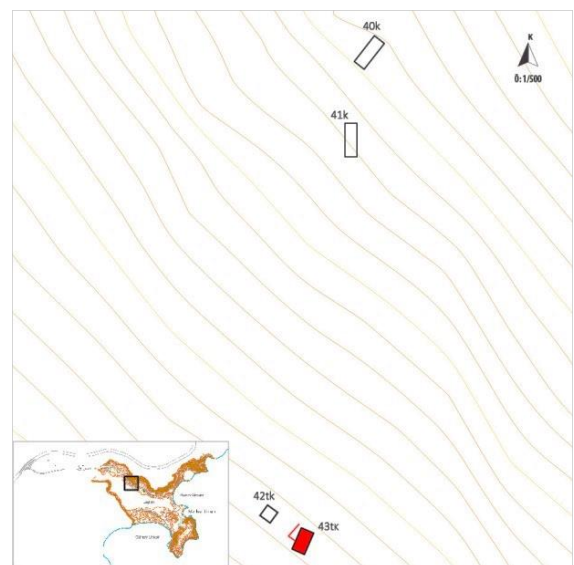
Kapak:

Boy.: 2.35 m	En: 0.84 m	Yük.: 0.30 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 12.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548835.81 4044350.26

WGS84: 36,5287238 30,5452957

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 44**a) Materyal****Türü:** Ostothek K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tüme yakın korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında modern yolun 3.60 m gölet tarafında yer alan ostothek kapağı. Kapak tüme yakın oranda korunmuş durumdadır. Yüzeyinde küçük kırıklar mevcuttur. Kapak profilleri üste gelecek şekilde ters durmaktadır. Teknesine ait bir kalıntı yakın çevrede bulunmamaktadır.

. Modern yolun yapımı sırasında yeri değişmiş ve yolun kıyısına sürüklenmiş olabilir.

Envanter No: 3KB.44**Tekne:**

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

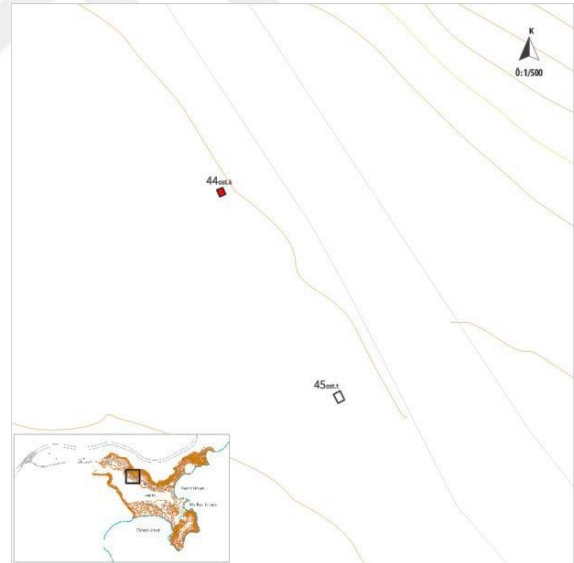
Boy: 0.49 m En: 0.43 m Yük.: -

Der.: - Kal.: 0.04 m Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 12.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548834.70 4044320.10

WGS84: 36,5284521 30,5452814

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 45**a) Materyal****Türü:** Ostothek**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun 3 m gölet tarafında bulunan ostothek teknesi. Tekne kesit görünümü verecek şekilde yüksekliği boyunca kırık ve eksiktir. Gömü oyuğu üste gelecek şekilde yüzeyde bulunmaktadır. Tekne ağız kısmından (gen. 0.70 m) itibaren tekne altına (gen. 0.55 m) doğru inildikçe daralan hafif konikal bir forma sahiptir. Teknenin zemini düz olarak bırakılmıştır. Kapak profili kenardan 0.08 m içeride, 0.06 m genişliğinde ve 0.03 m yüksekliğindedir. Ostothek kapağına dair bir kalıntı etrafta bulunamamıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 12.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548842.57 4044306.36

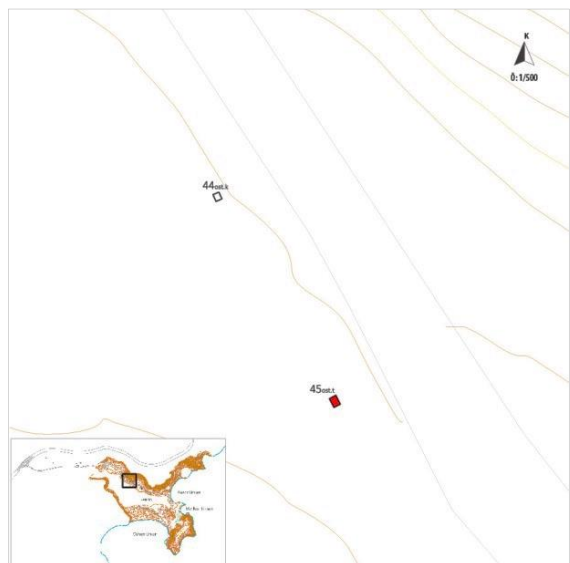
WGS84: 36,5283279 30,5453684

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.45****Tekne:**

Boy: -	En: 0.70 m	Yük.: 0.54 m
Der.: 0.425 m	Kal.: 0.16 m	Çap: -

Kapak:

Boy.: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 46**a) Materyal****Türü:** Podyumlu Mezar**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Büyük oranda tahrip olmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında lagünden kuzey yerleşime doğru yükselen tepeliğin eteğinde, modern yoldan 3 m içerde başlayan podyumlu mezar kuzey-güney yönünde konuşlandırılmıştır. Güney cephe lagün bakışımıdır. Podyumu oluşturan küçük bloklar yalnızca zemin seviyesinde ve iki yüzde devam etmektedir. Podyumun yönlerde tamamen yığma taş tabakası altında kalmıştır. Kuzey-güney doğrultusunda 2.90 m güney yönde 4.10 m devam etmektedir. Podyumun ve üzerinde yükselen yapının özelliklerine dair inceleme yapılamamaktadır. Yapının eğimli arazinin eteğinde yer alması nedeniyle kaymalar sonucu yapı bu denli dolmuş

olmalıdır. Ayrıca mezar örgüsüne ait kalıntılar da bu yığının içinde yer alıyor olabilir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 12.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548870.21 4044295.73

WGS84: 36,5282307 30,5456764

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.46****Tekne:**

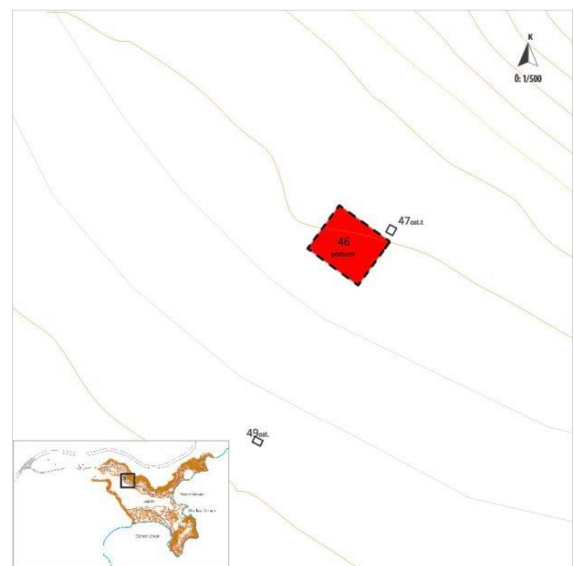
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 47**a) Materyal****Türü:** Ostothek T.**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: 3KB. 46 no'lu podyumun kuzeydoğu köşesinde yer almaktadır. Ostothek teknesi gömü oyuğunun başladığı noktadan itibaren 0.10 m yükseklikte, ağız kısmından kırık ve eksiktir. Podyumlu mezarın hemen köşesinde yer alması nedeniyle kuzeydoğu nekropoliste bulunan anıtsal mezar yapılarının yanında bulunan libasyon teknelerini de andırmaktadır. Ancak kapak profili vardır ve sunu oluşu bulunmadığı için ayrı bir mezar yapısı olarak değerlendirmeye alınmıştır. Kapağa ait bir kalıntı tekne yanında ve etrafta görülmemektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 12.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548873.05 4044296.75

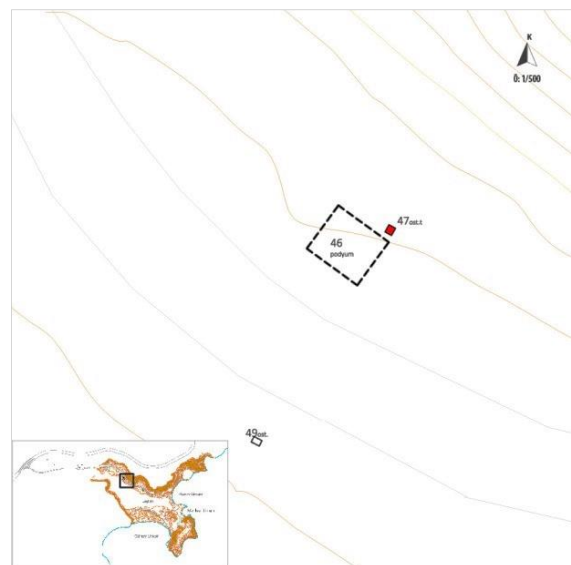
WGS84: 36,5282397 30,5457081

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.47****Tekne:**

Boy: 0.57 m	En: 0.50 m	Yük.: 0.65 m
Der.: -	Kal.: 0.10 m	Çap: 0.30 m

Kapak:

Boy.: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 48

a) Materyal

Türü: Ostothek

Kapak Formu: Bilinmiyor

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Kırık

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Alanda modern yolun lagün tarafında ve yoldan 5 m içeride yer almakta olan ostothek teknesi. Kırık bölüm gömü çukuru 0.20 m yükseldikten sonra başlamaktadır. Ostothek teknesi ağzı yukarı bakacak şekilde yüzeyde durmaktadır. Ağız kısmı tüm kenarlarından kırık ve eksiktir. Gömü çukurunun dibe doğru daralan bir form aldığı ve zeminin düz bırakıldığı görülebilmektedir.

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

Kayıt Tarihi: 12.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 548900.85 4044266.70

WGS84: 36,5279675 30,5460166

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Envanter No: 3KB.48

Tekne:

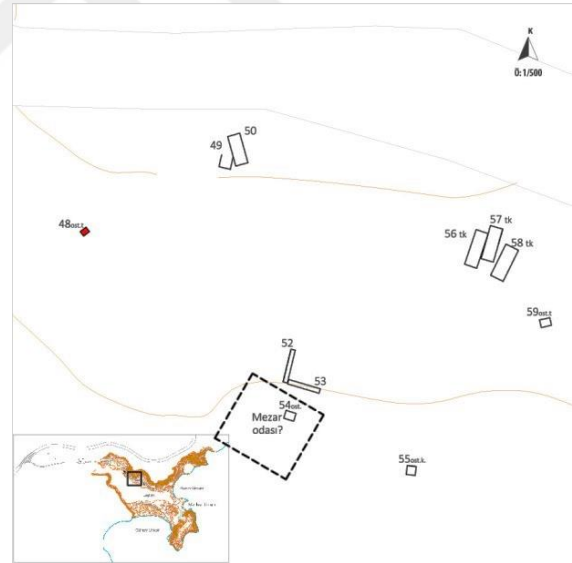
Boy: 0.49 m En: 0.38 m Yük.: 0.46 m

Der.: - Kal.: 0.08 m Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 49**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Alanda modern yolun lagün tarafında bulunan tekne ve kapak. Kırık ve eksiklerdir. Kuzey güney doğrultusunda uzanmaktadır. Lahdin lagüne bakan dar yüzü kırık ve kaymış halde önünde yer almaktadır. Teknenin içi kapağa ait olan kırık parçalarla dolmuştur. Kapak çok parçalı halde teknenin üzerinde ve etrafında yer almaktadır. Bu kırık parçalardan en büyüğü 0.70 m uzunluğunda kuzey yönde bulunan ve kapağın düz damlı forma sahip olduğunu gösteren bir parçadır. Lahdin ve kapağın boy ölçüleri kırıklar ve dolgu nedeniyle alınamamaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 12.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548910.29 4044271.36

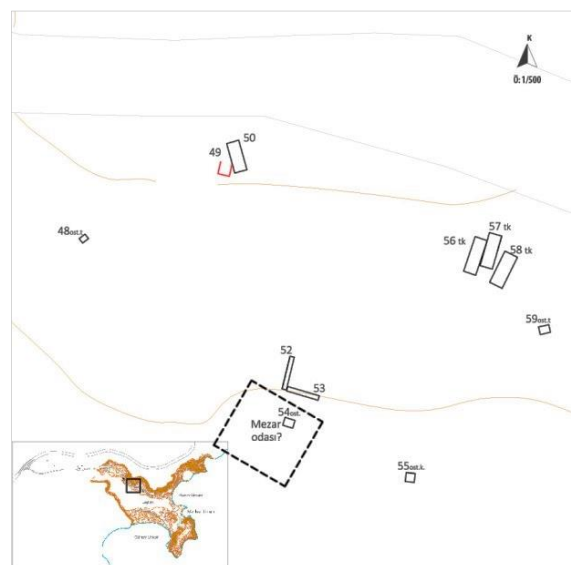
WGS84: 36,5280090 30,5461223

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.49****Tekne:**

Boy: -	En: 0.85 m	Yük.: 0.64 m
Der.: -	Kal.: 0.13 m	Çap: -

Kapak:

Boy.: -	En: -	Yük.: 0.28 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 50**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Alanda modern yolun lagün tarafında kuzey-güney doğrultusunda ve 49 no'lu lahdin hemen yanında bulunan mezar. Tekne güney dar yüzde kırk ve eksiktir. Yalnızca bir uzun yüz köşeye kadar takip edilebiliyor, teknenin içi ve çevresi toprak dolgu altındadır. 49 ve 50 no'lu mezarların kırık ve eksik halde stel kalıntıları bulunmaktadır. Stelin çizimi yapılmış ve fotoğrafı çekilerek alanda bırakılmıştır. Kapak parçalanmış bir vaziyette teknenin üzerinde yer almaktadır. Kapağa ait en büyük parça 0.96 m uzunluğunda ve düz damlı form veren kırık parçadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 12.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548911.08 4044272.16

WGS84: 36,5280162 30,5461312

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.50****Tekne:**

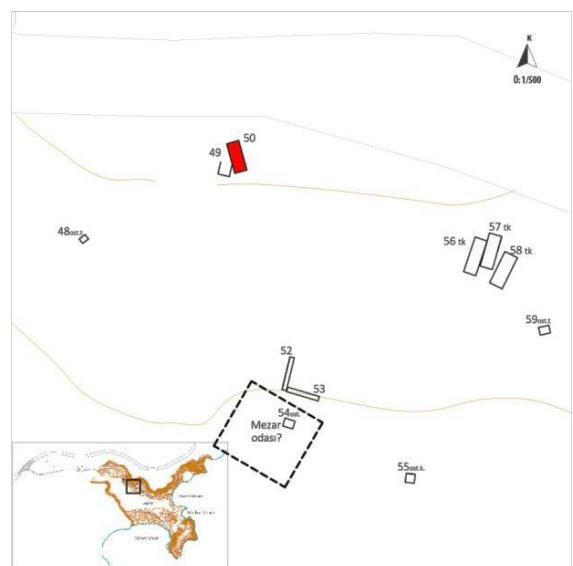
Boy: 2.20 m En: 0.86 m Yük.: 0.64 m

Der.: 0.55 m Kal.: 0.175 m Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 51**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tüme yakın korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında lagünden kuzey yerleşime doğru yükselen yamacın tepeye yakın kısmında bulunan lahit. Eğimli arazi üzerinde yerinden kaymış durumda kuzey-güney doğrultusunda bulunmaktadır. Küçük kırıklar ve aşınmalar mevcut fakat formu ve ölçüleri tam olarak alınabilir durumdadır. Tekne etrafında ve civarda kapağa dair iz bulunmamaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548919.30 4044332.10

WGS84: 36,5282307 30,5456764

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.51****Tekne:**

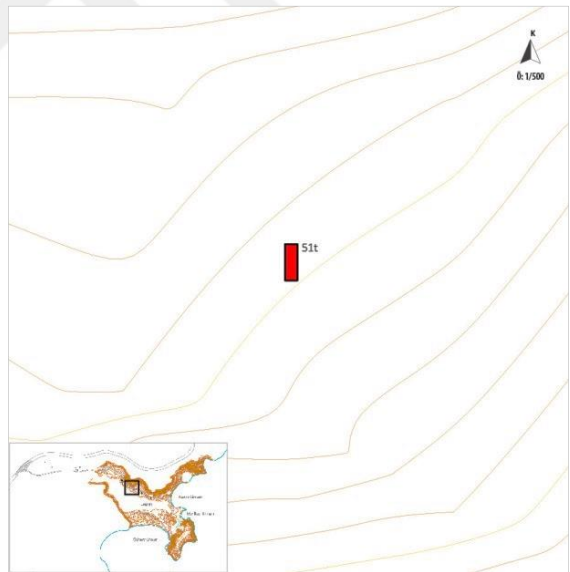
Boy: 2.40 m En: 0.82 m Yük.: 0.70 m

Der.: 0.44 m Kal.: 0.14 m Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 52**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tüme yakın korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında yer alan lahit kapağı, kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Düz dam formulu olan kapak yüzeyinde küçük kırık ve aşınmalar mevcuttur. Bu alanda yapılmış olan bir mezar odası düzenlemesinde kullanılmış olabilir.

Envanter No: 3KB.52**Tekne:**

Boy: - En: - Yü.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

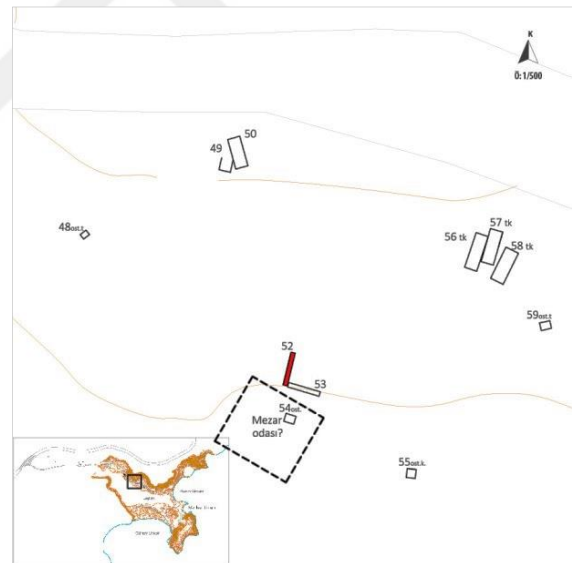
Boy: 2.25 m En: 0.55 m Yü.: 0.29 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548914.52 4044257.70

WGS84: 36,5278857 30,5461687

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 53**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tüme yakın korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında modern yolun lagün tarafında yer alan lahit kapağı doğu-batı doğrultusunda uzanmaktadır. Düz damlı olan kapak yüzeyden görüldüğü kadarıyla korunmuş durumdadır. 3KB. 52 no'lu kapak ile köşe oluşturacak şekilde durması alanda yapılan bir düzenlemede kullanılmış oldukları izlenimi vermektedir.

Envanter No: 3KB.53**Tekne:**

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 2.20 m En: 0.48 m Yük.: 0.29 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548915.50 4044256.34

WGS84: 36,5278734 30,5461795

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 54**a) Materyal****Türü:** Ostothek T.**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: *Anıtsal Oda Mezar* olabileceği düşünülen yapının içerisinde yer almaktadır. Ostothek teknesi ağzı kısmı kuzey yöne bakar şekilde yan yatmış vaziyettedir. Tekne kırığı gömü oyuğunun başladığı yerden itibaren 0.20 m yükseldikten sonra başlamakta ve kırık olan iki parça tümlenebilir şekilde teknenin önünde yer almaktadır. Teknenin kuzeyinde ve hemen önünde yer alan parça kapağa ait olabilir fakat kırık ve aşınmış olduğundan kapak profilleri görülememektedir. Yine aynı mekan düzenle mesinin içerisinde ostothek teknesinin 1.60 m güneyinde yüzeyi traşlanmış kırık bir blok bulunmaktadır. Söz konusu blok ostothek teknesinin platformu kullanılmış olabilir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548914.56 4044254.36

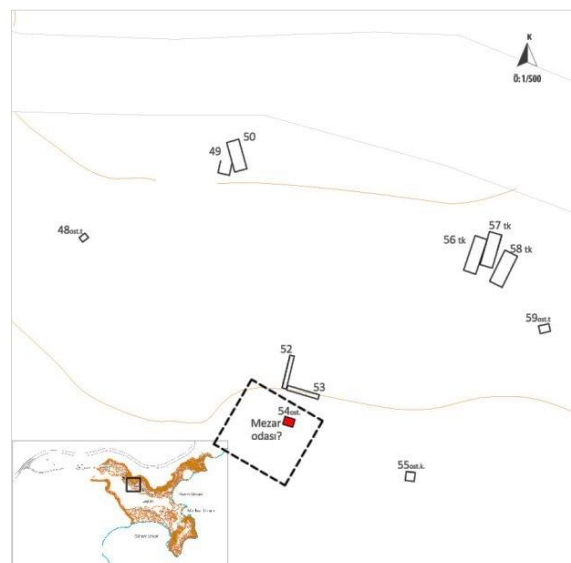
WGS84: 36,5278556 30,5461689

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.54****Tekne:**

Boy: - 0.64 m	En: - 0.50 m	Yük.: - 0.70 m
Der.: - 0.36 m	Kal.: - 0.11 m	Çap: - 0.36 m

Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 55**a) Materyal****Türü:** Ostotheke K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Bir köşesi kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 54 no'lu ostotheke teknesinin 8.1 m doğusunda bulunan ostotheke kapağı. Kapak profilleri üste gelecek şekilde ters durmaktadır. Bir köşesinden küçük oranda kırık ve eksiktir. Kapağın tekne ile kenetlendiği profil 0.06 m genişliğinde 0.02 m derinliğindedir. Bu alanda ara ara izlenebilen duvar örgüleri, arşitrav bloğu gibi yapı elemanı kalıntıları ve yaklaşık 200 m² lik alana yayılan moloz yığını bulunmaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548922.68 4044250.70

WGS84: 36,5278222 30,5462594

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.55****Tekne:**

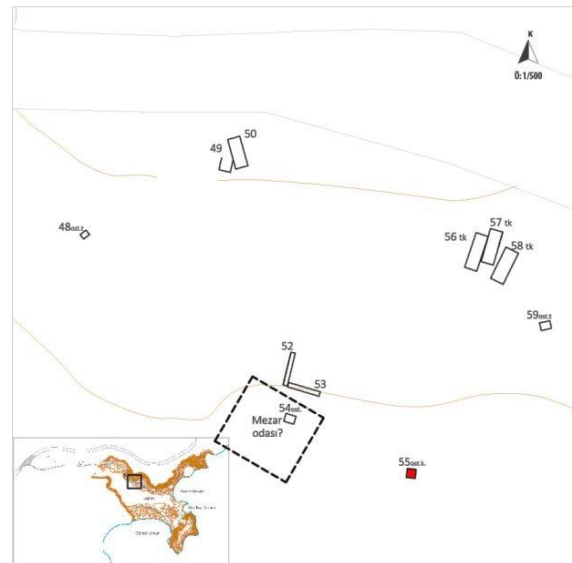
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 0.60 m En: 0.60 m Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 56**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kapak ve Tekne Tüme Yakın**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında yoldan 3 m içerde, kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Söz konusu nekropolis alanında lahit ve kapağın üst üste ve iyi korunmuş durumda olduğu nadir örneklerden biridir. Kuzeye bakan bir dar yüzde tekne ve kapakta tahrip edilerek oluşmuş kırık ve eksik bir bölüm bulunmaktadır. Teknenin içi taş dolgu ile kaplıdır, dış yüzey ise arazinin eğimi nedeniyle kuzey dar yüzde yarısına kadar taş ve toprak tabakası altındadır. Teknenin batı uzun yüzünde yer yer sıva izleri görülmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548927.03 4044265.54

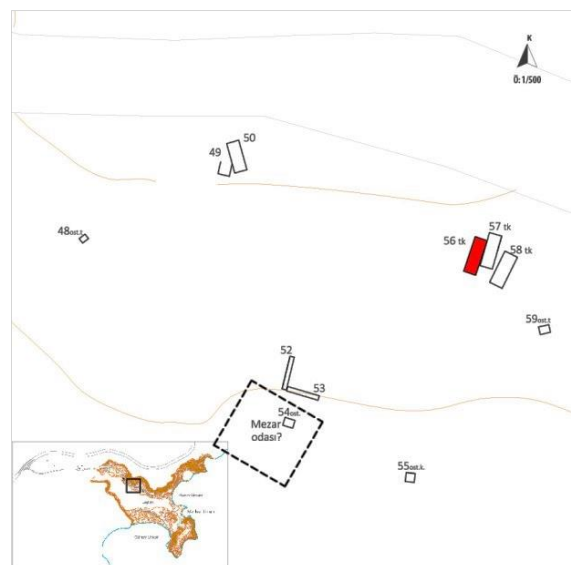
WGS84: 36,5279557 30,5463089

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.56****Tekne:**

Boy: 2.41 m	En: 0.85 m	Yük.: 0.77 m
Der.: -	Kal.: 0.16 m	Çap: -

Kapak:

Boy.: 2.43 m	En: 0.85 m	Yük.: 0.43 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 57**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Lahit tüme yakın, kapak kırık.**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 56 no'lu mezarın hemen yanında ve paralelinde uzanmaktadır. Kuzeyden güneye doğru azalan toprak tabakası teknenin bir dar yüzünü ağız kısmına kadar kaplamıştır. Teknenin doğu uzun yüzünde kırık ve eksik bir bölüm vardır. Tekne ve kapak dış yüzeyi yoğun liken örtüsüyle kaplanmıştır. Kapak kırık üç parça halinde teknenin üzerinde uzanmaktadır. Taş yüzeyi özellikle köşelerden aşınmış durumdadır.

Envanter No: 3KB.57**Tekne:**

Boy: 2.30 m En: 0.82 m Yük.: -

Der.: - Kal.: 0.16 m Çap: -

Kapak:

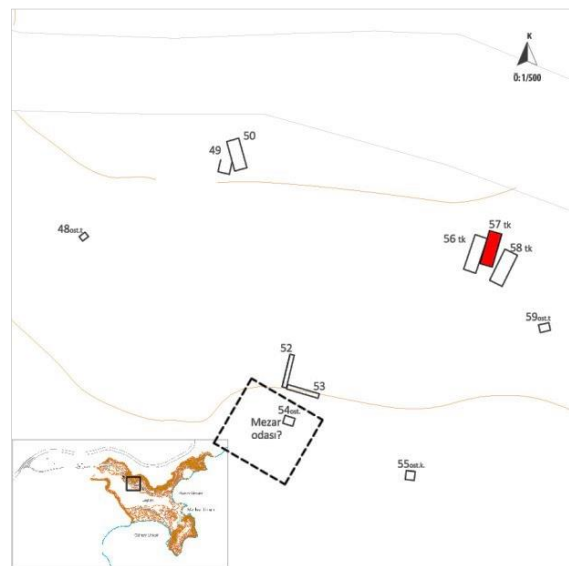
Boy: 2.32 m En: 0.82 m Yük.: 0.33 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548928.07 4044265.88

WGS84: 36,5279557 30,5463089

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 58**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tekne kırık kapak tüme yakın**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında ve yolun hemen kıyısında yer almaktadır. 3KB. 56 ve 3KB. 57 no'lu mezarların yanında kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Tekne tamamen parçalanmış halde olduğundan tespiti yapılamamaktadır. Kapak tekne üzerinden bir miktar kaymış, kuzeyden güneye doğru azalan arazi eğimine uygun şekilde bir yüzü toprak tabakasının altında kalmış halde bulunmaktadır. Kapakta küçük kırıklar mevcut fakat tüme yakın oranda korunmuştur.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548928.91 4044264.62

WGS84: 36,5279473 30,5463298

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.58****Tekne:**

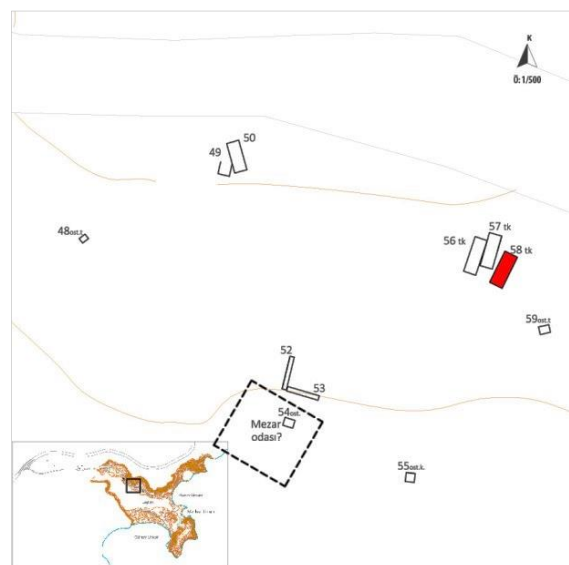
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: 2.42 m En: 0.88 m Yük.: 0.23 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 59**a) Materyal****Türü:** Ostothek T.**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Ağız kısmından kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 58 no'lu mezarın 4 m güneydoğusunda bulunan ostothek teknesi. *In situ* konumundan ayrılmış, toprak zemin üzerinde yan yatmış vaziyettedir. Teknenin ağız kısmı bir köşesinden kırık ve eksiktir. Gömü oyuğunun dibine doğru hafifçe daralan yuvarlatılmış formu ve zeminin düz bırakılmış olduğu görülebilmektedir. Tekne yüzeyi doğa koşulları nedeniyle aşınmış ve taş üzerinde teknenin hareket etmesi halinde parçalanmasına neden olabilecek çatlaklar oluşmuştur. Tekne civarında kapağa ait bir kalıntı bulunamamıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548931.65 4044260.60

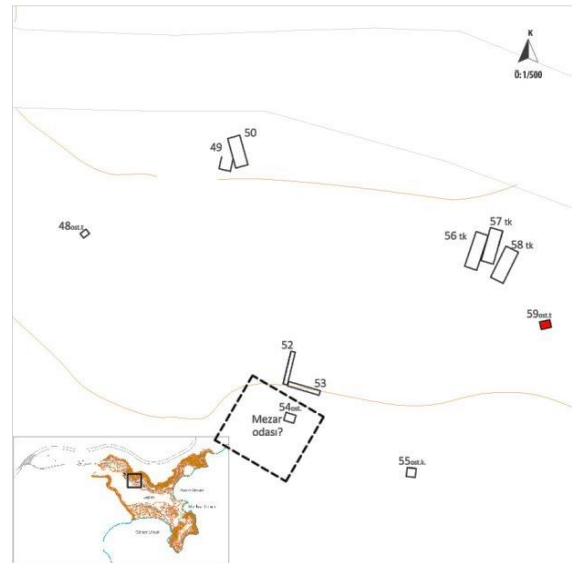
WGS84: 36,5279110 30,5463601

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.59****Tekne:**

Boy: 0.72 m	En: 0.52 m	Yük.: -
Der.: 0.30 m	Kal.: 0.09 m	Çap: 0.34 m

Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 60**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık ve tahrip olmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 58 no'lu teknenin 8.70 m doğusunda, doğu batı doğrultu bulunan lahit kapağı. Kırık ve eksik aynı zamanda yüzeyi oldukça aşınmış durumdadır. Bir uzun yüzü ağaca yaslanmış halde eğimli durmaktadır. Tekneye ilişkin kalıntı etrafta tespit edilememiştir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548937.42 4044258.28

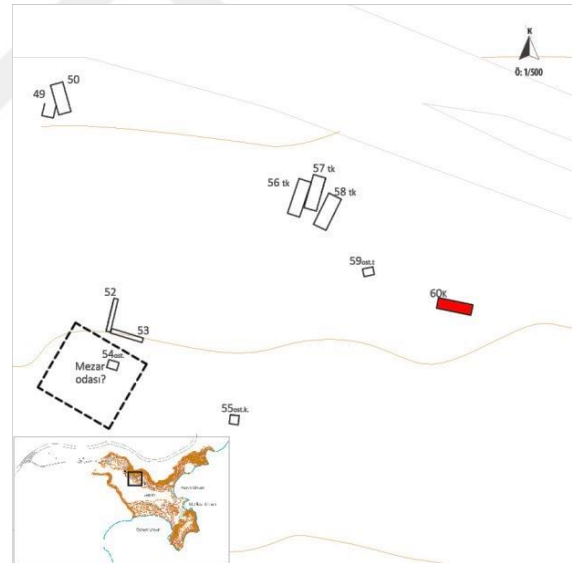
WGS84: 36,5278898 30,5464244

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.60****Tekne:**

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy: 2.30 m	En: 0.85 m	Yük.: 0.24 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 61**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Akroterli Beşik Çatı**Malzeme:** İri gözenekli mermer**Durumu:** Tekne ve kapakta kırıklar mevcut**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 71 no'lu anıtsal mezar yapısının 15 m kuzeybatısında yer alan tekne ve kapak. Kente giriş girişinden sonra modern yolun kenarında yer alan üçüncü yoğun gömü alanında bulunmaktadır. Tekne kuzey-güney doğrultuludur ve tüm kenarlardan tekne derinliği alınamayacak şekilde kıraktır. Tekne zemininde, dar yüzünde bir iç köşesinden diğer iç köşeye kadar uzanan, yüksekliği 0.05 m ve genişliği 0.37 m tekne içine doğru hafif eğimlenerek devam eden yastık vardır. Tekne kuzey dar yüzden kırık ve eksiktir güney dar yüzde dış cephede üçgen formu bir kabartma görülmekte fakat tahribattan dolayı tanımlanamamaktadır. Çevrede lahde ait kırık parçalar bulunmaktadır. Kapak, teknenin kuzeyinde, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda ters dönmüş haldedir. Kapağın üst kısmı toprağa saplanmış olduğu için formu tam tespit edilemese de kenarlardan görülen eğim nedeniyle beşik çatılı olduğu anlaşılmaktadır. Yüzeyden görülebilen iki köşede 0.48 m genişliğinde kaba traşlanmış akroterler bulunmaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549003.00 4044233.80

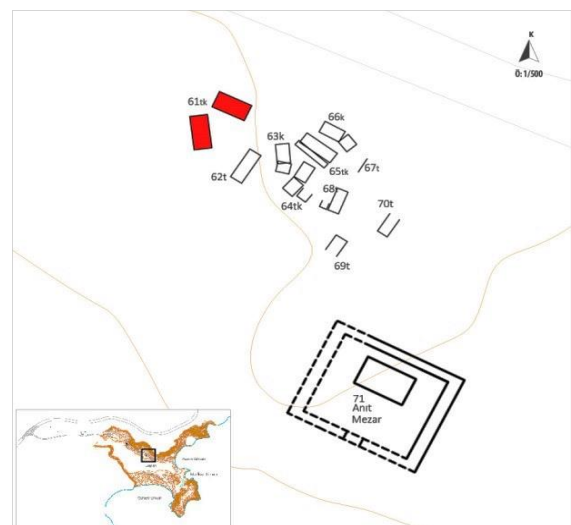
WGS84: 36,5276658 30,5471551

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.61****Tekne:**

Boy: 2.45 m	En: 1.22 m	Yük.: 0.28 m
Der.: -	Kal.: 0.15 m	Çap: -

Kapak:

Boy: 2.50 m	En: 1.32 m	Yük.: -
Der.: -	Kal.: 0.24 m	Çap: -

Kat. No. 62**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında ve 3KB. 71 no'lu anıtsal mezarın 13 metre kuzeybatısında yer alan lahit teknesi. Kuzey-güney doğrultuludur. Tekne derinliği alınamayacak şekilde tüm kenarlarından kırıktır ve eksiktir. Teknenin kuzey köşesinde yer alan kırık parçalardan oluşan yığın kapağın parçaları olmalıdır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549004.81 4044230.64

WGS84: 36,5276373 30,5471751

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.62****Tekne:**

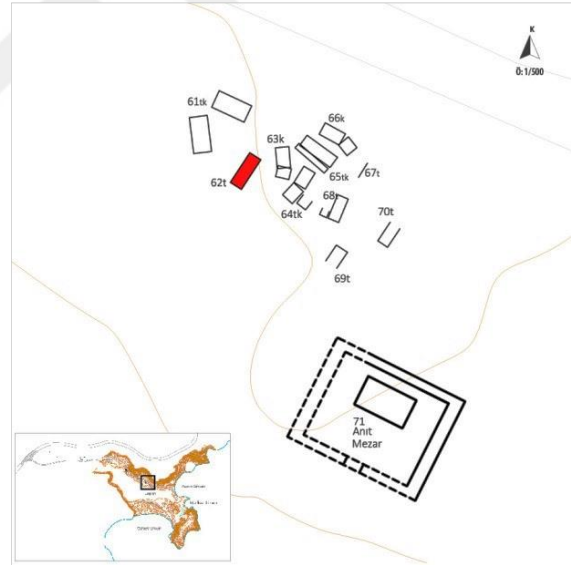
Boy: 2.15 m En: 0.86 m Yük.: 0.30 m

Der.: - Kal.: 0.16 m Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal. .- Çap: -

Kat. No. 63**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında, 3KB. 71 no'lu anıt mezarın 11 m kuzeybatısında kuzey-güney doğrultusunda bulunan lahit kapağı. Kırık ve üç parça halindedir. Parçalardan biri kapağın 1 m güneyinde bulunmaktadır. Kapağın altında yoğun taş dolgu görülmektedir fakat bu kalıntıların tekneye ait olup olmadığı tespit edilememektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549007.31 4044231.55

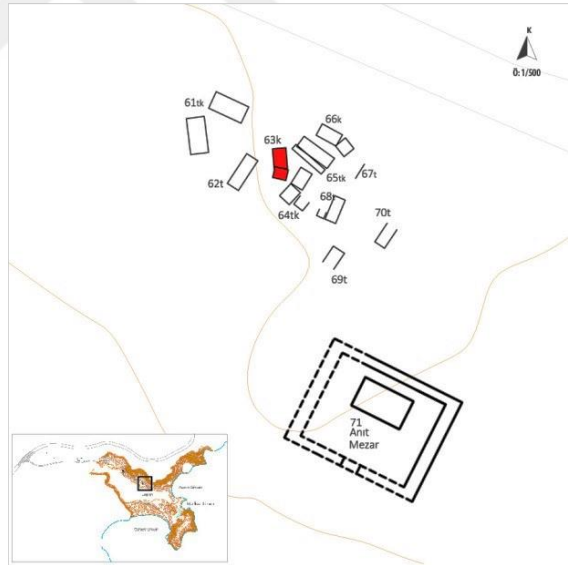
WGS84: 36,5276453 30,5472031

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.63****Tekne:**

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy: 2.55 m	En: 0.97 m	Yük.: 0.36 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 64

a) Materyal

Türü: Lahit

Kapak Formu: Düz Damlı

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Kırık

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 71 no'lu anıtsal mezarın 10 m kuzeybatısında, kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda bulunan tekne ve kapak. Tekne büyük oranda tahrip olmuştur ve yalnızca dar yüze ait kırık bir parça halinde bulunmaktadır. Kapak teknenin hemen yanında, ortasından

kırık iki parça halinde bulunmaktadır. Bir köşesinden kırık ve eksiktir.

Envanter No: 3KB.64

Tekne:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy.: 2.35 m	En: 0.88 m	Yük.: 0.34 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

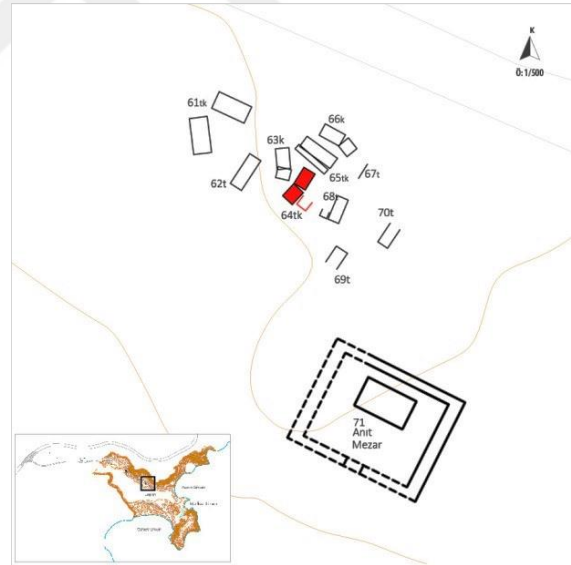
Kayıt Tarihi: 26.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 549008.36 4044229.58

WGS84: 36,5276275 30,5472147

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 65**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tekne ve kapakta kırıklar mevcut**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3 KB. 71 no'lu anıtsal mezarın 12 m kuzeybatısında yer almaktadır. Tekne ve kapak yolun hemen yanında ve paralelinde uzanmaktadır. Tekne güneybatı doğrultusunda uzanan bir uzun yüzde korunmuş diğer üç yüz tahrip olmuştur. Teknenin içi kendi kırık parçalarıyla yarıya kadar dolmuş vaziyettedir. Kapak yerinden kaymış ve lahdin sağlam kalan uzun yüzüne dayanarak yan yatmış haldedir. Kapağın dar yüzlerinde küçük kırık ve eksik bölümler bulunmaktadır.

Envanter No: 3KB.65**Tekne:**

Boy: 2.53 m	En: 0.83 m	Yük.: 0.57 m
Der.: 0.52 m	Kal.: 0.18 m	Çap: -

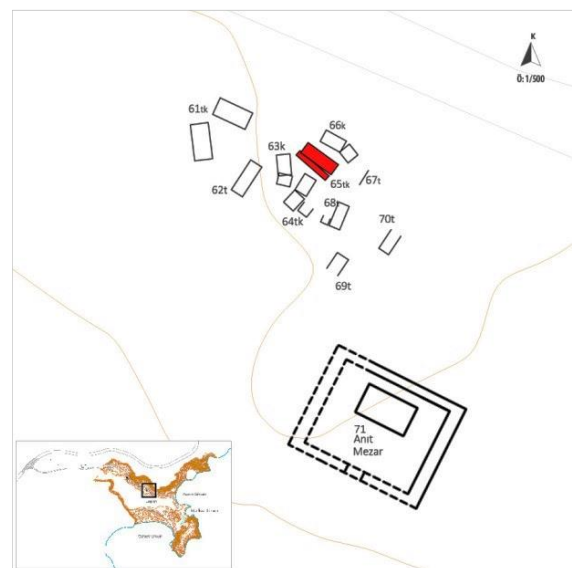
Kapak:

Boy: 2.53 m	En: 0.80 m	Yük.: 0.39 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549009.51 4044231.83

WGS84: 36,5276477 30,5472276

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 66

a) Materyal

Türü: Lahit K.

Kapak Formu: Düz damlı

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Çok parça halinde kırık

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 71 no'lu anıtsal mezarın 14 metre kuzeybatısında yer almaktadır. Kapak 2015 araştırma sezonu sırasında tespit edildiğinde 2 parça halindeyken tahribata uğramış ve parçalanmıştır. Kapağın yanında ve etrafta tekneye kalıntısı görülememektedir.

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

Kayıt Tarihi: 26.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 549011.13 4044232.86

WGS84: 36,5276569 30,5472458

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Envanter No: 3KB.66

Tekne:

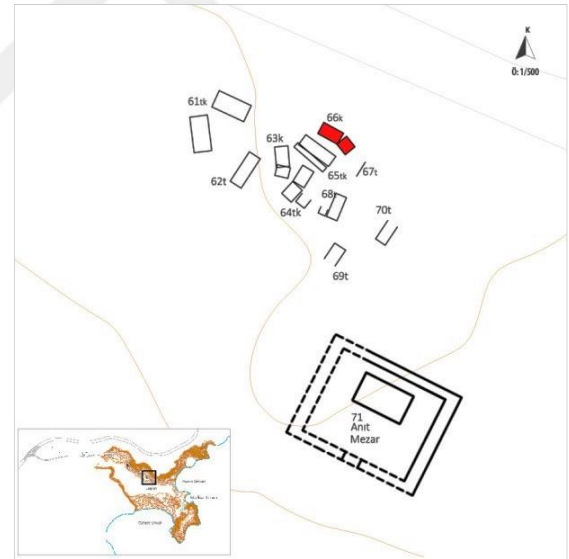
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: - En: 0.83 m Yük.: 0.52 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 67

a) Materyal

Türü: Lahit

Kapak Formu: Bilinmiyor

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Kırık

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 71 no'lu anıt mezarın 12 m kuzeyinde yer almaktadır. Tekne yalnızca uzun yüze ait olan 1.10 m uzunluğundaki bir parça halinde tespit edilebilmiştir. Etrafına yayılmış olan iki büyük parça teknenin kapağına ait olabilir. Yoğun tahribat nedeniyle veriler oldukça sınırlıdır.

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

Kayıt Tarihi: 26.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 549012.66 4044230.70

WGS84: 36,5276374 30,5472627

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Envanter No: 3KB.67

Tekne:

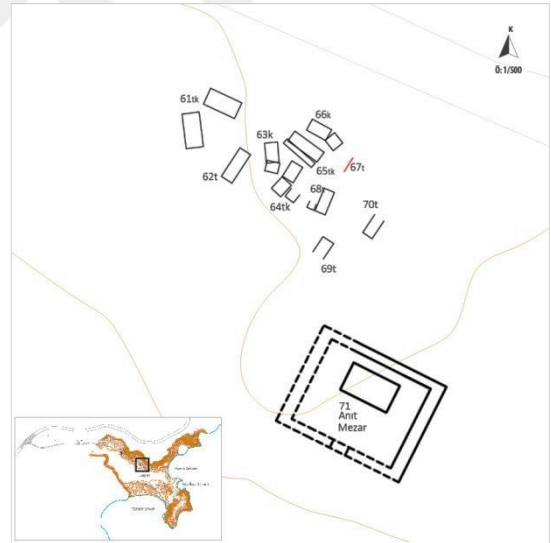
Boy: - En: - Yüksek.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yüksek.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 68**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında, 3KB. 71 no'lu anıt mezarın 9 m kuzeyinde, kuzey-güney doğrultusunda uzanmakta olan lahit teknesi. Oldukça tahrip olmuştur, teknenin içi toprak ve taş dolgu ile kaplanmıştır. Kalıntılar güney yönde bir dar yüze ait olan parçadan ibarettir bu nedenle veriler oldukça sınırlıdır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549010.61 4044228.13

WGS84: 36,5276143 30,5472397

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.68****Tekne:**

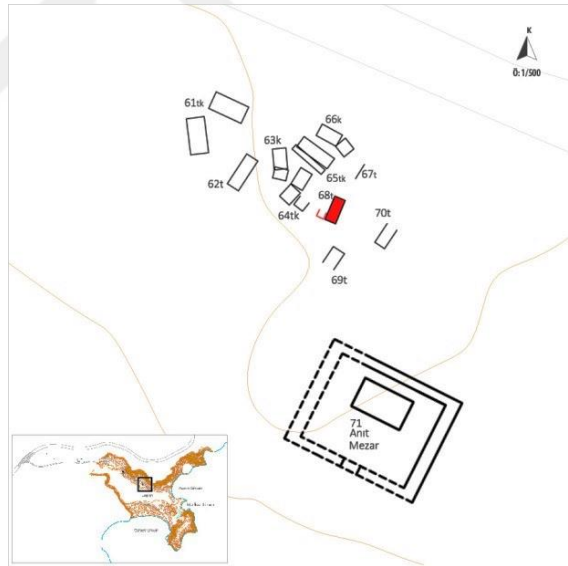
Boy: - En: - 0.78 m Yük.: 0.60 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 69**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında modern yolun lagün tarafında, 3KB. 71 no'lu anıt mezarın 6.5 m kuzeyinde yer alan kuzey-güney doğrultulu lahit teknesi. Oldukça tahrip olduğu için tanımlama verileri sınırlı kalmaktadır. Kuzey yönde toprak tabakası altında olduğu için tespit yapılamıyor, görülebilen tüm kenarlar kırık ve eksiktir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549010.84 4044224.84

WGS84: 36,5275847 30,5472420

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.69****Tekne:**

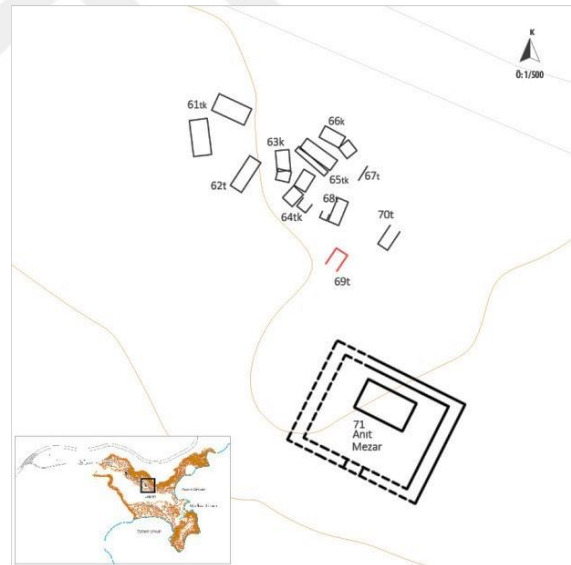
Boy: 1.20 m En: 0.88 Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 70**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 71 no'lu anıt mezarın 7 m kuzeyindedir. Kuzeydoğu-güneybatı doğrultuludur. Kuzeydoğudaki dar yüze yakın noktada teknenin içinden büyümüş olan çam ağacı tekneyi büyük oranda tahrip etmiştir. Aynı zamanda bitki örtüsü ve çalılıkların mezarın görülmesine engel olması nedeniyle ölçüler alınmamaktadır. Kapağa dair herhangi bir iz etrafta görülememektedir. Teknenin bir buçuk metre doğusunda kuzeydoğu-güneybatı istikametinde yaklaşık 6 m devam eden su kanalı olabilecek bir örgü sistemi bulunmaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549014.39 4044226.38

WGS84: 36,5275984 30,5472818

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.70****Tekne:**

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy.: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 71**a) Materyal****Türü:** Anıtsal Oda Mezar**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Moloz taş örgülü ve sıvalı**Durumu:** Yarıya yakını tahrip olmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Nekropolis alanını bölerek sahile ulaşan modern yolun 18 m batısında yer almaktadır. Doğu ve güney duvarları kısmen korunmuş diğer duvarlar zemin düzeyine kadar tahrip olmuştur. Kapı tespit edilememektedir ancak lagüne bakan batı yönde olduğu düşünülmektedir. Yapı doğu-batı yönünde 9.534.m, kuzey-güney yönünde ise 7.435 m uzunluğundadır. Duvar kalınlıkları değişkenlik gösterir ve güney duvar 0.92 m, doğu duvar 0.62 m'dir. Duvarlar arasındaki bu fark güney-kuzey duvarların tonoz taşıyıcı işlevi üstlendiğini göstermektedir. Mezarın içindeki

platform bloklarından itibaren doğu duvarın korunmuş yüksekliği 4.10 m, güney duvarın yüksekliği 3.10 m'dir. Duvarlar küçük moloz taşlardan bol harçlı bir örgüye sahiptir. Güney duvarın iç ve dış yüzlerinde sıva kalıntıları görülmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 13.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549013.71 4044213.94

WGS84: 36,5274863 30,5472734

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.71****Tekne:**

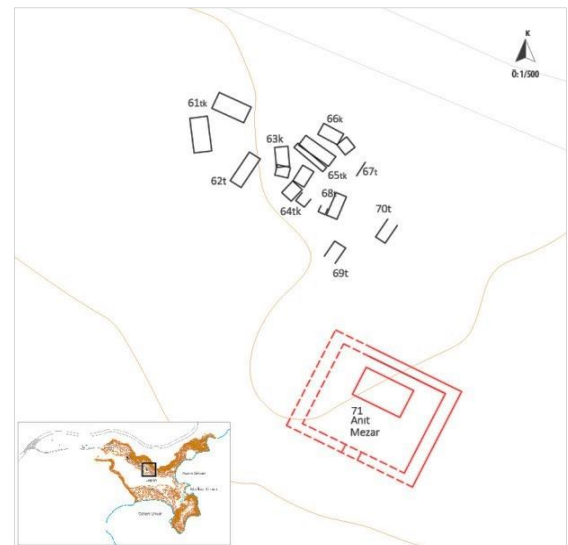
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 72**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 71 no'lu anıtsal mezarın 10.5 m doğusunda, kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanmaktadır. Lahit tüm kenarlarından kırık ve eksiktir. Tekne tamamen toprak dolgusu altındadır. Kapağa dair bir kalıntı tekne yanında ve yakınında tespit edilememiştir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549028.45 4044208.80

WGS84: 36,5274392 30,5474376

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.72****Tekne:**

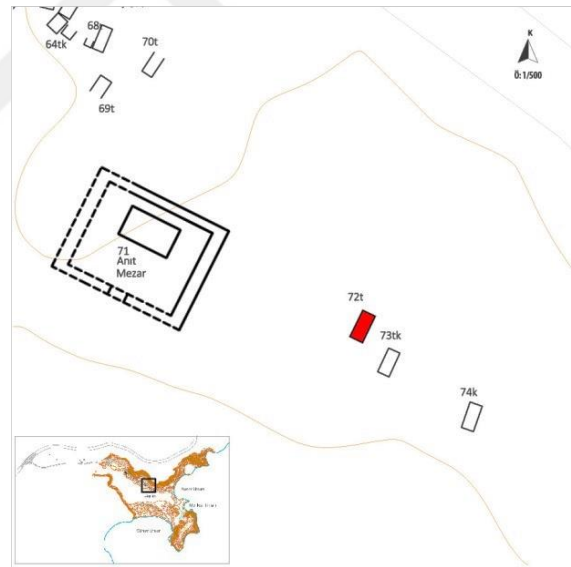
Boy: 1.94 m En: 0.95 m Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 73**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 71 no'lu anıtsal mezarın 11 m doğusunda ve 3KB. 72 no'lu mezarın hemen yanında, kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanmaktadır. Tekne bir yüze ait 0.50 m uzunluğunda kırık bir parça halinde mevcuttur. Kapak iki parça halindedir fakat büyük oranda kırılmış ve tahrip olmuştur.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549030.21 4044206.39

WGS84: 36,5274174 30,5474571

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.73****Tekne:**

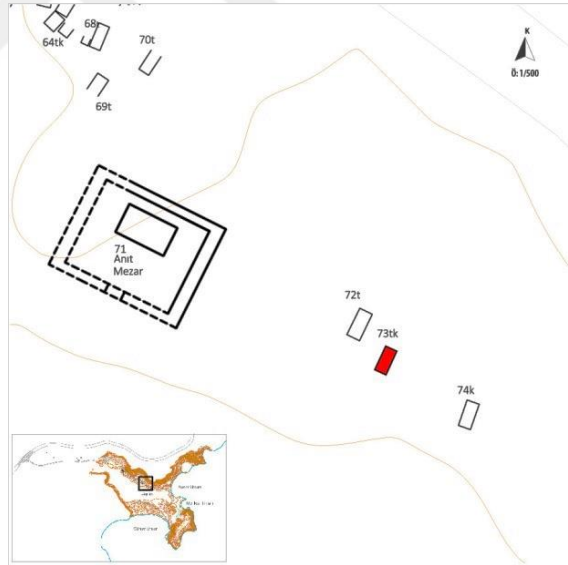
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: 1.70 m En: 0.85 m Yük.: 0.25 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 74

a) Materyal

Türü: Lahit K.

Kapak Formu: Düz damlı

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Kırık

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 71 no'lu anıtsal mezarın 20 m doğusunda, kuzeydoğu-güneybatı doğrultulu bulunan lahit kapağı. Kapak kırık iki parça halindedir, tahribat çok fazladır ve mevcut parçalarda da kırık ve eksik kısımlar bulunmaktadır.

Tekneye dair herhangi bir kalıntı görülememektedir.

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

Kayıt Tarihi: 13.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 549035.76 4044202.68

WGS84: 36,5273837 30,5475189

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Envanter No: 3KB.74

Tekne:

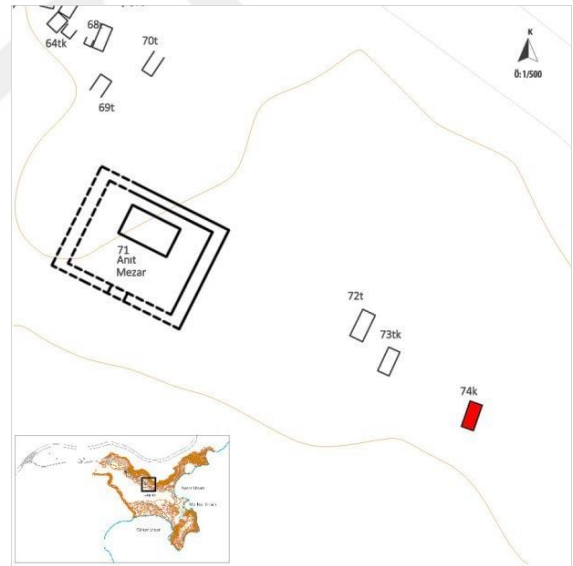
Boy: - En: - Yü.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: 1.80 m En: 0.84 m Yü.: 0.28 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 75**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında modern yolun lagün tarafında 3KB. 71 no'lu anıtsal mezarın 48 m doğusunda, kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanmaktadır. Kapağın kuzey uzun yüzünde tekneye dair kırık birkaç parça görülebilmektedir. Kapak ise kırık ve iki parça halindedir. Eğimli arazide büyük oranda toprak altında kalmıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 30.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549059.63 4044187.31

WGS84: 36,5272440 30,5477844

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.75****Tekne:**

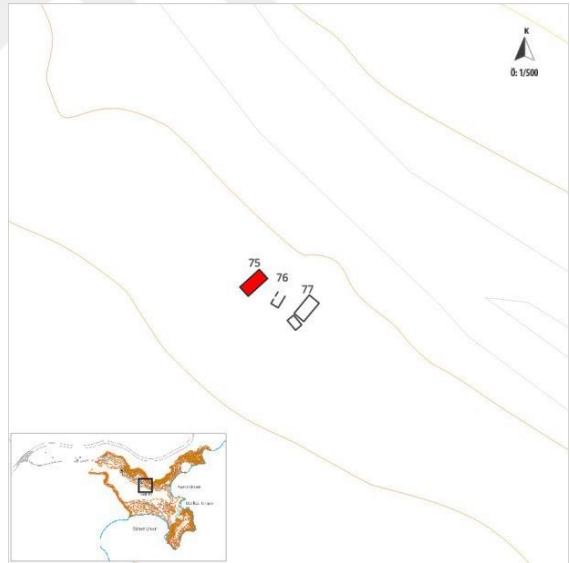
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: 2.10 m En: 0.83 m Yük.: 0.34 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 76

a) Materyal

Türü: Lahit K.

Kapak Formu: Düz damlı

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Kırık

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB.75 no'lu mezarın 2 m doğusunda kuzeydoğu-güneybatı yönünde uzanmaktadır. Kapak yüzeyden görülebildiği kadarıyla üç parça halinde kırık ve tahrip olmuştur. Üzerindeki toprak tabakası nedeniyle tanımlama verileri sınırlı kalmaktadır.

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

Kayıt Tarihi: 26.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 549061.25 4044186.18

WGS84: 36,5272337 30,5478024

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Envanter No: 3KB.76

Tekne:

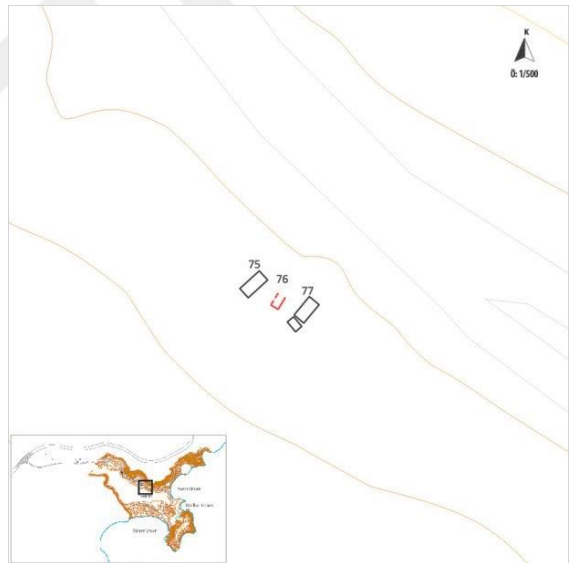
Boy: 1.30 m En: - 0.86 m Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy.: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 77

a) Materyal

Türü: Lahit K.

Kapak Formu: Düz damlı

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Kırık

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 76 no'lu mezarın 1 m yanında ve paralelinde uzanmakta olan lahit kapağı. Kırık ve iki parça halindedir. Düz damlı kapak formundadır. Toprak tabakası nedeniyle tanımlama verileri sınırlı kalmaktadır.

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

Kayıt Tarihi: 13.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 549062.94 4044185.34

WGS84: 36,5272261 30,5478212

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Envanter No: 3KB.77

Tekne:

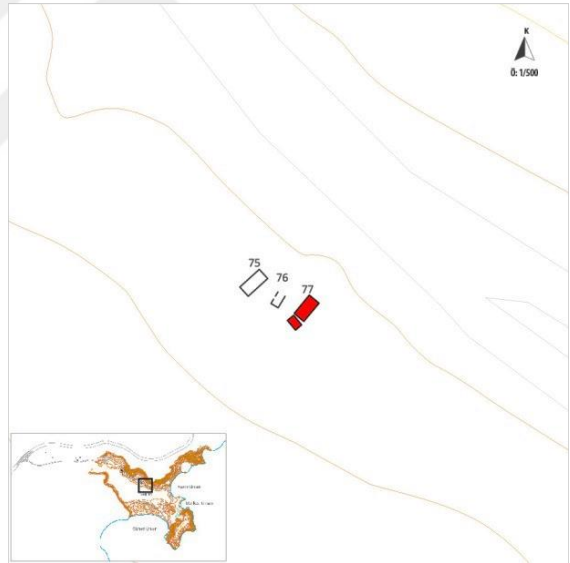
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 2.20 m En: 0.85 m Yük.: 0.34 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 78**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** İri gözenekli mermer**Durumu:** Tahrip olmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında, önceki yıllardan tapınak olarak adlandırılmış yapının 22 m güneyinde yer alan zemin seviyesinde korunmuş podyum, lahit ve kırık kapak parçaları. Tekne *in situ* yerinden kaymış vaziyette doğu-batı yönünde uzanmaktadır. Tekne tüm kenarlarından kırık ve içi tamamen toprak dolgu ile kaplıdır. Etrafta bulunan aynı karakteristiğe sahip parçalar lahit ve kapağına ait olmalıdır. Kapak kırık üç parça halinde etrafa dağılmış halde bulunmaktadır. Kapağın parçaları ters vaziyette olduğu için forma dair net bir veri sunmamaktadır ancak kapak için oval formda tıraşlandığı görülmektedir. Lahitte mermer kullanılmış olması ve dikkat çekicidir. Bunların yanı sıra mezarın tapınak

olduğu düşünülen yapının hemen önünde ve kent merkezine ile denize yakın bir noktada konumlandırıldığı görülmektedir. Podyum yapısı batı yönde lagün bakışımıdır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549122.47 4044156.02

WGS84: 36,5269588 30,5484840

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.78****Tekne:**

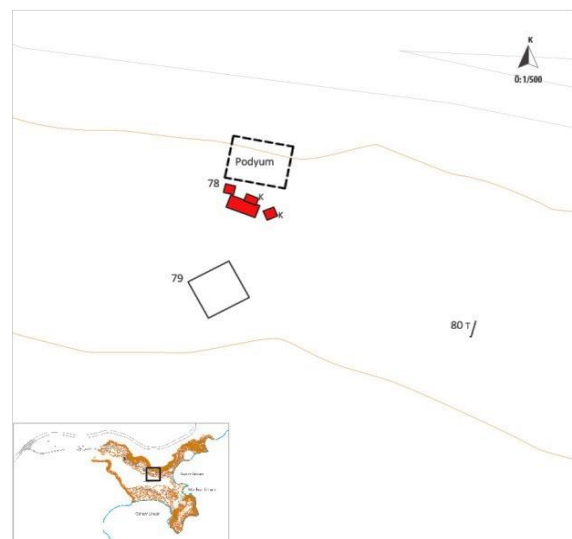
Boy: 2.05 m En: 0.92 m Yük.: -

Der.: - Kal.: 0.13 m Çap: -

Kapak:

Boy: . En: 0.85 m Yük.: 0.34 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 79**a) Materyal****Türü:** Bilinmiyor**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Büyük oranda tahrip olmuş**Dönem:** Roma Dönemi**Tanım:** Modern yolun lagün tarafında 3KB. 78

no'lu lahdin 6 metre güneyinde yer almaktadır.

İlk bakışta irili ufaklı blok taşların dağınık

halde durduğu izlenimi veren kalıntılara üstten

bakıldığında üste iki sıra halinde düzgün blok

sırasının yer aldığı, aşağıya indikçe moloz ve

harç kullanılarak örülmüş duvar örgüsünün

devam ettiği görülmektedir. Blok taşlar kulla-

nılarak oluşturulmuş podyum görünümündeki

alan 3.13 m x 2.95 m ölçülerindedir. Bu

örgünün içi zamanla dolmuş olsa da merke-

zinde içe doğru derinleşen oyuk görüntüsü

varlığını korumaktadır. Bu nedenle bu mezarın

hyposorion bölmesine sahip olan bir mezar

yapısı olduğu düşünülmektedir. Yapının batı ve güney yönündeki kalıntılarının içinde mermerden bazı parçalar bulunmaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549120.13 4044148.49

WGS84: 36,5268911 30,5484574

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.79****Tekne:**

Boy: - En:- Yü.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yü.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 80**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Modern yolun lagün tarafında 3KB. 79 no'lu hyposorionlu mezarın 15 metre doğusunda kuzey-güney doğrultusundadır. Söz konusu nekropolis alanının denize ulaşmadan önceki son mezarıdır. Lahit teknesi yalnızca bir uzun yüze ait kırık ve eksik bir parça halinde bulunmaktadır. Kapağa dair form veya ölçü veren bir kalıntı etrafta bulunmamaktadır.

Envanter No: 3KB.80**Tekne:**

Boy: 1.30 m	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: 0.20 m	Çap: -

Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 549137.12 4044145.71

WGS84: 36,5268652 30,5486470

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 81**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Klineli Kapak**Malzeme:** İri gözenekli mermer**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi**Tanım:** Açık bej renginde iri gözenekli kireç taşından yapılmış üç parça halinde lahit kapağı.

Kapak kline biçiminde düzenlenmiştir. Kapağı dört köşede yükselerek dışa doğru eğimlenen bir çerçeve profil çevrelemektedir. Kapak üzerinde muhtemelen bir erkek olabilecek bir figür yatar vaziyette betimlenmiştir. Yastık ve şiltesi bir yönde ucu püsküllü şekilde detaylı olarak işlenmiştir. Şiltenin korunmuş olan bir köşesinde lahit kapağının köşesini saran sarmaşık dalı bezeği ve bezeğin bitiminde aşınmış durumda bir eros büstü vardır. Kline üzerindeki figür himation giymektedir. Giysi sol bacak üzerinden pileli dökülürken sağ bacak üzerinde vücutla birleşmiş görünmektedir.

Kumaş burğu yaparak açık duran sol kol üzerinden atılmış ve aşağı sarmaktadır. Sağ el kasık hizasında sola doğru bükülmüş ve elinde bitki bezeklerinden oluşan uçları tenea ile bağlanmış obje tutmaktadır. Başın geldiği yan yüzde yüksek kabartma olarak işlenmiş aslan başı mevcuttur. Kapağın altı üç bölümlü profil veren sıradan oluşturulmuştur.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548595.39 4044455.20

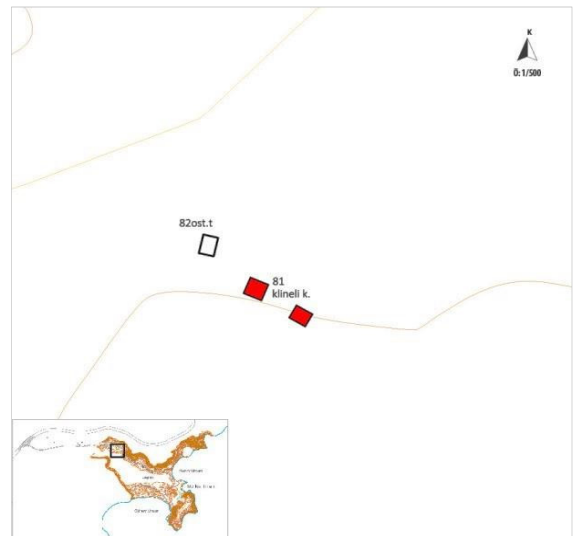
WGS84: 36,5296817 30,5426179

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.81****Tekne:**

Boy: - En: - Yük.: -
Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 2.55 m En: - Yük.: 0.50 m
Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 82**a) Materyal****Türü:** Ostothek T.**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Korunmuş halde**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Önceki yıllarda Araştırma İstasyonuna getirilmiştir ve kapağı bulunmamaktadır. Açık bej renginde iri gözenekli kireç taşından yapılmış dikdörtgen ostothek teknesi. Teknenin taban kısmı köşelerde dikdörtgen ayak biçiminde çıkıntılı yapılmıştır. Ayaklar arasındaki boşluk daha derin verilmiştir. Ayaklar üzerinde düz bir silme ve devamında iç bükey bombeli silme üzerinde tekne yükselmektedir. İki uzun yan yüz ve bir dar

yüz düz ve iyi tıraşlanmıştır. Bir dar yüzde kabartma olarak bir kapı tasvir edilmiştir. Eşik kısmı, söveler ve lento profil verecek şekilde yapılmıştır. Kapının her iki üst köşesinde konsol benzeri çıkıntılar vardır. Kapı üzerinde stilize bezeme vardır. Teknenin dar yüzündeki kapı tasvirinin ortasında ikinci kullanımdan kaynaklanan bir delik bulunmaktadır. Dar arka yüzde alttan 35 cm yükseklikte kenarda kırık bulunmaktadır. Tekne yüzeyinin aşınmış olduğu görülmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548592.21 4044458.25

WGS84: 36,5297093 30,5425826

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.82****Tekne:**

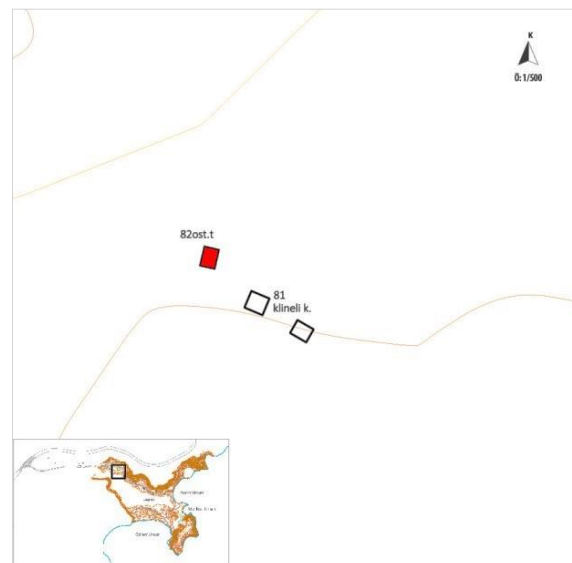
Boy: 0.62 m En: 0.35 m Yük.: 0.61 m

Der.: - Kal.: 0.06 m Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 83**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Lahit ve kapakta kırıklar mevcut**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kente giriş gişesinin yaklaşık 80 m güneybatısında ve modern yolun güneyinde bulunan tekne ve kapağı. Doğu-batı yönüne uzanmaktadır. Tekne batı dar yüzden kırk ve eksiktir, gövdesi içte ve dışta büyük oranda toprak dolgu ile kaplıdır. Kapak iki parça halinde kırıktır, *in situ* yerinden kaymış ve uzun yüzü tekneye yaslanarak eğimle arazi üzerinde yan yatmış durumdadır. Kapağın genel yüzeyi aşınmış ve kırılmaya müsait çatlaklar oluşmuştur.

Envanter No: 3KB.83**Tekne:**

Boy: 2.09	En: 0.69 m	Yük.: 0.37 m
Der.: -	Kal.: 0.12 m	Çap: -

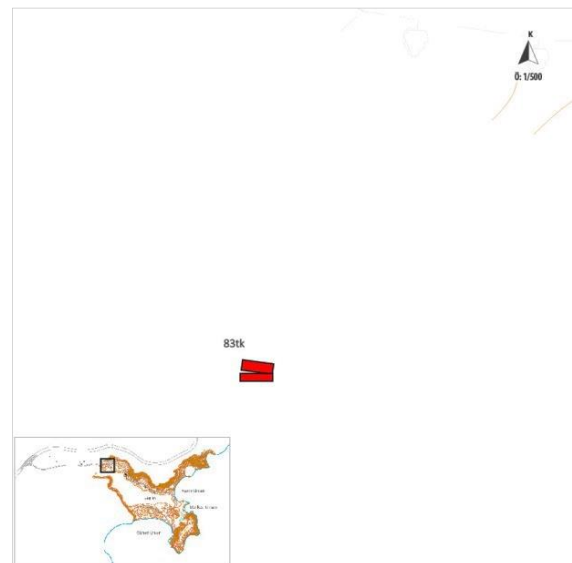
Kapak:

Boy: 2.18 m	En: 0.72 m	Yük.: 0.30 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548419.55 4044463.30

WGS84: 36,5297636 30,5406551

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 84**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Tüme yakın korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında, kentin giriş gişesinin yak. 150 m batısında modern yolun hemen kuzeyinde ve yola paralel olarak doğu-batı doğrultulu bulunan lahit kapağı. Bir köşesinden kırık ve eksiktir. Taş yüzeyi oldukça tahrip olmuştur. Kapak etrafında tekneye ait bir kalıntı görülememektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548302.87 4044492.86

WGS84: 36,5300359 30,5393541

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.84****Tekne:**

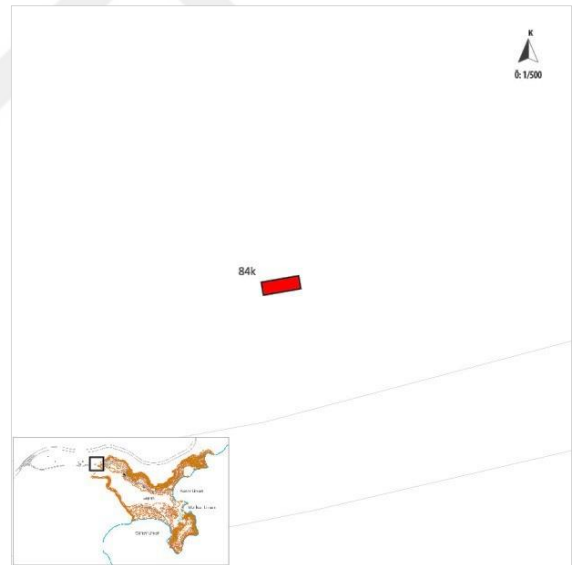
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 2.54 m En: 0.88 m Yük.: 0.26 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 85**a) Materyal****Türü:** Khamasorion**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Falez Taşı**Durumu:** Büyük oranda korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında, kentin giriş gişesinin 216 m kuzeybatısında modern yolun 50 m kuzeyinde yer almaktadır. Kuzey-güney doğrultuludur. 3KB.85 ve 3KB.86 no'lu mezarlar kuzeybatı nekropolis alanında tipolojik olarak tekil örnek teşkil etmektedirler. Muhtemelen bir aile için ayrılmış olan, 3 x 4 m boyutlarında bir kaya kütesinin üstten itibaren derin iki lahit teknesi şeklinde oyulmasıyla oluşturulan mezarlar ayrı kapaklarla kapatılmıştır. Kapakların ikisi de düz damlı formdadır ve farklı büyüklükte dirler. Mezarların önünde, teknenin taban hizasında devam eden ön alan da düzeltilmiştir. Kayacın Falez taşı olması yüzeyinde zamanla oluşan

iri gözenekli boşlukların oluşmasına ve dış yüzeyin bozulmasına neden olmuştur ancak gömü teknesinin içi düzgün tıraşlanmış ve dış yüzeye kıyasla korunmuş haldedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548267.93 4044529.42

WGS84: 36,5303671 30,5389663

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.85****Tekne:**

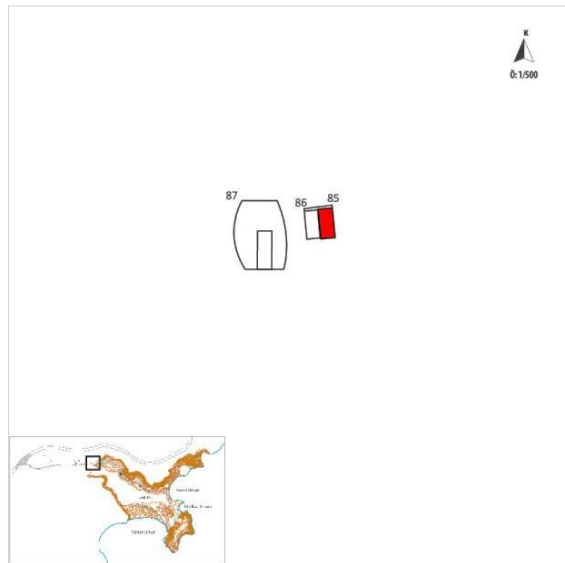
Boy: 1.63 En: 0.48 m Yük.: 0.84

Der.: 0.79 m Kal.: 0.07 m Çap: -

Kapak:

Boy: 2.00 m En: 0.96 m Yük.: 0.38 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 86**a) Materyal****Türü:** Khamasorion**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Falez Taşı**Durumu:** Kapı bölmesinde kırık mevcut**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında kentin giriş gişesinin 216 m kuzeybatısında modern yolun 50 m kuzey kısmında yer almaktadır. Kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. 3KB.85 no'lu mezarın hemen yanında ve aynı özelliklere sahip olan mezarın kapak boyutları 85 no'lu mezardan farklıdır ve kuzeye bakan ön yüzdeki kapı girişinin üstü kırıktır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548266.96 4044529.37

WGS84: 36,5303667 30,5389554

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.86****Tekne:**

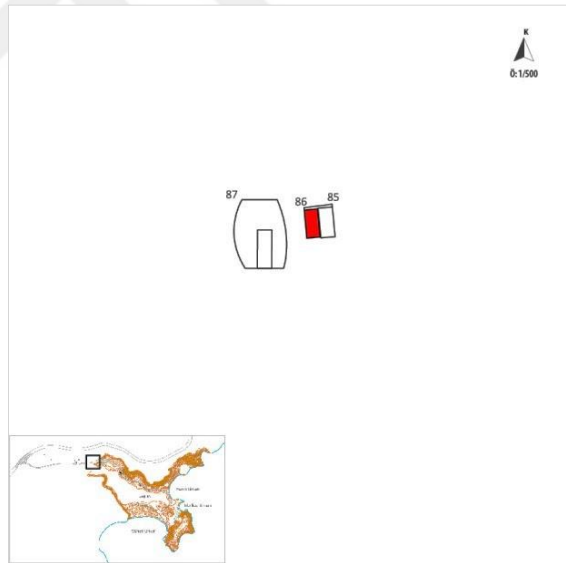
Boy: - 1.67 m En: 0.44 m Yük.: 0.84 m

Der.: 0.82 m Kal.: 0.05 m Çap: -

Kapak:

Boy: 1.89 m En: 0.89 m Yük.: 0.38 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 87**a) Materyal****Türü:** Kaya Mezarı**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Falez Taşı**Durumu:** Korunmuş halde**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında kente giriş gişesinin 217 m kuzeybatısında ve modern yolun 50 m kuzeyinde yer almaktadır. 4mx5m'lik bir kaya kütesinin güney cephesine mezar alanı oyulmasıyla oluşturulmuştur. Mezar, kayanın dibinden yukarıya doğru çıktıkça genişleyen ve merkez noktaya ulaştıktan sonra yukarıya doğru daralarak devam eden bir form vermektedir. Bu görüntüsü ile semerdamlı kapaklara benzerliği dikkat çekmektedir. Kaya kütesinin üstü de çatı formunu andırarak taşlanmıştır, çok belirgin bir çatı formu vermeyen bu düzenleme mezar girişinin en tepe noktası ile kaya kütesinin üstündeki çatının doruk

noktasını aynı hizaya getirmektedir. Kapıya ait izler girişin karşılıklı iki duvarında bulunmakta ancak kapak mevcut değildir. Mezar 2.25 m uzunluğunda, 1.20 m yüksekliğindedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548263.79 4044527.63

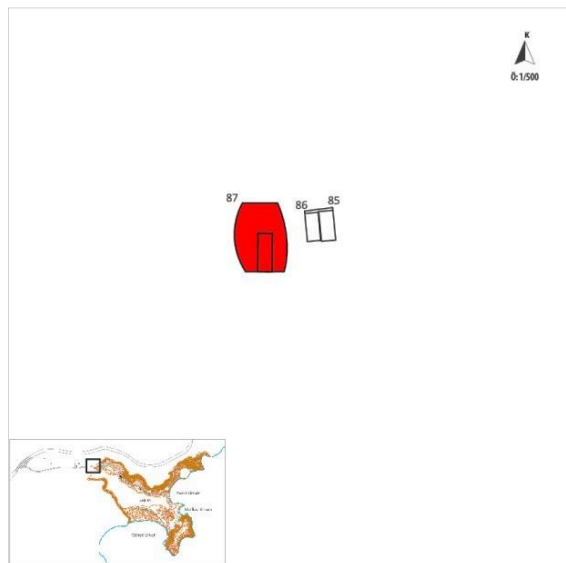
WGS84: 36,5303511 30,5389199

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.87****Tekne:**

Boy: 2.25 m	En: 0.96 m	Yük.: 1.20 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 88**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Konglomera**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında 3KB.87 no'lu mezarın yak. 50 m güneybatısında kuzey-güney yönünde uzanmaktadır. Tekne bütün yüzlerden kırık ve eksiktir. Tekneye ait kırık parçalar etrafta dağılmıştır. Kapak tekne üzerinde bulunmamakta ancak tekne civarında kapağa ait olduğu düşünülen bazı parçalar bulunmaktadır fakat tahribat nedeniyle eşleştirme yapılamamaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548239.18 4044499.49

WGS84: 36,5300988 30,5386434

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.88****Tekne:**

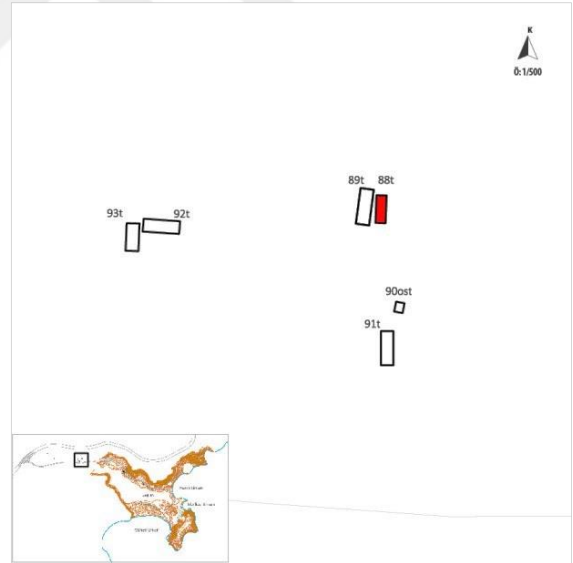
Boy: 1.85 m En: 0.68 m Yük.: -

Der.: - Kal.: 0.13 m Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 89**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında 3KB.87 no'lu mezarın hemen yanında ve paralelinde kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Tekne iki uzun yüzde ve güneye bakan dar yüzde kırık ve eksiktir. Büyük oranda tahrip olmuştur. Kırık iki parça halindedir. Eğimli arazide dolgu toprak altında kalmıştır. Lahdin 1 m doğusunda *in situ* yerinden kaymış ve parçalanmış halde bulunan düz damlı kapak ölçülerinin örtüşmesi nedeniyle bu teknenin kapağı olarak kayda alınmıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548267.93 4044529.42

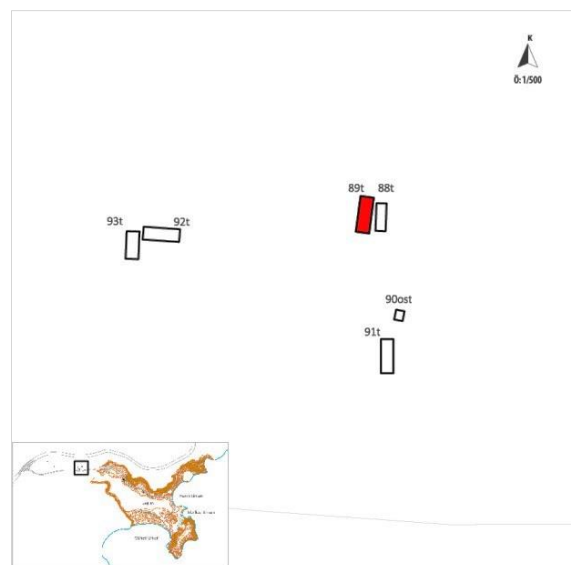
WGS84: 36,5303671 30,5389663

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.89****Tekne:**

Boy: 2.40 m	En: 0.89 m	Yük.: -
Der.: 0.48 m	Kal.: 0.17 m	Çap: -

Kapak:

Boy: -	En: 0.89 m	Yük.: 0.38 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 90**a) Materyal****Türü:** Ostothek**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Konglomera**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında 3KB.88 no'lu mezarın 4 m güneyinde *in situ* konumundan kaymış, ağız kısmı zemine denk gelecek şekilde ters dönmüş vaziyettedir. Bir köşesinden kırık ve eksiktir. Kırık bölüm gömü oyuğu 0.25 m yükseldikten sonra başlamaktadır. Kapak kalıntısı tekne yanında ve etrafta tespit edilememiştir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548240.40 4044492.92

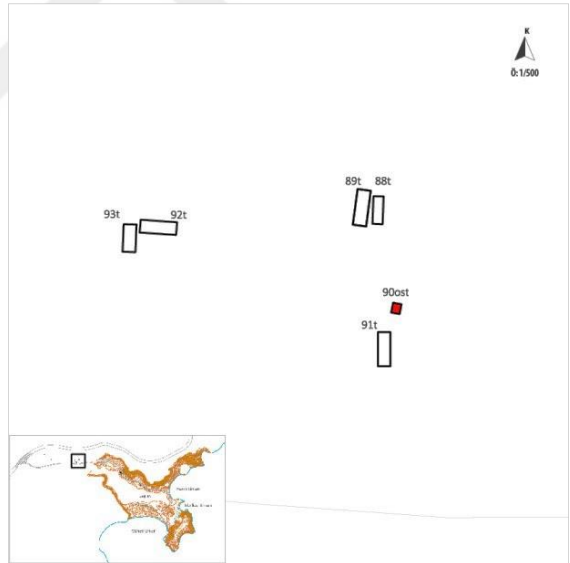
WGS84: 36,5300396 30,5386566

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.90****Tekne:**

Boy: 0.67 m	En: 0.57 m	Yük.: 0.90 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: 0.35 m

Kapak:

Boy: -	En: -	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 91**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında 3KB.90 no'lu ostotheke teknesinin hemen güneyinde yer alan güney doğrultusunda uzanmakta olan tekne ve kapağa ait parçalar. Teknenin bütün yüzlerde tahrip olmuş kırık ve eksiktir. Teknenin içi toprak dolgu ile kaplanmış. Kapak teknenin batısına ve hemen yanında tamamen parçalanmış bir durumda bulunmaktadır. Bu haliyle ölçü veya form verisi sunmamaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548239.59 4044490.19

WGS84: 36,5300150 30,5386474

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.91****Tekne:**

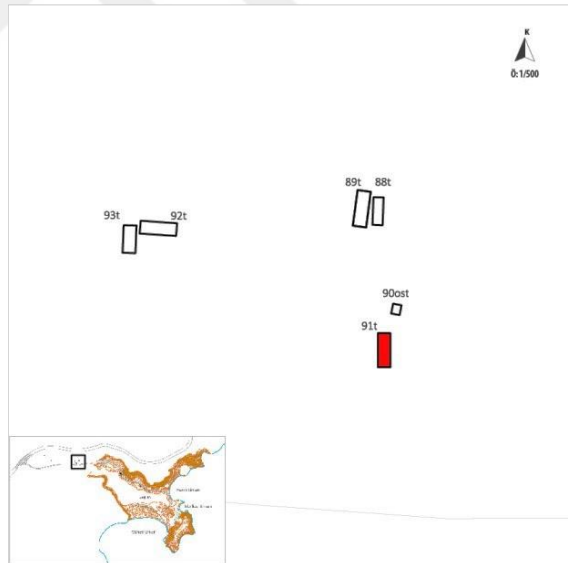
Boy: 2.27 m En: 0.84 m Yük.: -

Der.: - Kal.: 0.16 m Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 92**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında 3KB.89 no'lu lahdin yaklaşık 8 m batısında doğu-batı doğrultulu bulunan lahit teknesi. Doğu köşesi ve kuzeye bakan uzun yüzde kırık ve eksik bölümler haricinde form ve ölçü verecek düzeyde korunmuş haldedir. Kapak mezar üzerinde ve etrafta tespit edilememiştir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 27.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548224.51 4044498.33

WGS84: 36,5300891 30,5384795

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.92****Tekne:**

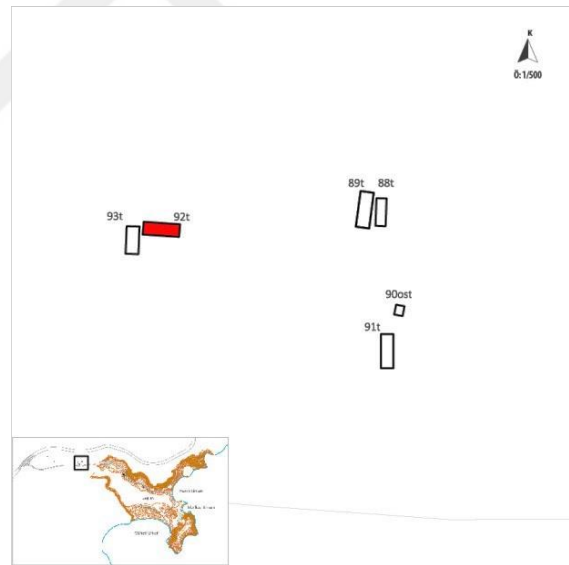
Boy: 2.44 m En: 0.85 m Yük.: -

Der.: 0.40 m Kal.: 0.17 m Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 93**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında 3KB.92 no'lu mezarın hemen yanında kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Lahit teknesi eğimli arazide akıntı ile toprak tabakası ile örtülmüş haldedir. Tekne görülebilen tüm yüzlerden kırık ve eksiktir.

Kapak tekne yakınında tespit edilememiştir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548222.59 4044497.57

WGS84: 36,5300824 30,5384580

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.93****Tekne:**

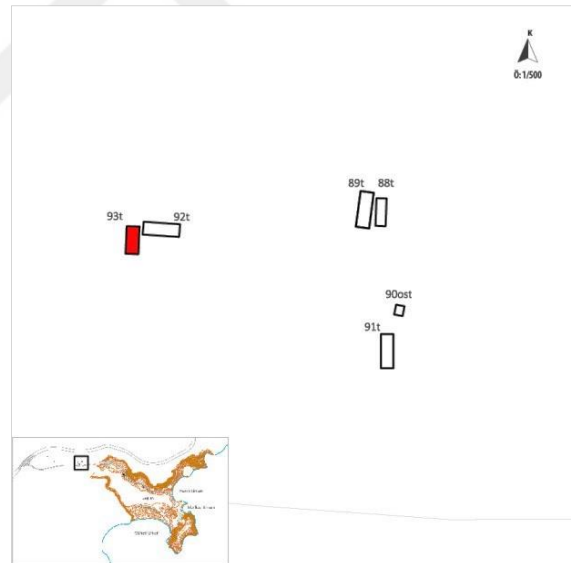
Boy: - En: 0.86 m Yük.: -

Der.: - Kal.: 0.16 m Çap: -

Kapak:

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 94-95-96

a) Materyal

Türü: Khamasorion

Kapak Formu: Düz damlı

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Korunmuş

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında 3KB.87 no'lu kaya mezarın yaklaşık 80 m batısında, doğu batı doğrultusunda konumlandırılmıştır. Mezarlar düzlenen zeminin güneyinde 1.12 m içerde ve arkalığın 0.20 m önünde başlamaktadır. Güneyden kuzeye doğru numaralandırılmış olan mezarların ilk ikisi 0.40 m genişliğinde üçüncü mezar 0.43 m genişliğindedir. Bu sıralamaya göre ilk mezarın derinliği 0.45 m olarak ölçülebilmektedir diğer iki mezar dolgu

nedeniyle derinlik ölçüleri alınmamaktadır. İlk iki mezarı ayıran duvar kalınlığı 0.12 m, ikinci ve üçüncü mezar arasındaki duvar kalınlığı 0.19 m'dir. Kapaklar *in situ* yerlerinde bulunduğu için mezarların uzunluk ölçüleri tespit edilememektedir. İlk iki mezar 2.25 m boy, 1.03 m en ve 0.40 m yük. ölçülerine sahip düz damlı tek kapak ile örtülmektedir. Bu ortak kapak mezarların üzerinden 0.30 m öne doğru kaymış ve hafif güneye doğru kay(dırıl)mış vaziyettedir. Üçüncü mezarın kapağı ayrıdır ve boy 2.03 m, en. 0.55 m ve yük. 0.36 m ölçülerinde düz damlı formdadır. Mezarın üzerinden 0.11 m batıya doğru hareket etmiş durumdadır. Söz konusu mezarlar Phaselis nekropolis'lerinde tekil örnek olarak bulunmaktadır. Kayaya oyulmuş arkalık kısmı mezara anıtsal bir görünüm vermektedir.

Envanter No: 3KB.94-3KB.95-3KB.96

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

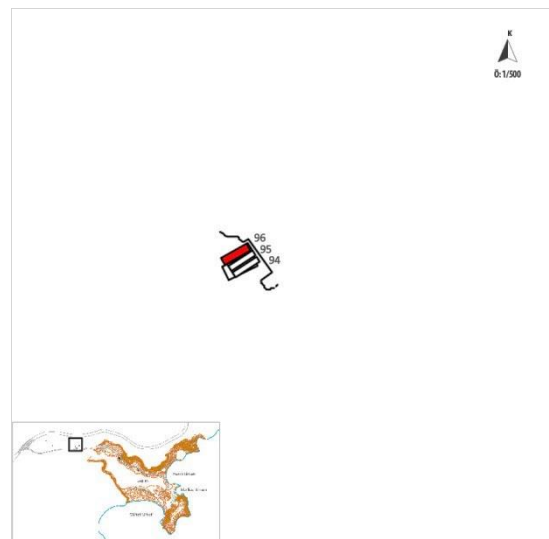
Kayıt Tarihi: 26.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 548215.43 4044522.84

WGS84: 36,5303104 30,5383797

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 97**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında anayoldan Phaselis'e dönünce modern yolun doğusunda bulunan düz damlı lahit kapağı. Diğer mezar öbeklerinin uzağında 3KB.98 no'lu mezar ile yan yana bulunmaktadır. *In situ* yerinden ayrılmış eğimli arazi üzerinde 3KB.98 no'lu tekneye yaslanarak güneye

doğru dönmüş, kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Tek blok halindedir ancak kırık ve eksik kısımlar bulunmaktadır. Lahit kapak altında veya etrafta tespit edilememiştir.

Envanter No: 3KB.97**Tekne:**

Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

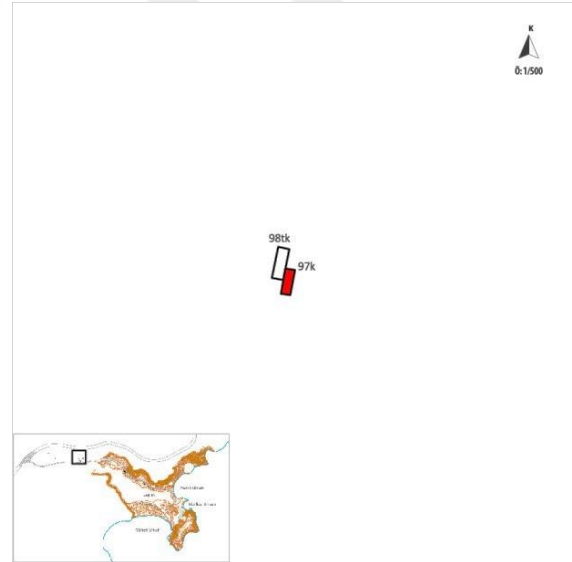
Boy: 1.70 m En: 0.64 m Yük.: 0.30 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 547927.16 4044526.78

WGS84: 36,5303604 30,5351612

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 98**a) Materyal****Türü:** Lahit**Kapak Formu:** Düz damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında anayoldan Phaselis'e ayrılan modern yolun doğusunda bulunan tekne ve kapak. 3KB.97 no'lu mezarın hemen yanında, kuzey-güney doğrultusunda uzanmaktadır. Tekne eğimli arazide, büyük oranda toprak tabakası ile örtülmüştür. Güney dar yüzde kırık ve eksiktir. Kapak tekne üzerindedir, güney yönde kırıktır ve kırık parça tümlenebilir halde teknenin önünde yer almaktadır.

Envanter No: 3KB.98**Tekne:**

Boy: 2.12 m	En: 0.76 m	Yük.: -
Der.: 0.45 m	Kal.: 0.13 m	Çap: -

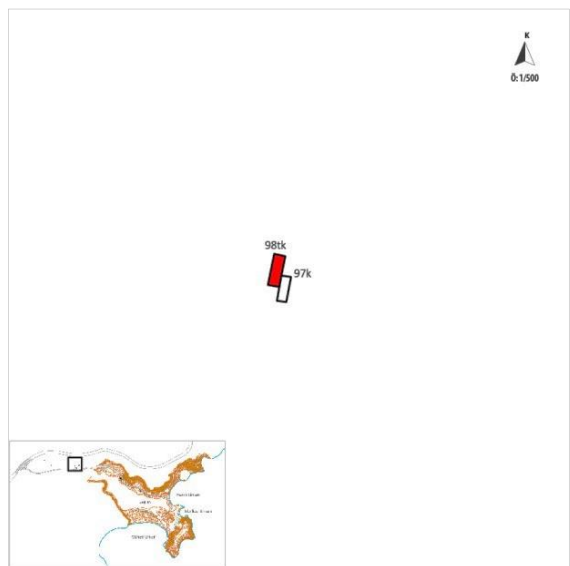
Kapak:

Boy: -	En: 0.75 m	Yük.: 0.25 m
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 547926.67 4044528.01

WGS84: 36,5303715 30,5351558

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 99-100-101

a) Materyal

Türü: Khamasorion

Kapak Formu: Düz damlı

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Korunmuş

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Kuzeybatı nekropolis alanında, anayoldan Phaselis'e ayrılan modern yolun 140 m doğusunda yer almaktadır. Mezar kuzeyinden geçen anayola 70 m mesafededir. Bu alandaki ilk mezar grubunu oluşturan mezarlar iki adet khamasorion ve bir adet kaya ostotheğidir. Zeminden kopmuş bağımsız halde duran bir kaya kütlesi üç adet mezar için düzenlenmiştir. Mezarlar kuzey-güney

doğrultusunda uzanmaktadır. Doğudan batıya doğru yapılan sıralandırılmaya göre ilk mezar olan 3KB.99 no'lu khamasorion anakayanın doğu köşesinden 0.65 m içerde başlamaktadır. Derinlik ölçüsü dolgu nedeniyle alınamayan mezarın ölçüleri boy: 2.25 m, en: 0.50 m ve kal.: 0.14 m olarak alınmaktadır. Mezar güney köşesinden kırıktır. 3KB.99 no'lu mezarın kapağı tüme yakın oranda korunmuştur, boy: 2.18 m, en: 0.75 m, yük.: 0.42 m ölçülerindedir ve *in situ* konumundan batıya hafif batı yöne kay(dırıl)mış halde 3KB.100 no'lu mezarın üzerini bir miktar kapatmaktadır. İlk iki mezar arasındaki duvar kalınlığı 0.14 m'dir. 3KB.100 no'lu khamasorion büyük oranda korunmuştur. Boy: 2.26 m, en: 0.51 m, der.: 0.46 m kal.: 0.14 m ölçülerindedir ve gömü alanının duvarlarındaki sıvalı bölümler görülebilmektedir. Kapak *in situ* konumundan kaymış halde anakayanın batısında yerde durmaktadır. Dar yüzlerinden kırık ve eksik olan kapak, boy: 2.10 m, en: 0.79 m, yük.: 0.38 m ölçülerindedir. 3KB.101 no'lu kaya ostotheği 3KB.100 no'lu mezarın 0.17 m batısında başlamaktadır. Mezar yuvarlak bir fomda oluşturulmuştur ce ağız çapı 0.43 m derinliği 0.34 m ve dip çapı 0.30'dir. Söz konusu mezar Phaselis nekropolis'leri içinde tek örnektir. Aile mezarı olarak ayrılmış anakaya üzerinde farklı gömü şekillerinin kullanılmış olması ilgi çekicidir. Kaya ostotheği sahip olduğu ölçüler ile libasyon oyuğu veya ateş sunağı seçeneklerini dışarda bırakmaktadır. Kül kabı kalıntısı ve kapak etrafta yapılan araştırmalarda bulunamamıştır.

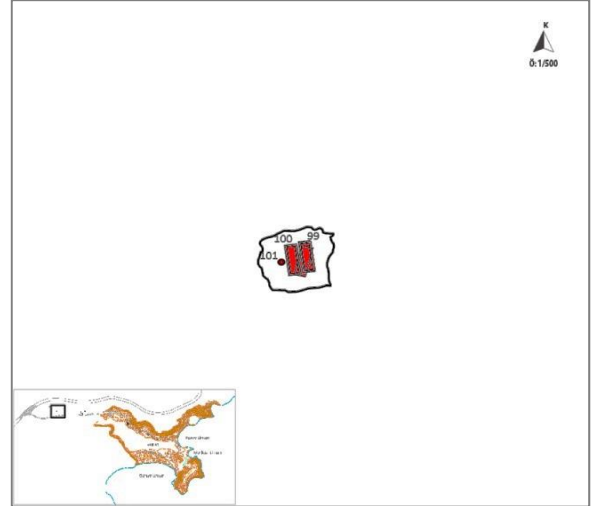
Envanter No: 3KB.99-3KB.100-3KB.101

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 547843.26 4044590.34

WGS84: 36,5309374 30,5342283

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Kat. No. 102****a) Materyal****Türü:** Ostothek K.**Kapak Formu:** Düz damlı**Malzeme:** Konglomera**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Araştırma İstasyonunun yak. 96 m güneydoğusunda ve modern yolun lagün tarafında yer alan ostothek kapağı. Kare formudur. İki köşesinden kırık ve eksiktir. Nekropolis alanındaki diğer kapaklara göre küçük boyutlardadır ancak kapak oturtma

çıkıntıları nedeniyle ostothek kapağı olarak kayıt altına alınmıştır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548655.93 4044417.64

WGS84: 36,5293401 30,5432915

Konulandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.102****Tekne:**

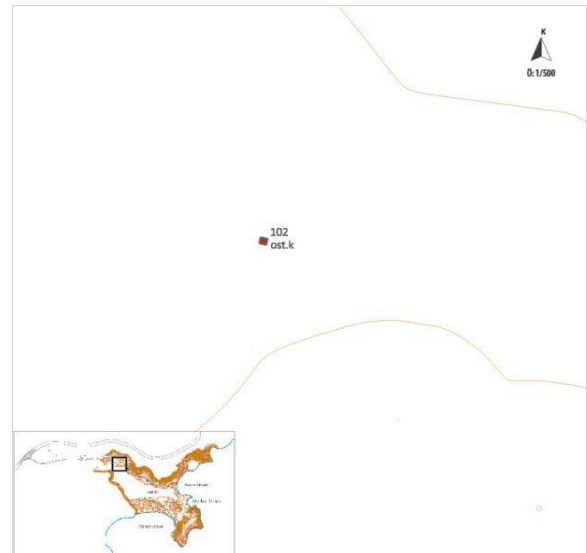
Boy: - En: - Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: 0.38 m En: 0.43 m Yük.: 0.27 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kat. No. 103**a) Materyal****Türü:** Ostothek**Kapak Formu:** Bilinmiyor**Malzeme:** Konglomera**Durumu:** Kırık**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Araştırma İstasyonunun yak. 134 m güneydoğusunda ve modern yolun lagün tarafında yer alan ostothek teknesi. Teknenin bir yüzü ağız kenarından tekne tabanına kadar kırık ve eksiktir. Taşın aşınmış ve bozulmuş yapısı görülmektedir. Tekne yakınında kapağa dair bir tespit yapılamamıştır ancak 3KB.102

no'lu ostothek kapağın bu mezara ait olabileceği düşünülmektedir. İki eser de kırık ve eksik olduğu için net tespit yapılamasa da ölçülebilen boyutlar eşleştirme olanağı sunmaktadır.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548694.61 4044419.18

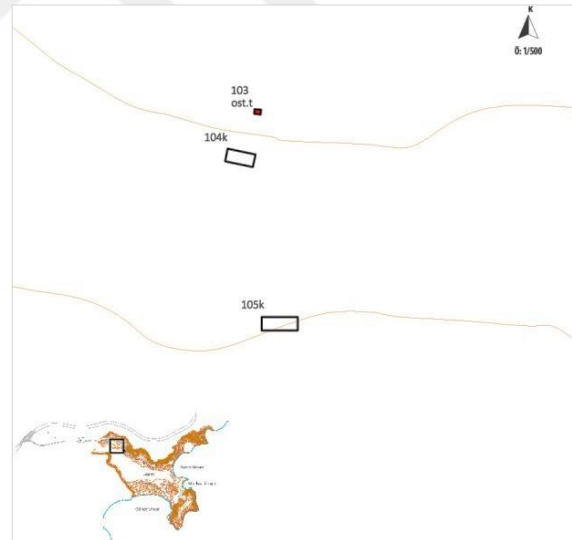
WGS84: 36,5293521 30,5437235

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.103****Tekne:**

Boy: 0.32 m	En: 0.43 m	Yük.: 0.50 m
Der.: 0.17 m	Kal.: 0.08 m	Çap: 0.23 m

Kapak:

Boy: -	En: -.	Yük.: -
Der.: -	Kal.: -	Çap: -

Kat. No. 104

a) Materyal

Türü: Lahit K.

Kapak Formu: Düz Damlı

Malzeme: Kireçtaşı

Durumu: Kırık

Dönem: Roma Dönemi

Tanım: Araştırma İstasyonunun yak.135 m güneydoğusunda ve modern yolun lagün tarafında yer alan lahit kapağı. Doğu-batı doğrultuludur. Kırık üç parça halindedir. Eser yüzeyi oldukça aşınmıştır. Kapak etrafında tekneye dair bir kalıntı tespit edilmemiştir.

Envanter No: 3KB.104

Tekne:

Boy: 1.90 m En: 0.86 m Yük.: 0.23 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: - En: -. Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

b) Lokasyon

Bulunduğu Yer: Kuzeybatı Nekropolis

Konumu: in-situ incertus

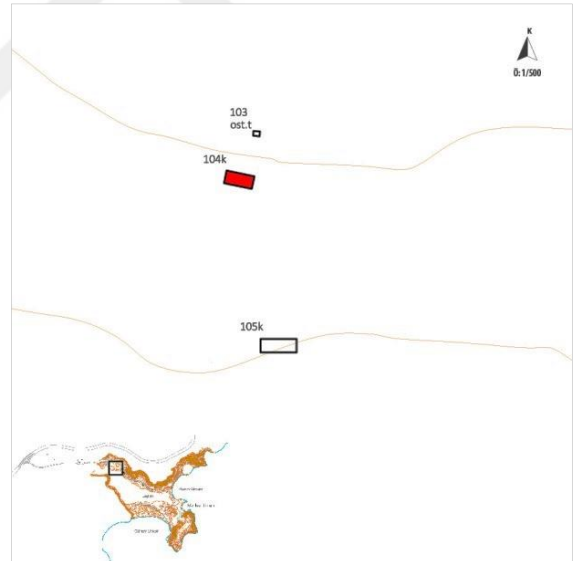
Kayıt Tarihi: 26.03.2016

Koordinatlar:

ITRF96: 548693.45 4044416.10

WGS84: 36,5293244 30,5437104

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm

Kat. No. 105**a) Materyal****Türü:** Lahit K.**Kapak Formu:** Düz Damlı**Malzeme:** Kireçtaşı**Durumu:** Korunmuş**Dönem:** Roma Dönemi

Tanım: Araştırma İstasyonunun yak. 138 m güneybatısında ve modern yolun lagün tarafında yer alan lahit kapağı. Kuzey-güney doğrultuludur. Tek parça halinde ve korunmuş görünmektedir. Kapak yaklaşık 3 m çapında bir oyuk içine doğru kaymış haldedir. İki dar yüzü de toprağa saplanmış olarak oyuğun başlangıç noktasında yer almaktadır. Oyuğun çökmüş bir mezar odası olduğu düşünülmektedir, zira zemine doğru ilerleyen duvar örgüsü yer yer görülmektedir.

b) Lokasyon**Bulunduğu Yer:** Kuzeybatı Nekropolis**Konumu:** in-situ incertus**Kayıt Tarihi:** 26.03.2016**Koordinatlar:**

ITRF96: 548696.08 4044405.00

WGS84: 36,5292242 30,5437390

Konumlandırma Hassasiyeti: +/- 2 cm**Envanter No: 3KB.105****Tekne:**

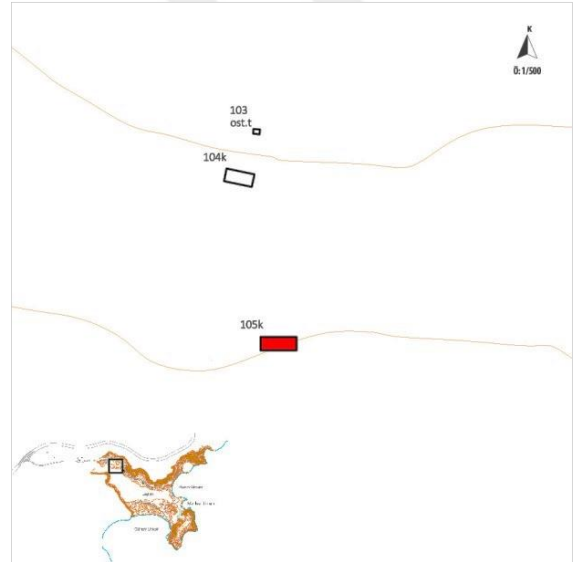
Boy: 2.40 m En: 0.90m Yük.: 0.42 m

Der.: - Kal.: - Çap: -

Kapak:

Boy: - En: -. Yük.: -

Der.: - Kal.: - Çap: -

ÖZGEÇMİŞ

Adı – Soyadı: Betül Gürel
Doğum Tarihi ve Yeri: 20.05.1982 Giresun
Medeni Durumu: Bekar

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise: Atatürk Lisesi, Giresun
Lisans Diploması: Akdeniz Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü (2003-2007)
Yüksek Lisans Diploması: Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Eskiçağ Araştırmaları Anabilim Dalı (2014-2016).
Yüksek Lisans Tezi: Phaselis Kuzeybatı Nekropolis: Tipoloji, Belgeleme ve Arşivleme.
Yabancı Dil: İngilizce

Yayınlar

- S. DURUGÖNÜL (Ed.), “*Manisa Müzesi Heykeltıraşlık Eserleri*”. Libri I (2015) 7-9.
- S. DURUGÖNÜL (Ed.), “*Silifke Müzesi Taş Eserler Kataloğu–Heykeltıraşlık ve Mimari Plastik Eserler*”. Mediterranean Journal of Humanities, III/2, 2013, 367-370.

Sempozyum Bildirileri

- B. GÜREL, “A Case Study on Necropoleis of the Phaselis Ancient City.” (Poster Sunumu) The 19th SOMA – Symposium on Mediterranean Archaeology, 12-14.11.2015, Kemer/Antalya.

Görev Aldığı Projeler

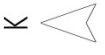
- Phaselis Kuzeybatı Nekropolis Alanının Tipoloji, Belgeleme ve Arşivleme Projesi, Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi, Araştırmacı, 2015-2016.
- The 19th SOMA – Symposium on Mediterranean Archaeology, Organizasyon Komitesi, 12-14 Kasım 2015, Kemer/Antalya.
- Unfurl Sails: The Mediterranean and Its Ships, Maritime Museum, Malta, Sergi Ekibi, (2014).
- Fora Yelken: Akdeniz ve Gemileri Sergisi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü,

Sergi Ekibi, 2013.

- Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Enstitüsü, Phaselis Antik Kenti ve Territoryumu Yüzey Araştırmaları, Arkeolog, Bilimsel Üye, (2013 - ...).
- T.C. Kültür Bakanlığı, Akdeniz Üniversitesi Rhodiapolis Kazıları, Antalya (2006-2012).
- T.C. Kültür Bakanlığı, Akdeniz Üniversitesi Beydağları Yüzey Araştırmaları, Antalya (2005-2006).

İş Deneyimleri

- Libri, Kitap Tanıtımı, Eleştiri ve Çeviri Dergisi, Editör, (2015- ...)
- CEDRUS, Akdeniz Uygarlıkları Araştırma Dergisi Redaktör, (2014 - ...).
- Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi (MJH), Dergi Sekreteri, (2012 - ...).
- Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Kültür ve Spor Dairesi Başkanlığı, Kültür Hizmetleri Şubesi (2008-2012).

KUZEYBATI
NEKROPOLİS

PHASELİS ARAŞTIRMA
İSTASYONU

BATI
NEKROPOLİS

LAGÜN

